

Lagrådsremiss

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 26 september 2024

Gunnar Strömmer

Johan Stensbäck
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Brottsutvecklingen i Sverige är exceptionell och läget är allvarligt. För att trycka tillbaka brottsligheten krävs att myndigheter och andra aktörer kan lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Dagens sekretessreglering är dock utformad på ett sätt som hindrar ett sådant uppgiftslämnande.

Regeringen föreslår därför att det ska införas en ny lag som ger ett antal statliga myndigheter samt kommuner, regioner och skolor en skyldighet att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter. Regeringen föreslår också ändringar i bl.a. offentlighets- och sekretesslagen som innebär en utökad möjlighet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att trots sekretess lämna uppgifter som behövs i brottsbekämpningen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Innehållsförteckning

1	Beslut	7
2	Lagtext	8
2.1	Förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna	8
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet	11
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument	12
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	14
2.5	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	15
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	17
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	20
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat	22
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	24
2.10	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	26
2.11	Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)	31
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	33
2.13	Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	35
2.14	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	36
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar	38
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	40
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag	43
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning	45
2.19	Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag	46
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering	48
2.21	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen	

	(2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.....	49
2.22	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.....	51
2.23	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)	53
2.24	Förslag till lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar	55
3	Ärendet och dess beredning	57
4	Samhällsutvecklingen kräver utökade möjligheter att lämna information.....	57
4.1	Nuvarande möjligheter att lämna information.....	57
4.1.1	Huvudregeln i sekretesslagstiftningen och grundläggande fri- och rättigheter	57
4.1.2	Myndigheter ska samverka	59
4.1.3	Sekretessbrytande bestämmelser	59
4.2	Behovet av en reform	60
4.2.1	Brottsutvecklingen.....	60
4.2.2	Dagens sekretessreglering tillgodoser inte brottsbekämpningens behov	62
4.2.3	Brottsbekämpningens tillgång till information måste förbättras.....	63
5	En ny lag för ett ökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen	65
5.1	En ny lag med uppgiftsskyldigheter	65
5.2	En uppgiftsskyldighet för kontaktuppgifter.....	71
5.2.1	En skyldighet att lämna uppgifterna på begäran	71
5.2.2	Endast i undantagsfall ska kontaktuppgifter inte lämnas ut	77
5.3	En uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter.....	80
5.3.1	Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter.....	80
5.3.2	Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning	90
5.3.3	Vilka statliga myndigheter ska omfattas av uppgiftsskyldigheten?	94

	5.3.4	Ändrade förutsättningar att lämna uppgifter inom Skatteverket	96
5.4		En uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner	98
	5.4.1	Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner	98
	5.4.2	Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning	105
5.5		En uppgiftsskyldighet för skolan	106
	5.5.1	Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för skolan	106
	5.5.2	Vilka ska omfattas av uppgiftsskyldigheten?	111
	5.5.3	Uppgiftsskyldigheten ska fullgöras av rektorn	113
	5.5.4	Utlämnande på begäran	114
	5.5.5	Utlämnande utan föregående begäran	118
5.6		Vissa uppgifter bör undantas från uppgiftsskyldigheten	122
6		Utökad uppgiftslämnande från socialtjänsten och hälso- och sjukvården	127
	6.1	Socialtjänstens uppdrag	127
	6.2	Hälso- och sjukvårdens uppdrag	128
	6.3	Sekretess och tystnadsplikt inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården	129
	6.4	Möjligheter att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen	130
	6.5	Fler uppgifter ska kunna lämnas ut genom en utvidgning av befintliga bestämmelser	131
	6.6	Uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet	132
	6.7	Uppgifter om terroristbrottslighet och brott mot Sveriges säkerhet	136
	6.8	Uppgifter om vissa begångna brott mot barn	143
	6.9	Uppgifter om vissa begångna brott	144
	6.10	Tullverket ska få begära ut uppgifter om vistelse på olika hem och boenden	150
	6.11	Fler uppgifter från Statens institutionsstyrelse	151
7		Utökade möjligheter för myndigheter att lämna uppgifter om brott	154
8		En uppgiftsskyldighet för vissa finansiella företag	158
	8.1	En skyldighet att lämna ut finansiella uppgifter till vissa brottsbekämpande myndigheter	158
	8.2	Tystnadsplikt ska gälla	168
9		Utökade möjligheter för enskilda att behandla personuppgifter ...	171
10		Personuppgiftsbehandling och sekretess	175
	10.1	Det finns stöd för personuppgiftsbehandlingen	175

10.2	Sekretesskyddet hos de brottsbekämpande myndigheterna är tillräckligt	182
11	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	184
12	Konsekvenser av förslagen	185
12.1	Konsekvenser för det brottsbekämpande arbetet och den personliga integriteten	185
12.2	Ekonomiska konsekvenser	186
12.2.1	Ekonomiska och andra konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheterna	186
12.2.2	Ekonomiska och andra konsekvenser för andra statliga myndigheter.....	188
12.2.3	Ekonomiska och andra konsekvenser för kommuner och regioner.....	190
12.2.4	Särskilt om ekonomiska konsekvenser för skolan.....	191
12.2.5	Särskilt om enskild verksamhet.....	192
12.3	Konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter	193
12.4	Övriga konsekvenser	195
13	Författningskommentar.....	196
13.1	Förslaget till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.....	196
13.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet	206
13.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.....	207
13.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	209
13.5	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).....	209
13.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder	210
13.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	212
13.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat	214
13.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	215
13.10	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	216
13.11	Förslaget till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659).....	220
13.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	222
13.13	Förslaget om lag om ändring i skollagen (2010:800)	223
13.14	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).....	223

13.15	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar	225
13.16	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	226
13.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.....	228
13.18	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning	229
13.19	Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag	230
13.20	Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering	232
13.21	Förslaget till lag om ändring i lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	232
13.22	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder	234
13.23	Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)	236
13.24	Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar	237
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel	238
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag	243
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	285

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna,
2. lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,
3. lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
4. lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
5. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
6. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
7. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
8. lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
9. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
10. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
11. lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659),
12. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
13. lag om ändring i skollagen (2010:800),
14. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
15. lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
16. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
17. lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
18. lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning,
19. lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
20. lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering,
21. lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
22. lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
23. lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt),
24. lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, kommuner, regioner och vissa andra att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna i deras brottsbekämpande verksamhet.

2 § Med brottsbekämpande myndigheter avses i denna lag Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

3 § Med brottsbekämpande verksamhet avses i denna lag sådan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter

4 § En myndighet ska på begäran lämna en fysisk persons kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet, om uppgifterna behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Med kontaktuppgift avses

1. bostadsadress,
2. telefonnummer eller e-postadress,
3. arbetsplats,
4. ombud eller företrädare,
5. användarnamn eller ip-adress, och
6. en uppgift som är jämförbar med någon av uppgifterna i 1–5.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även för yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och för verksamhet som omfattas av 7 §. Skyldigheten gäller inte Försvarets radioanstalt.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter

5 § En statlig myndighet som anges i tredje stycket ska lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

De myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten enligt första stycket är

- Arbetsförmedlingen
- Arbetsmiljöverket
- Bolagsverket
- Centrala studiestödsnämnden
- Finansinspektionen
- Fondtorgsnämnden
- Försäkringskassan
- Inspektionen för vård och omsorg
- Kemikalieinspektionen
- Konkurrensverket
- Kriminalvården
- Kronofogdemyndigheten
- Lantmäteriet
- Livsmedelsverket
- Luftfartsverket
- Läke-medelsverket
- länsstyrelserna
- Migrationsverket
- Naturvårdsverket
- Pensionsmyndigheten
- Revisorsinspektionen
- Skatteverket
- Statens jordbruksverk
- Statens skolinspektion
- Statens skolverk
- Tillväxtverket
- Trafikverket
- Transportstyrelsen
- Utbetalningsmyndigheten
- utlandsmyndigheterna

Uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

6 § En kommun eller en region ska lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Paragrafen gäller inte för uppgifter som avses i 7 §.

Uppgiftsskyldighet för skolan

7 § En rektor inom skolväsendet ska lämna en uppgift som finns i den verksamhet som rektorn ansvarar för, om den begärs av en brottsbekämpande myndighet och behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som avses i första stycket ska också lämnas utan föregående begäran av en rektor inom skolväsendet till Polismyndigheten, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas ut.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även en rektor vid en internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800). För öppen fritidsverksamhet som avses i 25 kap. skollagen och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller skyldigheten för den personal som huvudmannen utser.

Undantag för vissa uppgifter

8 § Uppgiftsskyldigheterna enligt 5–7 §§ är inte tillämpliga på uppgifter som omfattas av

1. sekretess enligt någon av bestämmelserna i 24 kap. 8 §, 25 kap. 1–8 §§ eller 15 §, 26 kap. 1–6 §§ eller 40 kap. 2 eller 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), eller

2. tystnadsplikt enligt någon av bestämmelserna i 6 kap. 12–14 §§ eller 16 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet¹

dels att 7 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 7 § ska utgå,

dels att 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det närmast före 8 § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skyldighet att lämna uppgifter till vissa verksamheter inom Skatteverket

8 §²

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i *en sådan annan verksamhet hos Skatteverket som avses i 7 §* ska lämnas till den verksamheten.

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i *Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige* ska lämnas till den verksamheten.

Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna.

9 §³

En uppgift enligt 7 eller 8 § som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

En uppgift enligt 8 § som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2017:453

7 § 2020:376.

² Senaste lydelse 2020:376.

³ Senaste lydelse 2020:376.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument¹

dels att nuvarande 8 kap. 2 a § ska betecknas 8 kap. 2 b §,

dels att 8 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 8 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

En svensk värdepapperscentral och ett kontoförande institut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En svensk värdepapperscentral eller ett kontoförande institut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt första stycket ska lämnas.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2016:51 8 kap. 2 a § 2018:1788.

4 §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 2 a § får besluta att värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet samt värdepapperscentralens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 2 a § eller att det pågår en förundersökning, en utredning om självständigt förverkande, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 2 b § får besluta att värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet samt värdepapperscentralens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 2 b § eller att det pågår en förundersökning, en utredning om självständigt förverkande, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott eller självständigt förverkande inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §¹

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i

- 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
- 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
- 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
- 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
- 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
- 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
- 1 kap. 7 § lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering, och
- 1 kap. 6 § lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt), och
- 1 kap. 4 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.5 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 10 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

10 §¹

Av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 10 kap. 21–23 §§ samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter *som angår misstanke* om brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet.

Detsamma gäller enligt 10 kap. 19 § samma lag uppgifter som behövs för att förhindra ett förestående eller avbryta ett pågående brott som avses i den paragrafen. Av 10 kap. 18 a § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild som inte har fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i brottsförebyggande syfte under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 b § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i syfte att förebygga terroristbrottslighet under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 c § samma lag framgår dessutom att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten i syfte att förebygga våld eller andra övergrepp mot en närstående under vissa angivna förutsättningar.

Från socialtjänsten ska utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna *för särskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten *eller* Skatteverket,

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna *i ett enskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket *eller Tullverket*,

2. uppgifter som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), och

¹ Senaste lydelse 2024:85.

3. uppgifter om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹ dels att 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att rubriken närmast före 2 kap. 20 § ska sättas närmast efter 2 kap. 19 §, dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 19 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

19 a §

Ett fondbolag och ett förvaringsinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

13 kap.

1 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 1 kap. 4 § eller 7 kap. 1 §,

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563

² Senaste lydelse 2023:234.

2. hur ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla information om de uppgifter som avses i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

3. på vilket språk ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla funktionerna i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

4. på vilket språk ett fondföretag ska tillhandahålla information enligt 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 och 9 a § första stycket,

5. hur ett fondföretag ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföringen av andelar i företaget enligt 1 kap. 9 § första stycket 2,

6. hur medel för distanskommunikation får användas när ett fondföretag som har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar i företaget ska tillhandahålla kvarvarande andelsägare här i landet information enligt 1 kap. 9 a § första stycket,

7. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,

8. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,

9. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

10. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § fjärde stycket,

11. vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17, 17 c och 17 f §§,

12. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 17 g §,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas, 13. hur uppgifter enligt 2 kap. 19 a § första stycket och 20 § första stycket ska lämnas,

14. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

15. villkor som en andelsklass får vara förenad med enligt 4 kap. 10 § andra stycket 2 och under vilka förutsättningar en andelsklass får vara förenad med ett visst villkor,

16. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,

17. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

18. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

19. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

20. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

21. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

22. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,

23. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,

24. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,

25. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,

26. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,

27. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,

28. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,

29. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,

30. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,

31. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,

32. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och

33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att 16 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 10 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

10 b §

Ett kreditinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett kreditinstitut eller den som är verksam i kreditinstitutet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

16 kap.

1 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilken information ett kreditinstitut ska lämna till sina kunder eller till dem som institutet erbjuder sina tjänster,

2. hur uppgifter enligt 1 kap. 11 § ska lämnas, 2. hur uppgifter enligt 1 kap. 10 b § första stycket och 11 § ska lämnas,

3. de krav som ska gälla för deltagande i ledningen av ett kreditinstitut enligt 3 kap. 2 § första stycket 4 och 5 och 14 kap. 2 § andra stycket 1,
4. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 3 kap. 5–7 §§,
5. vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla de krav på soliditet och likviditet, riskhantering, genomlysning, system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar, amortering, sundhet, att inte bidra till finansiella obalanser på kreditmarknaden samt riktlinjer och instruktioner som avses i 6 kap. 1–5 §§,
6. erkännande av utländska krav enligt 6 kap. 3 d §,
7. innehållet i en återhämtningsplan enligt 6 a kap. 1 § och en koncernåterhämtningsplan enligt 6 a kap. 2 §, när planerna ska upprättas och hur ofta de ska uppdateras,
8. innehållet i en ansökan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 3 § första stycket,
9. vad det beslut som styrelsen i det stödgivande företaget fattar enligt 6 b kap. 8 § ska innehålla,
10. innehållet i en anmälan om givande av koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 11 §,
11. offentliggörandet av information enligt 6 b kap. 16 §,
12. vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla de krav på kreditprövning, dokumentation och beslutsunderlag som avses i 8 kap. 1–4 §§ i fråga om
 - krediter till andra än konsumenter, och
 - sådana krediter till konsumenter som är bostadskrediter,
13. tillhandahållande av tjänster till en jävskrets som avses i 8 kap. 5 och 6 §§,
14. kreditinstituts mångfaldspolicy vid tillsättandet av styrelse samt resurser för introduktion och utbildning av styrelseledamöter,
15. vilka begränsningar som gäller när ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag tar emot egna aktier eller aktier i sitt moderbolag som pant enligt 10 kap. 12 §,
16. vilka upplysningar ett kreditinstitut och sådana utländska kreditinstitut som inrättat filial i Sverige ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet,
17. vilka kreditinstitut som ska upprätta register som avses i 13 kap. 8 a §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid kreditinstitutet ska ge in registren för olika typer av avtal, och
18. sådana avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och underrättelser som avses i 13 kap. 16 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

dels att 9 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 kap. 8 § ska sättas närmast efter 6 kap. 7 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

7 a §

Ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag och ett blandat finansiellt holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottlig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

9 kap.

1 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur balansomslutningen och kapitalkraven ska beräknas enligt 2 kap. 2–4 §§,
 2. de närmare förutsättningarna för att tillämpa bestämmelsen i 3 kap. 4 §,
 3. hur kapitalbasen och kapitalkraven ska beräknas enligt 5 kap. 3–5 §§,
 4. hur riskkoncentrationer enligt 5 kap. 7 § ska värderas,
 5. hur interna transaktioner enligt 5 kap. 9 § ska värderas,
 6. innehållet, omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 5 kap. 10 §,
 7. sådana riskkoncentrationer och interna transaktioner som ska rapporteras enligt 5 kap. 11 § och fullgörandet av denna rapportering,
 8. kraven på system för riskhantering och rutiner för intern kontroll enligt 5 kap. 13 och 14 §§, och
 9. hur uppgifter enligt 6 kap. 8 § ska lämnas.
9. hur uppgifter enligt 6 kap. 7 a § första stycket och 8 § ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:1792.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att 1 kap. 17 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 11 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 b §

Ett värdepappersbolag, en börs och en central motpart ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett värdepappersbolag, en börs eller en central motpart eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

17 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur uppgifter enligt 12 § ska lämnas, 1. hur uppgifter enligt *11 b § första stycket och* 12 § ska lämnas,
2. vilka som är anmälningsskyldiga enligt 15 §, och
3. vad en förteckning enligt 16 § ska innehålla.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:1793.

2.10 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 10 kap. 18 a–18 c, 21 och 22 a–24 §§ och rubriken närmast före 10 kap. 18 a § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 26 kap. 9 e §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förebyggande av brott

10 kap.

Förebyggande, förhindrande och upptäckande av brottslig verksamhet

18 a §¹

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet,

2. *uppgiften kan antas bidra till att förhindra det, och*

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen *eller Tullverket*, om

1. det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet, *och*

2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

18 b §²

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket samt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

¹ Senaste lydelse 2020:575.

² Senaste lydelse 2022:678.

a) brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), *eller*

b) försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag,

2. uppgiften kan antas bidra till att förhindra det, och

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

18 c §³

Sekreteressen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten, om

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år*,

2. uppgiften kan antas bidra till att förhindra brottet, och

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

1. brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666),

2. försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag, *eller*

3. brott mot Sveriges säkerhet.

1. det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det *lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer, och*

2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

21 §⁴

Sekreteressen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott *som riktats mot någon som inte har fyllt*

Sekreteressen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott

³ Senaste lydelse 2021:646.

⁴ Senaste lydelse 2022:916.

arton år och det är fråga om brott som avses i

1. 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken, eller

2. lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.

1. som riktats mot någon som inte har fyllt arton år, och

2. som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor, eller ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling till ett sådant brott.

22 a §⁵

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket samt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

1. ett begånget brott enligt någon av 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), eller

2. ett begånget försök eller en begången förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag.

23 §⁶

Om inte annat följer av 19–22 §§ får en uppgift som *angår* misstanke om ett begånget brott och som är sekretessbelagd enligt 24 kap. 2 a eller 8 §, 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3–8 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket eller 2–6 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 eller 12 §, 33 kap. 2 eller 4 a §, 36 kap. 3 § eller 40 kap. 2 eller 5 § lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om misstanken angår

Om inte annat följer av 19–22 §§ får en uppgift som *rör* misstanke om ett begånget brott och som är sekretessbelagd enligt 24 kap. 2 a eller 8 §, 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3–8 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket eller 2–6 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 eller 12 §, 33 kap. 2 eller 4 a §, 36 kap. 3 § eller 40 kap. 2 eller 5 § lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om misstanken angår

1. brott för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år*,

1. brott för vilket det *lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i sex månader eller mer, eller*

2. försök till brott för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, eller*

2. försök, *förberedelse eller stämpling* till brott för vilket det *lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer.*

3. försök till brott för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff*

⁵ Senaste lydelse 2022:678.

⁶ Senaste lydelse 2022:1495.

än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168).

24 §⁷

Sekretess som följer av andra sekretessbestämmelser än dem som anges i 19–23 §§, 25 kap. 2 § första stycket och 26 kap. 1 a § första stycket hindrar inte att en uppgift som *angår* misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter.

Sekretess som följer av andra sekretessbestämmelser än dem som anges i 19–23 §§, 25 kap. 2 § första stycket och 26 kap. 1 a § första stycket hindrar inte att en uppgift som *rör* misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse *ingår i straffskalan* för brottet.

26 kap.

9 e §

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som rör en enskild till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket i syfte att den mottagande myndigheten ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar brott med fängelse i straffskalan.

Sekretessen hindrar inte heller att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som rör misstanke om ett brott som har begåtts inom myndighetens verksamhet till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.

En uppgift får inte lämnas enligt första eller andra stycket om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde

⁷ Senaste lydelse 2022:916.

*eller av andra särskilda skäl är
olämpligt att uppgiften lämnas ut.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.11 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

15 §¹

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter som

1. gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett *särskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket,

2. begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för personskydd för

a) statschefen, tronföljaren, en annan medlem av kungahuset, en talman, en riksdagsledamot, statsministern, ett statsråd, en statssekreterare eller kabinetssekreteraren,

b) en person vars personskydd Säkerhetspolisen ansvarar för i samband med statsbesök och liknande händelser, eller

c) en person som Säkerhetspolisen i ett enskilt fall har beslutat om personskydd för,

3. begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet,

3. behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

4. Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

5. behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning eller polisprogrammet, eller

6. behövs för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation enligt taxitrafiklagen (2012:211).

4. behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

5. Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

6. behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning eller polisprogrammet, eller

7. behövs för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation enligt taxitrafiklagen (2012:211).

¹ Senaste lydelse 2020:1052.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster
dels att rubriken närmast före 3 kap. 14 § ska utgå,
dels att 3 kap. 29 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 13 a §, och närmast före 3 kap. 13 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Uppgiftsskyldighet

13 a §

Betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

29 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av kapitalkrav enligt 2 § första stycket,
2. hur betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska hantera medel enligt 6 §,

¹ Senaste lydelse 2018:1794.

3. hur betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska hantera de medel för genomförandet av betalningstransaktioner som avses i 7 § andra stycket och hur stor andel av medlen hos betalningsinstitut eller registrerade betaltjänstleverantörer som omfattas av skyddskraven enligt 7 § tredje stycket,

4. vilka uppgifter som ska anses relevanta enligt 8 §,

5. hur uppgifter enligt 14 § ska lämnas, och

5. hur uppgifter enligt 13 a § första stycket och 14 § ska lämnas, och

6. vad ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör ska iaktta och vilka krav betalningsinstitutet eller den registrerade betaltjänstleverantören ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 28 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.13 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 29 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det införs en ny paragraf, 29 kap. 19 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

1 §¹

I detta kapitel finns bestämmelser om

- bosättning (2–5 §§),
- hemkommun och hemregion (6 §),
- utlandssvenska elever (7 §),
- personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning (8 §),
- kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (9 §),
- handläggning (10 och 11 §§),
- talerätt (12 §),
- samverkan och anmälan till socialnämnden (13 §),
- tystnadsplikt (14 §),
- International Baccalaureate (17 §),
- överlämnande av betygshandlingar (18 §),
- informationsskyldighet (19 §),
- uppgiftsskyldighet (19 a §), – uppgiftsskyldighet (19 a
och 19 b §§), och
- övriga bemyndiganden (20–29 §§).

19 b §

*I lagen (2024:000) om skyldighet
att lämna uppgifter till de
brottsbekämpande myndigheterna
finns bestämmelser om skyldighet att
i vissa fall lämna uppgifter till
brottsbekämpningen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2019:947.

2.14 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)¹

dels att 19 kap. 104 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 19 kap. 46 § ska sättas närmast efter 19 kap. 45 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 19 kap. 45 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

45 a §

Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 45 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket eller den som är verksam i ett sådant företag får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

104 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 16–22 §§,

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 19 kap. 46 § 2015:700.

² Senaste lydelse 2018:1795.

2. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas när kraven är likvärdiga enligt 30 §,
 3. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 33 §,
 4. innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 35 § andra stycket,
 5. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 37 och 49 §§,
 6. företagstyrningssystem inom en grupp enligt 42 §,
 7. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 43 §,
 8. hur uppgifter enligt 46 § ska lämnas, och
 8. hur uppgifter enligt 45 a § första stycket och 46 § ska lämnas, och
 9. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 71 § tredje stycket.
-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:755) om elektroniska pengar dels att rubriken närmast före 3 kap. 14 § ska utgå, dels att 5 kap. 27 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap. 13 a §, och närmast före 3 kap. 13 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Uppgiftsskyldighet

13 a §

Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

5 kap.

27 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av genomsnittligt utestående skulder enligt 2 kap. 3 § 5,
2. vad som utgör tillräckliga styr- och kontrollformer vid prövning av en ansökan enligt 2 kap. 6 § första stycket 2 a,
3. beräkningen av kapitalkrav enligt 3 kap. 2 § första stycket,
4. hur institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska hantera medel enligt 3 kap. 6 §,
5. hur institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska hantera medel enligt 3 kap. 7 § andra stycket som tagits emot i utbyte mot utgivna elektroniska pengar och andra medel som tagits emot för genomförandet av betalningstransaktioner och hur stor andel av medlen hos instituten eller utgivarna som omfattas av skyddskraven enligt 3 kap. 7 § tredje och fjärde styckena,
6. vilka uppgifter som ska ges till Finansinspektionen enligt 3 kap. 8 §,
7. vilka uppgifter som ska anses relevanta enligt 3 kap. 9 §,
8. hur uppgifter enligt 3 kap. 14 § 8. hur uppgifter enligt 3 kap. 13 a § första stycket och 14 § ska lämnas, lämnas,
9. vad institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska iaktta och vilka krav institutet eller utgivaren ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 3 kap. 29 §,
10. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § och när upplysningarna ska lämnas, och
11. sådana avgifter som avses i 7 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:1796.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att 15 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 8 kap. 25 § ska sättas närmast efter 8 kap. 24 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 8 kap. 24 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

24 a §

En AIF-förvaltare och ett förvaringsinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En AIF-förvaltare eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

15 kap.

2 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 3 § andra stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

¹ Senaste lydelse 2022:196.

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iakttas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

dels att rubriken närmast före 6 kap. 11 § ska utgå,

dels att 10 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 6 kap. 10 a §, och närmast före 6 kap. 10 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

Uppgiftsskyldighet

10 a §

Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag och ett värdepappersinriktat holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett värdepappersinriktat holdingföretag eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

10 kap.

2 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka krav som ska ställas på den som ska ingå i ledningen i
 - a) ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 3 kap. 5 §, eller
 - b) ett värdepappersinriktat holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 3 a kap. 2 §,
 2. vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall
 - a) kreditinstitut ska offentliggöra sådan information som anges i artiklarna 431–455 i tillsynsförordningen, och
 - b) värdepappersbolag ska offentliggöra sådan information som anges i artikel 46 i värdepappersbolagsförordningen,
 3. vilken information moderföretag ska offentliggöra enligt 6 kap. 2 §,
 4. när kapitalbaskraven i tillsynsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012 inte ska anses täcka en risk och hur nivån på ett särskilt kapitalbaskrav enligt 2 kap. för att täcka en sådan risk ska fastställas,
 5. de omständigheter som ska beaktas, dels vid prövningen enligt 2 kap. 2 § av om ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag ska uppfylla ett särskilt likviditetskrav, dels vid fastställandet av en lämplig nivå för ett sådant särskilt likviditetskrav i samband med en översyn och utvärdering av företaget, och
 6. hur uppgifter enligt 6 kap. 11 § ska lämnas.
6. hur uppgifter enligt 6 kap. 10 a § första stycket och 11 § ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning ska införas en ny paragraf, 2 kap. 5 §, och närmast före 2 kap. 5 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Möjlighet för enskilda att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter

5 §

Enskilda får behandla personuppgifter för att lämna uppgifter som begärs av Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

dels att rubriken närmast före 16 kap. 37 § ska utgå,

dels att 16 kap. 41 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 16 kap. 36 a §, och närmast före 16 kap. 36 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

Uppgiftsskyldighet

36 a §

Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 36 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket eller den som är verksam i en sådan verksamhet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

41 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur och när den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 15–17, 20 och 22 §§,

2. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 18 §,

3. innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 21 § andra stycket,

4. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 23, 27 och 33 §§,

5. företagsstyrningssystem inom en grupp enligt 29 §,

6. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 31 §, och

7. hur uppgifter enligt 37 § ska lämnas. 7. hur uppgifter enligt 36 a § första stycket och 37 § ska lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur och när ett företag ska lämna upplysningar enligt 23, 27 och 33 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2020:402.

2.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

dels att rubriken närmast före 1 kap. 7 § ska sättas närmast efter 1 kap. 6 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 a §

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller den som är verksam i en sådan verksamhet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt första stycket ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.21 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:109) om ändring i lagen (2019:542) om ändring i lagen (2018:1798) om ändring i lagen (2018:545) om ändring i lagen (2017:1148) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:200

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 8 § tredje stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iakttä för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas, 13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iakttä för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iakttas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, 28. avgifter enligt 13 kap. 15 §,
samt och

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

2.22 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:201

Föreslagen lydelse

15 kap.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas, 13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelse som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, 28. avgifter enligt 13 kap. 15 §,
samt *och*

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

2.23 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)

dels att 1 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 6 § ska sättas närmast efter 1 kap. 5 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 a §

Ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör och ett förvaringsinstitut som avses i 5 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör och ett förvaringsinstitut som avses i 5 § eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *kraven för bedömning av kunskap och kompetens enligt artikel 34.6 i EU-förordningen.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. *hur uppgifter enligt 5 a § första stycket ska lämnas, och*
2. *kraven för bedömning av kunskap och kompetens enligt artikel 34.6 i EU-förordningen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2.24 Förslag till lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar

dels att 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 4 § ska sättas närmast efter 1 kap. 3 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 a §

Ett clearingbolag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till bolaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett clearingbolag eller den som är verksam i clearingbolaget får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

7 kap.

1 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur uppgifter enligt 1 kap. 3 a § första stycket ska lämnas,

1. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,

2. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,

2. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla

3. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla

kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,

3. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och

4. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,

4. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och

5. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

3 Ärendet och dess beredning

I april 2022 fick en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och bl.a. vissa andra statliga och kommunala myndigheter och enskilda huvudmän för fristående skolor (dir. 2022:37).

Genom tilläggsdirektiv, som beslutades den 26 januari 2023, fick utredaren även i uppdrag att ta ställning till hur det kan införas en huvudregel i sekretesslagstiftningen som innebär att myndigheter och andra ska kunna utbyta information med brottsbekämpande myndigheter när det behövs för att förebygga och bekämpa brott och, oavsett bedömning i sak, lämna ny författningsförslag som innebär en sådan ny huvudregel samt kartlägga eventuella hinder mot elektroniskt utlämnande för de berörda aktörerna (dir. 2023:11).

Utredningen, som tog namnet Utredningen om förbättrade möjligheter att utbyta information med brottsbekämpande myndigheter (Ju 2022:03), överlämnade den 31 oktober 2023 betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69).

En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i lagstiftningsärendet (Ju2023/02434).

I denna lagrådsremiss behandlas betänkandets lagförslag.

4 Samhällsutvecklingen kräver utökade möjligheter att lämna information

4.1 Nuvarande möjligheter att lämna information

4.1.1 Huvudregeln i sekretesslagstiftningen och grundläggande fri- och rättigheter

Grundprincipen i svensk rätt är att offentlighetsprincipen enligt tryckfrihetsförordningen, förkortad TF, gäller i den offentlighetsrättsliga, statliga och kommunala organisationen (se 2 kap. 1, 4 och 5 §§ TF). Offentlighetsprincipen innebär en rätt för allmänheten att få insyn i statens och kommuners verksamhet, bl.a. genom rätten att ta del av uppgifter som finns i allmänna handlingar hos myndigheter.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, finns bestämmelser om sekretess som begränsar rätten att ta del av allmänna handlingar och som reglerar tystnadsplikt i det allmänna verksamheten. Med sekretess avses ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). En sekretessbelagd uppgift får som utgångspunkt inte lämnas från en myndighet till en annan, eller mellan olika verksamhetsgrenar inom samma myndighet när de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (8 kap. 1 och 2 §§ OSL). Huvudregeln i

sekretesslagstiftningen kan alltså sägas vara att en sekretessbelagd uppgift inte får lämnas ut. Skälet till att sekretess till skydd för enskilda gäller mellan myndigheter handlar främst om hänsyn till den enskildes integritet. När uppgifter lämnas mellan olika aktörer och på så sätt blir tillgängliga för fler personer innebär det en risk för intrång i den personliga integriteten.

I svensk rätt finns ingen definition av begreppet integritet. En kränkning av den personliga integriteten kan beskrivas som ett intrång i en fredad sfär som den enskilde bör vara tillförsäkrad och där ett oönskat intrång, såväl psykiskt som fysiskt, bör kunna avvisas (se prop. 2005/06:173 s. 15).

Regler till skydd mot kränkningar av den personliga integriteten finns, förutom i offentlighets- och sekretesslagen, även i författningar som reglerar personuppgiftsbehandling. Det grundläggande skyddet finns dock i regeringsformen, förkortad RF, den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

I regeringsformens kapitel om statsskickets grunder anges som en målsättning för det allmännas verksamhet att det allmänna ska värna den enskildes privat- och familjeliv (1 kap. 2 § fjärde stycket RF). I kapitlet om grundläggande fri- och rättigheter anges vidare att var och en gentemot det allmänna har rätt till skydd mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden (2 kap. 6 § andra stycket RF).

Detta skydd av bl.a. den personliga integriteten, får endast begränsas genom lag och för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 och 21 §§ RF). En begränsning får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet och får inte gå så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Inte heller får en begränsning göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning.

Artikel 8 i Europakonventionen föreskriver också ett skydd för rätten till respekt för privat- och familjeliv, hem och korrespondens. Artikeln innebär bl.a. att var och en har rätt att göra anspråk på att staten vidtar effektiva åtgärder för att skydda hans eller hennes privat- och familjeliv, frihet och säkerhet. Ett likartat skydd mot integritetsintrång följer av artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Artikel 8 i Europakonventionen ger inte bara upphov till en förpliktelse för det allmänna att avhålla sig från omotiverade inskränkningar i enskildas rättigheter, utan även en skyldighet att se till att enskilda tillförsäkras skydd för sina rättigheter gentemot andra enskilda. Det innebär t.ex. att staten i vissa fall kan vara skyldig att införa straffrättslig reglering för att skydda enskilda mot intrång i deras rättigheter från andra enskilda. Det innebär även att staten i sådana fall behöver säkerställa att brott kan utredas effektivt.

Barns fri- och rättigheter skyddas även genom FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Exempelvis följer det av artikel 16 att barn inte får utsättas för godtyckliga eller olagliga ingripanden i sitt privat- och familjeliv och av artikel 40 följer bl.a. att barn som misstänks eller åtalas för eller befunnits skyldigt att ha begått brott har rätt att

behandlas på ett sätt som bl.a. främjar barnets känsla av värdighet och värde och har rätt att få sitt privatliv till fullo respekterat under alla stadier i förfarandet. Vidare ska staten enligt artikel 19 vidta alla lämpliga åtgärder för att skydda barn mot alla former av våld. Barnkonventionen gäller som lag i Sverige (prop. 2017/18:186).

4.1.2 Myndigheter ska samverka

Myndigheter förutsätts samverka med varandra på olika sätt. Av 8 § förvaltningslagen (2017:900) följer att varje myndighet ska lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för det egna verksamhetsområdet. Syftet med bestämmelsen är att samverkan mellan myndigheter ska leda till att förvaltningen generellt ska bli så enhetlig och effektiv som möjligt (prop. 2016/17:180 s. 70 och 293). En myndighet under regeringen ska också, enligt 6 § myndighetsförordningen (2007:515), verka för att genom samarbete med t.ex. andra myndigheter ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet. Även i olika specialregleringar finns allmänna bestämmelser som tar sikte på att myndigheter inom skilda verksamhetsområden ska samverka med varandra, se t.ex. 6 § polislagen (1984:387). Att myndigheter ska samverka med varandra följer också av 6 kap. 5 § OSL. Av den bestämmelsen framgår att en myndighet är skyldig att på begäran från en annan lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång.

4.1.3 Sekretessbrytande bestämmelser

För att underlätta samarbetet mellan myndigheter, och för att upprätthålla kraven på förvaltningens och rättskipningens effektivitet och rättssäkerhet, är det ofta nödvändigt att myndigheter kan få tillgång till sekretessreglerade uppgifter. Av den anledningen finns det bestämmelser som i olika situationer bryter sekretess. I 10 kap. OSL finns en mängd sekretessbrytande bestämmelser. Enligt 10 kap. 2 § OSL hindrar inte sekretess att en myndighet lämnar ut uppgifter om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Bestämmelsen ska tillämpas restriktivt (se prop. 1979/80:2 Del A s. 465 och 494).

I 10 kap. 27 § OSL finns den s.k. generalklausulen som innebär att sekretess inte hindrar att uppgifter lämnas till en annan myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgifterna lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Generalklausulen tillkom för att göra det möjligt för myndigheter att utväxla uppgifter i situationer där intresset av att uppgifterna lämnas ut bör ha företräde framför det intresse som sekretessen avser skydda (prop. 1979/80:2 Del A s. 326 och 327). Syftet med generalklausulen är att den ska utgöra en ventil för det fall ett utbyte av uppgifter uppenbart behöver ske och situationen inte har kunnat förutses i lagstiftningen. Ett rutinmässigt uppgiftsutbyte av sekretessreglerade uppgifter ska dock som utgångspunkt vara särskilt författningsreglerat. Viss sekretess har ansetts vara särskilt viktig att upprätthålla och har därför undantagits från generalklausulens tillämpningsområde. Det gäller t.ex. socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess.

Enligt 10 kap. 28 § OSL hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det finns en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning. Med uppgiftsskyldighet avses att det i annan lag eller av förordning följer att uppgift ska lämnas (prop. 1979/80:2 del A s. 322). Sekretessbrytande uppgiftsskyldigheter grundar sig på överväganden om vilket sekretesskydd uppgiften har hos den utlämnande myndigheten och om den mottagande myndighetens behov generellt sett kan anses väga tyngre än det intresse som sekretessen skyddar. Bestämmelser om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter är alltså ett sätt för lagstiftaren att särskilt reglera ett ofta förekommande informationsutbyte och att säkerställa att en viss myndighet får de uppgifter som den behöver. För utlämnandet är det inte nödvändigt att bestämmelsen om uppgiftsskyldighet har utformats utifrån att uppgifterna är sekretessbelagda. Såväl offentliga som sekretessbelagda uppgifter kan därför omfattas av en uppgiftsskyldighet. Det finns flera exempel på uppgiftsskyldigheter som bryter sekretess mellan myndigheter med stöd av 10 kap. 28 § OSL. Ett exempel är lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet som gäller vid särskilt beslutad samverkan för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som är av allvarlig eller omfattande karaktär och bedrivs i organiserad form eller systematiskt av en grupp individer. Lagen innebär en skyldighet att inom ramen för en sådan samverkan lämna uppgift till en annan myndighet om det behövs för den mottagande myndighetens deltagande i samverkan.

I 10 kap. OSL finns också andra sekretessbrytande bestämmelser som tar sikte på särskilda situationer och som bryter viss sekretess. I 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL regleras möjligheterna att lämna uppgifter i brottsförebyggande syfte från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till Polismyndigheten och i vissa fall Säkerhetspolisen. Enligt 10 kap. 24 § OSL har myndigheter en generell möjlighet att vid misstanke om brott lämna uppgifter till myndigheter som har till uppgift att ingripa mot brott. Det krävs dock att fängelse är föreskrivet för brottet och att det kan antas föranleda någon annan påföljd än böter.

Det finns alltså vissa möjligheter att i olika situationer lämna ut uppgifter trots att de omfattas av sekretess. Regelverket är dock komplext och tillämpligheten av de olika bestämmelserna är i vissa fall beroende av vilken sekretess som gäller, vilken typ av brottslighet som avses och den misstänktes ålder. Ett utlämnande kan alltså behöva föregås av komplicerade bedömningar.

4.2 Behovet av en reform

4.2.1 Brottsutvecklingen

Som utredningen konstaterar har grova våldsbrott i form av skjutningar och sprängningar ökat (se bl.a. Brottsförebyggande rådets statistikrapport Konstaterade fall av dödligt våld – En granskning av anmält dödligt våld 2022). Dödligt våld med skjutvapen har ökat kraftigt i Sverige sedan början av 2010-talet. Sverige ligger på en högre nivå än många andra europeiska länder i detta avseende. Det kan också konstateras att personupplklaringsprocenten avseende dödligt våld legat på en något lägre nivå

under perioden från och med 2021 till och med 2023 än vad som varit fallet tidigare.

Den brottslighet som har fått fäste i Sverige kan i flera fall betecknas som systemhotande. Skjutningarna och sprängningarna har stark koppling till organiserad brottslighet. Det har även brott som exempelvis narkotikabrott, bedrägerier utpressning och smuggling. Även våldsbejakande extremism och terroristbrott har i vissa fall kunnat kopplas till den organiserade brottsligheten. Organiserad brottslighet berör hela samhället och är en av rättssamhällets största utmaningar. Den drabbar både enskilda och olika samhällsinstitutioner och har en komplex struktur. Eftersom den präglas av föränderlighet är den också svår att bekämpa. Brottsutvecklingen medför att unga personer, särskilt i utsatta områden, löper risk att involveras i kriminalitet eller utnyttjas i kriminella sammanhang. Det grova våldet förekommer inte längre enbart i konflikter mellan kriminella i landets större städer utan även i mellanstora och mindre städer. Våldets karaktär har dessutom förändrats över tid. Fler dåd är av ren avrättningskaraktär.

I lägesbilden för 2023 från de myndigheter som deltar i den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet görs bedömningen att den organiserade brottsligheten utgör en alltmer kvalificerad motståndare. Den ekonomiska brottsligheten är enligt myndigheterna ett allt viktigare inslag i den organiserade brottsligheten. Den ekonomiska brottsligheten lyfts också fram som ett av de allvarligaste hoten i myndigheternas arbete för att bekämpa den organiserade brottsligheten. Den kriminella ekonomin bedöms omsätta betydande belopp och bidrar till att den organiserade brottsligheten kan verka och växa. Även mindre kvalificerade brott utgör ett hot mot legitimiteten för välfärdssystemet och äventyrar förtroendet för myndigheter. I rapporten bedöms vidare den ökade digitaliseringen och myndigheternas tillitsbaserade utbetalningar leda till att marknaden för brottstjänster har blivit större samt att fler brottsaktiva sannolikt har möjlighet att skapa alltmer avancerade brottsupplägg, bl.a. i form av investeringsbedrägerier. Användningen av förfalskade, manipulerade och osanna dokument, intyg och handlingar som i dag registreras hos svenska myndigheter i kriminellt syfte anses också vara omfattande, vilket drabbar såväl offentliga välfärdssystem som privata aktörer. Felaktiga registeruppgifter används också som en dörröppnare för brottslighet.

Även annan brottslighet än den organiserade fortsätter att innebära allvarliga utmaningar. Exempelvis är förekomsten av våld mot kvinnor och barn oacceptabelt hög. Inbrott, trafikbrott, tillgreppsbrott, smuglingsbrott och andra vanligt förekommande mängdbrott medför otrygghet och betydande skada för enskilda, företag och samhället i stort. Otryggheten har de senaste åren hållit sig fast på höga nivåer och särskilt oroande är otryggheten bland kvinnor samt i utsatta områden. Även oron för brottsligheten har under senare år legat på höga nivåer och begränsar hur människor lever sina liv. Sammantaget är brottsligheten ett samhällsproblem med stor påverkan på såväl enskilda som Sverige som land.

Som utredningen nämner har också säkerhetsläget i Sverige allvarligt försämrats. Hotbilden mot Sverige är komplex. Det allvarliga säkerhetspolitiska läget kommer sannolikt att bestå under en längre tid och inverkar på hotet från såväl främmande makt som våldsbejakande extremism (se

Säkerhetspolisens årsbok 2023/2024). Även det förändrade säkerhetspolitiska läget påverkar brottsligheten enligt myndigheterna i samverkan. Sverige har enligt deras senaste rapport blivit mer sårbart för yttre säkerhetshotande verksamhet som exempelvis påverkanskampanjer. I rapporten bedöms otillåten påverkan vara ett av de hot som har störst påverkan på samhället i stort.

4.2.2 Dagens sekretessreglering tillgodoser inte brottsbekämpningens behov

Utredningen har genomfört en omfattande kartläggning av de brottsbekämpande myndigheternas behov av information. Utredningen har hämtat in synpunkter på dagens regelverk och ett utökat informationsutbyte, bl.a. från de aktörer som pekats ut av de brottsbekämpande myndigheterna men också från andra aktörer.

De brottsbekämpande myndigheterna har redovisat ett stort antal områden där förbättrade möjligheter till informationsutbyte kan bidra till en effektivare brottsbekämpning. Det handlar i regel om att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Något tydligt behov av att förbättra uppgiftsutbytet mellan de brottsbekämpande myndigheterna har inte framkommit under kartläggningen enligt utredningen.

De brottsbekämpande myndigheterna har bl.a. framfört att det nuvarande regelverket är svåröverskådligt och att regelverkets utformning medför att olika myndigheter, och olika handläggare inom myndigheterna, tillämpar regelverket på olika sätt. Brottsförebyggande rådet har i rapporten Informationsdelning mellan socialtjänst och polis, i brottsförebyggande arbete med barn och unga (Rapport 2021:2) kartlagt vilka hinder för informationsdelning som polis, socialtjänst och andra aktörer identifierat i det brottsförebyggande arbetet kring i första hand barn och unga. Brottsförebyggande rådet menar att sekretesslagstiftningen upplevs som komplicerad och svårtolkad och att socialtjänsten många gånger saknar vägledning för hur lagen ska tillämpas i enskilda fall, vilken information som ska delas samt när den förväntas delas. Osäkerheten leder till att myndigheterna inte heller alltid delar information i de fall som nämns i lagmotiven. Att regelverket är svåröverskådligt och att det finns stora behov av utökade möjligheter till informationsutbyte, bl.a. för att bekämpa brott, bekräftas också av den kartläggning som Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter har gjort (SOU 2024:63 s. 187 f.).

Inom många områden anses möjligheterna att utbyta information på underrättelsestadiet vara alltför begränsade, särskilt i förhållande till myndigheter som inte har någon egen underrättelseverksamhet. Det bedöms vidare vara svårt att samverka på underrättelsestadiet utanför tillämpningsområdet för lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet. Det har genom utredningens kartläggning framkommit att det också finns behov av förbättrade möjligheter att få del av uppgifter inom ramen för en förundersökning.

Myndigheterna har också framhållit att det ofta uppstår problem när information begärs ut från enskilda, särskilt inom områden där

informationsutbytet i princip är oreglerat. Enskilda motsätter sig enligt myndigheterna ofta att lämna ut informationen med hänvisning till att det saknas lagstöd för utlämnande och att det skulle strida mot bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

De brottsbekämpande myndigheterna har framfört önskemål om ett förenklat regelverk som i större utsträckning än i dag bygger på uppgifts- eller anmälningsskyldigheter utan föregående begäran med lägre uppställda krav för utlämnande. Bestämmelser som kräver att de brottsbekämpande myndigheterna måste ha kännedom om vilken information som de kan begära ut från en annan myndighet hindrar enligt myndigheterna ett effektivt informationsflöde och i förlängningen den brottsbekämpande verksamheten. Brottsbekämpningen behöver enligt kartläggningen fler uppgifter för att kunna förebygga brott men även uppgifter om begångna brott och särskilt fler uppgifter om förberedelse, försök eller stämpling till vissa brott mot unga.

Närmare beskrivningar av vilka synpunkter som de brottsbekämpande myndigheterna och de utlämnande aktörerna har framfört under utredningens kartläggning redovisas i respektive delavsnitt nedan.

4.2.3 Brottsbekämpningens tillgång till information måste förbättras

Det offentliga Sverige är uppdelat i en mängd olika enheter, på nationell, regional och lokal nivå, alla med sin verksamhet och sitt ansvarsområde. Uppdelningen skapar goda förutsättningar för att den offentliga verksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt och med närhet till medborgarna. Samtidigt måste samtliga enheter tillsammans verka som en välfungerande helhet.

Brottslighet finns i många olika skepnader och i alla delar av vårt samhälle. Kriminella är ofta inte begränsade till en viss verksamhet och som individer interagerar de med det allmänna på många olika sätt och med många olika aktörer. Att förebygga och bekämpa brott är en uppgift för de brottsbekämpande myndigheterna, dvs. Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Deras förmåga att utföra sina uppgifter på ett effektivt och framgångsrikt sätt är dock helt beroende av bistånd från övriga delar av staten, liksom av övriga delar av samhället i form av regioner, kommuner, näringslivet och enskilda. Ett av de viktigaste bidragen är information, om begångna brott, om misstänkta brottsupplägg och om individer med koppling till kriminalitet.

Vikten av att förbättra möjligheterna till informationsutbyte lyfts fram särskilt i regeringens strategi mot organiserad brottslighet (skr. 2023/24:67). Frågan om informationsdelning som ett verktyg i arbetet mot brottslighet har varit aktuell i decennier och varit föremål för en lång rad utredningar. Regelverket om informationsutbyte kan uppfattas som ett lapptäckande av bestämmelser som är svåra att överblicka och

tillämpa i praktiken. Enligt regeringen är det oacceptabelt att bristande förutsättningar att dela information kan bidra till att brott begås och att barn och unga involveras i kriminalitet. Det behöver finnas tillräckliga förutsättningar att utbyta information mellan myndigheter och andra aktörer för att bekämpa och förebygga brott, och regelverket måste kunna tillämpas på ett effektivt sätt i praktiken (se skr. 2023/24:68 Barriärer mot brott – en socialpreventiv strategi mot kriminella nätverk och annan brottslighet).

Regeringens uttalade målsättning är att skapa en ny ordning i sekretesslagstiftningen som innebär att myndigheter och andra aktörer som utgångspunkt ska kunna lämna nödvändig information till de brottsbekämpande myndigheterna utan hinder av sekretess. Det pågår nu ett brett och intensivt arbete med att förbättra informationsutbytet mellan bl.a. myndigheter. Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter (Ju 2023:22) ska bl.a. föreslå förbättrade möjligheter att utbyta information om enskilda inom och mellan myndigheter i syfte att bekämpa brott (dir. 2023:146). Utredningen överlämnade den 2 september 2024 delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter (SOU 2024:63) där det föreslås en ny generell sekretessbrytande bestämmelse för att myndigheter och kommuner ska kunna förebygga, utreda och bekämpa bl.a. fusk och brottslighet. Ett särskilt fokus i detta sammanhang är brottsbekämpning i vid mening. Det handlar bl.a. om välfärdsbrottslighet och arbetslivskriminalitet. En särskild myndighet, Utbetalningsmyndigheten, har nyligen inrättats med uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Utbetalningsmyndigheten medverkar sedan den 1 juni 2024 i det myndighetsgemensamma arbetet mot den organiserade brottsligheten. En viktig del i regeringens arbete för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen är att underlätta för berörda aktörer att utbyta information med varandra. Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet trädde i kraft den 1 juli 2024 (prop. 2023/24:85, bet. 2023/24:KU27, rskr. 2023/24:195). Därutöver har Skolsäkerhetsutredningen (U 2022:04) i uppdrag att bl.a. kartlägga och analysera vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i brottsförebyggande syfte.

Parallellt med nämnda arbeten pågår också ett intensivt arbete för att stärka samverkan mellan myndigheter. Regeringen har t.ex. gett Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse (SiS) i uppdrag att lämna förslag om en struktur för systematisk och långsiktig samverkan mellan myndigheter och aktörer på nationell, regional och lokal nivå (Ju2023/00972). Detta har resulterat i en ny samverkanstruktur kallad BOB – barn och unga i organiserad brottslighet – som ska stärka arbetet mot att barn och unga hamnar i grov kriminalitet. För att den typen av samverkan ska ge önskade resultat är det givetvis av största vikt att de aktörer som deltar i samverkan har möjlighet att dela information med varandra på ett effektivt sätt.

Det kan hävdas att det med åren redan har skapats möjligheter att dela sådan information som brottsbekämpande myndigheter har behov av. Regleringen är dock, som nämns ovan, splittrad och svår att tillämpa. Den

bygger i stor utsträckning på att myndigheter har en möjlighet att dela med sig av information till brottsbekämpningen. I vissa fall ser berörda myndigheter sin verksamhet, sina resurser och sitt förtroende som skäl för att avstå från att lämna information till en annan myndighet. Detta leder dock i förlängningen till att information som behövs för att en brottsbekämpande myndighet ska kunna utföra sin viktiga samhällsuppgift inte lämnas och att individer som har begått eller planerar att begå allvarliga, systematiska eller på annat sätt samhällsskadliga brott inte upptäcks eller kan lagföras. Det är inte till skada endast för samhället utan också för enskilda brottsoffer.

Staten har ett ansvar för att skydda enskildas liv, frihet och personliga säkerhet (se vidare prop. 2023/24:57 s. 23). En välfungerande samhällsorganisation kommer alltid att medföra vissa intrång i enskildas personliga integritet. Det står klart att de åtgärder som hittills har vidtagits för att bekämpa den organiserade brottsligheten inte har varit tillräckliga. Den allvarliga situation som råder i samhället och allmänhetens berättigade krav på de brottsbekämpande myndigheterna kräver mönsterbrytande åtgärder. En sådan åtgärd är att genom ändringar av sekretessregleringen se till att myndigheterna får den information som krävs för att de ska kunna lösa sin uppgift och att därigenom skapa förutsättningar för och samtidigt ställa krav på övriga aktörer att bidra i arbetet genom att lämna den information som behövs, inte bara på begäran utan även i större utsträckning på eget initiativ.

Statliga myndigheter har en viktig roll i arbetet mot brottsligheten. Med tanke på det allvarliga läget måste även andra myndigheter och aktörer bidra i det brottsbekämpande arbetet. Det varierar mellan olika myndigheter och aktörer på vilket sätt och i vilken utsträckning de kan bidra. I vissa fall kan det handla om att genomföra konkreta brottsförebyggande insatser inom den egna verksamheten och i andra fall handlar det om att lämna information till andra myndigheter som i sin tur kan vidta åtgärder för att förebygga och bekämpa brott.

5 En ny lag för ett ökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen

5.1 En ny lag med uppgiftsskyldigheter

Regeringens förslag: Det ska införas en ny lag med skyldighet för statliga myndigheter, kommuner, regioner och skolor att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna (Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten) som behövs i deras arbete med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet samt för att utreda eller lagföra brott.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser, däribland *Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Bolagsverket, E-hälsomyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Fagersta kommun, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Landsorganisationen i Sverige, Lycksele kommun, flera länsstyrelser, Migrationsverket, Region Dalarna, Statens institutionsstyrelse, Sundsvalls kommun, Tillväxtverket* och *Tullverket*, ställer sig positiva till förslaget. *Åklagarmyndigheten* anser att en uppgiftsskyldighet har väsentligt bättre möjligheter att åstadkomma den önskade förändringen än sekretessbrytande bestämmelser. *Brottsoffermyndigheten* anser att förslaget är angeläget och kan bidra till en ordning som innebär att fler brottsoffer får möjlighet till upprättelse.

Flera remissinstanser, däribland *Polismyndigheten, Statens skolverk (Skolverket)* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, anser att det hade varit önskvärt med ett förslag om ömsesidigt uppgiftslämnande och inte bara en utökad möjlighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Ett antal remissinstanser motsätter sig förslaget. *Riksdagens ombudsmän (JO)* pekar på att lagen kommer att medföra en betydande förändring av myndigheternas uppdrag och ifrågasätter om en så genomgripande och långtgående förändring verkligen är önskvärd. *Institutet för mänskliga rättigheter* anser att det inte går att skatta de integritetsrisker som den föreslagna lagen innebär och förordar att ett arbete med att öka informationsflödet i stället sker med stöd av befintlig lagstiftning. *Kammarrätten i Göteborg* anser för sin del att oklarheterna beträffande nyttan av förslaget och konsekvenserna av ingreppen i enskildas personliga integritet är sådana att en proportionalitetsavvägning inte kan göras. Kammarrätten anser vidare att systematiken med en ny lag som ska tillämpas parallellt med offentlighets- och sekretesslagen riskerar att leda till tillämpningssvårigheter. *Sveriges advokatsamfund* anser att förslaget går alltför långt i förhållande till de syften som ska uppfyllas och att det inte är klarlagt att samhällets intressen står i rimlig proportion till de omfattande inskränkningar i den enskildes rätt som förslaget innebär.

Rädda Barnen och *Stockholms kommun* saknar en tydlig barnkonsekvensanalys.

Friskolornas riksförbund och *Svenskt Näringsliv* anser att det bör övervägas att göra lagstiftningen tidsbegränsad.

Skälen för regeringens förslag

Uppgifter som behövs för att förebygga och bekämpa brott ska som utgångspunkt lämnas ut

Som redogörs för ovan har brottsligheten i Sverige under de senaste åren utvecklats och blivit alltmer samhällshotande. Brottslighetens karaktär och metoder har blivit mer komplexa. I det allvarliga läge som Sverige befinner sig krävs det kraftfulla åtgärder för att uppnå en mer effektiv brottsbekämpning.

Ett framgångsrikt brottsbekämpande arbete förutsätter en väl fungerande samverkan mellan relevanta myndigheter och andra aktörer. En sådan samverkan förutsätter i sin tur att det finns ett regelverk som gör det möjligt att utbyta information på ett effektivt och rättssäkert sätt. Begränsningar i möjligheterna att dela information mellan myndigheter på

grund av sekretess har under minst 40 års tid återkommande lyfts fram som ett hinder i det lokala brottsförebyggande arbetet (se bl.a. Brottsförebyggande rådets rapport 2021:2).

Utredningen föreslår att utgångspunkten ska vara att uppgifter som behövs i brottsbekämpningen, och som finns hos vissa myndigheter och andra aktörer, ska lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna, oavsett om uppgifterna skulle kunna omfattas av sekretess. Syftet med denna tydliga utgångspunkt är att ge de brottsbekämpande myndigheterna bättre förutsättningar att, i enlighet med deras författningsreglerade uppdrag, förebygga och bekämpa brottslighet.

De brottsbekämpande myndigheter som det i detta sammanhang handlar om är Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten. Begreppet brottsbekämpande verksamhet bör användas som ett samlingsbegrepp för all verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

De brottsbekämpande myndigheterna har till utredningen framfört att de, för att kunna utföra sina uppdrag, har behov av olika typer av uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som skyddas av olika slags sekretess. Det kan röra sig om uppgifter på individnivå, t.ex. kontaktuppgifter, eller uppgifter på en mer övergripande nivå som är av betydelse för att skapa lägesbilder eller förståelse för nya brottsupplägg. Det kan också handla om uppgifter som finns i underlag till beslut eller förelägganden, uppgifter om en enskilds umgänge och släkt eller uppgifter om oro kring en enskild som misstänks vara på väg in i kriminalitet. Det kan också handla om finansiella uppgifter.

Secretess mellan myndigheter till skydd för enskilda syftar i första hand till att värna om den enskildes personliga integritet, och en utgångspunkt är att uppgifter som omfattas av sekretess inte ska vidarebefordras utanför den verksamhet i vilken de hämtats in. När sekretessgenombrott övervägs måste det göras en bedömning av vilken grad av intrång i den personliga integriteten sekretessgenombrottet innebär. I den bedömningen är faktorer som är särskilt viktiga att beakta bl.a. om utbytet av information sker mellan myndigheter eller om även enskilda deltar, arten av uppgifter, för vilka ändamål som uppgifterna behandlas, mängden av uppgifter, hur uppgifterna används, hur uppgifterna sprids och möjligheten att lagra uppgifterna. Hänsyn måste också tas till hur ett sekretessgenombrott skulle påverka förtroendet för berörda myndigheter.

Den ordning som utredningen föreslår att vissa uppgifter som utgångspunkt ska lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna ska gälla endast i förhållande till sådana uppgifter som myndigheterna och aktörerna redan har tillgång till. Den omfattar vidare i vissa avseenden uppgifter som myndigheterna redan med stöd av dagens sekretessreglering har möjlighet att lämna ut till de brottsbekämpande myndigheterna (se t.ex. 10 kap. 24 § OSL). Förenklade möjligheter att lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess skulle bidra till ökad förutsebarhet vid uppgiftslämnandet. Samtidigt innebär förslaget också att uppgifter om enskilda blir tillgängliga för fler personer och dessutom för personer som arbetar vid brottsbekämpande myndigheter. Det finns därmed en risk för

att utredningens förslag skulle innebära ett försämrat skydd för den personliga integriteten.

Det kan inte uteslutas att det finns en risk för att förtroendet för de myndigheter som blir skyldiga att lämna ut uppgifter minskar och detta skulle kunna medföra andra konsekvenser, t.ex. en minskad benägenhet att vända sig till dessa myndigheter. Risken för ett minskat förtroende bör dock inte överdrivas. Utökade möjligheter att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna kan även leda till förbättrade möjligheter för myndigheter att samverka vilket i sin tur kan leda till ett ökat förtroende för staten.

Mot nämnda risker och konsekvenser står dessutom det starka samhälleliga intresset av att trycka tillbaka den allvarliga brottslighet som plågar Sverige. Ett utökat och mer effektivt uppgiftslämnande till brottsbekämpningen kräver förändrade rättsliga förutsättningar. Regeringen anser att en sådan förändring är nödvändig. För att åstadkomma detta bör det införas en sådan huvudregel som utredningen föreslår för utlämnande av uppgifter som behövs hos de brottsbekämpande myndigheterna.

Flera remissinstanser, däribland *Polismyndigheten*, *Skolverket* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, invänder mot utredningens avgränsning till att behandla utökade möjligheter att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna och att det inte lämnas förslag som avser ett ömsesidigt uppgiftslämnande. Det kan dock, som utvecklas närmare ovan, noteras att det pågår flera andra utredningar som ska se över uppgiftslämnande i båda riktningarna. Regeringen utesluter inte att ytterligare åtgärder för att förbättra möjligheterna till informationsutbyte också kan bli aktuella.

En ny lag med uppgiftsskyldigheter är lämpligast

Ett återkommande utbyte av uppgifter som omfattas av sekretess ska som utgångspunkt regleras särskilt i författning. Generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL ska tillämpas restriktivt och bedöms inte kunna användas för att uppnå syftet i detta fall, nämligen att uppgifter av betydelse för brottsbekämpningen rutinmässigt ska lämnas ut (se t.ex. JO 2013/14 s. 230 och prop. 2015/16:167 s. 23). I likhet med utredningen anser regeringen att det inte heller är ett fullgott alternativ att i offentlighets- och sekretesslagen införa en ny generell sekretessbrytande bestämmelse för brottsbekämpningen.

Ett utökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen kan åstadkommas genom en eller flera uppgiftsskyldigheter som bryter sekretess. Av 10 kap. 28 § OSL framgår att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Det finns, som nämns i avsnitt 4.1.3, flera exempel på uppgiftsskyldigheter som bryter sekretess mellan myndigheter på detta sätt.

En fördel med en särskild uppgiftsskyldighet som bryter sekretess är att den kan ta sikte på specifika uppgifter och därmed bidra till att förenkla bedömningen för den som ska pröva ett utlämnande. Behovet av ett tydligt och anpassat regelverk talar starkt för att föreslå uppgiftsskyldigheter i stället för ytterligare sekretessbrytande bestämmelser.

En uppgiftsskyldighet har vidare den fördelen att den kan utformas som en skyldighet att lämna ut uppgifter även utan föregående begäran. En uppgiftsskyldighet som utformas som en skyldighet att under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter på eget initiativ kan bidra till att relevanta aktörer i betydligt större utsträckning än i dag delar med sig av uppgifter som är av betydelse för en brottsbekämpande myndighet.

Utredningen anger att det som i viss mån talar mot att införa en uppgiftsskyldighet är att en sådan kan ge mindre utrymme för att beakta omständigheter som i det enskilda fallet talar mot att lämna ut en uppgift, vilket skulle kunna få negativa effekter för bl.a. skyddet för den personliga integriteten. En uppgiftsskyldighet kan dock förenas med undantag – en ventil – som ger ett visst utrymme att avstå från att lämna ut uppgifter om t.ex. det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda väger tungt. En sådan intresseavvägning finns bl.a. i 2 § andra stycket lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet och 9 § lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

En annan fördel med en bestämmelse om uppgiftsskyldighet är att den kan utformas så att den tar sikte på både offentliga uppgifter och uppgifter som skyddas av sekretess i offentlig verksamhet eller tystnadsplikt i enskild verksamhet. Offentlighets- och sekretesslagen reglerar sekretess i det allmänna verksamhet och omfattar som huvudregel inte enskilda verksamheter. Inom flera olika verksamhetsområden i den privata sektorn gäller emellertid tystnadsplikt enligt lag, ofta reglerad som ett förbud mot att röja vissa uppgifter obehörigen, t.ex. i enskilt bedriven hälso- och sjukvård. När det gäller tystnadsplikt i sådan enskild verksamhet som också kan ha en offentlig huvudman, ger bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen ledning vid tolkningen av obehörighetsrekvisitet (prop. 2005/06:161 s. 82 och 93 och prop. 2017/18:147 s. 285). Det kan vara utmanande att avgöra tystnadspliktens omfattning utifrån både bestämmelserna i den för verksamheten direkt tillämpliga lagstiftningen och genom en tolkning av relevanta sekretessbrytande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen. En uppgiftsskyldighet som omfattar både offentlig och enskild verksamhet skapar en sammanhållen och praktiskt tillämpbar reglering för såväl utlämnande som mottagande myndighet, vilket i sin tur skapar förutsättningar för en resurseffektiv handläggning och ett utökat samarbete.

Regeringen anser mot denna bakgrund att den nya huvudregeln för uppgifter som behövs hos de brottsbekämpande myndigheterna bör införas genom uppgiftsskyldigheter. Som *JO* och *Sveriges advokatsamfund* anför innebär förslaget en stor förändring. Med hänsyn till brottsutvecklingen och de brottsbekämpande myndigheternas behov av fler uppgifter anser regeringen att en sådan förändring är nödvändig.

Som såväl utredningen som flera remissinstanser pekar på kan ett kraftigt utökat informationsflöde till brottsbekämpningen innebära risker för den personliga integriteten. Regeringen anser, till skillnad från *Institutet för mänskliga rättigheter* och *Kammarrätten i Göteborg*, att det med utredningen som underlag finns förutsättningar att uppskatta den inskränkning av den personliga integriteten som förslaget kommer att innebära och göra en proportionalitetsbedömning. De uppgiftsskyldigheter som föreslås i denna lagrådsremiss är tydligt avgränsade, innehåller flera begränsningar och innebär möjligheter att avstå från att lämna uppgifter i

de fall det är nödvändigt. Härigenom skapas ett regelverk som kan upprätthålla balansen mellan behovet av informationsutbyte och skyddet för personlig integritet. En analys av förslagets konsekvenser för den personliga integriteten finns i avsnitt 12.1 men även i respektive delavsnitt nedan. Förslagen får sammantaget anses vara proportionerliga och acceptabla i förhållande till samhällsintresset av att förebygga och bekämpa brottslighet.

Frågan är då om uppgiftsskyldigheterna bör placeras i befintlig lagstiftning eller i en ny särskild lag. En möjlighet i sammanhanget är att utvidga tillämpningsområdet för lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet. Behovet av ett större uppgiftslämnande talar dock för att införa mer generella uppgiftsskyldigheter. Informationsflödet bör inte heller vara beroende av en särskilt beslutad samverkan mellan myndigheter. Lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet är därtill enbart tillämplig på informationsutbyte på underrättelsestadiet. En utvidgning av den lagens tillämpningsområde framstår därför inte som lämplig. Att införa en helt ny lag som gäller parallellt med bl.a. offentlighets- och sekretesslagen skulle visserligen kunna bidra till att sekretessregelverket som helhet uppfattas som mer svåröverskådligt. Det är samtidigt en fördel att uppgiftsskyldigheterna samlas i en särskild lag. Det bör därför, som utredningen föreslår, införas en ny lag. Det bör framgå i lagen vilka myndigheter som avses när uttrycket brottsbekämpande myndigheter används. Begreppet brottsbekämpande verksamhet bör definieras i lagen.

Det finns inte skäl att tidsbegränsa lagen i linje med vad *Friskolornas riksförbund* och *Svenskt Näringsliv* föreslår. De nya uppgiftsskyldigheterna kommer att vara viktiga för att uppnå en mer effektiv brottsbekämpning. En förutsättning för att lagen ska få önskat genomslag är att de brottsbekämpande myndigheterna och de utlämnande aktörerna arbetar upp en fungerande samverkan och anpassar sin verksamhet till ett större flöde av uppgifter. Detta behöver ske kontinuerligt över tid. En tidsbegränsning av lagen skulle enligt regeringen motverka detta.

Rädda Barnen och *Stockholms kommun* efterlyser en barnkonsekvensanalys. Överväganden kring förslagets förhållande till bl.a. barnkonventionen finns i avsnitt 12.3.

Lagens förhållande till andra uppgiftsskyldigheter behöver inte regleras särskilt

Den nya lagen kommer i vissa situationer att överlappa sådan uppgiftsskyldighet som följer av lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet och uppgiftsskyldigheter som följer av annan lagstiftning. Någon motsättning i att flera bestämmelser om uppgiftsskyldigheter kan vara tillämpliga samtidigt finns inte. Regeringen delar inte *Kammarrätten i Göteborgs* uppfattning att det riskerar att leda till tillämpningsproblem att lagen gäller parallellt med offentlighets- och sekretesslagen. Uppgiftsskyldigheter enligt olika bestämmelser kan visserligen leda till olika resultat vid en bedömning av om en uppgift ska lämnas ut i det enskilda fallet. Om en av de tillämpliga bestämmelserna innebär att en uppgift ska lämnas ut är det tillräckligt för att ett utlämnande ska ske. Det är i en sådan situation inte fråga om den

typen av situationer som regleras särskilt i 7 kap. 3 § OSL. Lagens förhållande till andra uppgiftsskyldigheter behöver inte heller regleras särskilt.

Vissa internationella avtal hindrar utlämnande

I offentlighets- och sekretesslagen finns bl.a. bestämmelser om absolut sekretess till skydd för enskilda enligt internationella avtal när det gäller verksamhet som rör t.ex. skatt, tull och taxering (se 27 kap. 5 §). Vidare föreskrivs i 15 kap. 1 a § OSL en bestämmelse som anger att sekretess gäller för uppgift som en myndighet har fått från ett utländskt organ på grund av en bindande EU-rättsakt eller ett av EU ingånget eller av riksdagen godkänt avtal med en annan stat eller en mellanfolklig organisation. Av dessa framgår att 10 kap. 28 § OSL inte får tillämpas i strid med ett sådant avtal eller en sådan rättsakt. De uppgiftsskyldigheter som nu föreslås bryter således inte sekretess för sådana uppgifter.

5.2 En uppgiftsskyldighet för kontaktuppgifter

5.2.1 En skyldighet att lämna uppgifterna på begäran

Regeringens förslag: I den nya lagen ska det införas en skyldighet att på begäran lämna en kontaktuppgift till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den myndighetens brottsbekämpande verksamhet.

Med kontaktuppgift avses uppgift om en fysisk persons bostadsadress, telefonnummer, e-postadress, arbetsplats, ombud eller annan företrädare, användarnamn, ip-adress och annan jämförbar uppgift.

Uppgiftsskyldigheten ska omfatta alla statliga myndigheter, kommuner, regioner och yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och skola. Uppgiftsskyldigheten ska dock inte gälla Försvarets radioanstalt.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte något undantag för Försvarets radioanstalt.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, däribland *Konkurrensverket*, *Skolverket*, *Statens skolinspektion (Skolinspektionen)* och *Säkerhetspolisen*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Socialstyrelsen* anser att utredningens avvägning mellan olika intressen framstår som rimlig och att urvalet av uppgifter framstår som väl avvägd.

Några remissinstanser, bl.a. *Friskolornas riksförbund*, *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Luleå kommun*, invänder mot förslaget att uppgiftsskyldigheten ska omfatta ip-adresser. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att uppgiftsskyldigheten inte heller ska omfatta uppgifter om var en person vistas och användarnamn på sociala medier. Sveriges Kommuner och Regioner anser att det dessutom bör klargöras att en begäran om kontaktuppgifter ska avse en individ och inte får avse en grupp. *Försvarets radioanstalt (FRA)* anger att myndigheten bör undantas från skyldigheten att lämna kontaktuppgifter.

Kammarrätten i Göteborg och *Svea hovrätt* anser att det mot bakgrund av domstolarnas oberoende finns principiella betänkligheter mot en ordning som innebär att de har en uppgiftsskyldighet gentemot brottsbekämpande myndigheter. Enligt *Svea hovrätt* finns också en risk att den föreslagna ordningen kan komma att innebära en försämring av det sekretesskydd som i dag är tillämpligt inom domstolarnas verksamhet. *Lantmäteriet* efterfrågar förtydliganden av om även kontaktuppgifter som inte är sökbara på ett enkelt sätt omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Statens haverikommission* bedömer att uppgiftsskyldigheten kan komma i konflikt med den egna verksamheten. Den riskerar enligt myndigheten att minska förutsättningarna för att få personer att prata fritt och även benägenheten hos utländska myndigheter att dela med sig av uppgifter. *Stockholms kommun* efterfrågar ett förtydligande av om t.ex. en god man skulle kunna betraktas som företrädare enligt förslaget.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget att skyldigheten ska omfatta socialtjänsten. Även *Örnsköldsviks kommun* anser att det bör övervägas att undanta socialtjänsten samt hälso- och sjukvården från uppgiftsskyldigheten. *Vårdförbundet* delar inte utredningens uppfattning om att kontaktuppgifter till patienter och andra enskilda som har varit i kontakt med vården är mindre integritetskänsliga. Om en uppgiftsskyldighet ändå införs anser *Vårdförbundet* att den bör vara begränsad till uppgifter om en enskild individ och till misstankar om allvarliga brott.

Skälen för regeringens förslag

En uppgiftsskyldighet som gäller kontaktuppgifter behövs

Utifrån den kartläggning som utredningen har gjort står det klart att det finns ett påtagligt behov hos de brottsbekämpande myndigheterna att få tillgång till fler kontaktuppgifter. Med det avses uppgifter för att kontakta, identifiera och lokalisera enskilda.

Kontaktuppgifter och andra jämförbara uppgifter kan vara offentliga, t.ex. i folkbokföringen och i olika myndighetsärenden. Därutöver finns det kontaktuppgifter som kan omfattas av sekretess, framför allt inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården men även i folkbokföringen (se 21 kap. 3 och 3 a §§ samt 22 kap. 1–2 §§ OSL) och i t.ex. upphandlingsärenden.

Det finns redan i dag vissa uppgiftsskyldigheter i förhållande till brottsbekämpningen som tar sikte på kontaktuppgifter, även sekretessbelagda sådana. Som exempel kan nämnas 12 kap. 10 § socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, som rör uppgifter i socialtjänstverksamhet om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem från socialtjänsten, 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen (2010:659) som rör uppgifter i hälso- och sjukvården om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning och 3 § förordningen (1980:995) om skyldighet för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att lämna uppgifter till andra myndigheter som rör uppgifter om bl.a. enskildas adress, deras arbetsgivares namn och adress samt enskildas ekonomiska förhållanden.

De uppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna i dag kan få tillgång till från folkbokföringen bedöms inte vara tillräckliga för att framgångsrikt kunna identifiera och komma i kontakt med enskilda i den

utsträckning som krävs. Det finns av olika anledningar brister i folkbokföringen som innebär att registrerade uppgifter inte alltid är aktuella, korrekta eller fullständiga. Det finns också behov av andra kontaktuppgifter än sådana som förs in i folkbokföringen.

En generell skyldighet att lämna ut kontaktuppgifter skulle på ett tydligt sätt bidra till att fler uppgifter kan lämnas till brottsbekämpande myndigheter. En sådan skyldighet skulle göra det möjligt för de brottsbekämpande myndigheterna att utnyttja sina resurser mer effektivt och komma framåt snabbare i en förundersökning eller i andra delar av den brottsbekämpande verksamheten. Att snabbt få tillgång till korrekta kontaktuppgifter kan underlätta arbetet med att identifiera eller lokalisera misstänkta, dömda och andra personer av intresse och det kan också bidra till att enskilda kan avföras från en utredning i ett tidigare skede. Bättre förutsättningar att bedriva brottsbekämpande verksamhet bör leda till att fler brott klaras upp i snabbare takt. Det framstår mot denna bakgrund som angeläget att myndigheter och andra verksamhetsutövare får en skyldighet att lämna uppgifter av detta slag till brottsbekämpningen. Det bör därför i den nya lagen finnas en särskild uppgiftsskyldighet för kontaktuppgifter. Eftersom de utlämnande aktörerna kommer att ha svårt att bedöma vilka uppgifter de brottsbekämpande myndigheterna behöver för att kunna kontakta en enskild, bör uppgiftsskyldigheten avgränsas på så sätt att uppgifterna ska lämnas på begäran av en brottsbekämpande myndighet. En sådan avgränsning innebär att bestämmelsen blir enkel att tillämpa och att uppgifter inte lämnas ut i onödan.

Uppgiftsskyldigheten ska omfatta myndigheter och vissa enskilda verksamheter

Uppgifter som kan användas för att kontakta, identifiera och lokalisera individer kan finnas hos samtliga myndigheter, inom såväl staten som kommuner och regioner. Kontaktuppgifter är generellt sett mindre integritetskänsliga än andra uppgifter som rör enskilda, och enskilda utgår ofta från att myndigheter redan i dag kan utbyta dessa. Ett utbyte av kontaktuppgifter kan som utgångspunkt inte förväntas leda till någon större påverkan på förtroendet för myndigheterna. Regeringen anser tvärtom att det kan bidra till ett ökat förtroende för rättsväsendet, och myndigheter i stort, om brottsbekämpningen ökar sin förmåga att förebygga och bekämpa brott. Det finns anledning att som utgångspunkt låta uppgiftsskyldigheten gälla för alla myndigheter.

Kammarrätten i Göteborg och *Svea hovrätt* anser att det inger betänkligheter att låta domstolarna omfattas av uppgiftsskyldigheten. Enligt regeringens uppfattning finns det inte anledning att göra något undantag för domstolarna. De skäl som talar för att kontaktuppgifter ska kunna lämnas ut till brottsbekämpningen gör sig med samma styrka gällande i förhållande till domstolar. Domstolar har redan i dag en skyldighet att i viss utsträckning lämna ut kontaktuppgifter som begärs ut av de brottsbekämpande myndigheterna (se t.ex. 6 kap. 5 § och 10 kap. 27 § OSL). Det bör även beaktas att den av utredningen föreslagna bestämmelsen inte innebär någon skyldighet att lämna ut kontaktuppgifter på eget initiativ. Uppgifterna ska vidare endast lämnas till utpekade brottsbekämpande myndigheter. Uppgifter hos de brottsbekämpande

myndigheterna skyddas som utgångspunkt av sekretess, och det kommer dessutom att finnas en möjlighet att efter en intresseavvägning avstå från att lämna ut en uppgift (se avsnitt 5.2.2). Regeringen delar därför inte heller Svea hovrätts uppfattning att det finns en risk att den föreslagna ordningen kan komma att innebära en försämring av det sekretesskydd som i dag är tillämpligt inom domstolarnas verksamhet. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten bör enligt regeringen inte påverka förtroendet för domstolarna eller domstolarnas oberoende. Regeringen anser av samma skäl att det inte finns anledning att undanta *Statens Haverikommission* från uppgiftsskyldigheten.

Även beträffande kontaktuppgifter som förvaras inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården måste ett utökat uppgiftslämnande med hänsyn till verksamheternas karaktär vägas mot den påverkan på förtroendet för verksamheterna, och i förlängningen deras möjlighet att utföra sitt huvuduppdrag, som en uppgiftsskyldighet kan innebära. Ett ökat uppgiftslämnande måste också vägas mot risken för otillbörliga intrång i skyddet för enskildas personliga integritet. Uppgifter om att en person t.ex. vistas på en sjukhusinrättning eller ett behandlingshem kan indirekt avslöja en enskilds hälsotillstånd eller beroendeproblematik.

Regeringen bedömer att brottsbekämpningens intresse av att få tillgång till kontaktuppgifter väger tyngre än det intrång i den personliga integriteten det kan innebära att i vissa fall lämna ut dessa uppgifter till brottsbekämpningen. Risken för negativa konsekvenser för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens möjlighet att utföra sina uppdrag eller för förtroendet för deras respektive verksamhet framstår inte heller som påtaglig. Regeringen anser därför till skillnad från *Akademikerförbundet SSR* och *Örnsköldsviks kommun* att det inte finns skäl att undanta socialtjänsten och hälso- och sjukvården från uppgiftsskyldighetens tillämpningsområde. Att det inte alltid kommer att vara mest effektivt att vända sig till hälso- och sjukvården för att få tillgång till relevanta och uppdaterade kontaktuppgifter påverkar inte den bedömningen.

FRA anser att myndigheten bör undantas från uppgiftsskyldigheten. Även om förfrågningar från brottsbekämpande myndigheter skulle kunna nekas vid den intresseavvägning som föreslås i avsnitt 5.2.2, finns det enligt *FRA* särskilda svårigheter med att formulera sådana besked utan att röja skyddsvärd information om myndighetens verksamhet. För uppgifter rörande *FRA*:s verksamhet gäller i stor omfattning sekretess enligt bl.a. 15 kap. 2 § OSL. Enligt lagen (2019:547) om förbud mot användning av vissa uppgifter för att utreda brott får uppgifter i underrättelser från *FRA* inte användas för att utreda brott. *FRA*:s skyldighet att rapportera underrättelser till berörda myndigheter framgår av 2 § lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet. Av uppgifterna i underrättelserna kan man dra slutsatser om både den övergripande inriktning av försvarsunderrättelseverksamheten som beslutas av regeringen och den närmare inriktning av signalspaningen som är en förutsättning för att signalspaning ska få bedrivas. Vidare kan man av uppgifterna direkt eller indirekt få kunskap om bl.a. *FRA*:s medel, metoder, förmåga och källor (prop. 2018/19:96 s. 25). Både Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen vid Polismyndigheten är s.k. inriktande myndigheter enligt 4 § lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. De myndigheterna kan alltså redan i dag med stöd av den lagen genom

närmare inriktningar efterfråga information från FRA. Regeringen bedömer därför att det finns skäl att undanta FRA från skyldigheten att lämna ut kontaktuppgifter.

För brottsbekämpningens del är behovet av kontaktuppgifter detsamma i förhållande till offentlig och enskild verksamhet. Det har inte framkommit något skäl till att uppgifter i enskild verksamhet ska behandlas på något annat sätt än uppgifter som förvaras i offentlig verksamhet. Uppgiftsskyldigheten bör därför gälla även i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område och enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården. Av samma skäl bör bestämmelsen vara tillämplig även i förhållande till enskilda skolhuvudmän.

Vilka uppgifter ska kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen?

Uppgiftsskyldigheten kommer att omfatta ett stort antal informationsinnehavare och kan komma att röra ett stort antal fysiska personer. Som konstateras ovan är kontaktuppgifter dock oftast av mindre integritetskänslig karaktär och dessutom av grundläggande betydelse för en effektiv brottsbekämpning. Med hänvisning till uppgifternas karaktär finns det inte, som *Värdförbundet* föreslår, anledning att begränsa uppgiftsskyldigheten till situationer där det finns misstankar om allvarliga brott. Det finns inte heller anledning att vara restriktiv kring vilka slags kontaktuppgifter som ska kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen. Eftersom det är viktigt att bestämmelsen är enkel att tillämpa bör det dock i bestämmelsen räknas upp vilka kategorier av uppgifter det är som ska lämnas ut.

För att skapa förutsebarhet och en smidig tillämpning är det lämpligt att uppgiftsskyldigheten för kontaktuppgifter och andra liknande uppgifter exemplifieras med de mest relevanta eller vanligt förekommande uppgifterna och kompletteras med att skyldigheten även omfattar jämförbara uppgifter. På så sätt blir regeln uttömmande men samtidigt så flexibel som krävs för att över tid täcka alla de olika typer av uppgifter som kan behövas i brottskampningen.

En viktig uppgift är bostadsadress eller en annan jämförbar uppgift. Med det avses framför allt en sådan uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor stadigvarande eller tillfälligt eller i övrigt vistas. *Sveriges Kommuner och Regioner* och *Sveriges Lärare* anser att uppgifter om var en person i övrigt vistas inte är att betrakta som en kontaktuppgift. Att endast bostadsadresser skulle få lämnas ut skulle emellertid enligt regeringen innebära ett allt för snävt tillämpningsområde. Det finns många tänkbara situationer då en enskild som de brottsbekämpande myndigheterna behöver komma i kontakt med vistas på en plats som inte är dennes bostadsadress. Bestämmelsen bör bl.a. omfatta uppgifter om vilket HVB-hem, SiS-hem eller vilken kriminalvårdsanstalt en enskild befinner sig på. Detsamma bör gälla en uppgift om att den enskilde bor hos t.ex. sina föräldrar, en pojk- eller flickvän eller andra anhöriga. Även en adress till ett fritidsboende där en enskild vistas bör omfattas av tillämpningsområdet.

En uppgift om en enskilds arbetsplats är ytterligare en typ av uppgift som bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. Det innefattar namnet på en

enskilds arbetsgivare, adress till arbetsplatsen och andra relevanta kontaktuppgifter till denne. Även andra jämförbara uppgifter bör omfattas, t.ex. uppgifter om praktikplats, studieplats eller liknande sysselsättning. Därutöver är det lämpligt att skyldigheten omfattar uppgift om telefonnummer, e-postadress och andra liknande kontaktuppgifter.

Ett antal remissinstanser avstyrker utredningens förslag om att ip-adresser ska kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen. Bland annat *Integritetsskyddsmyndigheten*, *Sveriges Kommuner och Regioner* och *Sveriges Lärare* anser att en ip-adress inte kan anses vara en kontaktuppgift. Remissinstanserna anser att det i vart fall inte kan anses röra sig om en uppgift som, i likhet med andra kontaktuppgifter, är mindre integritetskänslig eftersom en ip-adress kan användas för att kartlägga någons rörelsemönster. Ip-adresser kan i regel identifiera en viss dator, router, smartphone eller annan enhet som är ansluten till internet. Bland annat Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har till utredningen påpekat behovet av förbättrade möjligheter att t.ex. identifiera och lokalisera ungdomar som planerar brott eller beställer illegala varor från HVB-boenden eller SiS-hem via sina mobiltelefoner. Även utbetalande myndigheter kan förfoga över information om ip-adresser som kan användas för att t.ex. lokalisera en enskild genom att positionera den enhet varifrån en digital ansökan om bidrag har gjorts.

Regeringen delar remissinstansernas uppfattning att en ip-adress, även om den kan användas för att lokalisera en person, inte fullt ut kan jämföras med en kontaktuppgift rent språkligt. En ip-adress ger dock information om en kontaktpunkt eller adress i ett nätverk av datorer, och kan indirekt användas i syfte att identifiera och därefter komma i kontakt med en person. Regeringen bedömer därför att en ip-adress i detta sammanhang får anses vara en kontaktuppgift. Regeringen instämmer också i bedömningen att en sådan adress kan vara en mer integritetskänslig uppgift än vissa av de andra uppgifter som räknas upp i den föreslagna bestämmelsen. En ip-adress är samtidigt en uppgift som kan vara av stor betydelse i det brottsbekämpande arbetet eftersom den kan användas för att bl.a. identifiera en enskild som en brottsbekämpande myndighet behöver komma i kontakt med. Regeringen bedömer därför att en ip-adress trots att den kan vara mer integritetskänslig också bör kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen.

Uppgiftsskyldigheten bör vidare omfatta uppgifter om ett uppdraget ombud eller en företrädare som förekommer i ett mål eller ärende vid en myndighet eller enskild verksamhet som omfattas av bestämmelsens tillämpningsområde. Sådana uppgifter kan t.ex. framgå av en fullmakt eller en ansökan om en viss förmån eller ett visst tillstånd. En god man bör, som *Stockholms kommun* resonerar kring, i detta sammanhang betraktas som en företrädare.

Sveriges Kommuner och Regioner och *Sveriges Lärare* anser att uppgifter om användarnamn på sociala medier inte enligt vanligt språkbruk är att betrakta som en kontaktuppgift. Ett användarnamn som en enskild har använt t.ex. i kontakt med en myndighet på sociala medier, kan dock vara en uppgift som kan användas för att komma i kontakt med den enskilde i andra sammanhang. Därför bör även sådana uppgifter kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen. För att åstadkomma en teknikneutral reglering bör även andra med användarnamn jämförbara uppgifter kunna

lämnas ut med stöd av regleringen. Det kan då röra sig om andra slags uppgifter som används för att logga in som användare på ett konto eller uppgifter som på liknande sätt krävs för att använda en tjänst.

Vårdförbundet anser att uppgiftsskyldigheten borde begränsas till att avse kontaktuppgifter till en enskild individ. Även *Sveriges Kommuner och Regioner* efterfrågar förtydligande i det avseendet. Det kan enligt regeringen finnas situationer då det är relevant att begära ut uppgifter avseende flera enskilda samtidigt. Den brottsbekämpande myndigheten måste dock alltid inför en begäran noga överväga vilka uppgifter som myndigheten har behov av, och myndighetens begäran måste vara tydlig och tillräckligt precis för att den utlämnande aktören ska kunna avgöra om förutsättningarna för utlämnande är uppfyllda i förhållande till respektive uppgift.

Lantmäteriet efterfrågar förtydliganden av om även kontaktuppgifter som inte är enkelt sökbara hos myndigheten omfattas av uppgiftsskyldigheten. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten avser sådana kontaktuppgifter som finns i den utlämnande aktörens ordinarie verksamhet. Den innebär inte någon skyldighet att begära in uppgifter från enskilda eller myndigheter, eller i övrigt göra några särskilda efterforskningar. Den utlämnande myndigheten ska i regel inte behöva vidta åtgärder som kräver mer än en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader.

5.2.2 Endast i undantagsfall ska kontaktuppgifter inte lämnas ut

Regeringens förslag: En kontaktuppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Konkurrensverket påpekar att det för uppgifter i flera ärendetyper som myndigheten hanterar råder absolut sekretess och försvarssekretess, men bedömer att sådana uppgifter efter föreslagen intresseavvägning i många fall bör kunna undantas från uppgiftsskyldigheten. *Skolinspektionen* ser positivt på att uppgiftsskyldigheten förenas med ett undantag som ger utrymme att avstå från att lämna ut kontaktuppgifter.

Några remissinstanser efterfrågar vissa förtydliganden. *Brottsförebyggande rådet* efterlyser tydligare uttalanden om huruvida kontaktuppgifter kopplade till myndighetens forskning och statistiska undersökningar är sådana som av synnerliga skäl inte behöver lämnas ut. *Malmö kommun* anser att det behöver förtydligas vad som avses med synnerliga skäl. *Åklagarmyndigheten* invänder inte mot att intresset av sekretess i exceptionella fall ges företräde framför brottsbekämpningens behov av uppgiften men påpekar att det framstår som att prövningen ska ske i två steg trots att det inte är avsett. *Örnsköldsviks kommun* anser att

förslaget och exemplen på när bestämmelsen kan tillämpas är otydliga och motsägelsefulla.

Skälen för regeringens förslag

Det bör finnas en viss möjlighet att efter en intresseavvägning avstå från att lämna ut uppgifter

Syftet med den föreslagna uppgiftsskyldigheten är att ge brottsbekämpningen ett effektivt verktyg för att kontakta, identifiera och lokalisera enskilda. Den kommer att kunna användas i stor omfattning av brottsbekämpningen och således resultera i ökad behandling av personuppgifter. Utgångspunkten är att bestämmelsen ska vara så klart avgränsad och tydlig att det inte ska krävas några komplicerade överväganden vid ett utlämnande. Utgångspunkten är också att kontaktuppgifterna ska lämnas ut. I de flesta fall kommer uppgifter som lämnas ut att avse personuppgifter som inte är särskilt integritetskänsliga. Många av de uppgifter som omfattas av förslaget kan vidare redan i dag lämnas ut till brottsbekämpningen. Det finns emellertid situationer då integritetskänsliga kontaktuppgifter kan komma att lämnas ut. Därför finns det skäl att införa en möjlighet för den utlämnande myndigheten eller den enskilda verksamheten att efter en intresseavvägning avstå från ett utlämnande.

Regeringen delar utredningens bedömning att intresseavvägningen bör formuleras på samma sätt som i t.ex. 4 § lagen (2022:613) om finansiell information i brottsbekämpningen. En liknande bestämmelse finns även i 4 a kap. 3 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. En intresseavvägning bör i detta sammanhang alltså ta sikte på situationer där det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på den uppgift som begärs ut. Med en sådan formulering tjänar det intresse som den aktuella sekretessbestämmelsen ska skydda som utgångspunkt för intresseavvägningen, oavsett om det finns en tillämplig sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen eller inte.

Synnerliga skäl

När det gäller en skyldighet att lämna kontaktuppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna anser regeringen, precis som utredningen, att det finns skäl att ställa krav på tungt vägande motstående intressen för att uppgifterna inte ska lämnas ut. Vid en avvägning mellan det intresse sekretessen eller tystnadsplikten är avsedd att skydda och vikten av att brottsbekämpningen får del av kontaktuppgifterna bör det därför krävas synnerliga skäl för att avstå från att lämna ut en uppgift.

Malmö kommun efterfrågar ett förtydligande av vad som anses vara synnerliga skäl. Kravet är högt ställt och innebär att en kontaktuppgift i regel ska lämnas ut med stöd av bestämmelsen. En intresseavvägning kan dock i något fall resultera i att det finns synnerliga skäl mot ett utlämnande. Som utredningen pekar på kan det i ett enskilt fall anses finnas synnerliga skäl för att avstå att lämna ut en uppgift om det rör sig om kontaktuppgifter som finns inom hälso- och sjukvården, inklusive den medicinska delen av elevhälsan, och socialtjänsten. I dessa verksamheter kan uppgifter, som när de förvaras hos andra verksamheter anses vara harmlösa, i vissa fall

vara känsliga att lämna ut. Exempelvis kan en uppgift om att en enskild befinner sig på ett skyddat boende vara skyddsvärd framför allt gentemot den eller de som utgör grund för en sådan placering.

Synnerliga skäl kan i ett enskilt fall också anses finnas vid en begäran om uppgifter som finns inom verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret (se 15 kap. 2 § OSL). Detta gäller inte minst uppgifter som förekommer inom försvarsunderrättelseverksamhet, vilka typiskt sett är synnerligen skyddsvärda. Även uppgifter som förvaras vid t.ex. Säkerhetspolisen och som omfattas av sekretess enligt 18 kap. 2 § OSL kan vara särskilt skyddsvärda. Detsamma kan sägas om uppgifter i ärenden enligt lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar.

Inom vissa myndigheter, t.ex. Migrationsverket, kan kontaktuppgifter tidvis omfattas av utrikessekretess enligt 15 kap. 1 § OSL, vilket kan föranleda att myndigheten vid en intresseavvägning i det enskilda fallet anser att det finns synnerliga skäl mot ett utlämnande. Även uppgifter i ärenden om fingerade personuppgifter vid bl.a. Polismyndigheten och Skatteverket kan vid en intresseavvägning i det enskilda fallet leda till bedömningen att en uppgift inte bör lämnas ut (jfr 21 kap. 3 § tredje stycket OSL och lagen [1991:483] om fingerade personuppgifter). Uppgifter i ärenden enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter hos Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten skyddas också av ett så starkt sekretessintresse att synnerliga skäl ofta kan tala mot att lämna ut en kontaktuppgift efter en intresseavvägning (jfr 18 kap. 5 § OSL).

Exemplen ovan är inte avsedda att utgöra en uttömmande uppräkningslista över när det kan finnas synnerliga skäl. *Örnsköldsviks kommun* anser att de exempel som lämnas av utredningen är otydliga och motsägelsefulla. Det är dock inte möjligt att åstadkomma en fullständig eller uttömmande uppräkningslista i detta sammanhang. Det kan finnas andra situationer än de ovan nämnda – och andra tillämpliga sekretessbestämmelser – där det kan anses finnas synnerliga skäl i det enskilda fallet. En indikation på att det finns synnerliga skäl kan t.ex. vara att en uppgift skyddas av absolut sekretess. Det krävs dock en bedömning i varje enskilt fall.

Brottsförebyggande rådet efterlyser tydligare uttalanden om huruvida kontaktuppgifter kopplade till myndighetens forskning och statistiska undersökningar är sådana som av synnerliga skäl inte ska behöva lämnas ut. Att en kontaktuppgift omfattas av t.ex. statistiksekretess – som till sin utgångspunkt är absolut – är inte ensamt skäl för att anse att det finns synnerliga skäl. Däremot kan uppgiften, med hänsyn till det sammanhang den förekommer i, vara sådan att synnerliga skäl talar för att sekretessintresset väger tyngre än intresset av att uppgiften lämnas ut, t.ex. om ett utlämnande skulle äventyra viss forskning eller statistikinsamling.

5.3 En uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter

5.3.1 Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter

Regeringens förslag: I den nya lagen ska det införas en skyldighet för statliga myndigheter att både på begäran och på eget initiativ lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

En statlig myndighet som omfattas av uppgiftsskyldigheten ska lämna ut en uppgift som behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att en uppgift ska lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet utan en föregående begäran om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Flera remissinstanser, däribland *Migrationsverket*, välkomnar ett tydligare regelverk för utlämnande av uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. *Kronofogdemyndigheten* uppger att myndigheten genom förslaget kommer att kunna lämna ut väsentligt mer information på eget initiativ om t.ex. förekomsten av kriminella personer i ärenden och information om köpare av skyddsvästar.

JO och *Sveriges advokatsamfund* avstyrker förslaget och menar att uppgiftsskyldigheten går längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till det syfte som föranleder åtgärden. Syftet med uppgiftsskyldigheten borde enligt *JO* kunna uppnås på mindre ingripande sätt. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* ställer sig frågande till om de integritetsinskränkningar som förslagen innebär är proportionerliga i förhållande till sitt syfte. *Naturvårdsverket* anser att det bör ske en begränsning av uppgiftsskyldigheten om behovet av uppgifter inte går att precisera närmare, t.ex. genom att det ska vara fråga om uppgifter som tar sikte på en viss typ av brottslighet eller brottslighet av visst allvarligt slag.

Ett flertal remissinstanser har synpunkter på förslaget att uppgifter ska lämnas på eget initiativ. *Akademikerförbundet SSR*, *Arbetsgivarverket*, *Bolagsverket*, *Finansinspektionen* och *TCO* anser att uppgiftslämnande på eget initiativ bör utformas som en möjlighet och inte en skyldighet. *Akavia* menar att behovet av ökad information bör kunna mötas inom ramen för det befintliga systemet, med en fortsatt tillämpning av generalklausulen, sänkta trösklar för utlämnande på begäran och ökad samverkan. *Skolinspektionen* anser att skyldigheten att lämna ut uppgifter utan en föregående begäran bör begränsas till vissa särskilda typer av uppgifter. *Tillväxtverket* anser att det krävs närmare vägledning och ett utökat stöd från de brottsbekämpande myndigheterna för att den nya uppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras.

Ett antal remissinstanser har synpunkter på rekvisiten för utlämnande. Bland andra *Bolagsverket*, *Justitiekanslern* och *JO* anser att rekvisitet ”kan antas behövas” är en för låg tröskel för utlämnande. De pekar på att detta medför en risk för att brottsbekämpande myndigheter får del av överskottsinformation och att de myndigheter som omfattas av uppgifts-

skyldigheten tar på sig en brottsbekämpande roll. Finansinspektionen och Justitiekanslern resonerar kring att risken för att onödigt information delas kan minska genom krav på att ett utlämnande ska föregås av samråd, vilket en högre tröskel för utlämnande kan utgöra ett incitament för. Flera remissinstanser, däribland *Spelinspektionen*, *Tillväxtverket* och *Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten*, påtalar att det kan vara svårt för en tjänsteman att avgöra vilka uppgifter som kan antas behövas i den brottsutredande verksamheten. *Finansinspektionen* anser att det behöver förtydligas vad skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ innebär för att ansvariga tjänstemän ska vara trygga i vad som krävs och för att det ska finnas en samsyn om vilka uppgifter som omfattas.

Ett antal remissinstanser efterfrågar förtydliganden av olika slag. *Arbetsgivarverket* och *JO* anser att det behövs en tydligare reglering av vilken myndighet informationen ska lämnas till. *Bolagsverket*, *Svea hovrätt* och *Sveriges advokatsamfund* lyfter frågor om informations-säkerhet vid utlämnande av uppgifter. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att det krävs förtydliganden av kravet på konkretion i syfte att minska risken för att uppgifter överlämnas slentrianmässigt. Kronofogdemyndigheten för fram att uppgiftsskyldigheten endast bör gälla uppgifter som myndigheten förfogar över och att det bör framgå av lagtexten. *Lantmäteriet* menar att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ bör vara begränsad till uppgifter som myndigheten enkelt kan förväntas upptäcka utifrån medarbetarnas kunskap, vilket bör framgå direkt i lag. *Skatteverket* efterfrågar ett klargörande av om även uppgifter som inte är dokumenterade utan endast finns i en befattningshavares minne omfattas av uppgiftsskyldigheten. Skatteverket anser vidare att det bör klargöras hur preciserad en begäran bör vara, om en begäran måste avse ett visst rättssubjekt och om en begäran kan avse ett stort antal uppgifter. Några remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelserna i Blekinge, Västerbottens, Västra Götalands* och *Östergötlands län* samt *Transportstyrelsen*, anser att det bör förtydligas vilka uppgifter det är som ska lämnas på begäran och på eget initiativ. Länsstyrelserna anser även att det bör tydliggöras att det ska vara myndigheten och inte den enskilda handläggaren som lämnar ut uppgifter. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* anser att det finns ett behov av att vidare analysera på vilket sätt förslagen kan ha en negativ inverkan på allmänhetens förtroende för myndigheter generellt. *Kriminalvården* efterfrågar klargöranden av hur uppgiftsskyldigheten förhåller sig till den tystnadsplikt som gäller enligt 3 kap. 3 § TF respektive 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen, förkortad YGL, samt uppgiftslämnande som skulle kunna hamna i strid med det s.k. efterforskningsförbudet. Flera remissinstanser, däribland *Kammarrätten i Göteborg*, *Svea hovrätt* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, påpekar att det inte framgår om ett avslag på en begäran om att få ut uppgifter kan bli föremål för överprövning och vad som gäller vid ett överklagande. Kammarrätten i Göteborg och Sveriges Kommuner och Regioner efterfrågar även ett förtydligande av vad som gäller i förhållande till tjänstefelsregleringen.

Skälen för regeringens förslag

Det behövs en ny sekretessbrytande huvudregel för statliga myndigheter

Som redovisas i avsnitt 4 har de brottsbekämpande myndigheterna ett betydande behov av att få tillgång till mer information än kontaktuppgifter från bl.a. statliga myndigheter för att kunna vända den allvarliga brottsutvecklingen. Möjligheterna för statliga myndigheter att lämna ut uppgifter på begäran av en brottsbekämpande myndighet varierar i dag.

Vissa av de statliga myndigheterna förfogar till övervägande del över offentliga uppgifter. En myndighet är skyldig att på begäran av en annan myndighet lämna en uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång (6 kap. 5 § OSL). Skyldigheten gäller endast på begäran och många av de statliga myndigheter som har tillgång till information som är av relevans för de brottsbekämpande myndigheterna förfogar dessutom även över uppgifter som är sekretessbelagda, och som därför inte kan lämnas ut med stöd av 6 kap. 5 § OSL.

Det finns i dag ett visst reglerat utrymme för statliga myndigheter att lämna ut information som är sekretessbelagd till brottsbekämpande verksamheter, framför allt på begäran av en brottsbekämpande myndighet på förundersökningsstadiet. Som utredningen anger finns det dock ett behov av ett ökat informationsflöde till brottsbekämpningen och en ökad enhetlighet i de bedömningar som görs vid utlämnande på begäran. Det förekommer bl.a. skillnader i hur olika myndigheter tillämpar sekretessbestämmelser. Detta gäller inte minst vid tillämpningen av generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL.

En annan orsak till att utlämnande inte sker, även om förutsättningar för det skulle finnas, är att den utlämnande myndigheten inte vet vilken information de brottsbekämpande myndigheterna behöver. I de fall det är tydligt att ett brott har begåtts brukar information enligt utredningens kartläggning i de allra flesta fall lämnas över till den myndighet som har att ingripa mot brottet. Undantag finns dock, särskilt i verksamheter som förfogar över uppgifter som skyddas av stark sekretess. I dessa situationer krävs det ofta att brottet är av allvarligare slag för att uppgifter om det ska kunna lämnas ut. Därutöver finns det många situationer som uppfattas som mer svårbedömda, vilket i sig kan innebära att information inte lämnas ut. Det kan handla om att en viss person förekommer i ovanligt många olika sammanhang, eller att det görs registreringar eller ansökningar som framstår som ologiska, eller andra avvikande beteenden. Det som kännetecknar den kategorin av svårbedömda situationer är att det inte finns någon konkret misstanke om brott. Det finns naturligtvis också en mängd situationer där det handlar om indikationer på vissa brottsupplägg, utan att det för den sakens skull kan sägas handla om en konkret brottsmisstanke.

De brottsbekämpande myndigheterna har för utredningen påpekat att det är bl.a. ovan nämnda slags information som behövs. Den typen av information kan vara av avgörande betydelse för att upptäcka brottslig verksamhet och tidigt identifiera nya brottsupplägg. Samtidigt är den informationen svårtillgänglig för de brottsbekämpande myndigheterna, dels eftersom sakkunskapen och överblicken ofta finns hos den utlämnande myndigheten, dels eftersom de brottsbekämpande myndigheterna inte vet vilken information de ska begära ut. Det finns från de

brottsbekämpande myndigheternas sida alltså ett stort behov av ett ökat utlämnande av uppgifter på informationsinnehavarens eget initiativ.

Ett annat hinder mot ett utlämnande av uppgifter är enligt utredningen att det kan anses komma i konflikt med den utlämnande myndighetens egen verksamhet. Inte minst kan det gälla vid tillsynsverksamhet. Ett utlämnande till en brottsbekämpande myndighet kan riskera att en planerad tillsyn inte kan genomföras eller att resultaten av tillsynen påverkas. Ytterligare ett hinder mot utlämnande av uppgifter kan enligt utredningen vara att det anses innebära en administrativ börda att på eget initiativ rapportera vissa förhållanden till de brottsbekämpande myndigheterna. Det har framhållits att det i så fall krävs att det framgår av myndighetens instruktion att uppgiftslämnande ska ske på eget initiativ och att anslagen anpassas därefter.

För att på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt möta brottsbekämpningens behov av fler uppgifter krävs ett omtag när det gäller befintlig sekretesslagstiftning. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att det bör införas ett sekretessgenombrott för statliga myndigheter i den nya lagen vad gäller uppgifter som behövs i brottsbekämpande myndigheters verksamhet. Sådana uppgifter bör som utgångspunkt lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna. Vilka statliga myndigheter som ska omfattas behandlas i avsnitt 5.3.3.

Ett ökat uppgiftslämnande på myndigheternas eget initiativ är av central betydelse

De brottsbekämpande myndigheterna ser ett stort behov av att uppgifter lämnas på eget initiativ i betydligt större omfattning än vad som sker i dag. De efterfrågar att andra statliga myndigheter i fler fall på eget initiativ ska bidra till brottsbekämpningen med sin sakkunskap inom olika områden.

Utredningens kartläggning visar att det finns ett behov av att förenkla de bedömningar som ska göras vid utlämnande, särskilt i fråga om utlämnande som sker på eget initiativ. Flera av de tillfrågade informationsinnehavarna har angett att det vore positivt med ett tydligare lagstöd för utlämnanden som sker i syfte att tillgodose de brottsbekämpande myndigheternas behov men som egentligen inte är nödvändiga för den egna verksamheten. Några av informationsinnehavarna har dock anfört att det finns fler fördelar med att uppgiftslämnandet regleras genom sekretessbrytande bestämmelser – dvs. att man har en möjlighet men inte en skyldighet att lämna ut uppgifter på eget initiativ – eftersom det medför en större flexibilitet och därmed större möjligheter att ta hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

De statliga myndigheter som av utredningen har identifierats som särskilt viktiga för brottsbekämpningen överlämnar oftast information till de brottsbekämpande myndigheterna i situationer där det finns konkreta brottsmisstankar. Några av de aktuella myndigheterna har också särskilt reglerad anmälningsplikt, se t.ex. 6 § bidragsbrottslagen (2007:612). Det mest framträdande behovet av ökad informationsdelning på eget initiativ avser dock situationer där tjänstemän upptäcker omständigheter som kan tyda på brottslighet, men där misstankarna inte är särskilt starka eller tillräcklig bevisning saknas. Det kan handla om nya företeelser som av olika anledningar framstår som misstänkta, utan att det inom ramen för

den utlämnande myndighetens verksamhet går att fastställa om det rör sig om brottslig verksamhet. Det kan också handla om t.ex. att en persons egendomsinnehav inte står i proportion till personens legitima förvärvskällor på ett sådant sätt att det kan vara aktuellt med självständigt förverkande enligt vad som föreslås i propositionen En ny förverkandelagstiftning (prop. 2023/24:144).

På en övergripande nivå är ett ökat utlämnande på eget initiativ en sådan åtgärd som skulle kunna ge stor effekt när det gäller arbetet med att förebygga och bekämpa brottslighet och brottslighetens ekonomiska drivkrafter. Regeringen bedömer att ett ökat uppgiftslämnande på eget initiativ krävs för att åstadkomma en ordning där uppgifter som är av betydelse för brottsbekämpningen också kommer de brottsbekämpande myndigheterna till del. Regeringen anser därmed, trots invändningar från bl.a. *Arbetsgivarverket*, *Bolagsverket* och *Finansinspektionen*, att det även bör införas en skyldighet för vissa statliga myndigheter att lämna ut uppgifter utan föregående begäran. Regeringen delar inte *Skolinspektionens* uppfattning att uppgiftsskyldigheten bör begränsas till en viss del av myndighetens verksamhet, bl.a. myndighetens s.k. ägar- och ledningsprövning samt prövning av en huvudmans ekonomiska förutsättningar. Skolinspektionen har ett stort antal uppgifter som behövs hos de brottsbekämpande myndigheterna. Dessutom är den föreslagna uppgiftsskyldigheten, som framgår nedan, på olika sätt avgränsad.

Det är viktigt att understryka att de statliga myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten inte får ett brottsbekämpande uppdrag genom införandet av uppgiftsskyldigheten. Avsikten med en uppgiftsskyldighet som gäller utan föregående begäran är i stället att skapa ett tydligt lagstöd för utlämnande i en situation då t.ex. en myndighet i den vanliga verksamheten uppmärksammar något som kan utgöra brott eller på annat sätt bedöms kunna vara av betydelse för de brottsbekämpande myndigheterna.

Uppgiftsskyldigheten ska vara kopplad till ett behov i den brottsbekämpande verksamheten

De brottsbekämpande myndigheterna har i samband med utredningens kartläggning pekat på en mängd uppgifter som skulle bidra till en mer effektiv brottsbekämpning. De har bl.a. nämnt uppgifter som finns i underlag till olika beslut, tillstånd eller förelägganden eller andra åtgärder som inte framgår av själva besluten eller protokollen. De har också nämnt uppgifter som finns i ansökningarna som ligger till grund för sådana beslut och tillstånd samt i underlag som ges in tillsammans med en ansökan. Det kan t.ex. handla om beslut om ekonomiskt stöd. Vidare har de påpekat att det kan finnas relevanta uppgifter i olika register, t.ex. Arbetsmiljöverkets utstationeringsregister, och i protokoll från olika typer av inspektioner. De brottsbekämpande myndigheterna har också betonat vikten av att de i större utsträckning får del av analyser av nya företeelser och observationer av tendenser.

En avgränsning av uppgiftsskyldigheten är nödvändig av bl.a. integritets- och rättssäkerhetsskäl. En tydlig avgränsning av uppgiftsskyldigheten är även nödvändig för de personer som har att avgöra vilka uppgifter som ska lämnas ut. En allt för vidsträckt skyldighet riskerar att göra bestämmelsen

svår att tillämpa i praktiken. Flera remissinstanser, däribland *Länsstyrelserna i Blekinge, Västerbottens, Västra Götalands och Östergötlands län*, efterfrågar ett förtydligande av vilka uppgifter som ska lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten. Även *Justitiekanslern* bedömer att det är svårt att avgöra vilka uppgifter som i praktiken kommer att lämnas ut.

Den information som de brottsbekämpande myndigheterna behöver är av mycket blandad karaktär. Vilka uppgifter som behövs kan t.ex. bero på vilket brott det är som utreds, vilken spaning som pågår och i vilket skede som underrättelsearbetet eller utredningen befinner sig. Inom brottsbekämpningen kan det snabbt uppstå nya behov av uppgifter. Att räkna upp vilka uppgifter det kan bli fråga om låter sig därmed inte göras.

Att ange vissa kategorier av uppgifter i lagen, eller att kvalificera uppgifterna i enlighet med *Naturvårdsverkets* förslag, riskerar att leda till att brottsuppläggen ändras och att lagen därför inte tillgodoser brottsbekämpningens behov. Detta skulle i förlängningen kunna leda till att lagen kommer att behöva ändras alltför ofta. Eftersom brottsligheten förändras över tid skulle en uppräknings av kategorier av uppgifter inte heller bidra till förutsebarhet för den enskilde.

Ett annat sätt att värna skyddet för den personliga integriteten är att begränsa uppgiftsskyldigheterna till att avse endast vissa närmare angivna brott. De brottsbekämpande myndigheterna har dock ansvar som omfattar ett mycket stort antal brott. En uppräknings eller hänvisning till myndigheternas brottskataloger skulle därmed bli mycket omfattande och riskera att tynga lagen i alltför stor utsträckning. Det skulle därmed också motverka syftet med lagen som är att skapa ett enkelt och överskådligt regelverk. Det framstår också som tveksamt om en omfattande uppräknings skulle bidra till bättre förutsebarhet för den enskilde. Lagen riskerar i stället att bli klart mer svårtillgänglig, vilket påverkar förutsebarheten negativt. Dessutom skulle en uppräknings riskera att snabbt bli inaktuell.

En begränsning som i stället genomgående bör ställas upp i bestämmelserna i den nya lagen är att ett utlämnande av en uppgift har en koppling till ett fastställt eller förväntat behov i den brottsbekämpande verksamheten. Ett sådant krav tillåter tillräcklig flexibilitet vid tillämpningen men anger samtidigt tydligt vad de uppgiftslämnande myndigheterna har att förhålla sig till för att uppfylla sin skyldighet. Ett sådant krav innebär också en begränsning som minskar risken för otillbörliga intrång i den personliga integriteten.

Utredningen föreslår att en statlig myndighet som omfattas av uppgiftsskyldigheten efter en begäran av en brottsbekämpande myndighet ska lämna ut en uppgift som behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Ett alternativ till att ställa upp krav på att uppgiften ska behövas i den brottsbekämpande verksamheten är att uppgiften ska vara nödvändig i den mottagande myndighetens verksamhet. Rekvisitet nödvändig skulle dock innebära en alltför hög tröskel för utlämnande. Att bedöma om en uppgift är nödvändig i den mottagande myndighetens verksamhet är mer krävande än att bedöma om en uppgift behövs. Avsikten med att använda begreppet behövs är att åstadkomma en avgränsning av uppgiftsskyldigheten utan att tröskeln för utlämnande blir för hög. Regeringen delar därmed inte *Justitiekanslerns* och *Finansinspektionens* uppfattning att det bör vara en högre tröskel för utlämnanden på begäran. Behovsbedömningar av detta slag får anses vara en naturlig del i

myndigheters verksamhet där utlämnandefrågor aktualiseras. Bestämmelser av nu aktuellt slag förekommer också i annan lagstiftning, t.ex. 5 c och 5 d §§ förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och 4 § förordningen (1980:995) om skyldighet för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att lämna uppgifter till andra myndigheter

Som flera remissinstanser, däribland *JO*, *Spelinspektionen*, *Tillväxtverket* och *Utredningen om inrättandet av Utbetalningsmyndigheten* påpekar kan det vara svårt för den utlämnande myndigheten att på egen hand avgöra vilka uppgifter som behövs i den brottsbekämpande verksamheten eftersom den inte har någon fullständig kännedom om den mottagande myndighetens verksamhet. Utredningen föreslår av den anledningen att det ska vara tillräckligt att det kan antas att uppgiften behövs i den mottagande myndighetens verksamhet när det gäller utlämnande utan en föregående begäran.

Flera remissinstanser, däribland *Bolagsverket*, anser att det finns risk för att en skyldighet att lämna ut uppgifter på eget initiativ och att det endast ska krävas att uppgiften kan antas behövas hos den brottsbekämpande myndigheten kommer att leda till att irrelevant information lämnas över. Bland annat Justitiekanslern och *JO* anser att rekvisitet ”kan antas behövas” är en för låg tröskel för utlämnande. Regeringen delar dessa farhågor. En alltför vidsträckt skyldighet riskerar att göra uppgiftsskyldigheten svår att tillämpa i praktiken och, tvärt emot utredningens avsikt, att försvåra för den enskilde tjänstemannen att bedöma när ett utlämnande ska ske. I flera andra sammanhang används rekvisitet behövs även när det gäller uppgiftslämnande utan föregående begäran (se t.ex. 2 § lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet, 4 a kap. 3 § penningtvättslagen och 2 § lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdsystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet). Det kan också bidra till en enhetlig tillämpning att ett och samma begrepp används vid utlämnande såväl på begäran som på eget initiativ, vilket underlättar för den utlämnande myndigheten. Regeringen anser att rekvisitet behövs bör användas även i detta sammanhang.

Bedömningen av om en uppgift behövs hos den brottsbekämpande myndigheten medger en viss flexibilitet. Det måste emellertid föreligga en konkret omständighet som ger stöd för bedömningen. Exempelvis är enbart det förhållande att en person i en ansökan har angett en annan adress än sin folkbokföringsadress inte tillräckligt för att bedöma att uppgiften behövs hos Skatteverket för att utreda folkbokföringsbrott. Om det uppstår frågor om vilka uppgifter som behövs i den mottagande verksamheten, får det förutsättas att de berörda aktörerna i samråd med varandra gemensamt tar fram lämpliga former för att verka för att endast relevanta uppgifter utbyts. Det kommer vara viktigt med en god samverkan mellan de brottsbekämpande myndigheterna och de berörda informationsinnehavarna, särskilt i ett initialt skede av lagens tillämpning.

Sammanfattningsvis bör en statlig myndighet som omfattas av uppgiftsskyldigheten lämna ut en uppgift till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. För att upprätthålla skyddet för den personliga integriteten och rättssäkerheten bör det

även finnas ett antal undantag från lagens tillämpningsområde och vissa andra begränsningar, se vidare i avsnitt 5.6.

Vilka uppgifter ska lämnas ut?

När det gäller vilka uppgifter som ska lämnas ut och vad som krävs av de utlämnande myndigheterna menar *Lantmäteriet* att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ bör vara begränsad till uppgifter som myndigheten enkelt kan förväntas upptäcka utifrån de kunskaper myndighetens medarbetare har. *Lantmäteriet* anser att detta uttryckligen bör anges i lagen. Regeringen instämmer i detta avseende med vad som framförs av bl.a. *Lantmäteriet* att det är viktigt att det blir tydligt hur långtgående skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ är. Det saknas dock skäl att utforma regleringen på annat sätt än vad som nu föreslås. Avsikten är inte att skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ ska ses som en arbetsuppgift skild från den vanliga verksamheten vid utlämnande myndigheter. Det handlar snarast om att medarbetare som inom ramen för sin ärendehantering eller verksamhet i övrigt uppmärksammar uppgifter som bedöms behövas hos t.ex. polisen ska lämna uppgifterna dit. Givetvis handlar det också om att skapa förutsättningar för att de utlämnande myndigheterna på ett enkelt och effektivt sätt ska kunna lämna ut uppgifter inom ramen för ett pågående samarbete med en brottsbekämpande myndighet. Bolagsverket ser en risk för att förslaget kommer att leda till att myndigheter tar på sig en brottsbekämpande roll. Att myndigheterna förväntas bidra med uppgifter till brottsbekämpande myndigheter innebär emellertid inte att de också får ett brottsbekämpande uppdrag.

När det gäller vilka uppgifter som ska omfattas av skyldigheten efterfrågar *Skatteverket* ett klagörande av om även uppgifter som inte är dokumenterade utan endast finns i en befattningshavares minne ska omfattas. *Kronofogdemyndigheten* framför att det med fördel kan framgå av lagtexten att uppgiftsskyldigheten endast ska omfatta uppgifter som myndigheten förfogar över. Regeringen konstaterar att det i flera liknande regleringar saknas ett sådant krav, t.ex. i lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet och lagen om finansiell information i brottsbekämpningen och ser inte att ett sådant tillägg som *Kronofogdemyndigheten* föreslår är nödvändigt i detta fall. Regeringen anser att skyldigheten att lämna ut uppgifter, med eller utan föregående begäran, bör omfatta alla uppgifter som finns hos den aktuella myndigheten, alltså inte bara uppgifter ur allmänna handlingar. En förutsättning för att ett utlämnande ska kunna verkställas är att uppgifterna finns tillgängliga för myndigheten. Utgångspunkten är därför att uppgifter som endast finns i en enskild befattningshavares minne inte behöver lämnas ut. Den utlämnande myndigheten ska under alla förhållanden inte behöva vidta åtgärder som kräver mer än en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader. Det är alltså inte meningen att den utlämnande myndigheten ska bli skyldig att särskilt leta efter uppgifter som kan lämnas ut på eget initiativ.

Förhållandet till tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen
Kriminalvården efterfrågar klargöranden av hur uppgiftsskyldigheten förhåller sig till den tystnadsplikt som gäller enligt 3 kap. 3 § TF respektive 2 kap. 3 § YGL, samt uppgiftslämnande som skulle kunna hamna i strid med det s.k. efterforskningsförbudet i 2 kap. 18 § TF.

I vilka fall tystnadsplikt inte gäller framgår på ett uttömmande sätt av 3 kap. 4 § TF och 2 kap. 4 § YGL. Föreslagen uppgiftsskyldighet påverkar inte tystnadspliktens omfattning. Enligt regeringen står uppgiftsskyldigheten inte heller i strid med efterforskningsförbudet.

Vem ska bedöma behovet? Och vilka krav ställs på en begäran?

Vid utlämnande på begäran är det den brottsbekämpande myndigheten som har bäst förutsättningar att bedöma om en uppgift behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Det är dock den utlämnande verksamheten som närmare avgör vilka specifika uppgifter som ska lämnas ut (jfr prop. 2005/06:54 s. 14 och 15 och prop. 2019/20:186 s. 27). Den utlämnande myndigheten kan i regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Skatteverket efterfrågar förtydliganden av vilka krav som ställs på en begäran. En begäran måste vara tillräckligt konkret för att den utlämnande myndigheten ska kunna avgöra om förutsättningarna för ett utlämnande är uppfyllda. Det gäller även om en begäran avser flera uppgifter. Enligt 8 § förvaltningslagen ska en myndighet inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter. En myndighet ska vidare, enligt 6 § myndighetsförordningen, verka för att genom samarbete med t.ex. andra myndigheter ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet. En precisering av bestämmelserna finns i 6 kap. 5 § OSL. Om någon oklarhet uppstår vid en begäran om utlämnande, bör den utlämnande verksamheten mot denna bakgrund efterfråga ett förtydligande från myndigheten som har begärt uppgiften. Det finns inte heller något hinder mot att en brottsbekämpande myndighet efter en första begäran återkommer och begär ut kompletterande uppgifter.

Bolagsverket, Svea hovrätt och Sveriges advokatsamfund lyfter att utredningen inte närmare behandlar frågan om informationssäkerhet. Uppgifter lämnas redan i dag från myndigheter till de brottsbekämpande myndigheterna. Ett uppgiftslämnande kräver att både mottagande och utlämnande aktör utarbetar rutiner för att kunna fullgöra sina skyldigheter kring säkerheten för detta. Sådana rutiner kommer att behöva utarbetas även på grund av de nya uppgiftsskyldigheter som nu föreslås. Det finns inte anledning att närmare behandla denna fråga i detta lagstiftningsärende.

När och var ska uppgifter lämnas på eget initiativ?

Finansinspektionen, Länsstyrelsen i Jämtlands län och Transportstyrelsen efterfrågar förtydliganden av när uppgifter ska lämnas på eget initiativ. Förslaget innebär att en uppgift ska lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Uppgiftsskyldigheten uppstår när en utlämnande myndighet gör bedömningen att ett sådant behov finns i fråga om en uppgift som finns hos myndigheten och förutsättningarna för utlämnande även i övrigt är

uppfyllda. Utgångspunkten är att uppgifterna ska lämnas så snart som möjligt, men tidpunkten för utlämnande styrs bl.a. av resultatet av intresseavvägningen som ska ske enligt förslaget i avsnitt 5.3.2. Det kan vid en viss tidpunkt finnas hinder mot att lämna ut en uppgift, vilka upphör vid en senare tidpunkt. Att närmare ange en viss tidpunkt för när utlämnande ska ske är därför inte möjligt. När det i övrigt gäller tidpunkten för utlämnande av uppgifter som lämnas ut på begäran, se JO 2022/23 s. 236 och avsnitt 5.4.1.

Arbetsgivarverket och *JO* anser att det behöver tydliggöras vilken myndighet uppgifter ska lämnas till. *Tillväxtverket* anser att det krävs närmare vägledning och ett utökat stöd från de brottsbekämpande myndigheterna för att den nya uppgiftsskyldigheten ska kunna fullgöras. Regeringen gör bedömningen att det i många fall inte bör råda någon tveksamhet om till vilken av de brottsbekämpande myndigheterna ett utlämnande av en viss uppgift på eget initiativ bör ske, med hänsyn till myndigheternas olika ansvarsområden och verksamhet. Om det emellertid i någon situation skulle uppstå tveksamhet om vilken myndighet som har behov av den specifika uppgiften går det att rådgöra med myndigheterna innan ställning tas i frågan. För att det ökade informationsflöde till brottsbekämpningen som nu föreslås ska vara effektivt måste de uppgifter som lämnas vara relevanta och tillräckliga för sitt syfte. Det är därför viktigt att de brottsbekämpande myndigheterna ger tydlig vägledning till de myndigheter som ska lämna uppgifter, t.ex. i fråga om vilka behov brottsbekämpningen kan ha och vilka typer av uppgifter som kan behövas. Regeringen förutsätter att de brottsbekämpande myndigheterna säkerställer att de utlämnande myndigheterna ges information om på vilket sätt och genom vilka kanaler uppgifter enklast överlämnas, var myndigheterna kan vända sig för samråd om uppgiftslämnandet och även på annat sätt underlättar för de myndigheter som ska lämna ut uppgifter.

Vem ansvarar för utlämnande? Och vad gäller i fråga om överklagbarhet?

Flera remissinstanser, däribland *Svea hovrätt*, efterfrågar tydliggörande av hur ett uppgiftslämnande ska ske och om det kan bli fråga om ett överklagbart beslut i någon del. *Kammarrätten i Göteborg* och *Sveriges Kommuner och Regioner* efterfrågar även förtydliganden av vad som gäller i förhållande till tjänstefelsregleringen. Vidare anser flera länsstyrelser att det bör tydliggöras att det är myndigheten och inte den enskilda tjänstemannen som lämnar ut uppgiften.

Det är viktigt att det finns en god kommunikation och fungerande samverkan kring utlämnandefrågor enligt den nya lagen. En myndighet får överklaga ett beslut av en annan myndighet att avslå den förstnämnda myndighetens begäran att få ta del av en handling eller på annat sätt få del av en uppgift, om inte annat anges i lag eller förordning (se 6 kap. 7 § OSL). Någon annan ordning än den redovisade är inte avsedd att gälla enligt den nya lagen.

Regeringen delar inte länsstyrelsernas bedömning att det i samtliga fall är myndigheten och inte den enskilda tjänstemannen som lämnar ut uppgifter. Det finns inte några hinder mot att en myndighet i sin arbetsordning närmare reglerar i vilken utsträckning enskilda tjänstemän

ska kunna lämna ut uppgifter till andra myndigheter och i vad mån uppgiftslämnandet ska ankomma på myndighetens ledning. Om en begäran om utlämnande avslås av en enskild tjänsteman kan beslutet överklagas. Om en enskild tjänsteman i stället lämnar ut en uppgift, sker det under straffansvar enligt bestämmelsen om brott mot tystnadsplikt i 20 kap. 3 § brottsbalken. Om en uppgift inte lämnas ut trots att det enligt lagen finns en skyldighet att göra det, kan det medföra disciplinansvar eller åtal för tjänstefel för den som enligt t.ex. en myndighets arbetsordning är ansvarig för utlämnande. Den nya lagen föranleder sammanfattningsvis inte någon annan ordning i fråga om enskilda tjänstemäns ansvar än den som gäller i dag. Däremot är det regeringens bedömning att den nya lagen kommer att förenkla för såväl de enskilda tjänstemännen som myndigheterna att göra bedömningar när det är fråga om utlämnande och att de kommer få ett tydligt rättsligt stöd för utlämnande.

5.3.2 Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning

Regeringens förslag: En uppgift ska inte lämnas ut om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Attunda tingsrätt* menar att intresseavvägningen medför en flexibilitet men att avvägningen samtidigt kan bli svår. Konstruktionen innebär enligt tingsrätten att anställda ska tillämpa befintligt regelverk och därutöver den nya lagen och att bedömningarna även på grund av detta kan bli komplexa. *Kammarrätten i Göteborg* ifrågasätter i vilken utsträckning den föreslagna ordningen innebär en förenkling av tillämpningen i en situation där uppgiften i fråga inte omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. Vidare bryter den föreslagna ordningen enligt domstolen mot den etablerade systematiken enligt vilken en myndighet före ett eventuellt utlämnande först prövar om uppgiften omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. *Kriminalvården* anser att det, utifrån den föreslagna formuleringen, är svårt att avgöra om det är möjligt att väga in att ett utlämnande av uppgiften skulle kunna försvåra för myndigheten att utföra sitt uppdrag. *Skatteverket* framför att det bör övervägas om möjligheterna att lämna ut uppgifter som omfattas av absolut sekretess kan utvidgas, samtidigt som kravet på proportionalitet upprätthålls. Den föreslagna utformningen av intresseavvägningen kan innebära att viktiga uppgifter inte kommer de brottsbekämpande myndigheterna till del på samma sätt som om tröskeln för utlämnande hade varit lägre. Skatteverket har synpunkter på utformningen av intresseavvägningen. *Inspektionen för vård och omsorg*, *Konkurrensverket*, *Länsstyrelsen i Stockholms län* och *Spelinspektionen* efterfrågar förtydliganden av hur uppgiftsskyldigheten förhåller sig till myndigheternas tillsynsuppdrag och pågående tillsynsärenden.

Skälen för regeringens förslag

Det bör finnas en viss möjlighet att efter en intresseavvägning avstå från att lämna ut uppgifter

De statliga myndigheter som föreslås omfattas av uppgiftsskyldigheten förfogar över en stor mängd uppgifter av vitt skilda slag. Uppgifterna är ofta offentliga, men samtliga myndigheter förfogar också över uppgifter som omfattas av sekretess. Hos vissa av myndigheterna förekommer sekretessbelagda uppgifter i stor utsträckning. En del av den information som myndigheterna förfogar över kan vara mycket integritetskänslig eller röra sådan information om affärs- och driftförhållanden som kan medföra stor skada för en affärsverksamhet om den röjs. Flera av myndigheterna hanterar också uppgifter som omfattas av utrikes- eller försvarsektets sekretess. Det finns därför behov av begränsningar som tar sikte på proportionaliteten mellan värdet av att en uppgift tillförs brottsbekämpningen och den skada som ett utlämnande kan medföra. Vissa uppgifter föreslås inte alls omfattas av uppgiftsskyldigheten, se vidare avsnitt 5.6. I övrigt bör utlämnande av uppgifter föregås av en avvägning mellan de motstående intressena. Det krävs inte att det alltid görs en prövning i varje enskilt fall utan en bedömning kan som regel göras utifrån de behov av sekretess eller tystnadsplikt som typiskt sett finns för en viss kategori av uppgifter (se prop. 2015/16:167 s. 51).

Intresseavvägningen skulle kunna vara utformad på så sätt att det vid utlämnande på eget initiativ gäller en något lägre tröskel för att inte lämna ut en uppgift. Det kan exempelvis göras gällande att man vid ett sådant utlämnande borde ha större möjligheter att värna den egna verksamheten. För de statliga myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten i den nya lagen bör intresseavvägningen dock kopplas till sekretessintresset. Det intresset är lika starkt oavsett om uppgiften lämnas ut på eget initiativ eller efter en begäran. Därför bör intresseavvägningen vara densamma i båda situationerna. För den utlämnande myndigheten bör en sådan utformning även leda till att ett utlämnande blir enklare eftersom det endast finns en intresseavvägning att förhålla sig till.

Hur ska avvägningen formuleras?

Hur en intresseavvägning ska göras kan formuleras på olika sätt. Av de skäl som anförs i avsnitt 5.2.2 avseende kontaktuppgifter bör intresseavvägningen vid uppgiftslämnande från statliga myndigheter formuleras så att den tar sikte på situationer där det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på den uppgift som begärs ut. Detta bör leda till att tillämpningen blir enkel. Några remissinstanser, bl.a. *Skatteverket*, har synpunkter på utformningen. Skatteverket menar att ”det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften” kan ersättas med ”den är sekretessreglerad”, vilket skulle överensstämma med 3 kap. 1 § OSL. *Kammarrätten i Göteborg* framför att det är en etablerad systematik att myndigheter före ett eventuellt utlämnande först prövar om uppgiften omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. Regeringen delar inte den uppfattningen.

Det alternativ som utredningen föreslår motsvarar vad som gäller i flera andra lagar om uppgiftsskyldighet, t.ex. lagen om uppgiftsskyldighet vid

samverkan mot viss organiserad brottslighet, lagen om finansiell information i brottsbekämpningen och lagen (2023:319) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online. Regeringen anser att det inte finns skäl att frångå utredningens förslag i denna del.

När det gäller uppgiftsskyldigheten för statliga myndigheter bör det krävas tungt vägande motstående intressen för att avstå från att lämna ut berörda uppgifter. Det bör dock inte krävas skäl av fullt ut samma styrka som vid utlämnande av kontaktuppgifter. Vid en avvägning mellan det intresse sekretessen eller tystnadsplikten är avsedd att skydda och vikten av att brottsbekämpningen får del av uppgifterna bör det därför krävas att det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Användningen av uttrycket står klart syftar till att åstadkomma en ordning med en förhållandevis stark presumtion för att uppgiften ska lämnas ut. För att avstå från att lämna ut en uppgift krävs det att sekretessintresset är betydande eller att den förväntade nyttan för brottsbekämpningen är klart begränsad.

Vilka intressen ska vägas mot varandra?

Den avvägning som ska göras kommer alltså att utgå från å ena sidan sekretessintresset och, å andra sidan, brottsbekämpningens intresse av uppgiften. En utgångspunkt för bedömningen av sekretessintresset är sekretessens styrka, som i regel bestäms med hjälp av s.k. skaderekvisit. Man skiljer vidare på s.k. raka och omvända skaderekvisit.

Sekretessens styrka eller skaderekvisitets utformning är dock inte ensamt avgörande när man gör en bedömning av det intresse som sekretessen avser att skydda. Vid bedömningen ska hänsyn även tas till sekretessens föremål, alltså den information som kan hemlighållas. Bedömningen av om informationen ska hemlighållas i en viss situation är beroende av omständigheterna vid utlämnandet.

Vid utlämnande enligt offentlighets- och sekretesslagen prövas det om skaderekvisitet är uppfyllt i det enskilda fallet. Om prövningen avser sekretess enligt ett rakt skaderekvisit för t.ex. enskilda personliga förhållanden, ska den utlämnande myndigheten bedöma om det kan antas att den enskilde lider men om uppgiften röjs. Vid utlämnande enligt den föreslagna uppgiftsskyldigheten ersätts menprövningen av intresseavvägningen. I likhet med vad som gäller vid en menprövning ska hänsyn dock tas till omständigheterna i den konkreta situationen.

Att lagstiftaren tidigare har bedömt att uppgifterna ska skyddas av sekretess med en viss styrka är en indikation på hur angeläget sekretessintresset är. Därutöver kan viss ytterligare hänsyn tas till hur skyddsvärda uppgifterna framstår i utlämnandesituationen. Exempel på faktorer som kan påverka sekretessintresset i skärpande riktning är om uppgifterna har lämnats i förtroende eller om de är av känslig art, t.ex. om de innefattar sådana personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning, dvs. uppgifter om ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening. Andra exempel kan vara att uppgifterna rör affärs- och driftförhållanden och att röjande i en viss situation kan antas leda till betydande skada för den näringsverksamhet som uppgifterna härrör från.

På motsvarande sätt kan det intresse som sekretessen avser att skydda i vissa fall vara svagt, trots att lagstiftaren har föreskrivit att sekretessa ska gälla med exempelvis ett omvänt skaderekvisit. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter som i andra sammanhang är offentliga eller uppgifter som typiskt sett inte framstår som integritetskänsliga.

Med det motstående intresset, dvs. intresset av att uppgiften lämnas ut, avses intresset av att uppgiften tillförs de brottsbekämpande myndigheternas brottsbekämpande verksamhet. Vid denna bedömning kan hänsyn tas till flera olika faktorer, bl.a. den aktuella brottslighetens allvar. Typiskt sett innebär ett brott som har ett högt minimistraff eller annars kan förväntas leda till ett längre fängelsestraff att intresset av utlämnande är mycket starkt. Detta gäller oavsett om informationen lämnas på underrättelsestadiet eller på förundersökningsstadiet. Intresset av utlämnande kan vara starkt även vid mindre allvarlig brottslighet, om denna utgör ett led eller en del av organiserad eller systematiskt bedriven brottslighet. Ett starkt intresse av utlämnande kan finnas också om det är fråga om omfattande brottslighet, även om den inte kan anses bedrivas organiserat eller systematiskt. Ett särskilt starkt intresse av utlämnande får anses finnas när det är fråga om brottslighet som är kopplad till gängkriminalitet eller brottslighet som riskerar att vara systemhotande. På motsvarande sätt kan intresset av att utlämnande sker anses vara lägre om det är fråga om isolerade händelser utan koppling till organiserad eller systematiskt bedriven brottslighet, i synnerhet om det är fråga om brott av mindre allvarligt slag.

Inspektionen för vård och omsorg, Konkurrensverket, Länsstyrelsen i Stockholms län och Spelinspektionen efterfrågar förtydliganden av hur uppgiftsskyldigheten förhåller sig till myndigheternas tillsynsuppdrag och pågående tillsynsärenden. En bedömning utifrån intresseavvägningen ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, men ett utlämnande som äventyrar t.ex. ett nära förestående tillsynsärende kan vid en sådan avvägning resultera i att uppgiften inte ska lämnas ut. Även *Kriminalvården* efterfrågar förtydliganden av hur uppgiftsskyldigheten förhåller sig till myndighetens uppdrag. Intresseavvägningens innebörd får även i förhållande till Kriminalvårdens verksamhet avgöras i det enskilda fallet.

Sammanfattningsvis kommer intresseavvägningen tillåta flexibilitet i den meningen att det kommer finnas möjlighet att ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Regeringen anser inte att tillämpningen, som *Attunda tingsrätt* framför, kommer bli för komplex. I många verksamheter kommer sannolikt utlämnande till de brottsbekämpande myndigheterna att göras på ett standardiserat sätt. I de fall utlämnandena avser likartade uppgifter och situationer kommer prövningen i många fall att vara tämligen likartad (jfr prop. 1979/80:2 Del A s. 80–81 och 326–327).

5.3.3 Vilka statliga myndigheter ska omfattas av uppgiftsskyldigheten?

Regeringens förslag: De statliga myndigheter som omfattas av skyldigheten att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter enligt den nya lagen ska vara: Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Finansinspektionen, Fondtorgsnämnden, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Kemikalieinspektionen, Konkurrensverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, Luftfartsverket, Läkemedelsverket, samtliga länsstyrelser, Migrationsverket, Naturvårdsverket, Pensionsmyndigheten, Revisorsinspektionen, Skatteverket, Statens jordbruksverk, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Tillväxtverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Utbetalningsmyndigheten och samtliga utlandsmyndigheter.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att Kemikalieinspektionen, Konkurrensverket, Livsmedelsverket, Luftfartsverket, Läkemedelsverket, Revisorsinspektionen, Skolverket, Statens jordbruksverk och Trafikverket ska omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget. *Ekobrottsmyndigheten* anser att enskildas behov av integritetsskydd för information som finns hos statliga myndigheter får anses vara tillgodosett genom gällande dataskyddsreglering. Myndigheten anser därför, i likhet med *Försäkringskassan* och *Polismyndigheten*, att det bör regleras i förordning vilka statliga myndigheter som ska omfattas av den nya lagen. *Ekobrottsmyndigheten* anser att Trafikverket bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Polismyndigheten* anser att Fastighetsmäklarinspektionen, Konkurrensverket, Revisorsinspektionen, Spelinspektionen och Trafikverket även bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* saknar ett resonemang om huruvida även arbetslöshetskassorna borde omfattas. *Malmö kommun* anser att det bör övervägas om även Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket och Läkemedelsverket ska omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Skolverket* föreslår att myndigheten också ska omfattas av skyldigheten. *Åklagarmyndigheten* framför att även Tullverket bör omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Arbetsmiljöverket påpekar att myndigheten genom förslaget på ett tydligare sätt blir en del av rättsväsendets underrättelsesystem och att det både kan påverka personalens arbetssituation och medföra att vissa uppgiftslämnare drar sig för att lämna information till myndigheten. *Bolagsverket* påpekar att en del av den information som efterfrågas av de brottsbekämpande myndigheterna är sådan information som inte finns hos myndigheten. *Skolinspektionen* avstyrker förslaget om att myndigheten ska omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Svenskt Näringsliv* anser att analysen av vilka uppgifter som finns hos myndigheterna är för begränsad och att det är svårt att bedöma vad uppgiftsskyldigheten kommer att innebära för den enskilde.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 2 kap. 6 § andra stycket RF är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den

personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Rättigheten enligt den bestämmelsen är inte absolut utan kan under vissa särskilt angivna förutsättningar begränsas genom bestämmelser i lag (2 kap. 20 § 2 RF).

Utredningen bedömer att uppgiftsskyldigheten kommer att leda till kartläggning av enskildas personliga förhållanden på ett sådant sätt att det blir fråga om betydande intrång i den personliga integriteten. Enligt utredningen bör det därför anges i lag vilka myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten. Regeringen delar, till skillnad från, *Ekobrottsmyndigheten*, *Försäkringskassan* och *Polismyndigheten*, utredningens bedömning. Det kan i sammanhanget noteras att regeringen nyligen gjorde motsvarande bedömning när det gäller den nya lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (se prop. 2023/24:85 s. 43).

Utredningen föreslår att uppgiftsskyldigheten ska gälla för ett antal statliga myndigheter: Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Finansinspektionen, Fondtorgsnämnden, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, länsstyrelserna, Migrationsverket, Naturvårdsverket, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Statens skolinspektion, Tillväxtverket, Transportstyrelsen, Utbetalningsmyndigheten och utlandsmyndigheterna. Utredningen gör bedömningen att de uppräknade myndigheterna har uppgifter som behövs i brottsbekämpande verksamheten och redovisar bl.a. vilka uppgifter som det finns ett behov av samt vilken sekretess som gäller för uppgifterna hos respektive myndighet.

Arbetsmiljöverket har pekat på risken för att uppgiftsskyldigheten skulle kunna påverka personalens arbetssituation och att vissa uppgiftslämnare drar sig för att lämna information till myndigheten, då myndigheten på ett tydligare sätt blir en del av rättsväsendets underrättelsesystem. Vikten av att uppgiftslämnande till brottsbekämpningen kommer till stånd innebär att dock att de risker som *Arbetsmiljöverket* pekar på är godtagbara och att myndigheten bör omfattas av uppgiftsskyldigheten i enlighet med utredningens förslag. Regeringen bedömer, även med beaktande av *Bolagsverkets* invändning, att myndigheten har tillgång till sådan information som kan vara av värde för brottsbekämpningen och myndigheten bör därför omfattas av uppgiftsskyldigheten. Regeringen instämmer sammanfattningsvis i utredningens bedömning om att nämnda myndigheter bör omfattas av uppgiftsskyldigheten för statliga myndigheter i den nya lagen.

Vissa av de brottsbekämpande myndigheterna har till utredningen framfört önskemål om att ytterligare myndigheter ska omfattas av uppgiftsskyldigheten. Exempelvis har *Ekobrottsmyndigheten* påtalat att myndigheten har behov av mer information från *Skolverket*, bl.a. kopplat till *Skolverkets* prövning av olika former av bidrag och stöd till skolor. *Polismyndigheten* har angett att *Konkurrensverket* har uppgifter som rör underlag avseende offentlig upphandling. *Polismyndigheten* har framhållit att det är ett viktigt underlag för underrättelsearbetet inför och planeringen av insatser inom det myndighetsgemensamma löpande regeringsuppdraget

avseende arbetslivskriminalitet, men även för arbetet inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har framfört att de behöver fler uppgifter från Trafikverket, bl.a. uppgifter kopplade till arbete med underhåll eller produktion av väg- och järnvägsnätet som utförs av upphandlade bolag och till upphandlingsverksamheten. Kustbevakningen har påtalat att vid utredning av fiskebrott och brott relaterade till sådana brott, t.ex. artskyddsbrott, behövs uppgifter från Jordbruksverket och Livsmedelverket. Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har beskrivit att det från Revisorsinspektionen finns behov av exempelvis uppgifter som rör underlag inför tillsyn, information från utredningar som läggs till grund för meddelade sanktionsbeslut samt uppgifter om verksamhetsutövare eller verksamhetsutövarens kunder med mycket hög omsättning. Enligt Tullverket finns det behov av fler uppgifter om färdplaner och förhandsanmälningar från småflyg från Luftfartsverket. Uppgifterna behövs främst i underrättelsearbetet, bl.a. för att ta fram riskprofiler och för selektering men kan även behövas inom ramen för en förundersökning.

Frågan om att även de nu redovisade myndigheterna och även några ytterligare bör omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten för statliga myndigheter lyfts även av flera remissinstanser, bl.a. *Malmö kommun, Polismyndigheten, Skolverket och Åklagarmyndigheten*. Regeringen bedömer att framför allt Kemikalieinspektionen, Konkurrensverket, Livsmedelsverket, Luftfartsverket, Läkemedelsverket, Revisorsinspektionen, Skolverket, Statens jordbruksverk och Trafikverket, som inte invänder mot att omfattas av förslaget, har tillgång till sådana uppgifter som är av värde för brottsbekämpningen och att de därför bör omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Arbetslöshetskassor är inte statliga myndigheter och det finns inte heller i övrigt förutsättningar att nu låta dem omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten, som *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* förordar. I avsnitt 6.11 lämnas förslag som rör Statens institutionsstyrelse.

5.3.4 Ändrade förutsättningar att lämna uppgifter inom Skatteverket

Regeringens förslag: Den bestämmelse i lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet som gäller uppgiftslämnande till Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet från vissa andra verksamhetsgrenar inom myndigheten ska upphöra att gälla.

Nödvändiga följdändringar ska göras i samma lag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Uppgiftsskyldighet enligt lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Inom Skatteverket finns bl.a. den brottsbekämpande verksamheten, beskattningsverksamheten, folkbokföringsverksamheten och id-kortsverksamheten. Verksamheterna utgör självständiga verksamhetsgrenar i förhållande till varandra, vilket innebär att sekretess gäller mellan dem enligt 8 kap. 2 § OSL. Inom de olika verksamhetsgrenarna gäller olika sekretessregler som skiljer sig åt när det gäller sekretessens föremål och styrka.

Enligt 7 § lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska uppgifter som förekommer i Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige lämnas till den brottsbekämpande verksamheten, om uppgifterna kan antas ha samband med sådan misstänkt brottslig verksamhet enligt skattebrottsenhetens brottskatalog som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer, eller som sker systematiskt.

Uppgifter som förekommer i den brottsbekämpande verksamheten ska vidare enligt 8 § samma lag lämnas till beskattningsverksamheten, folkbokföringsverksamheten eller verksamheten för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige om uppgifterna kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i en sådan verksamhet. Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna.

En uppgift enligt 7 eller 8 § som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Detta följer av 9 § samma lag.

Lagen behöver ändras

Skatteverket föreslås omfattas av uppgiftsskyldigheten för statliga myndigheter. Uppgiftsskyldigheten kommer för Skatteverkets del innebära att överlämnande av uppgifter till Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet från övriga verksamhetsgrenar inom myndigheten omfattas av uppgiftsskyldigheten. I allt väsentligt kommer förslaget alltså att överlappa tillämpningsområdet för 7 § lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Det är inte en ändamålsenlig ordning.

Uppgiftsskyldigheten enligt 7 § lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet är begränsad till verksamhetsgrenarna beskattning, folkbokföring och id-kort. Den nya lagen innehåller inte någon sådan begränsning utan omfattar alla verksamhetsgrenar inom de myndigheter som ska omfattas. Vidare är uppgiftsskyldigheten begränsad till uppgifter som kan ha samband med brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet ett års fängelse eller mer som påföljd. Den nya lagen innehåller inte någon sådan begränsning. Vidare är de intresseavvägningar som ska göras enligt bestämmelserna formulerade på olika sätt.

Det finns mot den bakgrunden skäl att upphäva 7 § i lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Ett upphävande av 7 § medför ett behov av vissa följdändringar i 8 och 9 §§ samma lag.

5.4 En uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

5.4.1 Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

Regeringens förslag: I den nya lagen ska det införas en skyldighet för kommuner och regioner att lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

En kommun eller en region ska lämna ut en uppgift till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att en uppgift ska lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet utan en föregående begäran om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, bl.a. *Lycksele kommun, Markaryds kommun, Region Dalarna och Region Stockholm*, tillstyrker eller invänder inte mot det. *Göteborgs kommun* är positiv till att uppgiftsskyldigheten omfattar uppgifter som framkommer inom ramen för kommunens tillsyns-, tillstånds- och uppföljningsarbete. *Mölnåls kommun* välkomnar förslaget men anser att det finns en risk för att förslaget kan påverka förtroendet mellan kommunen och berörda individer, inklusive elever, föräldrar och brukare. *JO och Sveriges advokatsamfund* avstyrker förslaget av motsvarande skäl som redovisas i avsnitt 5.3.

Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt över förslaget om vilka uppgifter som ska lämnas ut och under vilka förutsättningar. *Akavia, Hallsbergs kommun, Luleå kommun, Sandvikens kommun och Sveriges Kommuner och Regioner* anser att bestämmelsen bör utformas på så sätt att det finns en möjlighet, men inte en skyldighet, att lämna information utan begäran. Hallsbergs kommun anser att formuleringen ”kan antas behövas” blir svår att hantera i praktiken eftersom det är svårt för en kommun att veta vad en brottsförebyggande myndighet behöver för uppgifter. Sveriges Kommuner och Regioner anser att det bör klargöras vilka uppgifter hos kommuner och regioner som omfattas av uppgiftsskyldigheten och hur ett utlämnande ska ske. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner behövs det även en analys av vad de nya förslagen innebär när kommuner och regioner har valt att organisera sig på olika sätt, t.ex. när verksamheten finns i kommunala bolag eller i kommunalförbund.

Några remissinstanser, bl.a. *Göteborgs kommun, Malmö kommun och Sandvikens kommun*, anser att det krävs närmare vägledning om hur den nya uppgiftsskyldigheten ska fullgöras. Huddinge kommun och

Markaryds kommun lyfter frågor om informationssäkerhet vid utlämnande av uppgifter. Huddinge kommun påtalar även att det inte är tydligt till vem informationen ska lämnas när det sker på eget initiativ och menar att det inte heller är tillräckligt tydligt vilka uppgifter som kan antas ha betydelse för de brottsbekämpande verksamheterna. Kommunen anser vidare att det inte är tydligt hur överflödiga information ska hanteras. *Konkurrensverket* vill att det klargörs vid vilken tidpunkt uppgifter ska lämnas, vilket kan ha betydelse för upphandlande myndigheter. *Sundsvalls kommun* anser att det bör rekommenderas av lagstiftaren att begäran om uppgifter görs skriftligen. *Örnsköldsviks kommun* framför att det inte förs något resonemang om vilken bedömning som ska väga tyngst, kommunens eller den brottsbekämpande myndighetens, om det finns olika uppfattningar i fråga om huruvida ett utlämnande ska ske eller inte.

Skälen för regeringens förslag

Uppgifter hos kommuner och regioner är av intresse för brottsbekämpningen

Kommuner och regioner bedriver en rad olika verksamheter och förfogar därmed över en stor mängd uppgifter av vitt skilda slag som kan vara av intresse för de brottsbekämpande myndigheterna.

Det har bl.a. framkommit ett behov av att i större utsträckning kunna dela information i ärenden om offentlig upphandling och ärenden där det sker utbetalning av offentliga medel. Ärenden om offentlig upphandling innehåller t.ex. som regel en utredning där kommunen eller regionen har bedömt om någon av de presumtiva leverantörerna omfattas av uteslutningsgrunderna i 13 kap. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Förutom skrivbordskontroller kan kommunen i sådana ärenden göra arbetsplatsbesök. Vid de utredningarna kan det framkomma omständigheter som indikerar bl.a. ekonomisk brottslighet.

Kommuner handlägger också ersättningar till enskilda där det kan framkomma uppgifter av intresse för brottsbekämpande myndigheter, t.ex. ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Kommuner handlägger även utbetalningar till företag och organisationer, exempelvis skolpeng och bidrag till ideella föreningar.

Det finns också, som utredningen nämner, en stor mängd uppgifter av intresse för de brottsbekämpande myndigheterna i kommunernas tillstånds- och tillsynsverksamhet enligt t.ex. alkohollagen (2010:1622) eller lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Även i ärenden om bygglov kan relevanta uppgifter förekomma. Ekobrottsmyndigheten kan t.ex. ha behov av information för att ta reda på vem som verkligen står bakom ett visst företag, om det är någon annan än den registrerade företrädaren. Information kan även behövas bl.a. för att stämma av mot information som lämnas i andra sammanhang för att avslöja inkonsekvenser och inbördes motstridiga uppgifter, för att kartlägga hur olika affärer har genomförts och finansierats, och för att följa penningströmmar för att avslöja penningtvätt. Eftersom alkohol- och tobaksförsäljning är riskbranscher i fråga om ekonomisk brottslighet är information hänförlig till sådana tillstånds- och tillsynsärenden särskilt intressant för brottsbekämpningen.

Kommuner handlägger också, enligt 2 kap. 7 § andra stycket skollagen (2010:800), ärenden om godkännande av enskild huvudman för förskola och vissa fritidshem samt utövar tillsyn över dessa. Kommunen utövar också tillsyn över pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har godkänt och att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller vissa krav i skollagen (26 kap. 4 § skollagen). Inom ramen för dessa uppdrag förfogar kommunerna över sådana uppgifter om enskilda skolhuvudmän och enskilda förskolor som kan vara av betydelse för myndighetens arbete med att bekämpa ekonomisk brottslighet. Det rör sig, som utredningen anger, t.ex. om uppgifter om vem som företräder de olika företagen, vem som faktiskt agerar för dem och om, vari transaktioner eller andra förehavanden består. Det kan handla om uppgifter om företrädare i ansökningshandlingar, fullmakter, protokoll från bolagsstämmor, föreningsstämmor eller styrelsemöten och minnesanteckningar upprättade av tjänstemän hos kommunerna vid kontakter med företrädare för skolor och förskolor och annan korrespondens. Det kan vidare vara fråga om kontoutdrag, fakturor, avtal, resultat- och balansrapporter eller andra utdrag ur bokföringen.

Kommunerna utför också t.ex. tillsyn över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken. Utifrån kommunernas uppdrag inom miljöområdet finns det därför en mängd uppgifter som kan vara av intresse för att utreda miljöbrott men även annan brottslighet såsom ekonomisk brottslighet. En anmälan om miljöfarlig verksamhet kan t.ex. innehålla information som kan bidra till att kartlägga fenomen, företag och personer inom avfallsbranschen med koppling till organiserad brottslighet. Även vid tillsynen av miljöfarlig verksamhet kan uppgifter av intresse för brottsbekämpningen förekomma.

Inom hälso- och sjukvården skyddas många uppgifter av sekretess med stöd av 25 kap. OSL. I avsnitt 5.6 föreslås att sådana uppgifter undantas från lagens tillämpningsområdet, utom när det gäller skyldigheten att lämna ut kontaktuppgifter. Det finns däremot andra uppgifter i kommunernas och regionernas verksamheter inom hälso- och sjukvården som inte omfattas av sådan sekretess. Det gäller t.ex. i ärenden där regionerna är upphandlande myndighet och utbetalare av ersättning till verksamheter inom hälso- och sjukvård, som exempelvis vårdcentraler som drivs av enskilda.

Regionerna kan också förfoga över uppgifter av intresse för brottsbekämpningen inom andra delar av verksamheten. Inom ramen för upphandling av andra tjänster eller utbetalning av stöd eller andra offentliga medel kan det förekomma information om leverantörer, om att bolagsföreträdare agerar som bulvaner eller att regionen får indikationer på misstänkt användning av så kallad svart arbetskraft eller brott mot utlänningslagen (2005:716). Sådana uppgifter kan också finnas i ärenden om tillhandahållande av färdtjänst. Regionerna kan även förvara information som är relevant för en förundersökning vid misstankar om ekonomisk brottslighet vid större infrastrukturprojekt och inom kollektivtrafiken. Regionerna ansvarar även för utbetalning av vissa regionala investeringsstöd (se förordningen [2022:1467] om statligt stöd till regionala investeringar). Regionerna bedömer bl.a. den sökande verksamhetens lönsamhet och varaktighet, varför det i sådana ärenden finns uppgifter om företag som kan vara värdefulla för brottsbekämpande myndigheter.

Sekretess hos kommuner och regioner

Grundprincipen i svensk rätt är att offentlighetsprincipen gäller i den offentlighetsrättsliga, statliga och kommunala organisationen (se 2 kap. 1, 4 och 5 §§ TF). Offentlighetsprincipen innebär en rätt för allmänheten att få insyn i statens och kommuners verksamhet, bl.a. genom rätten att ta del av uppgifter som finns i allmänna handlingar hos myndigheter. Begreppet myndighet omfattar enligt tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen domstolarna samt de statliga och kommunala förvaltningsmyndigheterna. Med myndighet likställs beslutande kommunala församlingar (se 2 kap. 5 § TF). Eftersom kommunal verksamhet även kan bedrivas i privaträttsliga former har även bolag, ekonomiska föreningar och stiftelser som kommuner, regioner eller kommunalförbund utövar ett rättsligt inflytande över jämställts med myndigheter (se 2 kap. 3 § OSL).

En del av de uppgifter som omfattas av sekretess vid regioner skyddas av hälso- och sjukvårdssekretess (25 kap. OSL). Även i kommuner förekommer uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess, men en större del omfattas där av socialtjänstsekretess (26 kap. OSL). Därutöver finns ett antal sekretessbestämmelser som kan aktualiseras i verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner.

Uppgifter om en enskilds hälsa eller sexualliv skyddas, oavsett i vilket sammanhang de förekommer, med stöd av sekretessbestämmelsen i 21 kap. 1 § OSL. Sekretess kan också gälla för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (31 kap. 16 § OSL). Begreppet affärsförbindelse är brett och kan avse både utförande av arbete och andra tjänster. Enligt 31 kap. 17 § OSL skyddas även uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden om denne trätt i affärsförbindelse med ett av det allmänna dominerat privaträttsligt subjekt.

I alkohol- och tobaksärenden gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs (30 kap. 20 § OSL). Bestämmelsen innebär att det finns en presumtion för offentlighet. Uppgifter om en sökandes ekonomi eller personliga vandel bör som regel omfattas av sekretess men uppgifter om vem som är tillståndshavare och omfattningen av tillståndet bör kunna lämnas ut.

I granskande verksamhet omfattas kommunala och regionala myndigheters uppgifter om planläggning eller andra förberedelser för sådan inspektion, revision eller annan granskning som en myndighet ska göra av sekretess, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs (17 kap. 1 § OSL).

Sekretess i ärenden om offentlig upphandling regleras i 19 kap. 3 § OSL. Av den paragrafens andra stycke framgår att en uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, en region eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter, inte i något fall får lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts. Det råder således

absolut sekretess under stora delar av handläggningen av ärenden om offentlig upphandling.

Det behövs en ny sekretessbrytande huvudregel för kommuner och regioner

För att effektivt förebygga och bekämpa brott mot välfärdssystemen och andra närliggande ersättningar, samt brott med koppling till näringslivet eller arbetslivet, krävs att brottsbekämpande myndigheter har en helhetsbild. En sådan helhetsbild förutsätter att information delas mellan många olika myndigheter med insyn i och kunskap om dessa frågor. De brottsbekämpande myndigheterna behöver också information om bl.a. företag och personer bakom företag för att bekämpa brott där företag används som brottsverktyg. Ett förbättrat informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och de kommuner och regioner som har sådan information är därmed av vikt för att förebygga och bekämpa organiserad brottslighet och systemhotande brottslighet. Kommunala myndigheter som hanterar tillstånd för och tillsyn över miljöfarliga verksamheter, bygglov, servering av vissa alkoholhaltiga drycker och försäljning av tobak är myndigheter med information som är viktig för brottsbekämpningens möjligheter att effektivt förebygga och bekämpa brott.

Kommunerna har fått ett lagstadgat ansvar att arbeta brottsförebyggande genom lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Lagen ställer krav på kommuner att ta fram lägesbilder och åtgärdsplaner men innehåller inga bestämmelser som särskilt tar sikte på informationsutbyte mellan kommuner och brottsbekämpande myndigheter.

På motsvarande sätt som gäller för statliga myndigheter finns det ett tydligt behov av att ett utökat uppgiftslämnande sker på eget initiativ från kommuner och regioner och ett behov av att förenkla de bedömningar som görs med stöd av befintlig lagstiftning. Att ge kommuner och regioner bättre rättsliga förutsättningar att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter skulle få positiva effekter för många delar av brottsbekämpningen. Som nämns i avsnitt 5.3.1 finns det flera fördelar med att reglera ett utökat utbyte av information genom uppgiftsskyldigheter. Regeringen bedömer att dessa fördelar gör sig gällande även i förhållande till kommuner och regioner. För att tillgodose brottsbekämpningens behov av uppgifter från kommuner och regioner bör den nya lagen därför även innehålla en bestämmelse som innebär en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner.

Sveriges Kommuner och Regioner efterfrågar en analys av vad förslagen innebär när kommuner och regioner har valt att organisera sig på olika sätt, t.ex. när verksamheten finns i kommunala bolag eller i kommunalförbund. Regioner och kommuner har stor frihet i valet av hur deras verksamhet ska organiseras. Verksamheternas organisation kan därför se olika ut i olika kommuner och regioner. När det finns en skyldighet för en kommun eller en region att ansvara för en viss angelägenhet måste det emellertid finnas ett ansvarigt organ som fullgör uppgiften. Det kan t.ex. vara ett kommunalförbund, en nämnd eller ett bolag. Enligt 2 kap. 3 § OSL gäller offentlighetsprincipen också för juridiska personer där kommuner eller

regioner har ett bestämmande inflytande. Kommuner har redan i dag skyldigheter att lämna ut uppgifter t.ex. enligt lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Förslaget om en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner är inte avsett att innebära någon förändring i förhållande till vad som gäller enligt befintliga uppgiftsskyldigheter.

Undantag kopplat till skolan

I avsnitt 5.5.1 föreslås en uppgiftsskyldighet för skolan. Uppgiftsskyldigheten föreslås omfatta både offentliga och enskilda skolor. När det gäller skolan finns det anledning att ta särskilda hänsyn till verksamheten på så sätt att det i jämförelse med andra uppgiftsskyldigheter som föreslås ska finnas ett något större utrymme att ta hänsyn till omständigheter som talar mot att uppgifter lämnas ut. Det medför i sin tur att det finns anledning att upprätthålla en skillnad när det gäller utlämnande från huvudmän för offentliga skolor och från kommunal och regional verksamhet i övrigt. Därför bör sådana uppgifter som omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten för skolan undantas från den uppgiftsskyldighet som ska gälla för kommuner och regioner.

I undantagsfall kan det förekomma att uppgifter som förvaras hos skolan och omfattas av uppgiftsskyldigheten för skolan även förvaras hos den offentliga huvudmannen. I dessa situationer, som i de flesta fall kommer att röra uppgifter som kommer från den elevnära verksamheten, bör bestämmelsen om uppgiftsskyldighet för skolan ha företräde eftersom den medger större hänsyn till skyddet för enskildas personliga integritet och till skolans verksamhet. Uppgifter som förvaras av kommunala och regionala skolhuvudmän men som avser sådan verksamhet som rektorn för en skol- eller förskoleenhet ansvarar för och som omfattas av den särskilda uppgiftsskyldigheten för skolan bör därmed inte omfattas av uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner. Detta bör uttryckligen anges i den nya lagen.

Annan information om skolor som förvaras hos offentliga skolhuvudmän bör däremot kunna lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner. Det kan t.ex. handla om uppgifter som rör enskilda skolhuvudmän och som förvaras i kommunernas tillstånds- och tillsynsverksamhet.

Vilka uppgifter ska lämnas ut?

Det är viktigt att öka myndigheters uppmärksamhet på avvikande mönster eller beteenden som kan indikera brott eller brottsupplägg och att skapa rättsliga förutsättningar att kunna lämna fler uppgifter på eget initiativ. Som utvecklats ovan är ett ökat uppgiftslämnande på eget initiativ av central betydelse för brottsbekämpningen. Detta gäller även i förhållande till kommuner och regioner. Avsikten med uppgiftsskyldigheten är bl.a. att skapa förutsättningar för att de utlämnande aktörerna på ett enkelt och effektivt sätt ska kunna lämna ut uppgifter inom ramen för ett pågående samarbete med en brottsbekämpande myndighet. Regeringen delar därmed inte *Hallsbergs kommuns*, *Luleå kommuns*, *Sandvikens kommuns* och *Sveriges Kommuner och Regioners* uppfattning att det är tillräckligt

att införa en möjlighet och inte en skyldighet för dessa aktörer att lämna uppgifter på eget initiativ.

Uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner bör i stället utformas på samma sätt som den för statliga myndigheter. Det bör alltså införas en uppgiftsskyldighet som innebär att en kommun eller en region ska lämna ut en uppgift som behövs i den brottsbekämpande verksamheten. *Huddinge kommun* och *Sveriges Kommuner och Regioner* efterfrågar förtydligande av vilka uppgifter det är som ska lämnas ut och om även andra uppgifter än sådana som finns i allmänna handlingar skulle kunna omfattas, t.ex. observationer eller annan kunskap. Vilka uppgifter som ska lämnas ut och vad rekvisiten för utlämnande innebär utvecklas i avsnitt 5.3.1.

Sveriges Kommuner och Regioner efterfrågar även förtydliganden av om uppgiftslämnandet kan omfatta uppgifter om anställda. Uppgiftsskyldigheten bör inte gälla för endast vissa kategorier uppgifter, utan den bör, på samma sätt som föreslås gälla för statliga myndigheter, vara kopplad till ett konstaterat eller förväntat behov i den brottsbekämpande myndighetens brottsbekämpande verksamhet. Ett uppgiftslämnande kan därmed i praktiken avse uppgifter om anställda om ett sådant behov av uppgifterna finns.

När och var ska uppgifterna lämnas ut?

Konkurrensverket efterfrågar ett klargörande av vid vilken tidpunkt ett utlämnande ska ske eftersom det kan ha betydelse vid upphandling. I likhet med utredningen anser regeringen att det inte är motiverat att i den nya lagen införa ett uttryckligt skyndsamhetskrav för utlämnade. Med det sagt kan en parallell dras till uppgiftsskyldigheten i 6 kap. 5 § OSL. JO har uttalat att en prövning enligt den bestämmelsen som utgångspunkt ska göras med skyndsamhet (JO 2022/23 s. 236) men att det bör finnas ett förhållandevis stort utrymme att beakta omständigheterna i det enskilda fallet vid bedömningen av hur skyndsamt handläggningen ska vara. Som JO nämner i sitt beslut kan den begärande myndigheten, för att underlätta och snabba på hanteringen, ange hur fort den efterfrågade uppgiften eller handlingen behövs. Den myndighet som förvarar uppgifterna eller handlingen kan också fråga den begärande myndigheten om behovet och anpassa sin handläggning efter svaret.

Några kommuner, bl.a. *Göteborgs kommun*, *Malmö kommun*, *Markaryds kommun* och *Sandvikens kommun*, liksom *Sveriges kommuner och Regioner*, efterfrågar tydliggöranden om och vägledning i fråga om hur uppgiftslämnandet ska gå till i praktiken. Regeringen behandlar sådana frågor i avsnitt 5.3. Som framgår av avsnitt 5.3.1 är det viktigt att de brottsbekämpandemyndigheterna ger vägledning till de aktörer som ska lämna uppgifter. Regeringen förutsätter att de brottsbekämpande myndigheterna säkerställer att kommunerna och regionerna ges information om hur uppgifter kan lämnas över och var de kan vända sig för samråd om uppgiftslämnandet. *Sundsvalls kommun* anser att det bör finnas en rekommendation om att uppgifter ska begäras skriftligen. Regeringen anser dock att en begäran även bör kunna göras muntligen och det får avgöras i varje enskilt fall på vilket sätt uppgifter ska begäras ut.

5.4.2 Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning

Regeringens förslag: En uppgift ska inte lämnas ut om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte särskilt över förslaget. *Malmö kommun* anser att det bör förtydligas vad som avses med uttrycket står klart. *Mölnåls kommun* anser att det bör införas en proportionalitetsprincip för att begränsa uppgiftsskyldigheten, särskilt i de fall den inte föregås av en konkret förfrågan. Det bör enligt kommunen också införas en undantagsregel som ger kommuner möjlighet att avstå från att lämna ut uppgifter om det finns en övervägande risk för skada för den berörda personen eller försvårande av det förebyggande arbetet. *Föreningen Sveriges Socialchefer* och *Trelleborgs kommun* är positiva till att det införs en intresseavvägning för de uppgifter som kan anses vara särskilt skyddsvärda men efterfrågar förtydliganden av vilka uppgifter som anses vara det.

Skälen för regeringens förslag: Kommuner och regioner förfogar över en stor mängd uppgifter av vitt skilda slag. Uppgifterna är ofta offentliga, men det finns också uppgifter som omfattas av sekretess. En del av informationen kan vara mycket integritetskänslig eller av andra skäl skyddsvärd, t.ex. genom att den rör sådan information om affärs- och driftförhållanden som kan medföra skada för en affärsverksamhet om den röjs. Vissa uppgifter ska inte alls omfattas av uppgiftsskyldigheten, se avsnitt 5.6. Därutöver finns behov av begränsningar som tar sikte på proportionaliteten mellan värdet av att en uppgift tillförs brottsbekämpningen och den skada som ett utlämnande kan medföra. Det kan finnas situationer där den utlämnande myndigheten bedömer att det intresse som sekretessen skyddar väger tyngre än brottsbekämpningens intresse av att ta del av uppgifterna. Uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner bör därför innefatta en intresseavvägning på samma sätt som vid uppgiftsskyldighet för statliga myndigheter. Den utlämnande kommunen eller regionen ska därmed kunna avstå från att lämna ut en uppgift om det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. *Malmö kommun* efterfrågar förtydliganden av vad som avses med uttrycket står klart. Överväganden kring utformningen av intresseavvägningen finns i avsnitt 5.3.2.

Om bedömningen görs inom ramen för tillsynsverksamhet, kan ett utlämnande som äventyrar ett nära förestående tillsynsärende vid en intresseavvägning resultera i en bedömning om att uppgiften inte ska lämnas ut. Det kan även i andra fall uppstå konsekvenser i sekretesshänseende för den utlämnande myndighetens verksamhet som vid en intresseavvägning innebär att en uppgift inte bör lämnas ut. Ärenden om offentlig upphandling är en annan ärendetyp där uppgifter ofta skyddas av absolut sekretess, och det kan inom ramen för sådana ärenden finnas situationer där sekretessintresset anses väga tyngre än brottsbekämpningens intresse av att få del av en uppgift. Även i andra ärenden där uppgifter skyddas av sekretess för affärs- och

driftförhållanden kan sekretessintresset emellanåt väga tyngre än brottsbekämpningens behov.

Arbetsmiljörelaterade omständigheter, som t.ex. att ett uppgiftslämnande innebär en risk för ökat hot och våld mot handläggare, bör inte vägas in i intresseavvägningen utan får tas om hand inom ramen för myndigheternas sedvanliga arbete med att omhänderta sådana frågor. Inte heller ska det vägas in att ett ökat informationsutbyte kan ta mer resurser i anspråk hos kommunerna och regionerna. Det finns inte anledning att införa några ytterligare begränsningar i uppgiftsskyldigheten på det sätt *Mölnbalds kommun* föreslår.

5.5 En uppgiftsskyldighet för skolan

5.5.1 Den nya lagen ska innehålla en uppgiftsskyldighet för skolan

Regeringens förslag: I den nya lagen ska det införas en skyldighet för skolan att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

En upplysning om att det i den nya lagen finns bestämmelser om skyldigheter att i vissa fall lämna uppgifter till brottsbekämpningen ska föras in i skollagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna invänder inte mot förslaget. Flera remissinstanser, däribland *Föreningen Sveriges socialchefer*, *Skolverket*, *Stockholms kommun* och *Sundsvalls kommun*, ställer sig positiva till ett utökat uppgiftslämnande från skolan.

Några remissinstanser, däribland *Barnombudsmannen*, *JO* och *Sveriges advokatsamfund* avstyrker förslaget helt eller delvis. Barnombudsmannen anser att riskerna när det gäller förtroendet för verksamheterna och frågetecknen kring behovet av utökade rättsliga möjligheter för utlämnande är för stora. Liknande synpunkter framförs av *Huddinge kommun*, *Länsstyrelsen i Dalarnas län*, *Länsstyrelsen i Jämtlands län* och *Stockholms kommun*. *Stockholms universitet (kriminologiska institutionen)*, *Sveriges kommuner och regioner* och *Sveriges lärare* anser att utredningen inte har visat att en ökad informationsskyldighet från skolan kan förväntas ge sådana brottsförebyggande effekter att de uppväger riskerna med en minskad tillit. Sveriges kommuner och regioner och Sveriges lärare anser vidare att utredningen inte tillräckligt har analyserat de konsekvenser förslagen skulle få när det gäller lärare och studie- och yrkesvägledares arbetsmiljö och arbetsbelastning. *Ludvika kommun* anser att det behöver utredas vidare vilka konsekvenser ett ökat uppgiftslämnande får för barn och unga. *Göteborgs kommun* anser att en skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpningen inte ligger inom ramen för skolans uppdrag och att den riskerar att ta tid från annan verksamhet. *Sundsvalls kommun* efterfrågar ett förtydligande av hur uppgiftsskyldigheten förhåller sig till anmälningsplikten enligt socialtjänstlagen. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* anser att liknande begränsningsregler som föreslås avseende hälso- och sjukvård

och socialtjänst bör utredas ytterligare och övervägas också på skolans område.

Skälen för regeringens förslag

Skolans reglering och uppdrag

Skolväsendet innefattar en rad skolformer, bl.a. förskola, grundskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan och vissa särskilda utbildningsformer, se 1 kap. 1 § skollagen (2010:800).

Med särskilda utbildningsformer avses bl.a. internationella skolor, utbildning vid särskilda ungdomshem, utbildning för intagna i kriminalvårdsanstalt, utbildning på sjukhus och liknande institutioner (24 kap. skollagen). Med annan pedagogisk verksamhet avses pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, öppen förskola och öppen fritidsverksamhet samt omsorg som erbjuds under kvällar, nätter och helger, då förskola eller fritidshem inte behöver erbjudas (25 kap. skollagen). De särskilda utbildningsformerna och annan pedagogisk verksamhet ingår inte i skolväsendet och omfattas som regel inte av för skolväsendet gemensamma bestämmelser.

Utbildning inom skolväsendet anordnas både av det allmänna och av enskilda. Inom det allmänna kan staten, regioner och kommuner vara huvudmän för skola (2 kap. 2, 3 och 4 §§ skollagen). Oavsett huvudman finns tre ansvarsnivåer för skolan, nämligen huvudmannen, rektorn och läraren. Därutöver har kommunerna ett särskilt ansvar för vissa frågor. Huvudmannen har ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med lagar och föreskrifter (2 kap. 8 § skollagen). Rektorn leder det pedagogiska arbetet vid en skolenhet, beslutar om organisationen och resursfördelningen inom enheten och har i övrigt det ansvar som framgår av författningar (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen). Lärare har ansvar för undervisning och betygssättning (2 kap. 13 § och 3 kap. 16 § skollagen).

Informationsdelning från skolan styrs av olika regelverk

Information inom skolväsendet omfattas som huvudregel inte av sekretess. I den utsträckning som informationen är skyddad är delvis olika regelverk tillämpliga beroende på vilken huvudman skolan har och från vilken verksamhet inom skolan informationen lämnas. Skolor som har kommuner, regioner eller staten som huvudman anses vara myndigheter vid tillämpningen av tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen och träffas därför av det regelverket.

I 23 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd för enskild i utbildningsverksamhet. Där framgår bl.a. att sekretess gäller för enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men, i förskola och i bl.a. grundskola när det gäller sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats (1 och 2 §§). Motsvarande sekretess gäller vid fritidshem och i viss annan pedagogisk verksamhet (3 §). I den specialpedagogiska stödverksamheten gäller, oavsett skolform,

sekretess för enskilda personliga förhållanden (4 §). I elevhälsans medicinska verksamhet gäller – för de offentliga skolhuvudmännen – hälso- och sjukvårdssekretess enligt bl.a. 25 kap. 1 § OSL.

För enskilda huvudmän finns bestämmelser om tystnadsplikt i 29 kap. 14 § skollagen. Där framgår bl.a. att den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, fritidshem eller förskoleklass inte obehörigen får röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskilda personliga förhållanden. Tystnadsplikt gäller vidare för uppgifter om enskilda personliga förhållanden i annan enskilt bedriven verksamhet som omfattas av skollagen i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt. Tystnadsplikt gäller även ärenden om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier. När det gäller den medicinska grenen av sådan elevhälsa som bedrivs av enskilda huvudmän gäller i stället tystnadsplikt enligt 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen.

Att någon fullgör en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning anses inte som ett obehörigt röjande. Om en uppgift lämnas av personal i en enskild verksamhet i enlighet med en sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen, har det i andra lagstiftningsärenden inte ansetts vara ett obehörigt röjande av uppgiften (jfr bl.a. prop. 2005/06:161 s. 82 och 93 och prop. 2017/18:147 s. 285).

Av 14 kap. 1 § SoL följer en skyldighet för myndigheter och yrkesverksamma i verksamheter som berör barn och unga, såsom skolan, att anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Skyldigheten är en sådan uppgiftsskyldighet som bryter sekretess enligt 10 kap. 28 § OSL. Sammanfattningsvis kan det konstateras att den tystnadsplikt som föreskrivs för skolor med enskilda huvudmän i stort motsvarar de sekretessregler som gäller i den offentligt bedrivna skolan.

Det behövs lagändringar för att åstadkomma det uppgiftslämnande som krävs

Många uppgifter som finns inom skolan, och som efterfrågas av de brottsbekämpande myndigheterna, omfattas inte av sekretess eller tystnadsplikt och kan därför lämnas till brottsbekämpningen om de begärs ut. Skolor med offentlig huvudman är skyldiga att på begäran lämna ut sådana uppgifter med stöd av 6 kap. 5 § OSL, om det inte hindrar arbetets behöriga gång. Någon motsvarande skyldighet att på begäran lämna ut uppgifter som inte omfattas av tystnadsplikt finns dock inte för skolor med enskild huvudman.

Den kartläggning som utredningen har gjort visar att skolan har information som behövs i det brottsbekämpande arbetet. Skolväsendet kan ha tillgång till uppgifter som är viktiga för de brottsbekämpande myndigheterna, exempelvis för att ta fram lokala lägesbilder av brottslighet, upptäcka att en ung person är på väg att dras in i ett kriminellt sammanhang eller hjälpa en person som har begått brott att byta riktning. Det finns även ett behov av ökat informationsutbyte när ett brott har ägt rum på skolan, eller i anslutning till skolmiljö. Det kan t.ex. handla om information om vilka personer som har varit inblandade i gärningen. Sådana uppgifter kan

röra såväl brottsoffer som förövare. Polismyndigheten har därutöver uttryckt att det finns ett behov av information om huruvida en person har en direkt eller indirekt koppling till kriminella grupper. Både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har framhållit att det finns ett behov av uppgifter från bl.a. elevhälsan.

Skolan har en central roll i samhällets arbete för att förebygga brott. Grunden för skolans uppdrag är barns och ungas rätt till utbildning. I all utbildning och annan verksamhet enligt skollagen som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt (1 kap. 10 § skollagen). Skolan är en viktig skyddsfaktor för utsatta barn och ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet. Här har staten ett särskilt ansvar som följer av barnkonventionen att skydda barn och unga från att utsättas för och dras in i kriminalitet. Brottsutvecklingen har under senare tid inneburit att allt yngre personer förekommer, såväl som offer som gärningsmän, i samband med grov brottslighet. Tidiga insatser är viktiga för att förebygga en ogynnsam utveckling, normbrytande beteende, brottsutsatthet och kriminalitet bland barn och unga. Ett sådant arbete kräver ett ändamålsenligt informationsbyte mellan berörda aktörer. Utredningen föreslår därför ett utökat uppgiftslämnande från skolan till de brottsbekämpande myndigheterna.

Några remissinstanser, bl.a. *Stockholms universitet (kriminologiska institutionen)*, anser att utredningen inte har kunnat redogöra på ett övertygande sätt för att ett ökat uppgiftslämnande kommer att leda till en mer effektiv brottsbekämpning. Enligt Sveriges lärare har utredningen inte heller på ett tillfredsställande sätt analyserat de konsekvenser förslagen skulle få när det gäller lärares och studie- och yrkesvägledares arbetsmiljö och arbetsbelastning. Regeringen konstaterar att de senaste årens samhällsutveckling innebär att de brottsbekämpande myndigheterna måste arbeta på ett delvis annorlunda sätt än tidigare. Den allvarliga brottsligheten kräver också en starkare samverkan.

Utredningens kartläggning visar att den faktiska informationsdelningen mellan skolor och brottsbekämpande myndigheter varierar stort, främst beroende på vilka lokala samarbetsformer som har byggts upp. En sådan ordning är otillfredsställande. Samverkan kring barn och ungdomar som riskerar att dras in i kriminalitet eller redan befinner sig i kriminella miljöer är av grundläggande betydelse för att vända samhällsutvecklingen. Det måste finnas en god samverkan mellan Polismyndigheten och skolan över hela landet.

Sveriges lärare anser att utredningens förslag riskerar att leda till en ökad förekomst av hot och våld mot personal i skolan. Sådana risker är viktiga att ta på allvar. Syftet med förslaget är bl.a. att skapa bättre förutsättningar för skolan att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Detta bör i förlängningen bidra till en bättre arbetsmiljö genom att det kan skapa ökad trygghet och säkerhet i skolan. Det bör även beaktas att skolor, redan med stöd av dagens reglering, kan lämna ut vissa uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Ett tydligare regelverk kring uppgiftslämnandet bör kunna skapa ökad förståelse bland elever och föräldrar för att utlämnande också sker. Det bör därför genomföras författningsändringar som möjliggör ett utökat uppgiftslämnande från skolan till de brottsbekämpande myndigheterna. Frågan är om detta ska

möjliggöras genom en uppgiftsskyldighet eller en ny sekretessbrytande bestämmelse som också bryter tystnadsplikt.

En uppgiftsskyldighet ska gälla även för skolan

Flera remissinstanser, däribland *Huddinge kommun*, *Ludvika kommun*, *Länsstyrelsen i Dalarnas län* och *Stockholms universitet*, lyfter att det finns det en risk för att en uppgiftsskyldighet för skolan kan påverka förtroendet för och tilliten till verksamheten. *Brottsförebyggande rådet* pekar på vikten av att följa upp effekterna av förslagen bl.a. i detta avseende.

Att faktiskt närvara i skolan i stället för att tillbringa sin vardag i osunda miljöer är i sig en skyddsfaktor. För barn och unga som lever i utsatta områden kan en fungerande skolgång och insatser från skolan göra stor skillnad. Att elever upplever trygghet och studiero, men även har tillitsfulla relationer till lärare och andra elever, är faktorer som skapar en god läromiljö för alla elever i skolan vilket i sin tur främjar skolnärvaro. Ett utökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen kan enligt regeringens mening bidra till en ökad trygghet och studiero för elever i skolan.

En sekretessbrytande bestämmelse och en bestämmelse som bryter tystnadsplikt i skolor med enskilda huvudmän skulle visserligen bidra till att fler uppgifter som skyddas av sekretess och tystnadsplikt lämnas till brottsbekämpningen, åtminstone i de fall en brottsbekämpande myndighet begär att få ta del av information. Däremot är det tveksamt om en sådan reglering skulle leda till en ökning av det spontana uppgiftslämnandet, som i många fall består av uppgifter som inte är sekretessbelagda eller inte omfattas av tystnadsplikt. Eftersom merparten av de uppgifter som skolan förfogar över inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt är det inte en tillräcklig åtgärd att införa en sekretessbrytande bestämmelse eller en bestämmelse som bryter tystnadsplikt.

En uppgiftsskyldighet skapar en tydlig rättslig grund för att lämna ut uppgifter från både offentlig och enskilt bedriven verksamhet. Samtidigt tar den sikte på såväl offentliga uppgifter som uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt. En uppgiftsskyldighet skulle på ett tydligt sätt bryta den tystnadsplikt som gäller i skolor med enskilda huvudmän, och även, med stöd av 10 kap. 28 § OSL, bryta sådan sekretess som gäller i skolverksamhet som bedrivs av offentliga huvudmän.

Även andra fördelar med en uppgiftsskyldighet gör sig gällande i förhållande till skolor. Av utredningens kartläggning framgår att uppgiftsskyldigheter ofta uppfattas som lättare att tillämpa än sekretessbrytande bestämmelser. En uppgiftsskyldighet kan därför leda till minskad osäkerhet vid tillämpningen. Detta bör i förlängningen medföra att reglerna tillämpas fullt ut och att en ökad informationsdelning faktiskt kommer till stånd. Den effekten bör få genomslag både när det gäller uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt och offentliga uppgifter.

En uppgiftsskyldighet skulle kunna införas antingen i skollagen eller i den nya lagen. Det finns för- och nackdelar med båda alternativen. Å ena sidan kan det förutses att den skolpersonal som i praktiken kommer att tillämpa den nya uppgiftsskyldigheten är väl förtrogen med skollagen och att en bestämmelse i den lagen skulle kunna få ett större genomslag. Å andra sidan skulle en placering i skollagen leda till ett ännu mer splittrat regelverk för uppgiftsskyldigheter och sekretessbrytande bestämmelser som tar

sikte på informationsutlämnande för brottsbekämpande ändamål. Vidare innehåller skollagen bestämmelser om utbildning inom skolväsendet samt bestämmelser om vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet. En reglering om uppgiftsskyldighet till brottsbekämpande myndighet handlar inte om utbildningen, och har inte något direkt samband med den. Därför bör en uppgiftsskyldighet för skolan tas in i den nya lagen.

Med en placering av uppgiftsskyldigheten i den nya lagen finns det behov av att i skollagen upplysa tillämparen om den. Det kan bidra till en ökad kännedom om skyldigheterna i den nya lagen. Upplysningsbestämmelsen bör placeras i anslutning till bestämmelserna om tystnadsplikt i 29 kap. skollagen.

Det finns behov av ett ökat informationsutbyte mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter. Skolsäkerhetsutredningen (U 2022:04) har i uppdrag att bl.a. kartlägga och analysera vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i brottsförebyggande syfte. Det finns därför anledning för regeringen att återkomma i dessa frågor.

5.5.2 Vilka ska omfattas av uppgiftsskyldigheten?

Regeringens förslag: Uppgiftsskyldigheten ska omfatta skolväsendet, internationella skolor och öppen fritidsverksamhet. Uppgiftsskyldigheten ska omfatta alla delar av skolans verksamhet.

Skyldigheten ska gälla oavsett om verksamheten bedrivs av en offentlig eller en enskild huvudman.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Akademikerförbundet SSR* avstyrker att uppgiftsskyldigheten ska omfatta elevhälsans psykosociala insatser, t.ex. skolkurator. *Idéburna skolors riksförbund* anser att det är olyckligt att utredningens fokus på skolväsendet innebär att viktiga miljöer där barn och ungdomar vistas och som inte tillhör skolväsendet, t.ex. fritidsgårdar och folkhögskolor, undantas. *Sveriges Kommuner och Regioner* invänder inte mot utredningens förslag men saknar en grundligare analys av varför en del verksamheter utanför skolväsendet undantas från uppgiftsskyldigheten.

Skälen för regeringens förslag: Den kartläggning som utredningen har gjort visar att de brottsbekämpande myndigheternas behov av information främst uppstår i förhållande till grundskolans högstadium och gymnasieskolor. För att i ett tidigt skede kunna fånga upp barn och unga vuxna som riskerar att hamna i kriminalitet är det dock även viktigt att få del av information som rör barn i lägre årskurser.

Det kan finnas information vid skolor med låg- och mellanstadium som rör t.ex. oro för att elever dras in i kriminalitet eller äldre individer som befinner sig inom skolan eller dess närmiljö och som kan vara av intresse för brottsbekämpningen. Även vid förskolor kan det förekomma uppgifter som en brottsbekämpande myndighet skulle kunna behöva få del av, t.ex. om det framkommer uppgifter i kontakt med vårdnadshavare eller andra anhöriga som kan vara intressanta för brottsbekämpningen. Även om

informationsbehovet inte är lika omfattande i relation till alla skolformer inom skolväsendet, framstår det inte som motiverat att utesluta några skolformer från uppgiftsskyldigheten. Samtliga skolformer inom skolväsendet bör därför omfattas av en uppgiftsskyldighet i den nya lagen.

Frågan är om några av de särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som regleras i 1 kap. 2 § skollagen, och inte omfattas av begreppet skolväsendet, också bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. Internationella skolor bedriver i regel samma skolformer som omfattas av skolväsendet, bl.a. grundskola och gymnasieskola. Internationella skolor kan drivas med kommunal eller enskild huvudman (24 kap. 3 och 4 §§ skollagen). Dessa skolor bör rimligen på samma sätt som skolformerna inom skolväsendet förfoga över uppgifter som brottsbekämpningen kan ha behov av. Det framstår därför som lämpligt att internationella skolor får samma skyldighet som skolväsendet att lämna uppgifter till brottsbekämpningen. Internationella skolor bör därför omfattas av den nya bestämmelsen om uppgiftsskyldighet.

Andra särskilda utbildningsformer är därutöver utbildning vid kriminalvårdsanstalter, sjukhus eller liknande institutioner. Utbildning vid kriminalvårdsanstalter motsvarar kommunal vuxenutbildning och tar i dag framför allt sikte på vuxna (24 kap. 10 § skollagen). Kriminalvården omfattas av uppgiftsskyldigheten för statliga myndigheter, som behandlas i avsnitt 5.3.3, vilket innebär att uppgifter som finns inom ramen för utbildning vid en kriminalvårdsanstalt kommer att kunna lämnas ut med stöd av den uppgiftsskyldigheten. Uppgifter som härrör från utbildning som bedrivs vid särskilda ungdomshem av SiS bör vidare kunna lämnas ut till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket med stöd av den särskilda sekretessbrytande bestämmelse som föreslås för SiS (se avsnitt 6.11). Det finns därmed inget behov av att låta utbildningsverksamheten vid Kriminalvården eller SiS omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Utredningens kartläggning har inte visat att det finns behov av att utbildning vid folkhögskola som motsvarar kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (24 kap. 11–15 §§), utbildning för barn och elever som vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus (24 kap. 16–19 §§), utbildning i hemmet eller på annan lämplig plats (24 kap. 20–22 §§) eller annat sätt att fullgöra skolplikten (24 kap. 23–25 §§) ska omfattas av uppgiftsskyldigheten. Regeringen bedömer därför liksom utredningen, och till skillnad från *Idéburna skolors riksförbund*, att det inte finns anledning att låta de utbildningsformerna omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Med ”annan pedagogisk verksamhet” avses sådan pedagogisk omsorg som regleras i 25 kap. skollagen, dvs. pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem. I detta sammanhang bör relevant verksamhet för brottsbekämpande myndigheter framför allt vara öppen fritidsverksamhet som regleras i 25 kap. 4 § skollagen, dvs. s.k. fritidsgårdar som kan erbjudas från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem (se 14 kap. 7 § skollagen). Även öppen fritidsverksamhet bör därför omfattas av uppgiftsskyldigheten.

Utredningens kartläggning tyder på att den information som de brottsbekämpande myndigheterna behöver kan finnas inom samtliga delar av

skolans verksamhet. Däremot förefaller den information som är av intresse framför allt finnas i elevnära funktioner såsom elevhälsoteam eller lärare. Mot denna bakgrund framstår det inte som en möjlig väg att begränsa en ökad informationsdelning med brottsbekämpande myndigheter till enbart vissa delar av skolans verksamhet. Regeringen bedömer därför, till skillnad mot *Akademikerförbundet SSR*, att uppgiftsskyldigheten bör omfatta alla delar av skolans verksamhet.

5.5.3 Uppgiftsskyldigheten ska fullgöras av rektorn

Regeringens förslag: Uppgiftsskyldigheten ska fullgöras av rektor eller, beträffande öppen fritidsverksamhet och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet, den personal som huvudmannen utser.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Skolverket* anger att förslaget är i linje med att rektorer får bedöma om skolan ska göra en polisanmälan vid hot och våld som kan utgöra brott. *Sveriges skolledare* anser att uppgiftsskyldigheten bör riktas mot huvudmannen i stället för mot rektor. *Huddinge kommun* anser att det med hänsyn till den höga arbetsbelastning som råder i skolan och den hotbild som finns mot rektorer och lärare behöver klargöras vem som ska stå som avsändare av informationen som delas. *Trelleborgs kommun* anser att utredningens skäl för att lärare inte ska vara skyldiga att lämna ut uppgifter i stora delar gäller även för rektorer. Kommunen påpekar att det inte framgår vilka eventuella sanktioner som kan komma att riktas mot en rektor som inte uppfyller sin uppgiftsskyldighet.

Skälen för regeringens förslag: Merparten av de uppgifter som brottsbekämpningen behöver, och som en uppgiftsskyldighet bör ta sikte på, är uppgifter som finns i den elevnära verksamheten och inte i skolans ledning. Behovet av information kan därtill uppstå i akuta situationer där det finns en oro för att någon ska begå brott eller riskerar att utsättas för brott eller i direkt anslutning till att ett brott ägt rum. Regeringen anser, till skillnad från *Sveriges skolledare*, att det inte är ändamålsenligt att peka ut skolhuvudmannen som uppgiftsskyldig för skolan. En sådan ordning skulle nämligen innebära en oönskad tidsutdräkt och påverka brottsbekämpningens möjlighet att snabbt ingripa. Huvudmannen har inte heller samma förutsättningar att avgöra vilka uppgifter som finns och som kan lämnas ut.

Regeringen bedömer att det är lämpligast att uppgiftsskyldigheten träffar rektorn vid en skol- eller förskoleenhet. *Huddinge kommun* och *Trelleborgs kommun* påtalar att rektorer är en utsatt grupp med hög arbetsbelastning som riskerar att utsättas för hot och våld, varför ansvaret för uppgiftslämnandet bör klargöras och övervägas ytterligare.

Även om rektorer har en utsatt position måste det vägas mot brottsbekämpningens behov av de uppgifter som finns inom skolan. Att rektorn pekas ut som ansvarig bör bidra till ett mer enhetligt uppgiftslämnande eftersom det som regel är samma person vid skolan som prövar om

en uppgift ska lämnas till brottsbekämpningen. Att det är rektorn som ansvarar för uppgiftslämnandet är också i linje med rektorers ansvar enligt 2 kap. 10 § skollagen där det bl.a. framgår att en rektor, utöver ansvaret för enhetens inre organisation och dess resurser, även i övrigt fattar de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Det är rektorn som har det övergripande ansvaret för verksamheten och rektorn har även enligt läroplanerna för de obligatoriska skolformerna samt fritidshemmet, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Regeringen har vidare tillsatt utredningen Stärkt trygghet och studiero i skolan (dir. 2023:154) som bl.a. har i uppdrag att lämna författningsförslag som innebär att detta ansvar skrivs in i skollagen för de aktuella skolformerna inklusive fritidshemmet, och om det anses följdriktigt, även för kommunal vuxenutbildning. Uppdraget ska redovisas senast den 20 december 2024.

Även om det är rektorn – och inte myndigheten – som åläggs uppgiftsskyldigheten bryts sekretess med stöd av 10 kap. 28 § OSL. Uppgiftsskyldigheten bryter även sådan tystnadsplikt som gäller i skolor med enskild huvudman. Att en viss funktion eller yrkesverksam inom en myndighet eller verksamhet pekats ut som ansvarig i en bestämmelse om uppgiftsskyldighet förekommer sedan tidigare i t.ex. 14 kap. 1 § SoL, 6 kap. 6 § vapenlagen (1996:67) och 4 kap. 3 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80).

En rektor får uppdras åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor om inte annat anges i författning. En sådan delegation kan vara lämplig t.ex. vid större skolenheter för att fullgöra uppgiftsskyldigheten enligt den nya lagen. Det är viktigt att huvudmän utformar rutiner för uppgiftslämnande så att skyldigheten inte medför att rektorer får en betungande administrativ börda och detsamma behöver rektorerna göra när det gäller lärarna.

Eftersom det vid öppen fritidsverksamhet och fritidshem som inte är integrerade med en skol- eller förskoleenhet inte finns någon rektor bör uppgiftsskyldigheten i dessa verksamheter i stället fullgöras av den som huvudmannen utser.

5.5.4 Utlämnande på begäran

Regeringens förslag: Skolan ska på begäran av en brottsbekämpande myndighet lämna uppgifter som finns i verksamheten om den behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Sveriges lärare* och *Sveriges*

Kommuner och Regioner anser att det måste klargöras att en begäran alltid ska avse en individ i syfte att undvika att en begäran avser sammanställningar baserat på indikatorer som t.ex. kön, trosuppfattning eller ålder. Sveriges lärare anser även att det behöver förtydligas huruvida den som uppgiften gäller ska få kännedom om att uppgiften har lämnats ut eller inte.

Flertalet remissinstanser, bl.a. *Idéburna skolors riksförbund*, tillstyrker förslaget i den del som avser intresseavvägningen. *Friskolornas riksförbund* framför att det vore djupt olyckligt om uppgifter om ungdomars psykiska ohälsa och eventuella medicinering skulle omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Skolverket* anser att verksamhetshänsyn med ekonomiska förtecken inte ska vägas in i bedömningen av om utlämnande ska ske men är tveksamt till om det är realistiskt att detta kommer att få fullt genomslag i praktiken. Myndigheten efterfrågar klargöranden om hur efterlevnaden ska säkerställas. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* anser att det är viktigt för skolans uppdrag att också den del av elevhälsan som omfattar psykologiska, psykosociala eller specialpedagogiska insatser undantas från uppgiftsskyldigheten och att den intresseavvägning som utredningen föreslår inte är tillräcklig för att bibehålla det förtroende från elever som är kritiskt i denna typ av verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Vilka uppgifter kan komma att lämnas ut?

För att en brottsbekämpande myndighet ska kunna begära ut en uppgift från skolväsendet bör det, på motsvarande sätt som för statliga myndigheter och kommuner och regioner, krävas att uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Överväganden om vad detta innebär finns i avsnitt 5.3.1.

Skolans uppgiftsskyldighet bör omfatta uppgifter som finns i den verksamhet som rektorn eller den berörda huvudmannen ansvarar för. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten bör inte begränsas på så sätt att den endast avser händelser i skolmiljön. En rektor kan också få kännedom om händelser som har inträffat utanför skolan. Avgörande bör vara att uppgiften finns i den verksamhet som rektor eller huvudmannen ansvarar för och att den kommit till den uppgiftsskyldiges kännedom i den egenskapen.

Det är inte möjligt att på ett uttömmande sätt redogöra för vilka uppgifter som kan lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten. Det kan handla om uppgifter om brottslighet som har utövats i anslutning till skolmiljön eller uppgifter om förestående brottslighet som cirkulerar på skolan. Det kan också vara fråga om uppgifter som avser en elev eller dennes umgängeskrets, en person som rör sig i anslutning till skolan utan att själv vara elev, en vårdnadshavare eller anhörig som har begått brott eller misstänks begå brott. Skolan kan också lämna ut uppgifter som rör anställda. Det kan även handla om uppgifter om en persons tillhörighet till ett kriminellt nätverk, umgängeskretsar och sociala nätverk. Det kan också röra sig om uppgifter som tyder på att en person är kriminell, t.ex. att en elev har tillgång till patroner eller stöldgoods, hämtas upp av kända kriminella från skolan, eller har stora summor pengar utan rimlig anledning. Även uppgifter om att en person har blivit utsatt för brott eller som talar för att en person riskerar att utsättas för brott kan omfattas av

uppgiftsskyldigheten, liksom uppgifter som talar för att en person riskerar att bli ensamagerande gärningsperson eller begå allvarliga våldsbrott, uppgifter om närvaro respektive frånvaro och uppgifter om var en person har befunnit sig vid en viss tidpunkt eller förväntas befinna sig. Bestämmelsen innebär också möjlighet att lämna ut uppgifter för att utreda brott, t.ex. narkotikaförsäljning.

I de fall en brottsbekämpande myndighet begär ut information bör det normalt tydligt framgå vilken information som efterfrågas. *Sveriges lärare* och *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att det måste klargöras att en begäran alltid ska avse en individ och aldrig en grupp. Uppgiftsskyldigheten avser dock inte bara en uppgift som är kopplad till en viss person. Uppgifter om en viss företeelse eller att vissa föremål förekommer i skolmiljön bör också kunna lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten. För det fall begäran avser uppgifter om en individ måste begäran vidare vara så tydlig att den utlämnande aktören kan avgöra om förutsättningarna för utlämnande är uppfyllda beträffande den personen. Det gäller även om begäran avser flera individer. Om någon oklarhet uppstår bör den utlämnande aktören samråda genom att efterfråga förtydligande från myndigheten som har begärt uppgiften (jfr 8 § förvaltningslagen).

Det bör finnas en möjlighet att efter en intresseavvägning avstå från att lämna ut uppgifter

I avsnitt 5.6 föreslås att vissa uppgifter helt undantas från uppgiftsskyldigheten. Det finns som utredningen anger skäl att därutöver begränsa även uppgiftsskyldigheten för skolan genom en intresseavvägning. Att uppgiftsskyldigheten inte bör vara absolut för uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt motiveras av vikten av att inte göra för stora ingrepp i skolans grunduppdrag eller i skyddet för enskildas personliga integritet. Det kan finnas information om enskilda som framstår som särskilt skyddsvärd ur integritetssynpunkt. Inte minst handlar det om uppgifter som finns i elevhälsan och som avser psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och förekommer hos psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare.

Vid ett ökat informationslämnande från skolan är det viktigt att det finns en balans mellan brottsbekämpningens behov och skolans grunduppdrag och roll som skyddsfaktor mot kriminalitet. En uppgiftsskyldighet för skolan måste därför balanseras av en möjlighet att avstå från utlämnande i situationer där det finns starka motstående intressen. En uppgift bör, enligt utredningens förslag, inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på bestämmelsen och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften. Ett antal remissinstanser, bl.a. *Skolverket* och *TCO*, yttrar sig över den föreslagna intresseavvägningen. *TCO* anser att den inte är tillräcklig för att bibehålla det förtroende som är kritiskt i verksamheten.

Uttrycket övervägande skäl innebär i detta sammanhang att det kan sägas råda en presumtion för uppgiftslämnande. Intresseavvägningen ger emellertid skolan ett förhållandevis stort utrymme att avstå från att lämna ut uppgifter. De skäl som talar emot lämnande av information ska väga

tyngre än brottsbekämpningens behov av uppgiften. Ju starkare behovet av uppgiften är hos den brottsbekämpande myndigheten, desto starkare skäl måste det finnas för att utlämnande ska avslås.

Som bl.a. *Friskolornas riksförbund* anför är det viktigt att förtroendet för skolan upprätthålls. Skolan är en viktig skyddsfaktor för utsatta barn och ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet. Förslaget om ett utökat uppgiftslämnande från skolan i förhållande till de brottsbekämpande myndigheterna har samtidigt sin grund i statens särskilda ansvar att skydda barn och unga från att utsättas för och dras in i kriminalitet. Regeringen anser att den utformning av intresseavvägningen som föreslås av utredningen innebär att det finns en tillräcklig möjlighet att göra en avvägning mellan de motstående intressena (jfr prop. 2019/20:166 s. 118).

Skolverket är tveksamt till om det är realistiskt att verksamhetshänsyn med ekonomiska förtecken inte kommer att vägas in i bedömningen av om utlämnande ska ske och efterfrågar klargöranden om hur efterlevnaden ska säkerställas. Regeringen konstaterar att formuleringen av intresseavvägningen innebär att det inte finns utrymme för att ta ekonomisk hänsyn vid bedömningen av om utlämnande ska ske. Som utvecklas i avsnitt 5.3.1 finns det ingen anledning att införa någon särskild ordning i fråga om enskilda tjänstemäns ansvar och om överklagbarhet vid felaktiga beslut.

Information till den enskilde

Sveriges lärare anser att det behöver förtydligas om den som uppgiften gäller ska få kännedom om att uppgiften har lämnats ut eller inte. Enligt artikel 13 i EU:s dataskyddsförordning ska den personuppgiftsansvarige, om personuppgifter som rör en registrerad person samlas in från den registrerade, när uppgifterna erhålls lämna viss information till den registrerade. Det rör sig bl.a. om kontaktuppgifter för den personuppgiftsansvarige, den rättsliga grunden för behandlingen och i förekommande fall mottagare som ska ta del av personuppgifterna.

Om den personuppgiftsansvarige avser att behandla personuppgifterna för ett annat syfte än det för vilket de samlades in, ska den personuppgiftsansvarige också före denna ytterligare behandling ge den registrerade information om det andra syftet och ytterligare relevant information (artikel 13.3). Något undantag från rätten till information görs inte i artikeln. Det finns dock möjlighet att i nationell rätt, med stöd av artikel 23, göra inskränkningar i rätten till information (se prop. 2018/19:65 s. 83 och även 5 kap. 1 § lagen [2018:218] med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning [dataskyddslagen]).

Enligt artikel 14 i EU:s dataskyddsförordning ska den personuppgiftsansvarige också förse den registrerade med motsvarande information som nämns ovan, om personuppgifterna har erhållits från någon annan än den registrerade. Rätten till information gäller dock inte om erhållande eller utlämnande av uppgifter uttryckligen föreskrivs genom en medlemsstats nationella rätt som den registrerade omfattas av och som fastställer lämpliga åtgärder för att skydda den registrerades berättigade intressen (artikel 14.5 c). Detta innebär bl.a. att de utlämnande myndigheterna som regel inte behöver informera den registrerade om behandlingen av sådana

personuppgifter som myndigheten har lämnat ut till följd av den föreslagna uppgiftsskyldigheten (jfr prop. 2017/18:105 s. 106). De brottsbekämpande myndigheterna behöver som regel inte heller informera den registrerade om behandlingen av personuppgifter som har tagits emot till följd av uppgiftsskyldigheten, se 4 kap. 5 § brottsdatalagen (2018:1177), förkortad BDL.

Redan i dag förekommer det att skolor lämnar uppgifter till brottsbekämpande myndigheter både på begäran och utan en föregående begäran. Skolor som har kommuner, regioner eller staten som huvudman är dessutom skyldiga att lämna information på begäran (6 kap. 5 § OSL).

Den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten är visserligen avsedd att leda till ett ökat uppgiftslämnande från skolorna men kommer inte att innebära någon ändring i fråga om skyldigheten att lämna viss information enligt artiklarna i EU:s dataskyddsförordning. Det finns inte skäl att genom kompletterande bestämmelser i svensk rätt utöka skyldigheten att informera den enskilde om den personuppgiftsbehandling som görs i samband med utlämnande till brottsbekämpande myndigheter.

5.5.5 Utlämnande utan föregående begäran

Regeringens förslag: Skolan ska utan föregående begäran lämna en uppgift som finns i verksamheten till Polismyndigheten, om uppgiften behövs i den myndighetens brottsbekämpande verksamhet.

En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar mot ett utlämnande.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att en uppgift ska lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet utan en föregående begäran om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten.

Remissinstanserna: Många remissinstanser, bl.a. *Skolverket*, tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Idéburna skolors riksförbund* tillstyrker förslaget men framhåller att det kan bli svårt för rektorer att avgöra i vilka fall uppgifter ska lämnas på eget initiativ, och därmed polisanmälas, respektive när man kan avstå från att göra en polisanmälan. *Skolverket* tillstyrker förslaget.

Ett flertal remissinstanser, däribland *Hallsbergs kommun*, *Luleå kommun*, *Specialpedagogiska skolmyndigheten*, *Stockholms kommun*, *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Sveriges lärare*, och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)*, motsätter sig att skolan ska ha en skyldighet att lämna information utan föregående begäran. *Sveriges skolledare* anser att skyldigheten riskerar att allvarligt skada det förtroende som behöver finnas mellan elever och vårdnadshavare och skolan. *Friskolornas riksförbund* har motsvarande synpunkter gällande inverkan på bl.a. integritetsskyddet som redovisas i avsnitt 5.5.4. *Föreningen Sveriges socialchefer* motsätter sig förslaget eftersom påverkan på skolans möjlighet att utföra sitt uppdrag riskerar att bli oproportionerligt stor. En uppgiftsskyldighet riskerar enligt föreningen att påverka elevers, barns och vårdnadshavares förtroende för och tillit till skolan. *Specialpedagogiska skolmyndigheten* framför att socialtjänsten är den aktör som även

fortsättningsvis i första hand bör vara mottagare av uppgifter från skolväsendet när skolan, utan föregående begäran, lämnar vidare uppgifter till andra myndigheter om ett enskilt barn. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att det kan uppstå svåra avvägningar dels i fråga om en rektors och skolpersonalens uppgift att bedöma om en uppgift kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten, dels i förhållande till möjligheten att värna om skolans grunduppdrag och skolans möjlighet att agera med försiktighet i förhållande till elevers förtroende och tillit för skolan. *Sveriges psykologförbund* anser att de föreslagna trösklarna för utlämnande innebär att uppgiftsskyldigheten är svårtillämpad. Syftet borde enligt förbundet bättre kunna uppnås med en tydligt reglerad möjlighet att lämna ut uppgifter, likt den som följer av 10 kap 24 § OSL.

Göteborgs kommun anser att det finns oklarheter bl.a. gällande vilka uppgifter som ska lämnas, hur de ska överlämnas till Polismyndigheten och i vilket skede. Kommunen anser att oklarheterna kring hur bestämmelsen ska tillämpas kommer att leda till frågetecken kring i vilka situationer ett ansvarsutkrävande kan ske när en rektor inte har fullgjort skyldigheten. *Sveriges lärare* anser att rekvisitet "kan antas behövas" framstår som vidsträckt. Förbundet bedömer också att förslaget riskerar att bli administrativt betungande för både lärare, rektorer och annan skolpersonal och att det bör redogöras för hur snabbt uppgifter ska lämnas ut. *Skolinspektionen* för fram att det många gånger kommer att vara förenat med stora svårigheter för en enskild tjänsteman att bedöma om en uppgift kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten och att detta därför kommer att kräva ytterligare vägledning. Skolverket efterfrågar överväganden i fråga om det finns skäl att göra en åtskillnad mellan möjliga tecken på radikalisering och våldsbejakande åsikter samt klagöranden av hur den föreslagna uppgiftsskyldigheten förhåller sig till elevernas yttrandefrihet. *Trelleborgs kommun* är positiv till ett ökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen men motsätter sig förslaget i denna del.

Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund, Skolverket och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* har motsvarande synpunkter vad gäller intresseavvägningen som redovisas i avsnitt 5.5.4.

Skälen för regeringens förslag

Utlämnande ska också kunna ske på eget initiativ

Polismyndigheten har för utredningen påpekat att det finns ett behov av att i större utsträckning få uppgifter från skolan som lämnas utan föregående begäran. Behovet av uppgifter avser både offentliga uppgifter och uppgifter som skyddas av sekretess eller tystnadsplikt. Ett antal remissinstanser, bl.a. *Hallsbergs kommun, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Psykologförbund* och *TCO*, motsätter sig utredningens förslag om att skolorna ska ha en skyldighet att lämna uppgifter på eget initiativ.

En alltför långtgående uppgiftsskyldighet till brottsbekämpningen kan, som bl.a. *Friskolornas Riksförbund* och *Föreningen Sveriges socialchefer* anför, medföra att elever inte känner förtroende för vuxna i skolan och till följd därav inte vågar anförtro sig till vuxna. En alltför offensiv förskjutning i uppgiftslämnandet från skolan till brottsbekämpningen riskerar då att bli kontraproduktiv. Mot risken för att tilliten mellan elev

och personal i olika funktioner inom skolan äventyras måste ställas brottsbekämpningens behov av uppgifter och den omständigheten att skolan är en aktör som kan ha mycket relevant information.

Det måste också beaktas att skolan är en plats där många brott begås och en vanlig plats att bli utsatt för brott på (jfr Brottsförebyggande rådets rapport Skolundersökningen om brott 2021 – Om utsatthet för och delaktighet i brott, Rapport 2022:5). En trygg och säker skolmiljö för det större antalet elever bör vara eftersträvansvärt för såväl skolan som brottsbekämpningen. Detta bör gälla även om det innebär ett ökat intrång i några elevers personliga integritet. Om skolan lämnar uppgifter i större utsträckning till brottsbekämpningen kan det både bidra till att skolmiljön blir lugnare och tryggare och att brottsligheten i stort minskar. Det kan också bidra till att de elever som har blivit utsatta för brott kan få ökat stöd och upprättelse och i förlängningen öka förtroendet mellan den elev som har utsatts för brott och den inblandade personalen.

Regeringen anser, mot denna bakgrund att det finns starka skäl för att införa en uppgiftsskyldighet som också innebär att uppgifter lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter utan en föregående begäran. En sådan skyldighet bör bidra till att de skolor som i dag inte lämnar ut så mycket information gör det i större utsträckning, vilket i sin tur bidrar till enhetlighet. Uppgiftslämnande bör, som utredningen föreslår, endast få ske till Polismyndigheten.

Utredningen föreslår att en förutsättning för att lämna uppgifter på eget initiativ till brottsbekämpningen bör vara att uppgiften kan antas behövas i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet. *Skolinspektionen* menar att det är svårt för enskilda tjänstemän att bedöma vilka uppgifter som kan antas behövas. *Sveriges Lärare* invänder att rekvisitet framstår som vidsträckt och riskerar att bli administrativt betungande för både lärare, rektorer och annan skolpersonal samt att det bör utvecklas hur snabbt uppgifter ska lämnas ut. Som framgår av avsnitt 5.3.1 gör regeringen bedömningen att förutsättningen för skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ för statliga myndigheter bör motsvara den som ska gälla för skyldigheten att lämna uppgifter på begäran, nämligen att uppgiften ska behövas hos den brottsbekämpande myndigheten. Detta bör även gälla skolans uppgiftsskyldighet.

Det bör finnas en möjlighet att efter en intresseavvägning avstå från att lämna ut uppgifter

Den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten bör inte vara absolut, utan förenas med en intresseavvägning som möjliggör undantag från skyldigheten i det enskilda fallet. För att inte äventyra skolans roll som skyddsfaktor mot kriminalitet måste en uppgiftsskyldighet för skolan balanseras av en möjlighet att avstå från utlämnande i situationer där det finns starka motstående intressen.

De flesta av de uppgifter som framkommer i den verksamhet som rektorer eller huvudmän inom skolväsendet ansvarar för omfattas inte av sekretess eller tystnadsplikt. Det kan trots det finnas skäl att i vissa fall avstå från att lämna information till brottsbekämpningen, särskilt när någon information inte har begärts ut. Det ska framhållas att personal i skolan kan få kännedom om uppgifter som är mycket känsliga för den enskilde ur

integritetssynpunkt, utan att det finns någon bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig. Det är dessutom i regel fråga om barn som bör åtnjuta ett starkt skydd för den personliga integriteten.

Mot denna bakgrund framstår det som tveksamt om intresseavvägningen i detta sammanhang bör vara beroende av om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften. Regeringen delar därför utredningens bedömning att intresseavvägningen inte bör ha en sådan utformning. En rektor eller en huvudman inom skolväsendet ska i samband med utlämnande på eget initiativ kunna beakta skäl som talar mot att informationen lämnas ut även om informationen är offentlig.

Intresseavvägningen bör utformas på så sätt att det, för att avstå från att lämna ut en uppgift, bör krävas att övervägande skäl talar emot att uppgiften lämnas. Den utformningen innebär att det finns en presumtion för att uppgifter som behövs hos brottsbekämpningen ska lämnas ut, men ett relativt stort utrymme för att avstå från att lämna ut en uppgift om det finns omständigheter som innebär att ett utlämnande är olämpligt i det enskilda fallet och dessa omständigheter väger tyngre än brottsbekämpningens behov av uppgiften.

Vid bedömningen av hur starkt intresset för ett utlämnande är kan hänsyn tas till flera olika faktorer. Det kan handla om den aktuella brottslighetens allvar (se vidare avsnitt 5.3.2). Skäl som kan tala mot att en uppgift ska lämnas ut kan t.ex. vara att det handlar om uppgifter som är av särskilt integritetskänslig karaktär. Ju känsligare en uppgift är desto större bör den förväntade nyttan för brottsbekämpningen vara för att utlämnande ska ske.

Det är emellertid inte bara karaktären av informationen som ska beaktas vid intresseavvägningen. Även andra skäl kan vägas in, t.ex. den enskildes personliga förhållanden och utveckling. Det kan finnas skäl att avstå från att lämna uppgifter om utlämnandet riskerar att äventyra det skydd mot kriminalitet som skolan utgör. Samtidigt måste de trygghetshöjande effekter som kan åstadkommas genom ökad informationsdelning vägas in. Däremot bör det inte komma i fråga att vid intresseavvägningen ta hänsyn till risken för att skolpersonal utsätts för påtryckningar eller repressalier. Frågor kring skolans säkerhet och arbetsmiljö ska i stället behandlas på sedvanligt sätt. Inte heller sådana verksamhetshänsyn som har ekonomiska förtecken, t.ex. att skolan på grund av informationsdelning med brottsbekämpningen skulle riskera att få negativ publicitet och i förlängningen ett minskat elevunderlag, bör kunna vägas in.

Yttrandefrihet och uttryck av våldsbejakande åsikter

Skolverket efterlyser ytterligare överväganden om huruvida det finns skäl att göra en åtskillnad mellan möjliga tecken på radikalisering och våldsbejakande åsikter samt efterfrågar förtydliganden av hur den föreslagna informationsskyldigheten förhåller sig till elevernas yttrandefrihet.

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten begränsar inte individens möjlighet att uttrycka sina åsikter. Det är inte heller den enskildes åsikter som styr uppgiftsskyldigheten utan Polismyndighetens behov av uppgifter för att kunna förebygga och bekämpa brott. Varken de berörda aktörernas uppgiftslämnande eller de insatser som kan bli aktuella att vidta för

Polismyndigheten kommer att begränsa individens möjlighet att utöva sin yttrandefrihet.

Det finns som Skolverket resonerar kring en skillnad mellan att uppvisa tecken på radikalisering och att uttrycka våldsbejakande åsikter. Ett tecken på radikalisering kan t.ex. vara att en person överväger en resa i terrorismsyfte. För utlämnande krävs att en uppgift behövs i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet. Det kan naturligtvis vara svårt att bedöma allvaret när en person uttrycker våldsbejakande åsikter. Utlämnande aktör måste därför noggrant värdera om uppgifter om sådana uttalanden är av sådan karaktär att de bör lämnas ut. I de fall det görs en bedömning att ett yttrande eller agerande inte är allvarligt menat bör myndigheterna kunna avstå från att lämna ut uppgifterna (se prop. 2019/20:123 s. 30).

De utlämnande aktörerna kan behöva utarbeta rutiner och riktlinjer för aktuellt uppgiftslämnande. Om den eller de som ska fatta beslut om utlämnande känner tvekan om huruvida utlämnande bör ske kan de också rådgöra med Polismyndigheten i oidentifierad form innan de tar ställning till om det finns förutsättningar för ett sekretessgenombrott eller inte. Det är i detta sammanhang också viktigt att poängtera att Polismyndigheten har ett ansvar att noggrant värdera information som den får del av.

5.6 Vissa uppgifter bör undantas från uppgiftsskyldigheten

Regeringens förslag: Uppgiftsskyldigheterna för statliga myndigheter, kommuner, regioner och skolan ska inte tillämpas på uppgifter som omfattas av statistiksekretess, viss hälso- och sjukvårdssekretess, socialtjänstsekretess, sekretess i notarius publicus verksamhet samt sekretess i verksamhet för enbart teknisk bearbetning och lagring för någon annans räkning.

Detsamma ska gälla för uppgift som omfattas av tystnadsplikt inom hälso- och sjukvården.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna, däribland *Arbetsförmedlingen*, *Brottsförebyggande rådet* och *Skolverket*, tillstyrker förslaget. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att det är nödvändigt ur ett integritetsperspektiv att uppgiftsskyldigheterna begränsas enligt vad som följer av förslaget. Flera av remissinstanserna, bl.a. *Akademikerförbundet SSR*, *Barnombudsmannen*, *Huddinge kommun*, *Jämställdhetsmyndigheten*, *Socialstyrelsen*, *Sveriges Kommuner och Regioner* och *flera kommuner*, ställer sig positiva till att uppgifter inom socialtjänst- och hälso- och sjukvårdssekretess, undantas från uppgiftsskyldigheten. *Vårdförbundet* håller med om att arbetet med att förebygga och bekämpa brott behöver effektiviseras, men anser inte att det ska ske genom ett utökat uppgiftslämnande från hälso- och sjukvården.

Polismyndigheten anser att det från ett brottsbekämpande perspektiv är klart olämpligt att sekretessbelagda uppgifter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården undantas från den nya lagens tillämpningsområde.

Region Stockholm anser att det är angeläget att utreda om vissa uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess kan ingå i den föreslagna uppgiftsskyldigheten. *Åklagarmyndigheten* anser att det från ett brottsbekämpningsperspektiv hade varit välkommet med förslag om en generell uppgiftsskyldighet för socialtjänsten, men att det från ett bredare samhällsperspektiv är svårt att invända mot utredningens förslag. *Åklagarmyndigheten* framhåller att det framstår som rimligt att se vilka effekter som de riktade justeringar som utredningen föreslår får innan ytterligare steg tas för en ökad uppgiftsskyldighet.

Akademikerförbundet SSR, *Sveriges Psykologförbund* och *TCO* anser att även sekretess för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i sådan elevhälsa som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats enligt 23 kap. 2 § OSL bör undantas från uppgiftsskyldigheten. Enligt *Sveriges Kommuner och Regioner* bör uppgifter som omfattas av sekretess hos överförmyndarna undantas. *Specialpedagogiska skolmyndigheten* påpekar att 25 kap. 13 a § OSL inte hindrar att uppgift lämnas från elevhälsans medicinska del till övrig elevhälsa eller särskild elevstödande verksamhet i övrigt, om det behövs för att eleven ska få nödvändigt stöd. Om undantag från uppgiftsskyldigheten inte gäller för den icke-medicinska delen av elevhälsan, skulle det enligt myndigheten kunna leda till att information inte lämnas från den medicinska delen till den icke-medicinska delen.

Skälen för regeringens förslag

Det finns skäl att undanta vissa uppgifter från uppgiftsskyldighetens tillämpningsområde

Skyldigheten att lämna ut en uppgift enligt den nya lagen medför att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § OSL blir tillämplig. I de situationer en myndighet är skyldig att lämna ut en uppgift enligt den nya bestämmelsen kan detta alltså ske utan hinder av sekretess. Som utredningen bedömer bör vissa särskilt skyddsvärda uppgifter inte omfattas av uppgiftsskyldigheterna.

Vid fastställandet av vilka uppgifter som bör undantas tar utredningen sin utgångspunkt i tillämpningsområdet för generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL och föreslår att vissa av de undantag som anges i den paragrafens andra stycke ska gälla även enligt den nya lagen. Regeringen delar i stort utredningens bedömning.

Det saknas som utredningen anför skäl att undanta sekretess inom universitet och högskolor för vissa register om forskningsprojekt inom arv och miljö enligt 24 kap. 2 a § OSL. Det finns inte heller skäl att undanta sekretess som gäller för uppgifter hos Riksbanken, i Riksgäldskontorets upplåningsverksamhet, hos Barnombudsmannen och inom Institutet för mänskliga rättigheter. Som utredningen anger finns det heller inte skäl att undanta uppgifter som skyddas vid myndigheter som utför uppdragsverksamhet för enskildas räkning från lagens tillämpningsområde. Det saknas därutöver skäl att undanta sekretessbestämmelser som skyddar uppgifter hos tillståndsmyndigheter på postområdet och uppgifter i medlingsärenden.

Det finns emellertid starka skäl att undanta statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § OSL. Statistiksekretessen är absolut och det är viktigt att värna

uppgifter som skyddas av denna sekretess bl.a. för att upprätthålla förtroendet för och viljan att lämna uppgifter till den officiella statistiken. Statistiksekretess ska därför undantas från bestämmelsernas tillämpningsområde.

Sveriges utlandsmyndigheter föreslås omfattas av uppgiftsskyddigheten för statliga myndigheter. Dessa myndigheter kan även ha verksamhet som notarius publicus. Regeringen bedömer i likhet med utredningen att sekretess enligt 40 kap. 2 § OSL bör undantas från bestämmelsens tillämpningsområde.

Regeringen bedömer också att uppgifter som skyddas av sekretess enligt 40 kap. 5 § OSL, dvs. verksamhet för enbart teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning, bör undantas från tillämpningsområdet för att undvika att lämna förslag som kan begränsa myndigheters samverkan kring it-drift. Det är, som utredningen poängterar, en mer lämplig ordning att det är ursprungsmyndigheten som lämnar ut en viss uppgift än en myndighet som enbart lagrar uppgiften för någon annans räkning.

Regeringen anser att det inte finns skäl att undanta uppgifter som omfattas av sekretess hos överförmyndare såsom *Sveriges Kommuner och Regioner* föreslår. Några motsvarande undantag finns inte i general-klausulen i 10 kap. 27 § OSL. Det finns enligt regeringen inte heller i övrigt anledning att utvidga de av utredningen föreslagna undantagen. Om det är lämpligt i det enskilda fallet att lämna ut en sådan uppgift eller inte får bedömas vid den intresseavvägning som ska göras vid varje utlämnande.

Särskilt om socialtjänstsekretess och sekretess inom hälso- och sjukvård

Som utvecklas i avsnitt 6 har det i tidigare lagstiftningsärenden ansetts särskilt befogat med stark sekretess i verksamheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten eftersom dessa verksamheter bygger på respekten för individens självbestämmande och integritet (se 5 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen [2017:30], förkortad HSL, och 1 kap. 1 § tredje stycket SoL). Lagstiftaren har i linje med den uppfattningen i flera fall undantagit vissa bestämmelser i 25 kap. och 26 kap. OSL från sekretessbrytande bestämmelser i 10 kap. OSL.

Utredningens kartläggning ger stöd för att det sannolikt finns uppgifter inom socialtjänsten som brottsbekämpningen kan ha behov av men som inte lämnas ut i dag. Även hälso- och sjukvården kan ha vissa sådana uppgifter. Det rör sig bl.a. om uppgifter om var en enskild uppehåller sig och vem som utgör dennes släkt och umgänge. Det kan handla om uppgifter om en enskild som socialtjänsten eller hälso- och sjukvården känner en samlad oro kring och en farhåga att denne kan komma att begå brott eller håller på att utveckla en kriminell livsstil. Uppgifter från socialtjänsten kan vara viktiga i Polismyndighetens arbete att göra korrekta lägesbilder kring aktuella fenomen och på individnivå i frågor som t.ex. rör gängkonflikter, aktiva kriminella eller hur vapen transporteras. Med stöd av uppgifter från bl.a. socialtjänsten kan Polismyndigheten analysera problembilden i en viss stadsdel eller kommun, t.ex. rörande användningen av ett visst narkotiskt preparat. Andra uppgifter som kan vara betydelsefulla är t.ex. om barn påträffas ute

sent på kvällen eller natten. Polismyndigheten har för utredningen understrukit vikten av att få fler uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården för att i ett tidigt skede kunna fånga upp unga, men även vuxna, på väg in i kriminalitet. Viktiga uppgifter kan t.ex. förekomma i ärenden enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, vid den fältverksamhet som bedrivs inom socialtjänsten eller i ansökningshandlingar. Säkerhetspolisen har också till utredningen uppgett att myndigheten allt oftare får information om unga personer som t.ex. har en fascination när det gäller våld och våldsbejakande ideologier, har ett mycket begränsat umgänge, lider av psykisk ohälsa eller brukar eller missbrukar alkohol, narkotika och psykofarmaka. Dessa unga har inte sällan tidigare varit i kontakt med socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Utredningen har inte i alla delar kunnat klargöra om anledningen till att relevanta uppgifter inte lämnas ut är begränsningar i det befintliga regelverket eller att de rättsliga möjligheter som finns inte nyttjas fullt ut. Det kan dock konstateras att det inte enbart är utökade rättsliga möjligheter som behövs för att fler uppgifter ska lämnas till brottsbekämpningen, regleringen behöver också förenklas. Det finns en utbredd uppfattning att dagens lagstiftning är komplicerad och svårtillämpad, bl.a. eftersom den förutsätter att även personal utan juridisk utbildning ska göra straffrättsliga bedömningar, se bl.a. Brottsförebyggande rådets rapport 2021:2. Det är dock tydligt att tidigare steg för att lätta på socialtjänstsekretessen och hälso- och sjukvårdsssekretessen inte gett önskat resultat, vare sig vad gäller den organiserade brottsligheten eller övrig brottslighet, t.ex. mäns våld mot kvinnor. Genom utredningens kartläggning och den ovan nämnda rapporten från Brottsförebyggande rådet har det framkommit att det befintliga regelverket inte tillämpas fullt ut, trots att vissa av bestämmelserna varit i kraft under så lång tid att de borde ha fått genomslag i den dagliga verksamheten. Därutöver har brottslighetens karaktär utvecklats på ett sådant sätt att det inte framstår som att enbart utbildningsinsatser eller ens förenklingar av befintlig lagstiftning är tillräckligt för att åstadkomma det informationsflöde som numera behövs. Det behövs förbättrade rättsliga möjligheter för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen. Det finns därför skäl att överväga såväl utvidgade som förenklade rättsliga möjligheter att lämna ut uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till förmån för brottsbekämpningen.

Vid överväganden om att utöka uppgiftslämnandet finns det tungt vägande motstående intressen att beakta. Utöver risken för ökat intrång i skyddet för den personliga integriteten är det framför allt frågan om påverkan på socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens huvuduppdrag som bör tillmätas betydelse. Socialtjänstens förutsättningar att bedriva ett förebyggande arbete och ett förändringsarbete är nära knuten till de relationer som byggs med enskilda. Verksamheternas arbete är viktigt för enskilda individer och familjer och ytterst för en hållbar utveckling av vårt samhälle. Inte minst socialtjänstens arbete kan också i stor utsträckning bidra till det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet i samhället. En farhåga är att ökat uppgiftslämnande kan leda till sådana förtroendeskador som medför att verksamheterna får svårare att utföra sina uppdrag. Sådana risker måste alltid vägas mot skälen för att tillåta att

uppgifter lämnas ut i fler fall. Brottsbekämpningens behov av uppgifter är angeläget och motiverar en viss förskjutning av balansen mellan en effektiv brottsbekämpning och motstående intressen. Det bör därför, trots kritiken från bl.a. *Vårdförbundet*, införas utökade möjligheter för berörda verksamheter att lämna ut uppgifter. Frågan är dock om uppgifterna ska kunna lämnas ut med stöd av de nya uppgiftsskyldigheter som föreslås eller om berörd sekretess ska undantas från tillämpningsområdet.

Flera remissinstanser, däribland *Barnombudsmannen* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, uttrycker att de är positiva till utredningens förslag om att undanta vissa uppgifter inom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården från uppgiftsskyldigheterna. Frågan om i vilken utsträckning det är lämpligt att lämna ut uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess till brottsbekämpande myndigheter har aktualiserats i andra sammanhang (se vidare avsnitt 4.1.3). Den kommunala socialtjänsten omfattas t.ex. redan av lagen om underrättelse-skyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och är därmed skyldig att underrätta andra aktörer om det finns anledning att anta att en förmån eller ett stöd har beslutats eller betalats ut felaktigt (se prop. 2018/19:132 s. 45). De nu föreslagna uppgiftsskyldigheterna är emellertid tänkta att medföra ett kontinuerligt uppgiftslämnande och har ett vidare tillämpningsområde med en presumtion för att uppgifter ska lämnas ut.

En generell uppgiftsskyldighet skulle kunna få stora konsekvenser för enskilda och bidra till att kontakt med socialtjänst och hälso- och sjukvård undviks på grund av rädsla för att uppgifter som lämnas ska vidarebefordras till de brottsbekämpande myndigheterna. Om enskilda undviker att söka vård, hjälp och stöd trots att ett sådant behov finns, kan det i förlängningen även få negativa konsekvenser för brottsbekämpningen eftersom det rör sig om verksamheter som i sig har en brottsförebyggande effekt.

Regeringen bedömer därför, i likhet med utredningen och till skillnad från *Polismyndigheten*, att uppgiftsskyldigheterna i den nya lagen inte bör omfatta uppgifter som skyddas av socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess. De bör inte heller omfatta tystnadsplikt i sådan enskilt driven verksamhet inom hälso- och sjukvården. Det finns samtidigt ett stort behov hos de brottsbekämpande myndigheterna av att kunna få del av fler uppgifter från hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. Regeringen bedömer därför att det i stället finns skäl att göra ändringar i de sekretessbrytande bestämmelser som gäller inom dessa verksamheter. Det förslaget behandlas i avsnitt 6.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att undantagen i ett avseende bör gå längre än de undantag för sekretess i 25 kap. OSL som följer av generalklausulen. De uppgifter som förvaras i den s.k. PKU-biobanken bör undantas från den nya lagens tillämpningsområde. PKU-biobanken innehåller vävnadsprover från nyfödda barn och barn som inte lämnat sådana prover som nyfödda och används bl.a. för att spåra och diagnostisera vissa sjukdomar. PKU-registret är ett särskilt register för screening av prover från barn för sådana sjukdomar. I verksamhet som hanterar dessa vävnadsprover gäller stark sekretess, motsvarande den som gäller för övriga hälso- och sjukvården. Det framgår av 25 kap. 15 § OSL att sekretess gäller i verksamhet som avser hantering av vävnadsprover enligt de ändamål som anges i 7 kap. 2 § biobankslagen (2023:38) och förande

av eller uttag ur det register som förs i den verksamheten för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Uppgifter som förvaras i verksamhet som hanterar PKU-biobanken bör i detta sammanhang jämföras med andra uppgifter som förvaras inom hälso- och sjukvården, varför sådana uppgifter också ska omfattas av undantaget i lagen. Det sagda innebär att utlämnande av uppgifter som skyddas av sekretess enligt 25 kap. 15 § OSL får prövas mot andra sekretessbrytande bestämmelser som finns i t.ex. offentlighets- och sekretesslagen eller uppgiftsskyldigheter i patientsäkerhetslagen.

Regeringen bedömer att det inte finns anledning att undanta den icke-medicinska delen av elevhälsan från uppgiftsskyldigheten som *Specialpedagogiska skolmyndigheten* föreslår. Både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har framhållit att det finns ett behov av uppgifter från bl.a. elevhälsan. Att en uppgift har lämnats till den icke-medicinska delen av elevhälsan från elevhälsans medicinska del är dock en omständighet som kan tala för att uppgiften inte ska lämnas ut vid den intresseavvägning som ska göras enligt förslaget i avsnitt 5.5.4 och 5.5.5. Som framgår av dessa avsnitt ger intresseavvägningen skolan ett förhållandevis stort utrymme att avstå från att lämna ut uppgifter. Regeringen delar alltså inte *Akademikerförbundet SSR:s*, *Sveriges Psykologförbunds* och *TCO:s* bedömning att sekretess enligt 23 kap. 2 § OSL ska undantas från lagens tillämpningsområde.

Det bör understrykas att undantagen för uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess inte innebär att de verksamheter där sådana uppgifter förekommer är undantagna i sin helhet. Det kan finnas andra uppgifter inom kommuner och regioner, bl.a. i ärenden om offentlig upphandling, som inte omfattas av sådan sekretess som är undantagen. Dessa uppgifter ska lämnas till brottsbekämpningen om förutsättningarna för utlämnande i övrigt är uppfyllda.

6 Utökat uppgiftslämnande från socialtjänsten och hälso- och sjukvården

6.1 Socialtjänstens uppdrag

Socialtjänstens verksamhet regleras bl.a. i socialtjänstlagen. Grundprincipen inom socialtjänsten är att all verksamhet som bedrivs med stöd av socialtjänstlagen ska bygga på respekten för den enskildes självbestämmanderätt och integritet (1 kap. 1 § SoL). Av samma lag framgår att varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver (2 kap. 1 § SoL). Kommunerna avgör hur ansvaret för socialtjänsten ska organiseras i den enskilda kommunen. Det innebär att verksamheten kan fördelas på en eller flera kommunala nämnder och att nämnderna kan benämnas på det sätt den enskilda kommunen bestämmer.

I socialnämndens uppdrag ingår bl.a. att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen, och att genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden. Socialnämnden ska även svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det (3 kap. 1 § SoL).

Av 5 kap. 1 § SoL framgår bl.a. att socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Socialnämnden har också ansvar för att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får hjälp och stöd (5 kap. 11 § SoL). Till socialnämndens uppgifter hör vidare att verka för att den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende (5 kap. 11 a § SoL). Nämnden har i övrigt inget ansvar för att ge hjälp och stöd till den som har begått brott, om inte personen av andra skäl behöver socialtjänstens stöd för att t.ex. komma till rätta med ett missbruk.

Socialtjänstlagen innehåller flera bestämmelser som innebär att socialtjänsten ska samverka med andra aktörer. Enligt 3 kap. 4 § SoL ska socialnämnden i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. När det är lämpligt ska nämnden samverka med andra samhällsorgan, organisationer och föreningar. Även när det gäller socialnämndens insatser för den enskilde ska nämnden vid behov samverka med andra samhällsorgan, organisationer och föreningar (se 3 kap. 5 § SoL).

Kravet på samverkan uttrycks särskilt i arbetet med barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa. Socialnämnden ska i de fallen aktivt verka för att samverkan kommer till stånd (5 kap. 1 a § SoL). Samverkan ska ske både på individnivå och på övergripande nivåer (se bl.a. prop. 2002/03:53 s. 57). Samverkan medför i sig inte att sekretess kan brytas. För att uppgifter som omfattas av sekretess ska kunna utbytas krävs samtycke från den enskilde eller en tillämplig sekretessbrytande bestämmelse. Av förarbetena till socialtjänstlagen framgår att de viktigaste samverkansparterna för socialtjänsten i detta sammanhang kan förväntas vara skolan, förskolan, Polismyndigheten och hälso- och sjukvården.

Regeringen har den 4 juli 2024 beslutat lagrådsremissen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter. I lagrådsremissen föreslås att en ny socialtjänstlag ska träda i kraft den 1 juli 2025.

6.2 Hälso- och sjukvårdens uppdrag

Med uttrycket hälso- och sjukvård avses i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, sjuktransporter och omhändertagande av avlidna (2 kap. 1 §). Till den förebyggande medicinska hälsovården räknas enligt 25 kap. 1 § OSL t.ex. den verksamhet som bedrivs vid mödra- och barnavårdscentraler och inom den psykiatriska barn- och ungdomsvården, tandvården och sådan hälso- och sjukvård som utgör inslag i annan förvaltning, t.ex. inom skolväsendet, Kriminalvården eller Försvarsmakten. Även tandvården hör i sekretesshänseende till hälso- och sjukvården.

Ansvar för hälso- och sjukvården delas mellan staten, regioner och kommuner. Även företag och andra organisationer tillhandahåller offentligt finansierade hälso- och sjukvårdstjänster. Ansvarsfördelningen mellan huvudmännen för hälso- och sjukvård, regioner och kommuner, regleras i hälso- och sjukvårdslagen. Enligt 8 kap. 1 § HSL ansvarar regionen för att de som är bosatta inom regionen får en god hälso- och sjukvård, om inte annat är särskilt reglerat.

Kommunerna är enligt 12 kap. 1 § HSL ansvariga för att erbjuda vissa hälso- och sjukvårdsinsatser åt personer i vissa boendeformer och personer i viss dagverksamhet. Det är fråga om personer som har sin permanenta bostad i ett särskild boende enligt socialtjänstlagen eller enligt lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS). Kommuner får även enligt 12 kap. 2 § HSL erbjuda ytterligare grupper hälso- och sjukvård i hemmet i ordinärt boende och i s.k. biståndsbedömt trygghetsboende. I enlighet med 14 kap. 1 § HSL kan regionen komma överens med en kommun om att överlåta huvudmannansvaret till en kommun även för dessa grupper. Sedan 2014 har kommunerna i samtliga län utom i Stockholms län i olika omfattning ingått överenskommelser om att överta ansvar för hälso- och sjukvård till fler grupper. Kommunerna ansvarar också för elevhälsan.

Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Detta innebär bl.a. att vården ska särskilt bygga på respekten för patientens självbestämmande och integritet (5 kap. 1 § HSL). Enligt 6 kap. 1 § patientsäkerhetslagen är en av de allmänna skyldigheterna för hälso- och sjukvårdspersonal att visa patienter omtanke och respekt. Personuppgifter inom hälso- och sjukvården ska utformas och i övrigt behandlas så att patientens integritet respekteras (1 kap. 2 § patientdatalagen). Även i de etiska regler och koder som gäller för professioner inom hälso- och sjukvården uttrycks att respekten för patientens integritet är central.

6.3 Sekretess och tystnadsplikt inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården

Sekretess för uppgifter inom socialtjänsten regleras i 26 kap. OSL. Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (1 §). Det innebär att det finns en presumtion för att en uppgift omfattas av sekretess. Av 26 kap. 1 § andra stycket OSL framgår att uttrycket socialtjänst bl.a. tar sikte på verksamheter enligt lagstiftningen om socialtjänst, enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen om vård av missbrukare i vissa fall, samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd eller av SiS.

Sekretess för uppgifter inom hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet regleras i 25 kap. OSL. Sekretess gäller för uppgifter om enskildas hälsotillstånd och andra personliga förhållanden, om det inte står klart att den enskilde eller någon närstående till denne inte lider men. Det innebär att det råder en presumtion för sekretess även för uppgifter inom hälso- och sjukvården. Sekretess enligt 25 kap. 1 § OSL gäller som regel

också för en uppgift som har gjorts tillgänglig av annan vårdgivare eller omsorgsgivare enligt lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation (2 §).

För enskilda vårdgivare och enskild verksamhet finns det bestämmelser om tystnadsplikt. Av 15 kap. 1 § SoL framgår att den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som avser insatser enligt socialtjänstlagen inte obehörigen får röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden. I patientsäkerhetslagen regleras tystnadsplikt i enskild hälso- och sjukvård (6 kap. 12–14 och 16 §§). Utgångspunkten är att den som tillhör eller har tillhört hälso- och sjukvårdspersonal inom enskild hälso- och sjukvård inte obehörigen får röja vad han eller hon i sin verksamhet har fått veta om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden.

Vid tolkning av vad som är ett obehörigt röjande utgör bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen vägledning. Det anses därför inte vara ett obehörigt röjande om någon fullgör en lagstadgad uppgiftsskyldighet. Om en uppgift lämnas av personal i en enskild verksamhet i enlighet med en sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen, bör inte heller det betraktas som ett obehörigt röjande av uppgiften (prop. 2005/06:161 s. 82 och 93 och prop. 2017/18:147 s. 285).

6.4 Möjligheter att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen

Socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdsssekretess är undantagna från tillämpningsområdet för generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. Det finns dock ett antal andra sekretessbrytande bestämmelser och uppgiftsskyldigheter som kan bryta sådan sekretess. Om en sekretessbrytande bestämmelse är tillämplig är socialtjänsten och hälso- och sjukvården skyldig att efter begäran lämna ut uppgifterna enligt 6 kap. 5 § OSL, om det inte hindrar arbetets behöriga gång.

Förutom de generella möjligheterna att lämna ut sekretesskyddade uppgifter, t.ex. med en enskilds samtycke, regleras möjligheterna att lämna uppgifter i brottsförebyggande syfte från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till Polismyndigheten, och i vissa fall Säkerhetspolisen, framför allt i 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL. Bestämmelserna innehåller i flera avseenden samma eller liknande rekvisit.

Med stöd av 10 kap. 18 a § OSL kan socialtjänsten, men inte hälso- och sjukvården, utan hinder av sekretess, i vissa situationer lämna ut uppgifter som rör en enskild under 21 år till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen. Uttrycket ”rör en enskild” innebär att även uppgifter som avser andra personer än den enskilde kan lämnas ut med stöd av paragrafen, t.ex. en uppgift om vem som ingår i den enskildes familj eller bekantskapskrets. De övriga förutsättningar som ska vara uppfyllda för att tillämpa paragrafen är att det på grund av särskilda omständigheter finns en risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet och att uppgiften kan antas bidra till att förhindra det. Det krävs också att det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Med stöd av 10 kap. 18 b § OSL har socialtjänsten, men inte hälso- och sjukvården, en möjlighet att lämna ut uppgifter som rör en enskild till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att denne kommer att begå terroristbrottslighet och uppgiften kan antas bidra till att förhindra det. För att lämna ut en uppgift krävs det inte att uppgiften kan förhindra att den enskilde begår brott. Det är tillräckligt att uppgifter tillsammans med andra omständigheter kan antas bidra till att förhindra det. Socialtjänsten har även här möjlighet att ta hänsyn till andra motstående intressen och kan välja att inte lämna ut uppgifter som rör en enskild om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl inte är lämpligt att lämna ut uppgiften.

Enligt 10 kap. 18 c § OSL, som bryter både socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess, finns en möjlighet att lämna ut uppgifter som rör en enskild eller en närstående till den enskilde till Polismyndigheten, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot en närstående. Det krävs dock att det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år för brottet och att uppgiften kan antas bidra till att förhindra detsamma. De brott som kan aktualisera ett uppgiftslämnande är t.ex. mord, dråp, grov misshandel, människorov, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, grovt sexuellt övergrepp och våldtäkt. På motsvarande sätt som vid utlämnande enligt 10 kap. 18 a och 18 b §§ OSL måste det göras en viss riskbedömning och det är också möjligt att avstå från att lämna ut en uppgift om ett utlämnande bedöms vara olämpligt.

Med stöd av 10 kap. 21–23 §§ OSL kan socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess, under vissa förutsättningar, även brytas vid misstankar om begångna brott.

6.5 Fler uppgifter ska kunna lämnas ut genom en utvidgning av befintliga bestämmelser

Regeringens bedömning: Socialtjänsten och hälso- och sjukvården bör få utökade möjligheter att lämna ut uppgifter till brottsbekämpande myndigheter genom ändringar i befintlig lagstiftning.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, däribland *Föreningen Sveriges socialchefer*, *Trelleborgs kommun*, och *Socialstyrelsen*, delar uppfattningen att regelverket behöver förenklas och att det behövs förbättrade rättsliga möjligheter för socialtjänsten att lämna ut uppgifter. Socialstyrelsen anser även att det behövs förbättrade möjligheter för hälso- och sjukvården att lämna ut uppgifter. *Västragötalandsregionen* menar att införandet av nya sekretessbrytande bestämmelser är ett nödvändigt verktyg för att mer effektivt bekämpa brott och oegentligheter. JO betonar vikten av att socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan utföra sina respektive uppgifter och vikten av att risken för ökade intrång i den personliga integriteten beaktas även framöver. JO ser positivt på den

avvägning som utredaren har gjort mellan å ena sidan dessa intressen och å andra sidan behovet av fler uppgifter till brottsbekämpningen.

Skälen för regeringens bedömning: Det är angeläget att det ges utökade möjligheter för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen. Som anges i avsnitt 5.6 bör detta inte ske genom att dessa verksamheter omfattas av en generell uppgiftsskyldighet i den nya lagen utan genom en utvidgad möjlighet att bryta sekretess för att på så sätt kunna lämna ut uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess.

En sekretessbrytande bestämmelse innebär såväl en möjlighet för de utlämnande aktörerna att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till brottsbekämpningen på eget initiativ som en skyldighet att lämna ut uppgifter vid en begäran från brottsbekämpningen om förutsättningarna i bestämmelsen är uppfyllda (jfr 6 kap. 5 § OSL). Även sådana bestämmelser kan alltså tillgodose brottsbekämpningens behov av uppgifter i många fall. De utlämnande aktörerna tillämpar redan de befintliga bestämmelserna och har i många fall god kännedom om dess innebörd, även om flera av bestämmelserna föranleder svåra bedömningar. Det finns av den anledningen fördelar med att se över den befintliga regleringen i stället för att föreslå nya bestämmelser. Regeringen instämmer mot den bakgrunden i att det konstaterade behovet av ökad informationsdelning från socialtjänsten och hälso- och sjukvården bör mötas genom justeringar och förenklingar av den befintliga lagstiftningen.

6.6 Uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet

Regeringens förslag: De sekretessbrytande reglerna för socialtjänsten och hälso- och sjukvården i offentlighets- och sekretesslagen (10 kap. 18 a–18 c §§) ska utvidgas. Det ska inte längre krävas en bedömning av om en uppgift kan antas bidra till att förhindra brott för att den ska få lämnas ut. Det ska förtydligas att sekretessen får brytas inte bara för att förebygga brott utan även för att förhindra och upptäcka brott.

Bestämmelsen som bryter socialtjänstsekretess rörande uppgifter om unga i 10 kap. 18 a § OSL ska även gälla i förhållande till Tullverket.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att det uttryckligen ska föreskrivas i 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL att en uppgift får lämnas i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet.

Remissinstanserna: En stor del av remissinstanserna, däribland *Inspektionen för vård och omsorg, JO, Statens institutionsstyrelse, Säkerhetspolisen* och *Åklagarmyndigheten* är positiva till förslagen eller har inga invändningar mot dem. *Polismyndigheten* anser att förslagen inte är tillräckligt långtgående.

Flera remissinstanser, bl.a. *Akademikerförbundet SSR, Aleris, Rädda Barnen, Sveriges advokatsamfund, Vårdförbundet* och ett antal kommuner, anser att förslagen riskerar att påverka förtroendet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården negativt. *Barnombudsmannen*

kan inte tillstyrka förslagen mot bakgrund av riskerna när det gäller förtroendet för verksamheterna och frågetecknen kring behovet av utökade rättsliga möjligheter.

När det gäller utredningens förslag att uppgifter ska kunna lämnas i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet anser *Kammarrätten i Göteborg* att det kan finnas anledning att förtydliga innebörden av förslaget eftersom det inte ankommer på socialtjänsten och hälso- och sjukvården att vidta åtgärder i dessa syften. Enligt domstolen bör rekvisitet i stället ta sikte på behovet hos de brottsbekämpande myndigheterna.

Skälen för regeringens förslag

Det bör förtydligas att uppgiftslämnande kan ske till underrättelseverksamhet

Polismyndigheten har till utredningen uttryckt att det är otydligt om 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL enbart ger utrymme för att lämna ut uppgifter i syfte att förebygga brott eller om utlämnande även kan ske för att bidra till underrättelseverksamheten i övrigt.

Med underrättelseverksamhet avses i regel arbetet med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Som utredningen anger ger paragraferna stöd för uppgiftslämnande även till sådan verksamhet. Det finns dock skäl att förtydliga detta genom att justera den rubrik som bestämmelserna står under. Till skillnad från utredningen anser regeringen dock inte att det därutöver behöver göras något tillägg i respektive paragraf. Att det handlar om underrättelseverksamhet framgår tydligt av den föreslagna rubriken, och bestämmelsernas tillämpningsområde avgränsas redan genom andra stycket i respektive paragraf till underrättelseverksamhet. Det finns då inte heller behov av att förtydliga bestämmelsen på det sätt som *Kammarrätten i Göteborg* föreslår.

Det ska inte längre krävas en bedömning av om en uppgift kan antas bidra till att förhindra brott

Ett rekvisit som ska vara uppfyllt för att tillämpa de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL är att uppgiften som lämnas ut måste kunna antas bidra till att förhindra brott. I förarbetena till 10 kap. 18 a § OSL förtydligas att det inte krävs att en uppgift isolerad kan antas leda till att förebygga att den unge begår brott, utan det är tillräckligt att den tillsammans med andra omständigheter kan antas bidra till önskad effekt (prop. 2011/12:171 s. 46 och 47). Liknande resonemang förs i förarbetena till 10 kap. 18 b § OSL där det framgår att det inte krävs att uppgiftslämnandet med säkerhet kan sägas få aktuell effekt. Det är i stället tillräckligt med ett antagande om att uppgifterna kan bidra till att Polismyndigheten t.ex. ingriper i en konkret situation för att förhindra att ett brott begås eller vidtar åtgärder för att skydda det tilltänkta brottsoffret (prop. 2019/20:123 s. 50).

Som konstateras i avsnitt 6.5 kräver det brottsbekämpande arbetet att möjligheterna till uppgiftslämnande från socialtjänsten och hälso- och sjukvården utökas. Förutom att reglerna i dag är för begränsade är de också för svåra att tillämpa. De möjligheter som den befintliga lagstiftningen

innebär utnyttjas av den anledningen inte fullt ut. För socialtjänsten och hälso- och sjukvården, som inte bedriver brottsbekämpande verksamhet, kan det vara svårt att bedöma den förväntade effekten av uppgiftslämnandet. För att förbättra uppgiftslämnandet från dessa verksamheter till brottsbekämpande myndigheter är det därför också viktigt att förenkla sekretesslagstiftningen.

Regeringen anser att det berörda rekvisitetet kan utgå utan att det skulle leda till ett för omfattande uppgiftslämnande. Det handlar om ett uppgiftslämnande som sker för att brottsbekämpande myndigheter ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Genom att ta bort rekvisitetet kan tillämpningen förenklas och det kan också minska risken för att möjligheterna att lämna ut uppgifter underutnyttjas. Därutöver innebär ändringen att det blir möjligt att lämna ut uppgifter i fler situationer. Det bör därför inte längre krävas en bedömning av om en uppgift kan antas bidra till att förhindra brott för att utlämnande ska kunna ske.

Konkreta omständigheter i stället för särskilda omständigheter

En förutsättning för uppgiftslämnande med stöd av 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL är att det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå brott. Det innebär enligt förarbetena att man i varje enskilt fall måste bedöma om det finns konkreta omständigheter som medför att det finns en risk för att den enskilde kommer att utöva brottslig verksamhet av det slag som anges i respektive paragraf (se t.ex. prop. 2011/12:171 s. 46). Det behöver inte röra sig om misstankar om viss närmare angiven brottslighet. Det är tillräckligt att det med hänsyn till samtliga omständigheter bedöms finnas en risk som varken är obetydlig eller avlägsen. Av särskild betydelse för bedömningen är om den enskilde tidigare har begått brott som avses i paragraferna eller om han eller hon umgås med kriminellt belastade personer eller vistas i sådan miljö att det finns risk att han eller hon utvecklar en kriminell livsstil med koppling till den typ av brottslighet som avses i dessa.

Flera aktörer har till utredningen uttryckt att det skulle vara lämpligt att ändra rekvisitetet särskilda omständigheter till konkreta omständigheter, främst med hänvisning till att begreppet särskilda omständigheter ger intrycket av att tillämpningen ska vara restriktiv och att det i förarbetena förs en diskussion kring vilka konkreta omständigheter som krävs. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det är en lämplig ändring som bör leda till en förenklad tillämpning. Att bestämmelserna blir enklare att tillämpa kan i sig medföra ett ökat uppgiftslämnande. En sådan ökning möter det behov som brottsbekämpningen har av fler uppgifter och de problem som nuvarande regelverk ger upphov till.

Uppgifter om unga ska kunna lämnas till Tullverket

Tullverket har framfört till utredningen att det finns ett behov av att myndigheten kan få del av uppgifter med stöd av 10 kap. 18 a § OSL för att på så sätt kunna få del av fler uppgifter som rör unga som är inblandade i smugglingsbrottslighet. Tullverket har beskrivit att unga personer utnyttjas i samband med smuggling, t.ex. genom att agera som kurirer som för in narkotika i landet eller genom att stå som mottagare av försändelser

från utlandet som innehåller t.ex. narkotika, vapen eller explosiva varor. Vidare förekommer det att unga på eget initiativ beställer otillåtna varor från andra länder.

I regel innebär det ett större integritetsintrång för den enskilde om uppgifter kan lämnas till flera myndigheter. Detta talar mot att utvidga tillämpningsområdet för 10 kap. 18 a § OSL. Sverige har dock ett växande problem med gränsöverskridande brottslighet. Smuggling av narkotika, vapen och explosiva varor bidrar också starkt till förekomsten av allvarlig brottslighet i landet. Tullverket har över tid fått ett utökat brottsförebyggande och brottsbekämpande uppdrag (se t.ex. prop. 2020/21:192 och prop. 2023/24:132). Det är mot den bakgrunden av stor vikt att värdefull information kan lämnas till Tullverket så att myndigheten får bättre möjligheter att förebygga brott och förhindra att unga personer utnyttjas i samband med smuggling. Det skulle dessutom effektivisera informationsutbytet på ett sätt som är av värde för brottsbekämpningen.

Uppgifter som i dag lämnas ut till t.ex. Polismyndigheten med stöd av 10 kap. 18 a § OSL kan ofta vidarebefordras till Tullverket, om uppgifterna rör Tullverkets verksamhetsområde (se 35 kap. 10 § 4 OSL). Uppgifterna kommer att skyddas av sekretess även hos Tullverket (se t.ex. 18 kap. 1 § OSL). Mot denna bakgrund kan ett sekretessgenombrott i förhållande till Tullverket inte anses påverka den personliga integriteten i någon större utsträckning och intrånget får under alla förhållanden anses vara proportionerligt. Regeringen anser därför att Tullverket bör kunna få del av uppgifter med stöd av 10 kap. 18 a § OSL.

Vissa uttryck i lagtexten bör förenklas för att underlätta tillämpningen

För utlämnande enligt 10 kap. 18 c § OSL krävs bl.a. att det finns risk för att den enskilde mot en närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år. Under utredningens arbete har flera aktörer påtalat att ordet föreskrivet ger upphov till osäkerhet kring hur bestämmelsen ska tolkas. Bestämmelsen bör mot den bakgrunden ändras i enlighet med utredningens förslag. Det bör därmed framgå av bestämmelsen att det för utlämnande krävs att det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer.

6.7 Uppgifter om terroristbrottslighet och brott mot Sveriges säkerhet

Regeringens förslag: Bestämmelserna som rör terroristbrottslighet i 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL ska, utöver socialtjänstsekretess, även bryta hälso- och sjukvårdssekretess.

10 kap. 18 b § OSL ska även kunna bryta socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess för att lämna ut en uppgift som rör brott mot Sveriges säkerhet. Motstående intressen ska inte längre beaktas innan en uppgift lämnas ut.

Det ska införas en uppgiftsskyldighet i patientsäkerhetslagen som innebär att hälso- och sjukvårdspersonal ska lämna ut uppgifter som begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att 10 kap. 18 b § OSL även ska kunna bryta sekretess enligt 25 kap. 2 § första stycket OSL.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslagen. *Västra Götalandsregionen* ställer sig positiv till förslaget om att även hälso- och sjukvårdssekretess ska kunna brytas eftersom terroristbrott utgör ett allvarligt hot mot det svenska samhället. *Idéburna skolors riksförbund* lyfter frågan om inte möjligheten att lämna uppgifter om ett försök eller en förberedelse eller stämpling till terroristbrottslighet enligt 10 kap. 22 a § 2 OSL samtidigt är en skyldighet enligt brottsbalkens bestämmelse om skyldighet att polisanmäla förestående eller pågående brott och anser därför att punkten bör uttryckas som en skyldighet i stället för en möjlighet.

När det gäller förslaget om en ny skyldighet för hälso- och sjukvården att lämna uppgifter som rör brott mot Sveriges säkerhet till Säkerhetspolisen anser *Kammarrätten i Göteborg* att det inte framgår av lagförslaget att det, som nämns i författningskommentaren, är Säkerhetspolisen som ska göra bedömningen av om uppgifterna behövs i verksamheten och att detta därför ska framgå av begäran om utlämnande. Eftersom detta inte är den ordning som vanligtvis gäller vid en begäran om att få del av uppgifter anser domstolen att förslaget bör förtydligas i denna del. *Vårdförbundet* är kritiskt till förslaget bl.a. eftersom det enligt förbundet inte är visat att Säkerhetspolisens intresse av att få del av ytterligare uppgifter från hälso- och sjukvården är viktigare än behovet av att skydda patienternas integritet. *Vårdförbundet* anser också att den föreslagna bestämmelsen är för allmänt hållen och att den behöver förtydligas om den genomförs. Det behöver också enligt *Vårdförbundet* bl.a. anges att Säkerhetspolisen i sin begäran ska redogöra för skälen för utlämnandet på ett sådant sätt att det tydligt framgår att förutsättningarna för ett utlämnande enligt bestämmelsen är uppfyllda.

När det gäller förslaget att det inte längre ska krävas en intresseavvägning enligt 10 kap. 18 b § OSL framhåller *Integritetsskyddsmyndigheten* att det bör finnas utrymme att ta hänsyn till motstående

intressen för att ett uppgiftslämnande på underrättelsestadiet inte ska leda till ett oproportionerligt integritetsintrång och för att verksamheternas möjligheter att utföra sina uppdrag inte ska påverkas i för stor utsträckning. Myndigheten påpekar också att en person som är yngre än 21 år hamnar i ett sämre läge när uppgifter begärs ut från hälso- och sjukvården jämfört med när uppgifter i en liknande situation begärs ut från socialtjänsten, eftersom 7 kap. 3 § OSL i det senare fallet innebär att hänsyn ska tas till motstående intressen enligt 10 kap. 18 a § OSL.

Vårdförbundet motsätter sig förslaget som innebär att hälso- och sjukvårdssekretess inte ska hindra att uppgifter lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen vid misstanke om att en enskild kommer att begå brott, bl.a. eftersom det finns risk för att uppgifter om icke brottsliga gärningar och beteenden skulle kunna lämnas ut och att det skulle kunna skada förtroendet för hälso- och sjukvården.

Skälen för regeringens förslag

Terrorism och brott mot Sveriges säkerhet måste bekämpas

Terrorism är ett av de allvarligaste hoten mot demokratin, mot det fria utövandet av mänskliga rättigheter och mot den ekonomiska och sociala utvecklingen. Terrorism dödar och skadar enskilda individer, skapar svåra trauman hos dem som drabbas och sprider rädsla och fruktan. Dessutom kan terrorism ge upphov till mycket omfattande materiell förstörelse med stora ekonomiska konsekvenser.

Det är Säkerhetspolisen som har huvudansvaret för att förhindra terroristbrottslighet i Sverige. Säkerhetspolisens primära uppgift inom ramen för detta arbete är att förhindra att ett terroristattentat inträffar här. Säkerhetspolisen har också till uppgift att försvåra och reducera verksamheter som stöder terrorism. Det kan röra sig om finansiering, logistiskt stöd, utbildning, rekrytering eller radikalisering.

Arbetet med att förhindra terroristbrottslighet är i hög grad underrättelsestyrt. Säkerhetspolisens arbetsmetod går ut på att skapa ett informationsövertag. En förutsättning för underrättelsearbetet är inhämtning och bearbetning av relevant information. Inhämningen sker bl.a. genom spaning, personkällor, öppna källor, förhörsinformation, tvångsmedel samt kontakter och samverkan både nationellt och internationellt. Att få information från andra myndigheter och aktörer är avgörande för myndighetens arbete med att motverka radikalisering och rekrytering till extremist- och terroristgrupper och att påverka individers avsikt att begå eller stödja terroristbrottslighet. Även Polismyndigheten har en central roll i arbetet med att förhindra terroristbrottslighet.

Tillgång till information är också en grundläggande förutsättning för Säkerhetspolisens, och även Polismyndighetens, möjligheter att förebygga, förhindra eller upptäcka brott mot Sveriges säkerhet. Brott mot Sveriges säkerhet omfattar i första hand brotten i 18 och 19 kap. brottsbalken, däribland högförräderi och spioneri, samt i vissa fall allvarliga brott i 13 kap. brottsbalken, t.ex. grov mordbrand och sabotage. Den senaste tidens omvärldshändelser, inte minst Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och kriget i Gaza, har förändrat säkerhetsläget i Sverige och närområdet i grunden och för lång tid framåt. Det allvarliga

omvärldsläget påverkar hotet mot Sverige, och främmande makt agerar alltmer offensivt i sin underrättelseverksamhet.

Händelser både i Sverige och i omvärlden har också inneburit att Sverige och svenska intressen under en längre tid har varit måltavla för riktade informationskampanjer från utländska aktörer. Spridningen av falska uppgifter, rykten, desinformation och våldsförhärlikande propaganda bidrar till att öka motsättningarna i samhället och till att urholka förtroendet för samhällets centrala institutioner (se vidare Nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism – förebygga, förhindra, skydda och hantera, skr. 2023/24:56, s. 6).

För att möta de hot som våldsbejakande extremism, terrorism och brott mot Sveriges säkerhet utgör och motverka driv- och dragningskrafter till våldsbejakande extremism, krävs ett intensivt samarbete. Möjligheter till ett effektivt informationsutbyte är en grundläggande förutsättning för sådant samarbete.

Utökade möjligheter för hälso- och sjukvården att lämna uppgifter som rör terroristbrottslighet

De sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL möjliggör i vissa situationer att uppgifter rörande terroristbrottslighet kan lämnas ut. Bestämmelserna är begränsade till att bryta socialtjänstsekretess. Säkerhetspolisen har till utredningen framfört att uppgifter från hälso- och sjukvården kan vara avgörande för myndighetens arbete med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Det kan enligt myndigheten t.ex. handla om patienter som lämnar uppgifter som sammantaget tyder på att de har företagit en resa i terrorismsyfte eller att de har haft samröre med en terroristorganisation. Myndigheten har också framfört att uppgifter som myndigheten behöver i sitt arbete med att utreda begången terroristbrottslighet kan finnas inom hälso- och sjukvården.

I avsnitt 6.9 föreslås att tillämpningsområdet för 10 kap. 23 § OSL utvidgas och att bestämmelsen ska innebära en möjlighet att bryta bl.a. hälso- och sjukvårdssekretess beträffande brott som har en straffskala som börjar på sex månaders fängelse. Det finns trots detta ett antal brott i terroristbrottslagen som inte kommer att kunna utgöra grund för utlämnande från hälso- och sjukvården med stöd av den bestämmelsen. Det handlar framför allt om viss terroristbrottslighet av normalgraden, t.ex. deltagande i terroristorganisation (4 a §), samröre med en terroristorganisation (5 §), finansiering av terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet (6 §), offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet (7 §), rekrytering till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet (8 §), utbildning för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet (9 §) eller resa för terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet (10 §).

Säkerhetspolisen har till utredningen framfört att det är en brist att myndigheten inte i tillräcklig utsträckning kan få uppgifter från hälso- och sjukvården för att bekämpa terroristbrottslighet, trots att sådana uppgifter kan vara avgörande för utredningen. Enligt Säkerhetspolisen finns det behov av en möjlighet att bryta hälso- och sjukvårdssekretessen även vid andra terroristbrott än de som omfattas av 10 kap. 23 § OSL.

Sådana sekretessgenombrott som Säkerhetspolisen beskriver skulle visserligen innebära att fler uppgifter som skyddas av hälso- och

sjukvårdssekretess blir tillgängliga för något fler personer och att uppgifterna inte i alla lägen får ett fullt lika starkt sekretesskydd hos de mottagande myndigheterna som hos utlämnande myndighet (jfr prop. 2019/20:123 s. 43). Även den verksamhet som uppgifterna lämnas till är i högsta grad omgärdad av sekretess men det utesluter inte att det finns en risk för att aktuellt uppgiftslämnande skulle kunna innebära ett försämrat skydd för den personliga integriteten. Det kan också, som flera remissinstanser pekar på, finnas en viss risk för att förtroendet för hälso- och sjukvården påverkas negativt om fler uppgifter kan lämnas vidare till brottsbekämpningen.

Mot dessa risker står det starka samhälleliga intresset av att bekämpa terrorism. Det är enligt regeringens mening inte godtagbart att uppgifter som Säkerhetspolisen beskriver som avgörande för deras verksamhet inte kan lämnas från hälso- och sjukvården. Om uppgifter som rör terroristbrottslighet kan lämnas ut till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen utan hinder av hälso- och sjukvårdssekretess skulle det kunna bidra till att fler brott kan förhindras eller utredas, vilket i sig skulle stärka skyddet för enskildas liv, frihet och säkerhet. Mot den bakgrunden och utifrån det behov som har beskrivits av Säkerhetspolisen bedömer regeringen, till skillnad från bl.a. *Vårdförbundet*, att 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL bör innefatta en möjlighet att även lämna uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess till polisen.

Regeringen kan konstatera att tillämpningsområdet för 10 kap. 22 a § OSL är ett annat än det som gäller för 23 kap. 6 § brottsbalken. Den senare bestämmelsen innebär en skyldighet att under vissa förutsättningar polisanmäla förestående eller pågående brott. Även om det inte är otänkbart att bestämmelserna skulle kunna bli tillämpliga samtidigt, t.ex. om någon har tillgång till uppgifter om stämpling till terroristbrott, finns det inte skäl att föreslå en uppgiftsskyldighet på det sätt som *Idéburna skolors riksförbund* resonerar kring.

Utökade möjligheter för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter som rör brott mot Sveriges säkerhet

Säkerhetspolisen har också påtalat för utredningen att det finns behov av en sekretessbrytande bestämmelse som tar sikte på att förebygga, förhindra och upptäcka brott mot Sveriges säkerhet.

Det allvarliga omvärldsläget innebär att behovet av information för att kunna skydda Sveriges säkerhet är större än någonsin. Regeringen anser mot den bakgrunden att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen bör ha samma möjligheter att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslighet som myndigheterna har i förhållande till terroristbrottslighet. 10 kap. 18 b § OSL bör därför omfatta även brott mot Sveriges säkerhet.

Det kan givetvis vara svårt för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att i ett tidigt skede identifiera personer med potential att utveckla ett visst oönskat beteende som kan inverka skadligt på Sveriges säkerhet. Det har också påpekats för utredningen att vissa faktorer som i och för sig kan öka risken för radikaliserings kan vara vanligt förekommande, särskilt inom psykiatrin, men att dessa i den absoluta majoriteten av fallen inte medför några sådana konsekvenser. Regeringen vill därför framhålla att utlämnande, med den föreslagna ändringen av paragrafen, kan ske endast

om det vid en samlad bedömning finns konkreta omständigheter som medför en risk för att den enskilde kommer att begå brott mot Sveriges säkerhet eller terroristbrottslighet. Risken ska inte vara obetydlig eller avlägsen.

Möjligheten att beakta motstående intressen bör tas bort

I de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL finns det utrymme för en utlämnande myndighet inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården att ta hänsyn till motstående intressen vid ett utlämnande. En uppgift ska inte lämnas ut om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde, eller av andra särskilda skäl, är olämpligt.

I förarbetena till 10 kap. 18 b § OSL uttrycks att den sekretessbrytande bestämmelsen inte bör innebära att myndigheterna inom socialtjänsten förlorar möjligheten att ta hänsyn till motstående intressen (se prop. 2019/20:123 s. 32). Det ansågs därför att en förutsättning för uppgiftslämnande borde vara att myndigheterna bedömer att ett utlämnande inte är olämpligt med hänsyn till pågående eller planerade insatser eller av andra särskilda skäl. Andra särskilda skäl kan enligt förarbetena exempelvis vara att det bedöms som olämpligt att vidarebefordra en uppgift med hänsyn till någon annan persons intressen.

De sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 18 b § OSL tar sikte på uppgifter som rör brottslighet av mycket allvarligt slag. Det är i regel viktigt att den utlämnande myndigheten har en möjlighet att göra en avvägning mellan motstående intressen innan en uppgift lämnas ut. Samtidigt riskerar detta att leda till att information dröjer och i vissa fall kanske till och med inte lämnas ut, trots att den även efter en intresseavvägning borde ha lämnats ut. När det gäller så allvarlig brottslighet som det är fråga om i den aktuella paragrafen anser regeringen i likhet med utredningen, och till skillnad från *Integritetsskyddsmyndigheten*, att brottsbekämpningens intresse av att ta del av uppgifter väger tyngre än motstående intressen. Bestämmelsen om en intresseavvägning i 10 kap. 18 b § OSL bör därför tas bort.

Regeringen delar inte Integritetsskyddsmyndighetens uppfattning att en enskild som är yngre än 21 år hamnar i ett sämre läge när uppgifter begärs från hälso- och sjukvården jämfört med när de begärs från socialtjänsten eftersom regeln om konkurrerande sekretessbestämmelser (7 kap. 3 § OSL) i det senare fallet innebär att hänsyn ska tas till motstående intressen enligt 10 kap. 18 a § OSL. 7 kap. 3 § OSL tar, som utvecklas i avsnitt 5.1, inte sikte på den situationen då en sekretessbrytande bestämmelse innebär att en uppgift kan lämnas ut medan en annan bestämmelse inte ger stöd för sådant utlämnande. Om en av de tillämpliga sekretessbrytande bestämmelserna innebär att en uppgift ska lämnas ut är det tillräckligt för att ett utlämnande ska ske.

Utlämnande av uppgifter som förekommer inom den sammanhållna vård- och omsorgsdokumentationen

Säkerhetspolisen har påpekat för utredningen att även sekretess enligt 25 kap. 2 § OSL för uppgift hos en vård- eller omsorgsgivare som har gjorts tillgänglig av en annan vård- eller omsorgsgivare enligt lagen om

sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, bör omfattas av 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL, vilket utredningen också föreslår.

Enligt lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation kan en vårdgivare under vissa förutsättningar få elektronisk tillgång till personuppgifter hos andra vård- eller omsorgsgivare. Om en patient eller omsorgsmottagare motsätter sig det, får uppgifterna dock inte göras tillgängliga för andra vårdgivare eller omsorgsgivare. I sådant fall ska uppgifterna genast spärras (2 kap. 3 §). Motsvarande bestämmelser fanns tidigare i patientdatalagen (2008:355). Syftet med sammanhållen journalföring är att, med bibehållet integritetsskydd, öka patientsäkerheten genom enkel och snabb tillgång till information.

Genom direktåtkomst blir uppgifter som inte har spärrats allmänna handlingar hos samtliga myndigheter som har åtkomst till dem. För att patienterna ska vara villiga att låta uppgifterna vara ospärrade är det viktigt att den personliga integriteten kan bibehållas trots att andra vårdgivare under vissa förutsättningar kan ta del av uppgifterna. I förarbetena till patientdatalagen påpekades att bristande förtroende för sammanhållen journalföring skulle kunna uppkomma, om det fanns en skyldighet för en vårdgivare att sekretesspröva ospärrade uppgifter även om vårdgivaren saknar befogenhet att ta del av uppgifterna enligt patientdatalagen. Detta problem löstes genom att en ny bestämmelse om sekretess fördes in i den då gällande sekretesslagen (1980:100) (se prop. 2007/08:126 s. 126 f. och 269 f.). Bestämmelsen motsvarar nuvarande 25 kap. 2 § OSL.

Enligt 25 kap. 2 § första stycket gäller absolut sekretess inom hälso- och sjukvård för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som har gjorts tillgänglig av en annan vårdgivare eller omsorgsgivare enligt lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, om inte förutsättningarna enligt 3 kap. 1, 3, 5 eller 6 § samma lag för att myndigheten ska få behandla uppgiften är uppfyllda.

Om myndigheten får behandla uppgiften, eller om den tidigare har behandlat uppgiften enligt dessa bestämmelser, gäller sekretess enligt 25 kap. 2 § andra stycket OSL, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretessen gäller inte om annat följer av 25 kap. 7, 8 eller 10 § eller 26 kap. 6 § OSL.

Den absoluta sekretess som följer av 25 kap. 2 § första stycket innebär att någon sekretessprövning inte behöver göras vid en begäran om utlämnande – uppgifterna får inte lämnas ut. På så sätt behöver vårdgivaren inte ta del av uppgifterna enbart för att göra en sekretessprövning. Det har bedömts nödvändigt av bl.a. integritetsskäl (prop. 2021/22:177 s. 159 och 160). Den absoluta sekretessen omfattar inte uppgifter som myndigheten får använda i sin verksamhet. För sådana uppgifter gäller sekretessen i stället, enligt andra stycket, med ett omvänt skaderekvisit. Uppgiften får lämnas ut om det står klart att den kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Enligt regeringen är det angeläget att sekretessen kan brytas även beträffande uppgifter som en vårdgivare får använda enligt lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. På så sätt torde också behovet av att begära uppgifter från flera vårdgivare kunna minska något och därmed effektiviseras uppgiftsutbytet. I andra sekretessbrytande bestämmelser, t.ex. 10 kap. 21 och 23 §§ OSL, har dock möjligheten att

bryta sekretess begränsats till 25 kap. 2 andra stycket. I situationer när det råder absolut sekretess, och vårdgivaren inte själv har möjlighet att ta del av uppgifterna, bör sekretessen av integritetsskäl inte heller i detta sammanhang kunna brytas. Regeringen anser alltså, till skillnad från utredningen, att tillämpningsområdet för 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL i detta sammanhang bör begränsas till 25 kap. 2 § andra stycket OSL.

En ny skyldighet för hälso- och sjukvården att lämna uppgifter till Säkerhetspolisen

I 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen finns en bestämmelse som anger att hälso- och sjukvårdspersonal – utöver vad som annars följer av lag eller förordning – är skyldig att i vissa situationer lämna ut information. Sådan skyldighet gäller bl.a. när Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller vissa andra myndigheter i ett särskilt fall begär en uppgift om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning.

Bestämmelsen infördes efter att det uppmärksammades att Polismyndigheten fått sämre möjligheter att genomföra delgivningar på sjukhusinrättningar efter att den numera upphävda sekretesslagen trätt i kraft (prop. 1981/82:186 s. 14). Bestämmelsen ger dock inget stöd för att lämna ut andra uppgifter såsom uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden. Med uttrycket särskilt fall menas att uppgiften begärs t.ex. med anledning av en inledd förundersökning, som ett led i spaningarna efter en förrymd patient eller i polisens hjälpande verksamhet.

Skyldigheten att lämna information kan också inträda om Säkerhetspolisen i ett enskilt fall begär uppgifter som behövs i myndighetens verksamhet för personskydd för vissa särskilt angivna personkategorier (6 kap. 15 § 2 patientsäkerhetslagen). I förarbetena uttalas det att det är viktigt att Säkerhetspolisen i tid kan avvärja de hot som kan komma att uppstå mot den nämnda personkretsen, och det ansågs därför otillfredsställande att myndigheten inte kunde få tillgång till uppgifter från hälso- och sjukvården inom ramen för en hotbedömning (se prop. 2005/06:54 s. 11). Uppgiftsskyldigheterna bryter sekretess och tystnadsplikt inom hälso- och sjukvården.

Sådana uppgifter om en enskild person som förekommer inom hälso- och sjukvården kan utgöra viktig information för Säkerhetspolisen när det gäller att bedöma risken för om denne kan komma att begå våldshandlingar. Uppgifter från hälso- och sjukvården kan, tillsammans med uppgifter från andra delar av samhället, vara viktiga för att förebygga, förhindra eller upptäcka allvarlig brottslighet såsom terroristbrott eller brott mot Sveriges säkerhet.

Säkerhetspolisen har i dag begränsade möjligheter att få ut uppgifter till sin underrättelseverksamhet från hälso- och sjukvården. Myndigheten kan få del av uppgifter om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning eller inte med stöd av 6 kap. 15 § 1 patientsäkerhetslagen men däremot inte andra uppgifter som omfattas av sekretess eller tystnadsplikt, t.ex. om en patients medicinering, övrig behandling och permissioner. Inom verksamheten för personskydd har myndigheten möjlighet att begära ut sådana uppgifter med stöd av 6 kap. 15 § 2 samma lag. Det framstår som otillfredsställande och inkonsekvent att Säkerhetspolisen saknar en

motsvarande möjlighet inom t.ex. verksamhetsområdena för kontraterror och författningsskydd. Det finns därför anledning att överväga en motsvarande uppgiftsskyldighet för Säkerhetspolisens arbete med att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet och brott mot Sveriges säkerhet.

Regeringen föreslår ovan att hälso- och sjukvårdssekretess ska kunna brytas med stöd av 10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL. Dessa bestämmelser gäller bara i särskilda situationer och träffar därtill inte enskilt bedriven hälso- och sjukvård direkt. Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen ska dock vara vägledande, och om en uppgift lämnas av personal i en enskild verksamhet i enlighet med en sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen bör inte det betraktas som ett obehörigt röjande av uppgiften (se t.ex. prop. 2017/18:147 s. 285). Även med beaktande av detta anser regeringen att det finns behov av en enkel och tydlig lagstiftning och starka skäl för att införa en uppgiftsskyldighet i 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen till förmån för Säkerhetspolisens underrättelseverksamhet avseende terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet.

Utredningen föreslår att det ska införas en bestämmelse i patientsäkerhetslagen som innebär att hälso- och sjukvårdspersonal ska lämna ut uppgifter som begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och som behövs i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet. Den föreslagna ändringen bör inte leda till något mer omfattande uppgiftsutlämnande och därmed inte heller något påtagligt integritetsintrång. Uppgiftsskyldighetens påverkan på hälso- och sjukvårdens uppdrag bedöms också stå i proportion till den förväntade nyttan för Säkerhetspolisens verksamhet. Regeringen anser därför, till skillnad från *Vårdförbundet*, att utredningens förslag bör genomföras.

Det är Säkerhetspolisen som har bäst förutsättningar att bedöma om en uppgift behövs i verksamheten för de angivna ändamålen. Den utlämnande verksamheten kan i regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs. Det är dock, som *Kammarrätten i Göteborg* anför, hälso- och sjukvårdspersonalen som närmare avgör vilka specifika uppgifter som ska lämnas ut (jfr prop. 2005/06:54 s. 14 och 15 och prop. 2019/20:186 s. 27). Det motsvarar den ordning som gäller beträffande utlämnande med stöd av 6 kap. 15 § 2 patientsäkerhetslagen. Något ytterligare förtydligande i bestämmelsen bedöms inte vara nödvändigt.

6.8 Uppgifter om vissa begångna brott mot barn

Regeringens förslag: Det ska uttryckligen framgå av 10 kap. 21 § OSL att bl.a. socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess inte hindrar att uppgifter som angår misstanke om ett straffbart försök, förberedelse eller stämpling till de brott som avses där och som har riktats mot ett barn lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, bl.a. *Jämställdhetsmyndigheten* och *Socialstyrelsen*, tillstyrker förslaget. Övriga remissinstanser yttrar sig inte särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Bland annat socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott som riktats mot någon som inte har fyllt arton år och det är fråga om brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken, dvs. brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid och sexualbrott, eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor (10 kap. 21 § OSL). Syftet med paragrafen är att anställda inom bl.a. socialtjänsten och hälso- och sjukvården inte ska hamna i en situation där de tvingas medverka till att dölja allvarlig brottslighet som riktats mot barn.

Det finns, som utredningen redogör för, en tydlig reglering av vilka brott som är straffbara vid försök, förberedelse och stämpling. Uppgifter om försök, förberedelse och stämpling till brott kan lämnas ut med stöd av 10 kap. 21 § OSL förutsatt att det rör sig om handlingar som är straffbara enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken och lagen om förbud mot könsstympning av kvinnor. Detta framgår dock inte på ett tydligt sätt av paragrafen (jfr utformningen av 10 kap. 22 a och 23 §§ OSL). En konsekvens av det är enligt utredningen att det finns en osäkerhet kring om det finns lagstöd för att lämna uppgifter till Polismyndigheten vid misstanke om t.ex. försök eller förberedelse till barnäktenskapsbrott (4 kap. 4 c och 10 §§ brottsbalken). Eftersom barnäktenskapsbrott kan läggas till grund för en ansökan om utreseförbud enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga är det av vikt att socialtjänsten, när den får kännedom om ett försök eller förberedelse till ett sådant brott, kan lämna uppgifter om det till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.

Den osäkerhet som råder kring tillämpningsområdet för 10 kap. 21 § OSL är otillfredsställande. För att komma till rätta med osäkerheten anser regeringen att det bör förtydligas i lagtexten att uppgifter om ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling till aktuella brott också kan lämnas ut med stöd av bestämmelsen. Ändringen bör bidra till att paragrafen tillämpas i den utsträckning lagstiftaren avsett och att skapa en ökad förutsebarhet vid tillämpningen och därmed en ökad rättssäkerhet.

6.9 Uppgifter om vissa begångna brott

Regeringens förslag: Kravet på brottets allvar för att bryta bl.a. socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess i 10 kap. 23 § OSL ska, när det gäller fullbordade brott, ändras från misstanke om brott där straffskalan börjar på ett års fängelse till brott där straffskalan börjar på sex månaders fängelse.

Uppgifter ska inte endast kunna lämnas ut vid försök till brott utan även vid förberedelse eller stämpling till brott. I de fallen ska det krävas att misstankarna avser brott där straffskalan för det fullbordade brottet börjar på ett års fängelse eller mer.

Det ska inte krävas att uppgiften rör en identifierad person som är misstänkt för brottet för att den ska kunna lämnas ut.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens förslag har en något annorlunda utformning.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser är positiva till förslagen, däribland *Jämställdhetsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten*. När det gäller förslaget om sänkta krav vad gäller brottets allvar anser Åklagarmyndigheten att det är angeläget att det genomförs. *Stockholms kommun* påpekar att tröskeln för tillämpning av 10 kap. 23 § OSL av många inom socialtjänsten upplevs som för hög, men samtidigt delar kommunen inte fullt ut utredarens uppfattning att förslaget inte skulle kunna leda till oproportionerliga eftersökningar. *Skatteverket* anser att lagförslaget bör formuleras tydligare.

Integritetsskyddsmyndigheten ser inte att behovet och nyttan av den föreslagna åtgärden väger tyngre än integritetsintresset avseende alla de brott som förslaget omfattar och att förslaget därför behöver begränsas för att det inte ska bli oproportionerligt ur integritetssynpunkt. Jämställdhetsmyndigheten påpekar att brott som borde omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsen men där ett lägsta fängelsestraff inte finns föreskrivet kommer att falla utanför tillämpningsområdet. Detta blir fallet för exempelvis äktenskapstvångsbrott. *Socialstyrelsen* anser att det är viktigt att det fortsatt framgår att utgångspunkten är att socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska försöka få den enskildes samtycke till att uppgifter lämnas över. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)*, som avstyrker förslaget, anser att den nuvarande regleringen utgör en rimlig avvägning mellan motstående intressen, och att en ytterligare sänkt tröskel för utlämnande skulle riskera att få negativa konsekvenser. *Vårdförbundet* anser att det skulle vara godtagbart att sänka tröskeln avseende brott enligt 3, 4 och 6 kap. brottsbalken men inte i övrigt.

De flesta av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget om att det inte ska krävas en identifierad person som är misstänkt för brottet. Åklagarmyndigheten understryker att det är angeläget att förslaget genomförs. *Attendo* anser att ett utlämnande i dessa fall bör få ske endast avseende vissa grövre, systemhotande brott. *Sveriges Kommuner och Regioner*, TCO och *Vårdförbundet* avstyrker förslaget med hänvisning till att det skulle innebära att ett stort antal uppgifter om personer som inte kan misstänkas för brott kan lämnas ut, vilket skulle leda till integritetsintrång. *Sveriges Kommuner och Regioner* påpekar också att förslaget kommer att leda till ett merarbete för socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Även *Luleå kommun* anser att förslaget innebär en risk för att integritetskänsliga uppgifter lämnas ut om personer som inte är föremål för det polisiära arbetet.

Skälen för regeringens förslag

En generell möjlighet att lämna ut uppgifter om brott

Förutom de mer specificerade möjligheterna att bryta sekretess med stöd av 10 kap. 19–22 §§ OSL får enligt 10 kap. 23 § OSL en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott och som skyddas av bl.a. socialtjänstsekretess och hälso- och sjukvårdssekretess lämnas till brottsbekämpningen, om misstanken angår brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år. Detsamma gäller försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.

En uppgift får också lämnas om misstanken angår försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168).

Denna sekretessbrytande bestämmelse är central för utlämnande av uppgifter om vissa begångna brott från socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Paragrafen bryter sekretess i förhållande till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet. Det sista ledet syftar bl.a. på Skatteverket och Tullverket.

Paragrafen bör få ett utvidgat tillämpningsområde genom sänkta krav på brottets allvar

De brottsbekämpande myndigheterna har till utredningen påpekat att det finns ett behov av förbättrade möjligheter att utreda och lagföra brott som i dag inte omfattas av tillämpningsområdet för 10 kap. 23 § OSL. Regeringen konstaterar att det finns en rad allvarliga brott som har ett minimistraff som understiger den gräns på ett år som gäller i dag och det finns därför anledning att överväga en utvidgning av den sekretessbrytande bestämmelsen som rör uppgifter om begångna brott.

Utredningens förslag innebär sänkta trösklar vad gäller brottets allvar. För fullbordade brott sänks tröskeln till brott där straffskalan börjar på sex månaders fängelse. För försök till brott sänks tröskeln till brott där straffskalan börjar på ett års fängelse. För brottsbekämpningen skulle ändringen innebära att tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta en lång rad brott. Det skulle bl.a. omfatta grovt hemfridsbrott, våldtäkt, mindre grovt brott, sexuellt övergrepp, grov stöld, grovt häleri, grov trolöshet mot huvudman, grovt bokföringsbrott och grov skadegörelse. Det är alltså alltjämt fråga om uppgifter som rör förhållandevis allvarlig brottslighet och dessutom brottslighet som i många fall kan utgöra en del av grov organiserad brottslighet eller annan allvarlig systematisk brottslighet. En sänkning till sex månaders straffminimum skulle också betyda att uppgifter kan lämnas ut för att utreda t.ex. grovt bedrägeri, som inte sällan riktas mot äldre eller personer med funktionsnedsättning, och sexuellt övergrepp som i vissa fall är en del i mäns våld mot kvinnor.

Det är av stort värde att de brottsbekämpande myndigheterna får bättre möjligheter att utreda och lagföra nämnda brott. Sänkningen skulle vidare innebära att Skatteverket och Tullverket kan få tillgång till fler uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården än vad som är möjligt i dag, t.ex. beträffande grovt skattebrott och grovt smuglingsbrott.

Ett alternativ till utredningens förslag är att begränsa vilka brott som den sänkta tröskeln ska gälla för och på så sätt minska riskerna för den personliga integriteten. Det skulle t.ex. kunna ske genom att sänka gränsen för brott som avses i 3, 4 och 6 kap. brottsbalken, som *Vårdförbundet* förordar, eller genom att ställa upp ett krav om att brottet ska kunna antas bedrivas systematiskt eller i organiserad form som *Integritetsskyddsmyndigheten* föreslår. Sådana lösningar skulle medföra en något mindre inskränkning av skyddet för den personliga integriteten för dem vars uppgifter lämnas ut. Det skulle dock inte i lika stor utsträckning som

utredningens förslag möta brottsbekämpningens behov, och på så sätt drabba brottsoffer genom att färre brott kan leda till lagföring.

Det är förstås av stor vikt att förtroendet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan upprätthållas. Med tanke på brottsutvecklingen i samhället är det dock nu mer angeläget än någonsin att de brottsbekämpande myndigheterna kan få del av den information som de behöver för att fullgöra sina uppdrag på ett effektivt sätt. Det är av särskild vikt att uppgifter som rör misstankar om begångna brott kan lämnas ut. Regeringen bedömer därför, i likhet med flera remissinstanser men i motsats till bl.a. TCO, att utredningens förslag i denna del bör genomföras. Det finns inte utrymme för att inom ramen för detta lagstiftningsärende inkludera även mindre allvarlig brottslighet, som *Jämställdhetsmyndigheten* resonerar kring.

Enligt 10 kap. 23 § första stycket 3 OSL kan utlämnande ske om misstanken angår försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen. En konsekvens av förslaget om sänkta trösklar är att bestämmelsen inte längre behövs och den bör därför utgå.

Möjligheten att bryta sekretess bör gälla även vid förberedelse och stämpling till brott

Åklagarmyndigheten har till utredningen uppgett att myndigheten ser behov av att även kunna begära ut uppgifter som rör förberedelse och stämpling till brott med stöd av 10 kap. 23 § OSL. Behovet av uppgifter om förberedelsebrott kan t.ex. uppstå i ärenden om förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse eller förberedelse till mord. Det kan i en sådan utredning t.ex. vara intressant att begära ut uppgifter från hälso- och sjukvården om vilka som har sökt vård vid ett visst tillfälle. Beträffande stämpling till brott pågår en utveckling där personer högre upp i hierarkin inom den grova organiserade brottsligheten ”beställer” skjutningar och sprängningar av yngre utförare. Det kan t.ex. finnas behov av att få tillgång till uppgifter från ett HVB-hem inom ramen för en förundersökning om stämpling till mord.

Det behov som har framkommit är angeläget. Dagens reglering innebär att socialtjänsten och hälso- och sjukvården är förhindrad att lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen om en straffbar förberedelse till mycket allvarliga brott. Det framstår som otillfredsställande att utlämnande kan ske först när det är fråga om ett straffbart försök eller ett fullbordat brott. Det går inte att avgöra på förhand i hur många fall uppgifter kan komma att lämnas med stöd av ett utökat sekretessgenombrott, men det kan antas att det rör sig om ett fåtal fall. Det är dock viktigt att det finns möjligheter till uppgiftslämnande för socialtjänsten och hälso- och sjukvården om situationer som innebär behov av utlämnande väl uppstår. Det marginellt ökade integritetsintrånget får anses godtagbart. Regeringen anser därför att även uppgifter som rör förberedelse och stämpling till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse ett år eller mer ska kunna lämnas ut med stöd av paragrafen.

Det ska inte krävas en identifierad person som är misstänkt för brottet

I förarbetena till 10 kap. 23 § OSL redogörs det inte närmare för hur uttrycket uppgift som angår misstanke om ett begånget brott ska förstås. Som exempel nämns uppgifter om iakttagelser som har gjorts beträffande en person som är misstänkt för brott eller personer som har utsatts för brott samt iakttagelser som personal har gjort i andra sammanhang, t.ex. vem som besökt en patient eller vad som avhandlats vid samtal mellan olika personer på en vårdinrättning (prop. 1981/82:186 s. 20 och 21). Som utredningen redogör för har uttrycket varit föremål för tolkning i rättspraxis. Högsta förvaltningsdomstolen har bl.a. i två avgöranden gjort bedömningen att uppgifter inte kan lämnas ut med stöd av 10 kap. 23 § OSL i situationer där Polismyndigheten begärt uppgifter om ett stort antal personer, utan att myndigheten på förhand kunnat ange någon misstänkt gärningsperson (se rättsfallen RÅ 1989 ref. 7 och RÅ 2004 ref. 102).

Åklagarmyndigheten har till utredningen påpekat att det finns behov av att 10 kap. 23 § OSL kan tillämpas i en utredning när det ännu inte finns en identifierad person som är misstänkt för brottet. De brottsbekämpande myndigheterna har behov av uppgifter för att utreda vem som kan vara gärningsman. Utvecklingen i rättspraxis har enligt Åklagarmyndigheten resulterat i att det i dag krävs en identifierad gärningsperson för att begära ut uppgifter med stöd av bestämmelsen. Det sagda innebär ett hinder i de brottsbekämpande myndigheternas utredningsarbete eftersom de inte kan begära ut uppgifter för att bekräfta eller avfärda en eventuell gärningsperson. Det finns en risk för att sänkta krav vad gäller brottets allvar inte får genomslag i praktiken om inte de brottsbekämpande myndigheterna samtidigt får möjlighet att utreda vem som är misstänkt för brottet.

Även med beaktande av den rättspraxis som nämns ovan kan regeringen konstatera att det inte är helt klart hur specificerad en begäran behöver vara för att uppgifter ska kunna lämnas ut med stöd av 10 kap. 23 § OSL. Det kan under alla omständigheter ifrågasättas om avsikten när paragrafen infördes var att begränsa möjligheten att lämna ut uppgifter till fall när det finns en misstänkt person. Behovet av utökade möjligheter att inhämta uppgifter inom ramen för en förundersökning framstår oavsett detta som angeläget. Det finns därför skäl att överväga om det även fortsättningsvis ska uppställas krav om att en uppgift ”ska angå misstanke om ett begånget brott” för att den ska kunna lämnas ut med stöd av paragrafen. Mot brottsbekämpningens behov att få del av uppgifter för att utreda vem som kan misstänkas för ett brott står, som bl.a. *Sveriges Kommuner och Regioner* och *Vårdförbundet* påpekar, risken för att integritetskänsliga uppgifter lämnas ut i större omfattning och dessutom i vissa fall uppgifter som gäller personer som inte har någon koppling till den gärning som utreds.

Möjligheten att begära ut uppgifter med stöd av 10 kap. 23 § OSL är, även med de ändringar som i övrigt föreslås ovan, begränsad till brottslighet av visst allvar. De brottsbekämpande myndigheternas verksamhet, särskilt inom ramen för en förundersökning, styrs av tydliga ramar för vilka åtgärder som får vidtas. Enligt 23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken ska en förundersökning bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för misstanke eller orsakas kostnad eller olägenhet. För all tvångsmedelsanvändning, liksom vid utfärdande av en europeisk ut-

redningsorder, är det reglerat att det ska göras en proportionalitetsbedömning innan åtgärden vidtas. Uppgifter som inhämtas under en förundersökning blir inte offentliga vid ett utlämnande till en brottsbekämpande myndighet utan skyddas av sekretess (18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § OSL).

Dataskyddsregleringen ger också ett skydd mot oproportionerliga integritetsintrång på så sätt att myndigheterna endast får behandla uppgifter om det är nödvändigt för att de ska kunna utföra sina brottsbekämpande uppgifter (jfr 2 kap. 1 § BDL). De personuppgiftsansvariga har också att tillse att inte fler uppgifter än vad som är nödvändigt behandlas enligt principen om uppgiftsminimering.

Mot den bakgrunden anser regeringen, till skillnad från t.ex. *TCO*, att de brottsbekämpande myndigheterna bör få en vidare möjlighet att begära uppgifter med stöd av 10 kap. 23 § OSL. Regeringen delar inte *Attendos* bedömning att möjligheten till utlämnande bör avgränsas till allvarligare brottslighet.

Utredningen föreslår att det uttryckligen ska framgå att det för utlämnande med stöd av 10 kap. 23 § OSL inte krävs att det finns en identifierad person som är misstänkt för brottet och att detta ska tydliggöras i ett nytt tredje stycke i paragrafen. Regeringen anser dock att en annan lagteknisk lösning än den som utredningen föreslår är att föredra. Enligt regeringens mening bör samma sak i stället komma till uttryck genom att uttrycket ”angår” i första ledet ersätts med ”rör”. Motsvarande behov har framförts till utredningen beträffande 10 kap. 24 § OSL, som därför bör ändras på samma sätt.

Något om konsekvenserna av förslagen i förhållande till principen om självbestämmande

Vid tidigare överväganden om att utöka uppgiftslämnandet från socialtjänsten och hälso- och sjukvården har lagstiftaren betonat att det även fortsättningsvis bör vara den som kommer i kontakt med socialtjänsten eller med hälso- och sjukvården som ska kunna bestämma i vilken mån personal ska få lämna ut sekretesskyddade uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. *Socialstyrelsen* uttrycker att detta även fortsättningsvis bör vara en utgångspunkt så att ett utökat informationsutlämnande inte sker på bekostnad av brottsoffers möjligheter att tala öppet om sin situation.

När det gäller uppgifter om brottsoffer bör personal inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården även fortsättningsvis i första hand arbeta för att motivera brottsoffer att anmäla eventuella brott och stödja personen att fullfölja en sådan anmälan. I den mån en våldsutsatt person inte vill att en kontakt ska tas med t.ex. Polismyndigheten bör socialtjänsten och hälso- och sjukvården som utgångspunkt respektera detta och inte ta en sådan kontakt mot den enskildes vilja. En våldsutsatt person bör så långt som möjligt själv avgöra när Polismyndigheten ska kontaktas (prop. 2020/21:163 s. 34–35). I sammanhanget bör det dock påminnas om att socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan ha en skyldighet att lämna ut en uppgift om uppgiften har begärts ut av en annan myndighet (6 kap. 5 § OSL).

6.10 Tullverket ska få begära ut uppgifter om vistelse på olika hem och boenden

Regeringens förslag: Tullverket ska få begära ut en uppgift om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende, familjehem eller en sjukvårdsinrättning.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens förslag omfattar inte skyddat boende och har delvis en annan språklig utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget. *Vårdförbundet* avstyrker förslaget eftersom det enligt förbundet inte är tillräckligt motiverat.

Skälen för regeringens förslag: Tullverket har fört fram till utredningen att myndigheten har samma behov av att få del av uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, stödboende, familjehem eller på en sjukvårdsinrättning som t.ex. Skatteverket och Polismyndigheten (12 kap. 10 § tredje stycket SoL och 6 kap. 15 § 1 patientsäkerhetslagen). Det förekommer att myndigheten gör s.k. bomkörningar till boenden, dvs. söker efter en person på en adress som visar sig vara felaktig, eftersom de inte har aktuella uppgifter om var en ungdom är placerad. Korrekta uppgifter om var en person är placerad behövs framför allt inom ramen för en förundersökning när det är fråga om förhör med en misstänkt person eller med vittnen.

Regeringen anser att Tullverket bör ha samma möjlighet att komma i kontakt med enskilda i ett enskilt fall som en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket har. Uppgifter som i vissa fall kan vara känsliga, t.ex. att någon befinner sig på ett skyddat boende, skyddas av sekretess även hos Tullverket (t.ex. 35 kap. 1 § OSL). För den enskilde bör det heller inte vara avgörande om uppgiften lämnas till Tullverket eller till någon annan av de uppräknade myndigheterna. Det kan därtill konstateras att uppgifter som rör Tullverkets verksamhetsområde i dag kan lämnas ut till Polismyndigheten, som i många fall kan vidarebefordra dessa till Tullverket. Att låta Tullverket omfattas av 12 kap. 10 § tredje stycket SoL och 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen kan också få den effekten att integritetsintrånget minskar något eftersom uppgifterna som Tullverket har behov av inte behöver lämnas till flera myndigheter. Till skillnad från *Vårdförbundet* anser regeringen att förslaget är tillräckligt underbyggt. Tullverket bör därför läggas till i uppräknningen i 12 kap. 10 § tredje stycket SoL, som numera omfattar även skyddat boende, och i 6 kap. 15 § 1 patientsäkerhetslagen.

Den aktuella bestämmelsen i patientsäkerhetslagen fanns tidigare i den numera upphävda lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. I den lagen angavs att både uppgiftsskyldigheten som rör huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning (6 kap. 15 § 1 patientsäkerhetslagen) och uppgiftsskyldigheten som rör personskydd (6 kap. 15 § 2 patientsäkerhetslagen) gällde i ett ”särskilt fall”. När lagen upphävdes och bestämmelsen fördes över till patientsäkerhetslagen ändrades punkten som rör personskydd på så sätt att skyldigheten skulle gälla i

ett ”enskilt fall”. Det gjordes inga överväganden i den delen och någon ändring i sak synes inte ha varit avsedd (prop. 2009/10:210).

Utredningen föreslår att bestämmelserna i 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen görs enhetliga och att uppgifterna ska lämnas ut om de begärs i ett enskilt fall. Någon motsvarande ändring föreslås inte av 12 kap. 10 § tredje stycket SoL. Uppgiftsskyldighet enligt de nu aktuella bestämmelserna infördes samtidigt för socialtjänsten och hälso- och sjukvården (prop. 1981/82:186). Det bör inte göras någon skillnad i fråga om vad som ska krävas för att uppgiftsskyldigheten ska uppstå. Regeringen anser därför att uttrycken i de nu berörda bestämmelserna bör vara överensstämmande och avse uppgifter som begärs i ett enskilt fall. Detta innebär dock ingen ändring i sak.

6.11 Fler uppgifter från Statens institutionsstyrelse

Regeringens förslag: Socialtjänstsekreteress ska inte hindra att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift om en enskild till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att brottslig verksamhet kommer att utövas. Uppgiften ska avse brott som har fängelse i straffskalan.

Sekreteressen ska inte heller hindra att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som angår misstanke om ett brott som har begåtts inom myndighetens verksamhet till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.

En uppgift ska inte få lämnas om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl inte är lämpligt att uppgiften lämnas ut.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att en uppgift inte ska lämnas om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser vid SiS för den enskilde eller av andra särskilda skäl är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser yttrar sig inte särskilt över förslaget. *Akademikerförbundet SSR* tillstyrker förslaget men anser samtidigt att det finns en risk att förtroendet för verksamheten påverkas negativt och att sådana konsekvenser bör följas upp och utvärderas. *Jämställdhetsmyndigheten* tillstyrker förslaget och anser att det är positivt att förslaget även syftar till att förenkla informationsdelning avseende personal vid boenden som begår brott inom ramen för sin tjänst.

Skälen för regeringens förslag

Det behövs utökade möjligheter för SiS att lämna information

SiS huvudsakliga uppdrag ligger inom socialtjänsten. Myndigheten har inget uttalat uppdrag inom hälso- och sjukvård men i den omfattning placerade individer har sådana behov ska SiS verka för att placerade barn, unga och klienter får den hälso- och sjukvård de behöver.

SiS ger årligen stöd och vård åt ett stort antal barn och vuxna. En mindre del av de individer som placeras vid SiS är tungt kriminellt belastade och

har kopplingar till kriminella nätverk. Genom utredningens kartläggning har det blivit tydligt att SiS har en mängd uppgifter som kan vara av intresse för brottsbekämpande myndigheter, främst Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Även Tullverket har påpekat att myndigheten behöver mer information från SiS, bl.a. när det gäller smuglingsbrott, som ökar bland ungdomar. Representanter för SiS har också till utredningen framfört att det finns ett stort behov av att få bättre möjligheter att lämna uppgifter till brottsbekämpningen.

Uppgifter som finns vid SiS kan enligt besked från de brottsbekämpande myndigheterna vara av avgörande betydelse för att förebygga och förhindra allvarlig brottslighet både vid SiS institutioner och i samhället i övrigt.

Det finns redan i dag vissa möjligheter för SiS att lämna ut uppgifter med stöd av sekretessbrytande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen, t.ex. 10 kap. 18 a §. Även bestämmelsen i 10 kap. 2 § OSL kan användas för att lämna uppgifter, men den upplevs som vag och svårtolkad och SiS anser sig ofta vara förhindrad att tillämpa den. Det finns därför behov av en ny rättslig reglering som är enklare att tillämpa och som innebär att uppgifter som brottsbekämpningen har behov av också kommer till de brottsbekämpande myndigheters kännedom. Det är, som bl.a. *Akademikerförbundet SSR* påpekar, viktigt att en sådan bestämmelse utformas med beaktande av att ett alltför omfattande uppgiftslämnande kan påverka förtroendet för verksamheten negativt.

En ny sekretessbrytande bestämmelse

Det finns flera fördelar med en särskild reglering som är tillämplig enbart inom SiS verksamhet. Det har framkommit ett konkret behov av en reglering som ger ett uttryckligt stöd för SiS att anmäla brott som begås inom verksamheten, t.ex. vid narkotikabrott som upptäcks på en institution eller brott mot personal eller andra intagna. Det finns också ett behov av uppgiftslämnande i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet t.ex. i sådana situationer när personal inom ramen för verksamheten får kännedom om brottsplaner som är avsedda att verkställas utanför en institution.

SiS skiljer sig från övriga statliga myndigheter på så sätt att den utgör en del av socialtjänsten. SiS huvuduppdrag är att ge barn och unga vård med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga och vuxna personer missbruksvård med stöd av lagen om vård av missbrukare i vissa fall och att verkställa den särskilda ungdomspåföljden slutna ungdomsvård. De resonemang kring eventuell påverkan på förtroende och tillit som görs beträffande socialtjänsten och hälso- och sjukvården i avsnitt 6.6 gör sig gällande även i detta sammanhang. En reglering som ökar möjligheterna att lämna uppgifter från SiS bör därför, precis som för socialtjänsten i övrigt, införas som en sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen och inte som en uppgiftsskyldighet. En sekretessbrytande bestämmelse innebär en möjlighet för SiS att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till brottsbekämpningen på eget initiativ men även en skyldighet att lämna ut uppgifter vid en begäran från brottsbekämpningen om förutsättningarna i bestämmelsen är uppfyllda (se 6 kap. 5 § OSL).

SiS har framfört till utredningen att de flesta uppgifter av intresse för brottsbekämpningen finns inom ramen för socialtjänstverksamheten och att sådana endast i mindre omfattning förekommer inom den hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs inom SiS. Mot den bakgrunden bör bestämmelsen begränsas till att bryta sekretess enligt 26 kap. 1 § OSL.

Uppgifter bör kunna lämnas ut för att den mottagande myndigheten ska kunna förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet oavsett vilket slags brott det är fråga om och oavsett den enskildes ålder eller vilken relation denne har till ett eventuellt brottsoffer. På så sätt blir bestämmelsen också lätt att tillämpa. Uppgiften bör inte behöva avse viss preciserad brottslighet varför uttrycket brottslig verksamhet bör användas. För att begränsa uppgiftslämnandet och den påverkan det kan få på förtroendet för verksamheten bör bestämmelsen begränsas till brottslig verksamhet av visst allvar. En sådan avgränsning minskar också risken för intrång i den personliga integriteten. Regeringen bedömer i likhet med utredningen att en lämplig gräns är uppgifter om brott som har fängelse i straffskalan. Det bör ställas samma krav på att det ska ha framkommit konkreta omständigheter som motiverar bedömningen att det finns risk för att brottslig verksamhet kommer att utövas som föreslås i 10 kap. 18 a–18 c §§ OSL, se avsnitt 6.6.

Uppgifter som kan komma att lämnas ut med stöd av bestämmelsen är sådana som brottsbekämpningen enligt utredningens kartläggning har behov av. Det kan t.ex. handla om enskildas umgänge, tillhörigheter till kriminella nätverk och andra grupperingar, om närstående och släkt och om vem som besökt en intagen. Det kan också handla om uppgifter som rör brottsplaner, pågående konflikter, radikalisering eller våldsbejakande extremism som kommer till personalens kännedom under en placering. Bestämmelsen bör även ge utrymme för att lämna ut uppgifter som rör misstanke om begångna brott som har skett på de särskilda ungdomshemmen eller behandlingshemmen. Det kan handla om brott som placerade har begått mot personal eller andra placerade eller mot verksamheten i övrigt, t.ex. tillgreppsbrott eller skadegörelsebrott. Även uppgifter om narkotikainnehav eller annat olagligt innehav bör kunna lämnas ut. I ett fåtal fall har det förekommit att personal vid SiS boenden har begått brott inom ramen för sin tjänst, t.ex. våldsbrott mot placerade. Även uppgifter om sådana brott bör kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen.

I vissa situationer kan det vara olämpligt att lämna ut en uppgift från SiS till brottsbekämpningen. På motsvarande sätt som i bl.a. 10 kap. 18 a § OSL bör SiS ha möjlighet att beakta om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl är olämpligt att uppgiften lämnas ut. Till skillnad från utredningen anser regeringen att det bör vara möjligt att beakta insatser för den enskilde även om insatserna sker i en annan del av socialtjänsten.

För att begränsa integritetsintrånget och påverkan på verksamheten bör bestämmelsen begränsas till att bryta sekretess gentemot de myndigheter som har ett konkret behov av uppgifter från SiS. Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningens kartläggning bör därför endast Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket omfattas av bestämmelsen.

7 Utökade möjligheter för myndigheter att lämna uppgifter om brott

Regeringens förslag: För utlämnande av uppgifter om begångna brott till de brottsbekämpande myndigheterna med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 24 § OSL ska det inte längre krävas att det misstänkta brottet kan antas leda till en annan påföljd än böter.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. *Åklagarmyndigheten* framför att den föreslagna ändringen är efterfrågad. *Statens haverikommission* anser att förslaget kan komma i konflikt med den egna verksamheten som bygger på att personer pratar fritt med myndigheten. Statens haverikommission anger också att det finns en risk att förslaget är i strid med Sveriges internationella åtaganden på olycksutredningsområdet eftersom huvudregeln enligt vissa regelverk är att uppgifter i utredningarna inte ska lämnas till brottsutredande myndigheter. Det bör, enligt Statens haverikommission, i stället övervägas om uppgifter som förekommer i en olycksutredning ska omfattas enbart av 10 kap. 23 § OSL. Enligt *Svea hovrätt* framstår det som en mer välavvägd avgränsning att kräva att det ska röra sig om misstankar om brott som har en straffskala som börjar på fängelse i sex månader, tillsammans med tillägg för vissa särskilt utpekade brottstyper.

Skälen för regeringens förslag

Paragrafens tillämpningsområde

I 10 kap. 24 § OSL finns en sekretessbrytande bestämmelse som gäller uppgifter om begångna brott. Enligt paragrafen hindrar sekretess, med vissa undantag, inte att en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, t.ex. Skatteverket och Tullverket, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 24 § OSL är inte tillämplig på uppgifter som skyddas av bl.a. socialtjänstsekretess eller hälso- och sjukvårdssekretess. För att bestämmelsen ska vara tillämplig krävs vidare att en uppgift rör ett begånget brott, vilket inkluderar förberedelse- eller försöksbrott, att fängelse ingår i straffskalan och att påföljden för brottet kan antas bli någon annan än böter. Om en brottsbekämpande myndighet begär ut sådana uppgifter är den utlämnande myndigheten skyldig att lämna ut uppgifterna (se 6 kap. 5 § OSL). Bestämmelsen innebär ingen skyldighet att rapportera brott men det har i förarbetena uttalats att det är önskvärt att myndigheter utnyttjar den möjlighet som bestämmelsen ger att rapportera brott (prop. 1983/84:142 s. 32).

Vid införandet av 10 kap. 24 § OSL övervägdes att knyta frågan om när utlämnande ska ske till straffskalan för det misstänkta brottet i stället för

till den troliga påföljden. Det konstaterades dock att en straffskala kan vara vid och att både lindriga och relativt allvarliga gärningar kan omfattas av samma straffskala. Det övervägdes även att ställa upp ett krav om att det för brottet inte skulle vara föreskrivet lindrigare straff än fängelse. Man ansåg dock att även allvarliga brott som endast kan föranleda böter borde omfattas av uppgiftslämnandet. I förarbetena uttalades att det kan vara svårt för en tjänsteman som prövar ett utlämnande att bedöma sannolikheten för att en annan påföljd än böter kommer att dömas ut. Det ska därför inte ställas alltför stora krav på underlaget för en sådan bedömning (prop. 1983/84:142 s. 30).

Flera myndigheter har inom ramen för utredningens kartläggning påtalat att det uppstår problem vid den praktiska tillämpningen av 10 kap. 24 § OSL. Rekvisiten leder till komplicerade bedömningar för de utlämnande myndigheterna. Det är enligt myndigheterna framför allt svårt att avgöra om påföljden för det misstänkta brottet som uppgiften avser kommer att resultera i en annan påföljd än böter.

Utredningens kartläggning visar att de brottsbekämpande myndigheterna har behov av fler uppgifter om bötesbrott, framför allt när det kommer till brottslighet som är en del av organiserad brottslighet eller av ett komplicerat eller systematiskt brottsupplägg. Det finns ett antal brott med en straffskala som börjar på böter eller 14 dagars fängelse som det finns ett starkt intresse hos de brottsbekämpande myndigheterna av att få kännedom om. Detta gäller exempelvis misshandel (3 kap. 5 § brottsbalken), vållande till kroppskada eller sjukdom, grovt brott (3 kap. 8 § brottsbalken), människoexploatering (4 kap. 1 b § brottsbalken), olaga hot (4 kap. 5 § brottsbalken) och olovlig identitetsanvändning (4 kap. 6 b § brottsbalken). De brottsbekämpande myndigheterna har även intresse av att få del av uppgifter om misstankar om folkbokföringsbrott enligt 42 § folkbokföringslagen (1991:481).

Det finns behov av en förändring

Som utredningen framhåller kan det vara svårt att avgöra vilken påföljd som ett misstänkt brott kan antas leda till. Även om det enligt förarbetena inte ska ställas alltför stora krav på underlaget för en sådan bedömning har regeringen förståelse för att det kan uppstå hinder när paragrafen ska tillämpas i praktiken.

Att koppla en sekretessbrytande bestämmelse om uppgiftslämnande till brottsbekämpande myndigheter både till straffskalan och en påföljdsbedömning är dessutom ovanligt. Det finns en utbredd uppfattning att sekretessregelverket är komplext och svårtillämpat. Därtill kommer en rädsla för att göra fel, särskilt eftersom det kan vara förenat med ett straffrättsligt ansvar att lämna ut uppgifter felaktigt. Regeringen anser att det finns starka skäl för att låta rekvisitet som innebär att en påföljdsbedömning ska göras utgå.

Att ta bort kravet på en påföljdsbestämning innebär i sig en förenkling av bestämmelsen men också en utvidgning av paragrafens tillämpningsområde. Att enbart ta bort hänvisningen till den förväntade påföljden och i övrigt låta paragrafen vara oförändrad skulle innebära att uppgifter som rör bötesbrottslighet omfattas av tillämpningsområdet, i de fall även fängelse ingår i straffskalan.

Svea hovrätt anser att tillämpningsområdet bör avgränsas så att utlämnande kan ske när det gäller misstankar om brott med straffskala som börjar på fängelse i sex månader, tillsammans med tillägg för vissa särskilt utpekade brottstyper. Regeringen konstaterar att en sådan ordning skulle innebära att bestämmelsen ges ett mer begränsat tillämpningsområde och inte skulle möta det informationsbehov som finns.

Av förarbetena till paragrafen framgår att det vid införandet av densamma inte ansågs lämpligt att låta mindre allvarlig brottslighet omfattas av dess tillämpningsområde. Regeringen konstaterar dock att dagens brottslighet kräver ett förändrat synsätt. Brottsligheten utvecklas och förändras snabbt. Exempelvis använder kriminella nätverk felaktiga folkbokföringsuppgifter eller falska identiteter för att få tillgång till välfärdssystemen. Även sådan brottslighet som i de tidigare förarbetena ansågs vara bagatellartad måste, när den numera sker systematiskt och i större omfattning, leda till mera effektiva ingripanden från samhället.

Genom att utvidga tillämpningsområdet kommer uppgifter som rör misstanke om ett brott som ensamt kan framstå som mindre allvarlig, men som kan vara en del av komplicerade eller på annat sätt systematiska brottsupplägg, att omfattas. Visserligen har långt ifrån alla bötesbrott kopplingar till grov organiserad brottslighet, men även mindre kvalificerad brottslighet, t.ex. folkbokföringsbrott, kan utgöra ett hot mot välfärdssystemens legitimitet och i förlängningen äventyra förtroendet för rättsväsendet. Det är också viktigt att beakta att 10 kap. 24 § OSL inte bryter sekretess inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Ställt mot den något ökade risk för intrång i den personliga integriteten som följer av den utvidgning som utredningen föreslår bedömer regeringen att nyttan av en mer effektiv brottsbekämpning väger tyngre.

Sammanfattningsvis anser regeringen att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 24 § OSL ska ändras på så sätt att det vid utlämnande inte ska krävas någon påföljdsbedömning i det enskilda fallet. Det bör i enlighet med utredningens förslag också göras vissa språkliga ändringar i paragrafen.

Statens haverikommission bedömer att en utvidgning av bestämmelsen riskerar att strida mot Sveriges internationella åtaganden på olycksutredningsområdet och påverka myndighetens möjligheter att samverka med utländska myndigheter inom ramen för utredningsarbetet. Statens haverikommission pekar på att information ska kunna lämnas till olycksutredare utan att den görs tillgänglig för rättsvårdande myndigheter. Viss information ska kunna lämnas, men det brukar då handla om att det har förelegat grov vårdslöshet eller uppsåt att förorsaka olyckan.

10 kap. 24 § OSL är redan i dag tillämplig på uppgifter som finns inom Statens haverikommissions verksamhet. I offentlighets- och sekretesslagen finns ett antal bestämmelser som innebär att sekretess gäller i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation. I fråga om sådan sekretess föreskrivs att de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 5 c, 15–27 och 28 §§ första stycket OSL inte får tillämpas i strid med avtalet.

Med nuvarande formulering av 10 kap. 24 § OSL ska uppgifter om brott lämnas ut om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas leda till någon annan påföljd än böter. En sådan bedömning är förenad med flera osäkerhetsmoment vilket gör att uppgifter om brott som slutligen

leder till en bötespåföljd redan med dagens bestämmelse komma att lämnas ut. Den huvudsakliga avsikten med den föreslagna ändringen är att förenkla tillämpningen. Även om bestämmelsen kommer att kunna omfatta mindre allvarliga brott bedömer regeringen, till skillnad från Statens haverikommission, att den föreslagna ändringen, i den utsträckning den är tillämplig på uppgifter hos Statens haverikommission, inte är sådan att den motiverar ett undantag för uppgifter som myndigheten förfogar över från bestämmelsens tillämpningsområde.

Särskilt om uppgifter från trängselskattkameror

Under utredningens kartläggning har det framkommit ett behov av utökade möjligheter att få del av uppgifter om fordon som passerar kameror för trängselskatt. Dessa uppgifter förvaras hos Transportstyrelsen. Uppgifter om trängselskatt skyddas bl.a. av s.k. skattesekretess enligt 27 kap. OSL.

Enligt 27 kap. 1 § OSL gäller absolut sekretess för uppgift om enskilda personliga förhållanden i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt. I 27 kap. 6 § OSL finns en bestämmelse om undantag från sekretess i skatteärenden. Av bestämmelsen följer dock att uppgift om vilken betalstation eller kontrollpunkt en bil har passerat och tidpunkten för passagen omfattas av sekretess även i ett beslut om trängselskatt och dess underlag. När flera sekretessbestämmelser är tillämpliga samtidigt har den bestämmelse som ger den enskilde det starkaste sekretesskyddet företräde. Det innebär att det i första hand är bestämmelserna om den absoluta skattesekretessen som tillämpas på uppgifterna om trängselskatt i vägtrafikregistret.

För att vända brottsutvecklingen måste de brottsbekämpande myndigheterna ha tillgång till effektiva, resurssparande och kraftfulla verktyg. En grundläggande del i det brottsbekämpande arbetet är att kunna identifiera gärningsmän och lokalisera dessa. I detta arbete kan det t.ex. vara av stor betydelse att få del av uppgifter om att ett fordon, som har koppling till misstänkt brottslighet, har passerat en viss betalstation för trängselskatt. Vissa uppgifter från trängselskattkameror kommer att kunna lämnas ut med stöd av de bestämmelser som föreslås i avsnitt 5.3. Utredningen föreslår också en förordningsändring som ger förutsättningar för utökat utlämnande. Förslagen om ändring i 10 kap. 24 § OSL innebär i sig också att de brottsbekämpande myndigheterna kommer att få utvidgade möjligheter att begära ut uppgifter om passager för trängselskatt, under förutsättning att det finns fängelse i straffskalan för det aktuella brottet.

8 En uppgiftsskyldighet för vissa finansiella företag

8.1 En skyldighet att lämna ut finansiella uppgifter till vissa brottsbekämpande myndigheter

Regeringens förslag: Det ska införas en ny uppgiftsskyldighet för banker och vissa andra finansiella företag.

Uppgiftsskyldigheten ska gälla om Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket begär sådana uppgifter om enskildas förhållanden till företaget som behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer.

Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens förslag om uppgiftsskyldighet i försäkringsrörelselagen innebär att kretsen uppgiftsskyldiga bestäms på ett annat sätt. Utredningen lämnar inte något förslag om att det ska införas en uppgiftsskyldighet i lagen om tjänstepensionsföretag, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt) och lagen om clearing och avveckling av betalningar. Utredningen föreslår inte heller att det görs följdändringar i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna invänder inte mot förslaget. Bland annat *Ekobrottsmyndigheten*, *Sparbankernas riksförbund* och *The Swedish Financial Technology Association (SweFinTech)* är positiva till ett utökat uppgiftslämnande till de brottsbekämpande myndigheterna. *Finansiell ID-Teknik BID AB* menar dock att den föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär att en förfrågan måste gälla en fysisk eller juridisk person och förfrågan därför inte kan göras utifrån en ip-adress eller geografisk information, vilket är en skillnad i förhållande till penningtvättslagstiftningen. Sparbankernas riksförbund framhåller att det är viktigt att den information som begärs ut inte omfattar information som bankerna har lämnat enligt penningtvättslagen. SweFinTech påpekar att det kan innebära en orimligt stor administrativ börda för ett mindre finansiellt bolag att rapportera till olika myndigheter och att implementeringen därför behöver ske på ett effektivt sätt. Branschföreningen anser att information endast bör delas vid misstanke om grövre brott.

Finansbolagens Förening anser att det inte har gjorts någon närmare analys av hur förslagen påverkar förtroendet för finansiella företag och de finansiella marknaderna, risken för att information sprids på ett oönskat sätt och vilka kostnader förslagen innebär. *Finansinspektionen* påpekar att uppgiftsskyldigheten i försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dag gäller för

företag som fullgör skyldigheter enligt 19 kap. den lagen med en hänvisning till 19 kap. 45 §. I den föreslagna bestämmelsen anges i stället att uppgiftsskyldigheten gäller för ett företag som omfattas av 19 kap. 1 §, vilket innebär att uppgiftsskyldigheten utvidgas väsentligt. *Svensk Försäkring* noterar å sin sida att hänvisningen till 19 kap. 1 § försäkringsrörelselagen innebär att uppgiftsskyldigheten är begränsad till försäkringsföretag som ingår i en grupp, vilket innebär att en betydande andel av branschorganisationens medlemsföretag förmodligen inte kommer att omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Finansförbundet* menar att banksekretessen är en grundsten i medlemmarnas yrkesutövning som inte bör förändras lättvindigt. Enligt förbundet finns det en risk för att den föreslagna regleringen innebär en osäkerhet kring vilken information företaget är skyldigt att lämna ut. *Integritetsskyddsmyndigheten* ser en stor risk för att integritetsintrånget blir oproportionerligt i förhållande till syftet med åtgärden. Integritetsskyddsmyndigheten anser vidare att det är otydligt vad som avses med ”ett enskilt fall” inom underrättelseverksamheten och hur detta krav begränsar möjligheten att dela information på ett sådant sätt att intrånget minskar. Myndigheten bedömer att detta behöver konkretiseras och att förslaget behöver begränsas ytterligare för att kunna motiveras. Det finns enligt Integritetsskyddsmyndigheten också anledning att överväga om uppgiftsskyldigheten ska avgränsas genom ett krav på att aktuell brottslighet kan antas ha koppling till systematisk eller organiserad brottslighet. *Polismyndigheten* önskar att det förtydligas att utlämnande av aktuella uppgifter inte ger utlämnande banker eller andra finansiella företag rätt att begära ersättning från den brottsbekämpande myndigheten. *Svenska Bankföreningen* menar att den föreslagna ändringen i 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse är vag och otydlig. Föreningen konstaterar att bestämmelsen inte ger uttryck för när ett underrättelseärende ska anses ha inletts. Föreningen ifrågasätter även om behoven av att utföra den beskrivna personuppgiftsbehandlingen är proportionerliga i förhållande till syftena.

Skälen för regeringens förslag

Nuvarande uppgiftsskyldighet i rörelselagarna

Uppgifter om enskildas förhållanden som finns hos banker och andra finansiella företag kallas i vissa sammanhang finansiella uppgifter eller finansiell information. Det kan t.ex. handla om uppgifter om transaktioner i form av insättningar, uttag, betalningar och andra överföringar, och tillgodohavanden på konton. Det kan också röra sig om uppgifter i s.k. öppningshandlingar, fullmakter och behörighetshandlingar för internet-tjänster hos banker och andra finansiella företag. Finansiell information kan dessutom avse tekniska uppgifter om enskilda som förvaras hos banker och andra finansiella företag och som t.ex. härrör från inloggnings mot internet-tjänster. Dessa uppgifter kan bl.a. bestå av information om inloggningsmetod, ip-adress eller geopositionering.

Finansiell information omfattas i regel av tystnadsplikt för banker och andra finansiella företag. Det innebär att uppgifter om enskilda inte obehörigen får röjas och tystnadsplikten regleras i de s.k. rörelselagarna

på finansmarknadsområdet samt i några andra författningar. Tystnadspliktsbestämmelser finns i följande lagar:

- lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
- lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
- lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- lagen (2010:751) om betaltjänster,
- försäkringsrörelselagen (2010:2043),
- lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
- lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
- lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering,
- lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt), och
- lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

I de uppräknade lagarna finns en i stort sett likalydande bestämmelse som innebär att en verksamhetsutövare är skyldig att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till ett visst företag, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren. Sådana uppgifter ska också under vissa omständigheter lämnas ut vid internationellt rättsligt samarbete (se t.ex. 1 kap. 11 § lagen om bank- och finansieringsrörelse).

Med uttrycket enskilda avses i detta sammanhang en fysisk eller juridisk person, som i förhållande till det finansiella företaget anses som kund (se prop. 2002/03:139 s. 517 f.). Uppgiftsskyldigheten gäller uppgifter om enskildas förhållanden som finns hos det finansiella företaget och som normalt omfattas av banksekretessen. Undersökningsledaren kan vara en åklagare eller en förundersökningsledare vid en brottsbekämpande myndighet.

Uppgiftsskyldigheten i rörelselagarna gäller oavsett vilket brott som utreds. En förutsättning för bestämmelsernas tillämplighet är dock att en förundersökning har inletts. En brottsbekämpande myndighet kan därmed inte hämta in uppgifter från finansiella företag inom ramen för underrättelseverksamhet med stöd av rörelselagarna.

Uppgiftsskyldigheter i penningtvättslagen

Enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen är verksamhetsutövare, som bl.a. omfattar banker och andra finansiella företag, skyldiga att på begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen lämna alla uppgifter som behövs i en utredning om penningtvätt och finansiering av terrorism. Med Polismyndigheten avses i detta sammanhang i praktiken finansunderrättelseenheten vid Polismyndigheten, ofta benämnd Finanspolisen (se t.ex. prop. 2016/17:173 s. 440 f.).

Vidare ska den som deltar i sådan samverkan mellan brottsbekämpande myndigheter och kreditinstitut som avses i 4 a kap. 1 § penningtvättslagen trots sekretess eller tystnadsplikt lämna en uppgift till en annan deltagare om det behövs för mottagarens deltagande i samverkan. En uppgift ska dock bl.a. inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Informationsutbyte kopplat till konto- och värdefackssystemet

På underrättelsestadiet har Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och Skatteverket, enligt 3 § 2 lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem, rätt att ta del av uppgifter genom det s.k. konto- och värdefackssystemet, om uppgifterna behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslighet som anges i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016, om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (Europolförordningen). Brottslighet som nämns i bilagan är bl.a. terrorism, organiserad brottslighet, narkotikahandel, penningtvätt, mord och grov misshandel.

Detta innebär en möjlighet för de brottsbekämpande myndigheterna att få kännedom om hos vilka kreditinstitut och värdepappersbolag en fysisk eller juridisk person har konton och värdefack. Möjligheten gäller dock endast i förhållande till svenska kreditinstitut och utländska kreditinstitut som driver verksamhet från filial i Sverige samt värdepappersbolag och utländska värdepappersföretag som driver verksamhet från filial i Sverige och som har tillstånd att ta emot kunders medel på konto.

Information enligt lagen om finansiell information i brottsbekämpningen

Underrättelseverksamheterna hos Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket kan genom en begäran till finanspolissektionen vid Polismyndigheten, enligt 3 § lagen (2022:613) om finansiell information i brottsbekämpningen, ta del av uppgifter om huruvida en person eller ett företag förekommer i penningtvättsregistret. De kan även begära kompletterande finansiell information och finansiell analys om personen eller företaget.

En begäran kan leda till information om t.ex. misstänkt beteende eller rapporterade transaktioner, i den utsträckning finanspolissektionen förfogar över informationen. Finanspolissektionen inhämtar inte ny information. Resultatet av en LOFI-begäran kan för den utredande myndigheten påvisa hos vilka institut ytterligare inhämtning av information kan ske inom ramen för en förundersökning. En motsvarande möjlighet att inhämta ytterligare finansiell information saknas på underrättelsestadiet, om det inte är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism (jfr 4 kap. och 4 a kap. penningtvättslagen).

En ny uppgiftsskyldighet ska föras in i rörelselagarna

I dag är möjligheterna att inhämta finansiell information på underrättelsestadiet begränsad till brottslig verksamhet som rör penningtvätt eller finansiering av terrorism. Utredningens kartläggning visar dock att Ekobrottsmyndighetens, Polismyndighetens, Skatteverkets, Säkerhetspolisens och Tullverkets behov av finansiella uppgifter är större än så. Finansiella uppgifter kan ha avgörande betydelse för myndigheternas underrättelsearbete i fråga om all slags brottslig verksamhet. Utredningens kartläggning visar också att underrättelseärendena blir onödigt resurs- och tidskrävande utan ändamålsenliga möjligheter att få del av finansiella uppgifter på underrättelsestadiet. Avsaknaden av rättsliga möjligheter att begära in sådana uppgifter för med sig en risk för att brottsanmälningar inte upprättas, att förundersökningar inte inleds och att ekonomisk brottslighet undgår upptäckt, utredning och lagföring.

Inom underrättelseverksamheten finns ett stort behov av uppgifter om enskildas, såväl fysiska som juridiska personers, förhållanden till banker och andra finansiella företag. Eftersom sådan information i regel omfattas av tystnadsplikt bör det för att bryta denna tystnadsplikt införas en ny rättslig reglering i form av en uppgiftsskyldighet i samtliga rörelselagar. Uppgiftsskyldigheten bör gälla i förhållande till Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen och Tullverket. Som *Polismyndigheten* nämner innebär ett fullgörande av uppgiftsskyldigheten ingen rätt till ersättning för den utlämnande aktören.

Till följd av att det införs en bestämmelse om uppgiftsskyldighet i rörelselagarna bör det ske följdändringar i vissa av lagarna och i 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, där nu gällande uppgiftsskyldigheter finns uppräknade.

Uppgiftsskyldighetens utformning

I underrättelseverksamheten finns ingen undersökningsledare eller konkret brottsmisstanke. Med hänsyn till att rättegångsbalken inte är tillämplig i underrättelseverksamheten bör kravet på att de begärda uppgifterna ska behövas i underrättelseärendet framgå av lagtexten.

För att täcka de brottsbekämpande myndigheternas informationsbehov bör den nya uppgiftsskyldigheten, i likhet med vad som gäller i dag vid en förundersökning, omfatta alla uppgifter om enskildas förhållanden till verksamhetsutövaren som behövs i ärendet. Av lagtexten bör det därför framgå att uppgiftsskyldigheten omfattar uppgifter om enskildas förhållanden till verksamhetsutövaren som behövs i de angivna myndigheternas verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, dvs. underrättelseverksamhet.

Av de brottsbekämpande myndigheternas behovsbeskrivning framgår att myndigheterna framför allt behöver tillgång till finansiella uppgifter när sådana efterfrågas i enskilda underrättelseärenden. Från ett integritetsperspektiv framstår det som lämpligt och angeläget att skyldigheterna att lämna uppgifter avgränsas på så sätt att de endast gäller på begäran av en av de uppräknade brottsbekämpande myndigheterna och i enskilda fall. Integritetsskyddsmyndigheten anser att det är otydligt vad som avses med "ett enskilt fall" inom underrättelseverksamheten och hur detta krav

begränsar möjligheten till att dela information på ett sådant sätt att intrånget minskar.

Med att inhämtningen ska avse ett enskilt fall avses att varje begäran om uppgifter måste vara hänförlig till t.ex. ett pågående underrättelseärende. Det ska finnas ett konkret ärende som ger de brottsbekämpande myndigheterna anledning att begära ut uppgifter (jfr prop. 2008/09:70 s. 118). Det ska alltså inte kunna handla om att systematiskt och utan koppling till närmare angiven brottslig verksamhet samla in uppgifter (jfr prop. 2005/06:54 s. 14). Det är dock viktigt att beakta att information om t.ex. tendenser och nya brottsupplägg i stora delar inte omfattas av banksekretess. Det finns därför inget som hindrar att sådan information delas med de brottsbekämpande myndigheterna.

Finansiell ID-Teknik BID AB menar att bestämmelsernas utformning medför att en begäran om information som görs på underrättelsestadiet inte kan avse en specifik ip-adress eller geografisk information och efterfrågar ett förtydligande av om detta är avsiktligt. Som bolaget påpekar är den föreslagna bestämmelsen inte uppbyggd på samma sätt som uppgiftsskyldigheten i 4 kap. 6 § penningtvättslagen. Enligt den bestämmelsen ska vissa fysiska och juridiska personer på begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen utan dröjsmål lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten gäller uppgifter om enskildas förhållanden till verksamhetsutövaren, dvs. uppgifter som omfattas av gällande sekretess, vilket är samma uppgifter som i dag ska lämnas under förundersökning enligt de olika rörelselagarna. Begreppet i nu föreslagna uppgiftsskyldigheter bör inte ha någon annan innebörd (se prop. 2002/03:139 s. 477 och 484 f.). Det innebär att uppgifter hos ett företag om en specifik ip-adress eller som avser geografisk information kan lämnas ut i den mån det utlämnande företaget har kunder som kan kopplas till uppgifterna.

Sparbankernas Riksförbund anser att det är viktigt att den information som begärs ut inte omfattar information som bankerna har lämnat enligt penningtvättslagen. Den nya uppgiftsskyldigheten i rörelselagarna kan i viss utsträckning komma att överlappa uppgiftsskyldigheten i penningtvättslagen. Regeringen konstaterar dock att den lagen tillåter röjande som sker till brottsbekämpande myndigheter (4 kap. 9 § 1). Den krets som har rätt att ställa frågor enligt förslaget och penningtvättslagen skiljer sig dessutom åt. Någon motsättning i att flera bestämmelser om uppgiftsskyldigheter kan vara tillämpliga samtidigt finns emellertid inte. För de fall där det kan uppkomma situationer där skyldigheterna överlappar varandra får de inblandade aktörerna utarbeta rutiner om hur de praktiska frågor som kan uppkomma ska lösas.

Utredningen föreslår att den uppgiftsskyldighet som ska föras in i försäkringsrörelselagen ska gälla för ett företag som omfattas av 19 kap. 1 § den lagen. I bestämmelsen anges vad som avses med en grupp enligt kapitlet. *Svensk Försäkring* menar att detta förslag innebär att en betydande andel av branschorganisationens medlemsföretag förmodligen inte kommer att omfattas av uppgiftsskyldigheten då inte alla försäkringsföretag ingår i en grupp. *Finansinspektionen* påtalar att den föreslagna bestämmelsen inte är utformad på samma sätt som den bestämmelse som nu finns i lagen och som gäller uppgifter under

förundersökning (19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen) och att uppgiftsskyldigheten därmed utvidgas väsentligt eftersom även andra företag än finansiella omfattas. Regeringen gör samma bedömning som Finansinspektionen. Bestämmelsen bör därför i fråga om avgränsningen av vilka som omfattas av uppgiftsskyldigheten utformas i likhet med den som gäller i dag under förundersökning. Det finns inte utrymme för att inom ramen för detta lagstiftningsärende överväga en utvidgning av uppgiftsskyldigheten på det sätt Svensk Försäkring är inne på.

Uppgiftsskyldigheten ska gälla brottslighet av ett visst allvar

Nästa fråga att ta ställning till är om en uppgiftsskyldighet, likt den som gäller under förundersökning, bör omfatta all typ av brottslighet, utan hänsyn till straffvärde eller straffskala. De brottsbekämpande myndigheterna har i förhållande till utredningen pekat på att finansiell information inte bara är central för arbetet mot ekonomisk brottslighet eller brottslighet som har ekonomiska incitament. Myndigheterna har påpekat att tillgång till sådana uppgifter behövs både när det gäller allvarlig brottslighet och något mindre allvarlig brottslighet.

Integritetsskyddsmyndigheten och *SweFinTech* framför att det finns anledning att överväga om uppgiftsskyldigheten ska avgränsas genom ett krav på att aktuell brottslighet kan antas ha koppling till systematisk eller organiserad sådan eller om information endast bör få delas vid misstanke om grövre brott. De menar att det finns en risk att informationsdelningen annars hotar den personliga integriteten och förtroendet för verksamheten. Även *Finansbolagens Förening* menar att det inte finns någon närmare analys av hur förslagen påverkar förtroendet för finansiella företag och de finansiella marknaderna, risken för att information oönskat sprids och vilka kostnader förslagen innebär.

Regeringen delar uppfattningen att både integritets- och förtroendenaspekter väger tungt vid utformningen av en uppgiftsskyldighet. Vid bedömningen av skyldighetens räckvidd måste det dock beaktas att ett brott med lägre straffskala kan vara en förutsättning för annan grövre brottslighet eller utgöra en del av en större brottsplan. Det är viktigt att den bestämmelse som föreslås i detta sammanhang kan bidra till ett effektivt underrättelsearbete.

Det finns starka skäl för att skapa ett enhetligt och lättillämpat regelverk. Det finns också behov av att även låta brottslighet av mindre allvarligt slag omfattas av uppgiftsskyldigheten, men samtidigt innebär sådan brottslighet svårare gränsdragningar i frågan om proportionalitet. När det är fråga om mindre allvarlig brottslighet ökar risken för att en uppgiftsskyldighet inte är proportionerlig mot risken för intrång i skyddet för enskildas personliga integritet eller andra motstående intressen, t.ex. risk för ingrepp i näringsverksamhet.

Risken för sådana oproportionerliga effekter får också typiskt sett anses vara större vid informationsdelning på underrättelsestadiet än när det sker inom ramen för en förundersökning. En ny uppgiftsskyldighet måste mot den bakgrunden vara tydligt avgränsad och räckvidden begränsas på ett sådant sätt att proportionaliteten mellan nyttan för brottsbekämpningen och de motstående intressena upprätthålls. Uppgiftsskyldigheten behöver därför begränsas till brottslighet av visst allvar.

Det är i underrättelseskedet svårare att avgöra allvarlighetsgraden av brottslighet än när förundersökning har inletts. I underrättelseskedet är det ofta svårt att bedöma vilken straffskala som är tillämplig, och i synnerhet vilket straffvärde som kan bli aktuellt. Som utgångspunkt är en avgränsning med angivande av brottets straffskala enklare att tillämpa än en avgränsning som utgår från ett brotts uppskattade straffvärde. Därför bör en begränsning av bestämmelsens räckvidd lämpligen åstadkommas genom angivande av en viss straffskala. Med hänsyn till att de berörda myndigheterna ansvarar för vitt skilda brottskataloger, och med särskilt beaktande av Polismyndighetens mycket omfattande uppdrag, framstår det inte som en framkomlig väg att begränsa uppgiftsskyldigheten till vissa brott eller att ha en begränsning som utgår både från straffskala och brottskatalog. En sådan reglering skulle bli alltför svåröverskådlig och därmed svårtillämpad.

Frågan blir därmed vilken straffskala som ska vara aktuell för att skyldigheten att lämna ut uppgifter ska inträda. I syfte att möta de brottsbekämpande myndigheternas behov av att inkludera så många brottstyper som möjligt och samtidigt säkerställa att de nya bestämmelserna inte blir alltför långtgående eller oproportionerliga bör de avgränsas till sådan brottslighet som är mest angelägen att motverka. Skyldigheterna bör därför begränsas till kvalificerad brottslighet. Regeringen anser dock till skillnad från *Integritetsskyddsmyndigheten* och *SweFinTech* att uppgiftsskyldigheten inte bör begränsas till att brottsligheten också måste vara organiserad eller systematisk. På underrättelsestadiet är det inte alltid möjligt att slå fast om brottsligheten är organiserad eller systematisk. En sådan begränsning skulle därför kunna medföra att uppgifter om kvalificerad brottslighet inte lämnas ut och syftet med uppgiftsskyldigheten skulle då inte uppnås.

I propositionen till den numera upphävda skattebrottsdatalagen (2017:452) anges att en brottslig verksamhet anses som kvalificerad om den innefattar brott för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller däröver (prop. 2016/17:89 s. 148, se även prop. 2009/10:85 s. 336). Detta överensstämmer med de krav som uppställs för att i underrättelseverksamhet få göra personuppgifter gemensamt tillgängliga enligt Polismyndighetens, Skatteverkets och Tullverkets registerförfattningar, se bl.a. 3 kap. 2 § 1 a lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Genom en sådan avgränsning inkluderas inte endast den mest allvarliga brottsligheten utan även brott som exempelvis penningtvätt, bidragsbrott, bedrägeri, stöld, häleri, narkotikabrott, köp av sexuell tjänst och barnpornografibrott. Vidare omfattas grovt folkbokföringsbrott men inte folkbokföringsbrott av normalgraden. Ytterligare exempel på brott som omfattas är främjande av flykt och olovlig underrättelseverksamhet mot främmande makt. Genom en avgränsning till kvalificerad brottslighet säkerställs även att finansiella uppgifter som utgör personuppgifter får göras gemensamt tillgängliga, vilket också är en viktig förutsättning för en effektiv underrättelseverksamhet.

Det kan i underrättelseskedet ofta vara svårt att avgöra rubricering och därmed tillämplig straffskala. Kraven på graden av säkerhet i den bedömningen kan mot den bakgrunden inte vara särskilt högt ställda. Det bör vara tillräckligt att de uppgifter som efterfrågas typiskt sett behövs för att förebygga, förhindra och upptäcka kvalificerad brottslig verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att uppgiftsskyldigheten gälla sådana uppgifter som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer.

Förutsättningarna för utlämnande ska framgå av begäran

Uppgiftsskyldigheten ska sammanfattningsvis gälla för uppgifter om enskildas förhållanden till banker och andra finansiella institut, om de begärs i ett enskilt fall och behövs i myndighetens underrättelseverksamhet. Det ska vidare vara fråga om brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer.

Som utgångspunkt ska den som är skyldig att lämna ut uppgifter med stöd av en uppgiftsskyldighet pröva om förutsättningarna för utlämnande är uppfyllda. Samtidigt framstår det inte som en lämplig ordning att banker och andra finansiella företag ska pröva om en brottsbekämpande myndighet har behov av de uppgifter som begärs. De uppgiftsskyldigheter som i dag gäller under förundersökning enligt rörelselagarna ställer inte heller krav på att några materiella bedömningar ska göras av den som lämnar information. Bedömningen av behovet av uppgiften, liksom av vilken straffskala som kan bli tillämplig, bör lämpligen ankomma på den brottsbekämpande myndigheten. Det är alltså de brottsbekämpande myndigheterna som ska bedöma i sak om det finns förutsättningar för utlämnande i det enskilda fallet. Den prövning som banker och andra finansiella företag ska göra bör därmed vara av mer formell art och i praktiken handla om att pröva om begäran innehåller vissa uppgifter.

Svenska Bankföreningens anser att den föreslagna lydelsen av 1 kap. 11 § lagen om bank- och finansieringsrörelse är vag och otydlig eftersom den bl.a. inte avgränsar när ett underrättelseärende ska anses vara inlett. Regeringen delar inte den bedömningen.

För att de finansiella företagen ska kunna pröva om ett utlämnande ska ske måste begäran naturligtvis innehålla relevanta uppgifter. Om uppgifter begärs ut kan en utlämnande aktör utgå ifrån att ett underrättelseärende har inletts och att uppgifterna är av relevans för begärande myndighets underrättelseverksamhet. För att information ska lämnas ska det framgå av begäran att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i den brottsbekämpande myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Regeringen instämmer dock inte i utredningens bedömning att det är nödvändigt att uttryckligen föreskriva att förutsättningarna för utlämnande av informationen ska anges i begäran.

Finansförbundet anser att även om den prövning som banker och andra finansiella företag ska göra blir av rent formell karaktär finns det en risk att breda formuleringar kan leda till otydlighet i tolkningar av vilken information som företaget är skyldigt att lämna ut. Otydlig reglering kan enligt förbundet leda till svåra avvägningar och stress som inverkar negativt på arbetsmiljön för de anställda. Enligt regeringen medför den föreslagna utformningen dock att den arbetsinsats som krävs för banker och andra finansiella företag begränsas. Det bör också leda till ökad tydlighet kring vilka uppgifter det är som ska lämnas ut, vilket underlättar för de enskilda tjänstemännen. Regeringen anser att det inte finns en sådan

risk för sådan otydlighet eller andra negativa effekter som Finansförbundet nämner.

Uppgifter ska lämnas utan dröjsmål och elektroniskt

När uppgifter begärs ut enligt de uppgiftsskyldigheter som gäller vid förundersökning är det särskilt föreskrivet att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form. Det saknas skäl att reglera utlämnande på underrättelsestadiet på något annat sätt än det som redan gäller under förundersökning.

Att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål innebär att de ska lämnas skyndsamt. Därigenom markeras att verksamhetsutövarna ska prioritera ett utlämnande. Att uppgifterna ska lämnas i elektronisk form innebär inte att de alltid kan skickas på elektronisk väg. I vissa fall kan det vara fråga om säkerhetskänslig information som behöver överlämnas på annat sätt, t.ex. på ett usb-minne (jfr prop. 2017/18:291 s. 37).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas

När det gäller lämnande av information enligt de befintliga uppgiftsskyldigheterna i rörelselagarna finns bemyndiganden till regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas (se t.ex. 16 kap. 1 § första stycket 2 lagen om bank- och finansieringsrörelse). Den föreskriftsrätten har lämnats till Polismyndigheten, som också har tagit fram föreskrifter om hur banker och andra finansiella företag ska lämna uppgifter till brottsutredande myndigheter enligt rörelselagstiftningen.

Eftersom information kommer att behöva överlämnas på olika sätt, bl.a. beroende på om den är säkerhetskänslig, behövs en mer detaljerad reglering av hur det ska ske. En sådan reglering bör inte införas i lag. Det bör i stället införas ett bemyndigande som innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

Integritetsfrågor

Som utredningen redogör för kan förslagen väntas leda till ökad personuppgiftsbehandling i flera led. Behandlingen innebär risker för intrång i enskildas personliga integritet. Till skillnad mot den inhämtning som sker med stöd av befintliga uppgiftsskyldigheter i rörelselagarna handlar förslagen om uppgiftslämnande på underrättelsestadiet. Det innebär bl.a. att uppgifterna kan vara hänförliga till en person som inte är misstänkt för något brott. Det medför i sin tur att risken ökar för att personuppgifter som är av begränsat värde för brottsbekämpningen kan komma att behandlas, vilket i förlängningen påverkar bedömningen av frågan om huruvida behandlingen är proportionerlig i förhållande till intrånget i enskildas personliga integritet.

I syfte att minimera integritetsintrånget föreslår regeringen att uppgiftsskyldigheten ska vara begränsad i flera avseenden. För det första måste det finnas ett behov av uppgifterna i myndighetens verksamhet med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Uppgifter får inte hämtas in för något annat ändamål. För det andra måste inhämtningen avse

ett enskilt fall. För det tredje måste underrättelsemissstanken röra kvalificerad brottslighet, vilket innebär att fängelse i minst ett år är föreskrivet för brottet. Begränsningarna medför att risken för obehöriga intrång i skyddet för enskildas personliga integritet minskar. Därtill har uppgifterna ett starkt skydd i den sekretess- och dataskyddsreglering som gäller hos de mottagande myndigheterna (se bl.a. 18 kap. 2 § och 35 kap. 1 § OSL). Att få del av den aktuella typen av uppgifter kan förväntas innebära en betydande ökning av myndigheternas förmåga att förebygga, förhindra och upptäcka kvalificerad brottslighet. Sammantaget anser regeringen därför, i likhet med utredningen och trots *Svenska Bankföreningens* ifrågasättande av slutsatsen, att intrånget i den personliga integriteten kan motiveras av de mycket starka skäl som ligger bakom förslaget.

8.2 Tystnadsplikt ska gälla

Regeringens förslag: Banker och andra finansiella företag, och verk samma vid dessa företag, ska inte obehörigen få röja för kunder eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran om uppgifter eller att uppgifter har lämnats.

Det ska upplysas om att bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten finns i brottsbalken.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningens förslag om tystnadsplikt i försäkringsrörelselagen innebär att kretsen uppgiftsskyldiga bestäms på ett annat sätt.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt över förslaget. *Svenska Bankföreningen* motsätter sig att det införs en tystnadsplikt i lagen om bank- och finansieringsrörelse eftersom skälen för en tystnadsplikt och därmed också ett straffrättsligt ansvar inte är tillräckliga. Bankföreningen hävdar också att förslaget skulle få stora negativa konsekvenser för bankverksamheten, eftersom ett straffrättsligt ansvar skulle framtvinga mer omfattande prövningar när det gäller obehörighetsrekvisitet. *Svensk Försäkring* menar att den föreslagna tystnadsplikten inte är förenlig med dess medlemsföretags skyldighet att lämna information till registrerade enligt EU:s dataskyddsförordning. Det är därför enligt branschorganisationen viktigt att det förtydligas att skyldigheten att informera registrerade är begränsad.

Skälen för regeringens förslag: De brottsbekämpande myndigheterna har till utredningen framfört att det är av stor vikt att verksamhetsutövarna som ska lämna uppgifter inte röjer för kunder eller utomstående att en begäran har tagits emot eller att uppgifter har lämnats. Ett sådant röjande skulle kunna äventyra det fortsatta underrättelsearbetet och även påverka resultatet av åtgärder i en kommande förundersökning eller en annan myndighetsåtgärd.

Det framstår som givet att personer som bedriver brottslig verksamhet inte ska känna till att en brottsbekämpande myndighet har inlett ett underrättelseärende. Utan ett förbud mot röjande kan det också antas att en brottsbekämpande myndighet avstår från att begära uppgifter för att säkerställa att inte inblandade personer förvarnas. Såväl de nu aktuella

rörelselagarna som bl.a. penningtvättslagen innehåller redan förbud mot röjande. Regeringen anser därför, till skillnad från *Svenska Bankföreningen*, att det finns goda skäl att införa ett förbud mot röjande med anledning av den nya uppgiftsskyldighet som föreslås ovan och att den ska vara straffsanktionerad.

Ett förbud kan utformas som ett meddelandeförbud. Ett meddelandeförbud innebär i regel att den undersökningsledare eller åklagare som har begärt att verksamhetsutövaren ska lämna uppgifter får besluta att verksamhetsutövaren, inklusive dess styrelseledamöter och anställda, inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats eller att vissa andra angivna åtgärder har vidtagits. En sådan bestämmelse brukar förenas med en särskild ansvarsregel. Enligt nu gällande ansvarsbestämmelser döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelat förbud till böter. Exempel på meddelandeförbud respektive ansvarsbestämmelse finns i 1 kap. 12 § respektive 1 kap. 13 § lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Ett förbud mot röjande kan också utformas som en tystnadsplikt. Till skillnad från ett meddelandeförbud kräver en tystnadsplikt inte något särskilt beslut av åklagare eller undersökningsledare för att förbudet mot röjande ska gälla. Inte heller krävs någon särskild ansvarsbestämmelse, eftersom brott mot tystnadsplikt regleras i 20 kap. 3 § brottsbalken. Däremot brukar en bestämmelse om tystnadsplikt kompletteras med en bestämmelse som upplyser om straffbestämmelsen. Ett exempel på tystnadsplikt – och en sådan upplysningsbestämmelse – finns i 4 kap. 9 § penningtvättslagen.

Både ett meddelandeförbud och en tystnadsplikt utgör en begränsning av yttrandefriheten enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 RF. En sådan begränsning får enligt regeringsformen enbart göras om vissa förutsättningar är uppfyllda. Begränsningen måste i det här fallet t.ex. ske genom lag. Vidare får en begränsning endast ske med hänsyn till vissa särskilt angivna ändamål, bl.a. förebyggandet och beivrandet av brott, om inte särskilt viktiga skäl föranleder den. Begränsningen måste också tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. En begränsning av yttrandefriheten får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den (2 kap. 20, 21 och 23 §§ RF).

Vid uppgiftsskyldigheter som gäller i underrättelseverksamhet kan det förutses att ett meddelandeförbud skulle behöva beslutas i den stora majoriteten av alla de ärenden där en begäran kan komma att göras. Detta talar för att begränsningen av yttrandefriheten i praktiken knappast blir nämnvärt större med ett förslag till tystnadsplikt. Samtidigt kan det förutses att en ordning med meddelandeförbud skulle bli administrativt krävande i underrättelseverksamheten. Vid en samlad bedömning anser regeringen att förbudet mot röjande bör utformas som en tystnadsplikt.

Frågan blir då vilken räckvidd tystnadsplikten ska ha. Typiskt sett bör det kunna påverka underrättelsearbetet negativt om uppgifter om att en begäran har gjorts och att uppgifter har lämnats i enlighet med begäran röjs. Därför bör sådana uppgifter omfattas av tystnadsplikten. Motsvarande tystnadsplikt i annan lagstiftning brukar omfatta både företaget och de som är verksamma i det, se t.ex. 4 a kap. 5 § penningtvättslagen.

En sådan ordning framstår som lämplig även för den tystnadsplikt som nu är i fråga.

Eftersom tystnadsplikten till sin karaktär är generell bör den enbart omfatta obehörigt röjande av de aktuella uppgifterna. Det öppnar för att det finns utrymme att i vissa fall lämna ut uppgifter som visserligen omfattas av bestämmelsens räckvidd men som i det enskilda fallet kan lämnas ut med stöd av andra bestämmelser. Det kan exempelvis vara fråga om att lämna uppgifter till en tillsynsmyndighet eller för att uppfylla författningsreglerade uppgiftsskyldigheter enligt andra regelverk.

Sammanfattningsvis bör tystnadsplikten, i likhet med vad som gäller enligt 4 a kap. 5 § penningtvättslagen, alltså utgöras av ett förbud för det finansiella företaget och de som är verksamma där mot obehörigt röjande av att en begäran om uppgifter har gjorts och att uppgifter har lämnats. Bestämmelserna om tystnadsplikt i de olika rörelselagarna bör ha en utformning som motsvarar de bestämmelser som föreslås införas och som innehåller uppgiftsskyldigheterna. Med den som är verksam hos verksamhetsutövaren avses de som är eller har varit knutna till verksamhetsutövaren i egenskap av styrelseledamöter eller anställda (jfr. prop. 2021/22:251 s. 117 och 126). Det bör i anslutning till bestämmelsen om tystnadsplikt också föras in en upplysning om att den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas i enlighet med 20 kap. 3 § brottsbalken.

Syftet med tystnadsplikten är att personer i en brottslig verksamhet inte ska känna till att en brottsbekämpande myndighet har inlett ett underrättelseärende. Ändamålet är alltså att tillgodose behovet av en effektiv brottsbekämpning. Regeringen delar utredningens bedömning att den föreslagna tystnadsplikten, mot bakgrund av de angelägna behov av en sådan som har framkommit och med hänsyn till de begränsningar som föreslås avseende bestämmelsens räckvidd, uppfyller de krav som ställs på inskränkningar i yttrandefriheten som regeringsformen uppställer. Ändamålet med och formen för den begränsning som föreslås är enligt regeringen i överensstämmelse med regeringsformens krav.

Regeringen delar inte *Svensk Försäkrings* uppfattning att det bör förtydligas att skyldigheten enligt EU:s dataskyddsförordning att informera registrerade är begränsad på sätt som görs i exempelvis 5 kap. 7 § penningtvättslagen. Enligt bl.a. artikel 14 i EU:s dataskyddsförordning är den som är personuppgiftsansvarig skyldig att lämna viss information till registrerade. Det gäller dock inte när personuppgifterna måste förbli konfidentiella till följd av tystnadsplikt enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, inbegripet andra lagstadgade sekretessförpliktelse (artikel 14.5 d). Av 5 kap. 1 § dataskyddslagen framgår bl.a. att artiklarna 13–15 i EU:s dataskyddsförordning om information och rätt att få tillgång till personuppgifter inte gäller sådana uppgifter som den personuppgiftsansvarige inte får lämna ut till den registrerade enligt lag. Eftersom en lagreglerad tystnadsplikt nu föreslås behöver någon ytterligare undantagsbestämmelse inte införas.

9 Utökade möjligheter för enskilda att behandla personuppgifter

Regeringens förslag: En ny rättslig grund ska införas i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Den innebär att enskilda ska få behandla personuppgifter för att lämna ut sådana uppgifter som begärs av de brottsbekämpande myndigheterna för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Rättsliga utgångspunkter

EU:s dataskyddsförordning och den tillhörande dataskyddslagen ska tillämpas vid all behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad. Både det allmänna och enskilda ska därför tillämpa regelverket när de behandlar personuppgifter.

Med ”personuppgift” avses varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar person. Med ”behandling av personuppgifter” avses bl.a. åtgärder som insamling och utlämnande av uppgifter. Personuppgiftsbehandling är ett vidsträckt begrepp som även omfattar registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring av personuppgifter (se artikel 4.2 i EU:s dataskyddsförordning).

Ändamålsbestämning och finalitetsprincipen

Vid behandling av personuppgifter ska de grundläggande principerna i artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning beaktas, bl.a. principen om ändamålsbegränsning i artikel 5.1 b. Den består av två delar: principen om ändamålsbestämning och finalitetsprincipen. Ändamålsbestämning innebär att personuppgifter endast får behandlas för vissa särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. En enskild som samlar in eller lämnar ut uppgifter ska därför göra det i ett särskilt syfte. Finalitetsprincipen innebär att redan insamlade personuppgifter inte får vidarebehandlas på ett sätt som är oförenligt med ändamålet för insamlingen. En enskild som har samlat in personuppgifter för ett särskilt ändamål får därefter inte vidarebehandla uppgifterna, dvs. behandla dessa uppgifter på nytt genom att lämna ut dem, för ett annat ändamål om det är oförenligt med insamlingsändamålet.

Av artikel 6.4 i EU:s dataskyddsförordning framgår de kriterier som ska beaktas för att bedöma om behandling för andra ändamål är förenlig med det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen samlades in. Dessa kriterier utgör det s.k. förenlighetstestet. I skäl 50 i EU:s dataskyddsförordning anges att den personuppgiftsansvarige särskilt bör beakta den registrerades rimliga förväntningar på hur dennes uppgifter kommer

användas. Utgångspunkten är att den registrerade inte ska bli överraskad av den nya behandlingen.

Undantag från finalitetsprincipen

I vissa situationer är vidarebehandling av personuppgifter tillåten utan att den personuppgiftsansvarige först gör ett förenlighetstest. Av artikel 6.4 i EU:s dataskyddsförordning framgår att en vidarebehandling är tillåten om den grundar sig på den registrerades samtycke, på unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1, t.ex. förebyggande, utredning eller lagföring av brott. Det senare innebär att en medlemsstat kan införa ett generellt undantag från finalitetsprincipen i nationell rätt som tillåter utlämnande av personuppgifter till brottsbekämpande myndigheter i ett brottsbekämpande syfte.

Ett undantag från finalitetsprincipen gäller om behandlingen grundar sig på en författningsreglerad uppgiftsskyldighet i nationell rätt. Ett exempel på detta är 15 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen. Av paragrafen framgår att transportföretag i vissa situationer ska lämna uppgifter till Tullverket på begäran av myndigheten i dess brottsbekämpande verksamhet. För enskilt beskriven hälso- och sjukvård och för vissa finansiella företag finns också vissa uppgiftsskyldigheter, se t.ex. 6 kap. 15 § patient-säkerhetslagen och 1 kap. 11 § lagen om bank- och finansieringsrörelse. Det finns även andra exempel på uppgiftsskyldigheter för enskilda, t.ex. skyldigheten för postverksamhet att lämna uppgifter enligt 5 kap. 4 § postlagen (2010:1045). När det rör sig om en uppgiftsskyldighet behöver det inte göras ett förenlighetstest vid utlämnandet av uppgifterna (se t.ex. HFD 2021 ref. 10). En vidarebehandling av personuppgifter är tillåten oavsett om den är förenligt med insamlingsändamålet eller inte.

Det finns endast ett begränsat antal rättsliga grunder som innebär en skyldighet för enskilda att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Finalitetsprincipen har därför ofta en avgörande betydelse i bedömningen av om ett utlämnande är tillåtet eller inte enligt EU:s dataskyddsförordning. I praktiken blir följden ofta att inget utlämnande görs eftersom det råder tvivel om huruvida det finns ett rättsligt stöd för utlämnandet.

Som framgår ovan har lagstiftaren under de förutsättningar som anges i artikel 6.4 möjlighet att införa undantag i nationell rätt som tillåter utlämnande av personuppgifter till brottsbekämpande myndigheter i ett brottsbekämpande syfte. Ett sådant undantag finns dock inte i svensk rätt.

Behov av en ändring

De brottsbekämpande myndigheterna har inom ramen för utredningens kartläggning fört fram ett behov av förbättrade möjligheter att hämta in uppgifter från enskilda både på underrättelsestadiet och när en förundersökning har inletts. Sådan information behövs för att de ska kunna bedriva den brottsbekämpande verksamheten på ett mer effektivt sätt. Myndigheterna har exemplifierat att enskilda informationsinnehavare av intresse kan vara bl.a. hotell, butiker, transportföretag och paketombud. En hotellverksamhet kan t.ex. ha information om huruvida en viss person har

bott på ett visst hotell. Ett transportföretag kan i sin tur ha information om försändelser och kunder som kan vara intressanta för den brottsbekämpande verksamheten.

Det finns i dag ingen allmän skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpningen. De brottsbekämpande myndigheterna kan under vissa förutsättningar besluta om beslag och husrannsakan (27 kap. 1 § respektive 28 kap. 1 § rättegångsbalken). Vidare kan en domstol efter ansökan besluta om edition, vilket innebär att en handling ska läggas fram (38 kap. 2 § rättegångsbalken). Möjligheterna till informationsinhämtning genom beslag, husrannsakan eller edition är dock begränsade.

Det föreslås i avsnitt 5 att den nya lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna ska träffa enskilda, t.ex. skolor med enskilda huvudmän, enskilt bedriven hälso- och sjukvård och vissa finansiella företag. I de situationer där möjligheterna till utlämnande inte är särskilt reglerade råder enligt utredningen viss osäkerhet bland enskilda kring om det dataskyddsrättsliga regelverket medger att personuppgifter lämnas ut. En uttrycklig möjlighet för enskilda att behandla personuppgifter vid utlämnande på begäran av brottsbekämpande myndigheter skulle medföra bättre förutsättningar att bekämpa brott. Till exempel kan nämnas att brottsbekämpande myndigheter har ett stort behov att ta del av material från kamerabevakning som bedrivs av enskilda och att tydligare rättsliga förutsättningar kan bidra till att sådant material snabbare och oftare lämnas till myndigheterna.

En ny dataskyddsrättslig grund bör införas

EU:s dataskyddsförordning ger utrymme för medlemsstater att i nationell rätt införa en rättslig grund i form av en möjlighet för enskilda att vidarebefordra personuppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Det framstår som angeläget att införa en sådan rättslig grund i svensk rätt. Den rättsliga grunden bör införas genom en ny bestämmelse i dataskyddslagen. Denna lösning skulle i stor utsträckning möta det behov som brottsbekämpningen har lyft fram till utredningen och även underlätta för enskilda som får en förfrågan om utlämnande från en brottsbekämpande myndighet. Det bör beaktas att bestämmelsen inte innebär att det i alla situationer är tillåtet att lämna ut uppgifter som en brottsbekämpande myndighet begär eftersom andra regelverk, exempelvis tystnadsplikt, kan medföra ett hinder för utlämnande.

Utformningen av bestämmelsen

Det bör införas en bestämmelse som ger enskilda rätt att behandla personuppgifter när det är nödvändigt för att tillmötesgå en begäran från en brottsbekämpande myndighet i myndighetens brottsbekämpande verksamhet. Med ”brottsbekämpande verksamhet” bör även i detta sammanhang avses en myndighets verksamhet med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Bestämmelsen måste i övrigt utformas så att den uppfyller kraven på att den ska utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda det mål som är i fråga (se artikel 6.4 i EU:s dataskyddsförordning). Som utgångspunkt får det anses vara rimligt att

enskilda i ett demokratiskt samhälle har lagliga möjligheter att hjälpa till i det brottsbekämpande arbetet. Samtidigt kan det konstateras att bestämmelsen kommer träffa ett stort antal enskilda. Det kommer vara fråga om både fysiska personer, exempelvis i verksamhet som drivs genom enskilda firmor, och många olika juridiska personer. Det gör att det är svårt att förutse vilka personuppgifter som kommer att behandlas och i vilka sammanhang.

För att uppfylla nämnda krav på nödvändighet och proportionalitet bör det för utlämnande av uppgifter krävas att en brottsbekämpande myndighet har begärt att få del av uppgifterna. Det innebär att det i första hand ankommer på den brottsbekämpande myndigheten att begränsa förfrågan till sådana uppgifter som är nödvändiga för verksamheten. Ytterligare en begränsning som bör införas är att personuppgifter ska få behandlas endast om de ska tillföras myndighetens brottsbekämpande verksamhet. Det medför att behandling med stöd av bestämmelsen inte bör vara tillåten för utlämnande till annan verksamhet hos de brottsbekämpande myndigheterna.

En konsekvens av detta är att den personuppgiftsbehandling som kommer att ske hos enskilda i stor utsträckning kommer vara styrd av vilken behandling som får ske hos de brottsbekämpande myndigheterna. Allmänna regler för hur de brottsbekämpande myndigheterna får behandla personuppgifter i den brottsbekämpande verksamheten finns i brottsdatalagen. Den behandling av personuppgifter som sker hos de brottsbekämpande myndigheterna är, som utredningen redogör för, underställd stränga krav.

När den brottsbekämpande myndigheten utformar sin begäran måste den ta hänsyn till kraven i den för myndigheten tillämpliga dataskyddslagstiftningen. Många gånger måste en personuppgiftsbehandling ske hos myndigheten redan för att utforma begäran, nämligen i de fall myndigheten frågar om vissa identifierade eller identifierbara personer. Men även om begäran är utformad på annat sätt måste myndigheten säkerställa att begäran inte blir för omfattande. Begäran måste vara utformad på ett sådant sätt att svaret inte kan förväntas omfatta personuppgifter som är onödiga eller fler än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med begäran. Annorlunda uttryckt ankommer det på myndigheten att utforma sin begäran på ett sådant sätt att de personuppgifter som kan förväntas inkomma till myndigheten med anledning av begäran får behandlas. Det medför i förlängningen att även den personuppgiftsbehandling som kan förväntas ske hos den enskilde är nödvändig och proportionell.

Mot denna bakgrund bedöms en bestämmelse som ger enskilda en möjlighet att behandla personuppgifter för att tillmötesgå en begäran från en brottsbekämpande myndighet vara nödvändig och proportionell. Den enskilde har vid ett utlämnande ansvar för att personuppgiftsbehandlingen inte går utöver vad som är nödvändigt för att efterkomma myndighetens begäran enligt principen om uppgiftsminimering (se artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning). Vid tveksamhet bör samråd kunna ske med myndigheten för att klargöra vilka uppgifter som faktiskt behövs.

Det kan konstateras att de personuppgifter som lämnas till brottsbekämpningen får ett starkt skydd där, inte bara genom det dataskyddsrättsliga regelverket, utan också genom att uppgifterna i regel

skyddas av stark sekretess (se t.ex. 18 kap. 1 och 2 §§ OSL och 35 kap. 1 § OSL). De personuppgifter som tas emot av den brottsbekämpande myndigheten blir i de allra flesta fall offentliga först om eller när åtal väcks. Sekretesskyddet för uppgifterna bidrar också till bedömningen att den lagstiftningsåtgärd som föreslås är proportionell.

Sammantaget anser regeringen att det finns starka skäl att införa en bestämmelse som innebär att enskilda ska få behandla personuppgifter för att lämna ut sådana uppgifter som begärs av Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott. Regeringen bedömer, liksom utredningen, att bestämmelsen är nödvändig och proportionell i enlighet med EU:s dataskyddsförordning och att den bör föras in i dataskyddslagen. Med den föreslagna utformningen av bestämmelsen är möjligheten att behandla personuppgifter inte begränsad till utlämnandet som sådant. Även personuppgiftsbehandling som sker inför ett utlämnande omfattas av bestämmelsen, t.ex. strukturering, bearbetning eller ändring.

10 Personuppgiftsbehandling och sekretess

10.1 Det finns stöd för personuppgiftsbehandlingen

<p>Regeringens bedömning: Det behöver inte införas någon ytterligare reglering av personuppgiftsbehandlingen.</p>
--

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över bedömningen. Flera remissinstanser, däribland *Bolagsverket*, *Justitiekanslern* och *Tillväxtverket*, anser att den nya lagen innebär en risk för att irrelevant information lämnas till brottsbekämpningen i för stor utsträckning och att detta kan stå i strid med principen om uppgiftsminimering.

Centrala studiestödsnämnden påpekar att det vid en översyn av myndighetens registerlagstiftning finns behov av en justerad ändamålsbestämmelse för att den ska kunna behandla inkommande uppgifter från brottsbekämpande myndigheter, även i det fall uppgifterna inte kan kopplas till ett ärende hos myndigheten. *Integritetsskyddsmyndigheten* påpekar att de av utredningen föreslagna bestämmelserna inte ger rättslig grund för att bearbeta uppgifter på ett sådant sätt att det i själva verket innebär att nya personuppgifter samlas in endast i syfte att tillmötesgå en begäran om uppgiftslämnande. *JO* anser att det är tveksamt om förslaget till en ny lag är förenligt med det krav på proportionalitet som uppställs i EU:s dataskyddsförordning och dataskyddsregleringen i övrigt. *Sveriges advokatsamfund* anser att utredningens förslag kräver noggranna överväganden om huruvida informationsutbytet kan strida mot de olika regelverken om personuppgiftsbehandling. Advokatsamfundet förordar en uttrycklig och

tydligare hänvisning till de ytterligare ändamål som skulle kunna komma i fråga så att de registrerade ges en rimlig chans att kunna förutse för vilka ändamål uppgifterna kan behandlas. Mot bakgrund av de aktuella uppgifternas känslighet anser Advokatsamfundet vidare att utredningen borde ha lagt större vikt vid frågor om behörighetsbegränsning och behörighetskontroll, samt vid frågan om att anlita en extern part för informationsutbytet.

Skälen för regeringens bedömning

Rättslig grund

En grundläggande förutsättning för att behandling av personuppgifter ska vara laglig och tillåten enligt EU:s dataskyddsförordning är att behandlingen ryms inom någon av de rättsliga grunder som finns i artikel 6.1.

Enligt 2 kap. 1 § dataskyddslagen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av bl.a. lag. I 2 kap. 2 § dataskyddslagen anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av t.ex. lag eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning. Alla uppgifter som riksdagen eller regeringen har gett statliga myndigheter i uppdrag att utföra är av allmänt intresse.

Ändamål

Utöver krav på rättslig grund måste myndigheter vid personuppgiftsbehandling även uppfylla de grundläggande principer som framgår av bl.a. artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning. Enligt finalitetsprincipen, som beskrivs ovan, får personuppgifter endast samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och de får inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Om det i lag eller förordning finns en sekretessbrytande bestämmelse som reglerar att en myndighet ska eller får lämna ut personuppgifter, t.ex. en uppgiftsskyldighet, innebär det att någon särskild prövning enligt finalitetsprincipen inte behöver ske.

I registerförfattningar, dvs. författningar som innehåller särskild reglering om myndigheters personuppgiftsbehandling, finns ofta en reglering av tillåtna ändamål för behandling av personuppgifter. Ändamålsregleringen i en registerförfattning kan vara sådan att den uttömmande anger de ändamål för vilka uppgifterna får behandlas. Detta framgår ofta genom att det i författningen anges att personuppgifterna endast får behandlas för vissa angivna ändamål. Vidarebehandling för andra ändamål är då inte tillåten (prop. 2017/18:171 s. 90).

Regleringen om känsliga personuppgifter

Personuppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening eller som rör hälsa, sexualliv eller sexuell läggning utgör känsliga per-

sonuppgifter och får som huvudregel inte behandlas (artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 11 § första stycket BDL).

Det finns en rad undantag från huvudregeln att känsliga personuppgifter inte får behandlas. Av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning framgår t.ex. att förbudet inte gäller om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Av 2 kap. 11 § andra stycket BDL framgår att uppgifter om en person som behandlas på annan grund får kompletteras med känsliga personuppgifter, om det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen. Det innebär att om andra uppgifter om en person samlas in i samband med t.ex. en förundersökning får de kompletteras med uppgifter om religiös övertygelse eller etniskt ursprung, om det är av betydelse för utredningen. Det kan t.ex. inträffa i en utredning om hets mot folkgrupp. Känsliga personuppgifter får även behandlas om det är nödvändigt för diarieföring eller om uppgifterna har lämnats till en behörig myndighet i en anmälan, ansökan eller liknande och behandlingen är nödvändig för myndighetens handläggning, se 2 kap. 2 och 13 §§ BDL.

Förslagen innebär ökad personuppgiftsbehandling

Förslagen i avsnitt 5 syftar till att öka informationsflödet till brottsbekämpande myndigheter för att på så sätt förbättra myndigheternas förmåga att förebygga och bekämpa brott. Förslagen utgår i huvudsak från att informationsinnehavarna på eget initiativ eller på begäran ska lämna information till brottsbekämpande myndigheter. Informationen kan många gånger innehålla personuppgifter.

Det ökade informationsflödet kommer därmed att medföra en ökad personuppgiftsbehandling såväl hos den som lämnar information som hos de myndigheter som tar emot den. I de flesta fall är det dock inte fråga om en ny form av personuppgiftsbehandling. De flesta informationsinnehavare har redan möjligheter att lämna information till brottsbekämpande myndigheter. Det handlar snarast om att fler uppgifter av samma karaktär kan lämnas ut.

Som utredningen framhåller är det förenat med stora svårigheter att uppskatta omfattningen av den utökade personuppgiftsbehandling som följer av förslagen. För vissa informationsinnehavare som redan i dag lämnar uppgifter till brottsbekämpningen bör förslagen inte innebära någon avsevärt ökad behandling. För andra informationsinnehavare kan förslagen innebära att betydligt fler uppgifter kan komma att lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna.

Flera osäkerhetsfaktorer påverkar i vilken utsträckning personuppgifter kommer att behandlas. Uppskattningen försvåras av att de brottsbekämpande myndigheterna inte alltid har kännedom om vilka eller hur många uppgifter av betydelse för brottsbekämpningen som en informationsinnehavare förfogar över. Vilka uppgifter som behövs i brottsbekämpningen kan vidare som utredningen redogör för t.ex. bero på vilket brott som utreds, vilken spaning som pågår och i vilket skede som

underrättelsearbetet eller utredningen befinner sig. Brottsutvecklingen i samhället och den aktuella hotbilden mot Sverige påverkar också vilka uppgifter som brottsbekämpande myndigheter har behov av. Det står dock klart att behandlingen av personuppgifter kommer att öka om förslagen genomförs. Samtidigt har flera av de brottsbekämpande myndigheterna beskrivit för utredningen att effektivitetsvinsterna som förslagen innebär i vissa delar kan bidra till minskad personuppgiftsbehandling.

Informationsinnehavarnas personuppgiftsbehandling

Informationsinnehavarna tillämpar i regel EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen när de lämnar personuppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Det kan dock även finnas informationsinnehavare vars personuppgiftsbehandling omfattas av brottsdatalagens tillämpningsområde. Det gäller t.ex. Kriminalvården, som föreslås omfattas av den nya lagen. Kriminalvården är vid verkställighet av straffrättsliga påföljder behörig myndighet enligt brottsdatalagen och omfattas som regel av den lagen när myndigheten lämnar personuppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Syftet med uppgiftsskyldigheterna som föreslås i avsnitt 5 är att arbetet med att förebygga och bekämpa brott ska effektiviseras, vilket är av allmänt intresse. Den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att informationsinnehavarna ska kunna uppfylla uppgiftsskyldigheten ryms därför inom den rättsliga grunden i artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 2 § dataskyddslagen. Eftersom informationsinnehavarna föreslås omfattas av en uppgiftsskyldighet, kommer personuppgiftsbehandlingen som sker för att fullfölja den även vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse enligt artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 1 § dataskyddslagen.

Grunden för behandlingen är vidare fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning. Medlemsstaternas nationella rätt ska därtill enligt artikel 6.3 b i EU:s dataskyddsförordning uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Det allmänna intresset i detta fall är en effektiv brottsbekämpning. Det finns stora behov av att brottsbekämpande myndigheter kan få fler uppgifter för att på ett effektivt sätt kunna fullgöra sina brottsbekämpande uppdrag. De förväntade effekterna av den nya lagen om uppgiftsskyldighet bedöms vara av betydande vikt för brottsbekämpningen. Andra mindre ingripande alternativ har övervägts, men enligt regeringen behövs mönsterbrytande åtgärder. Till skillnad från *JO* bedömer regeringen att den nya lagen sammanfattningsvis uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Övriga uppgiftsskyldigheter som föreslås innebär i sig rättsliga grunder för personuppgiftsbehandling. Det föreslås även i avsnitt 9.1 en särskild rättslig grund för enskilda att behandla personuppgifter för utlämnande på begäran av en brottsbekämpande myndighet. När det gäller utlämnande med stöd av sekretessbrytande bestämmelser kan 6 kap. 5 § OSL utgöra den rättsliga grunden för utlämnande som sker på begäran. När uppgifter lämnas på eget initiativ utgör de sekretessbrytande bestämmelserna i sig den rättsliga grunden. Syftet med att uppgiften lämnas till de

brottsbekämpande myndigheterna är att de ska kunna använda sig av uppgifterna i sitt brottsbekämpande arbete. Den personuppgiftsbehandling som aktualiseras hos de myndigheter och enskilda som lämnar uppgifter behövs för att detta syfte ska kunna uppnås. Personuppgiftsbehandlingen hos de utlämnande myndigheterna bedöms därmed nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse i den mening som avses i artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning. Som framgår av avsnitt 9 bedöms även den nya rättsliga grund som föreslås för enskilda vara nödvändig och proportionell. Även dessa rättsliga grunder uppfyller kraven i EU:s dataskyddsförordning. Det behövs alltså inte någon förändring av den reglering av rättsliga grunder som gäller för personuppgiftsbehandlingen. Som *Integritetsskyddsmyndigheten* påpekar ger de föreslagna bestämmelserna inte någon rättslig grund för att samla in personuppgifter enbart i syfte att tillmötesgå en begäran om uppgiftslämnande.

Kriminalvården är som anges ovan en sådan informationsinnehavare som skulle omfattas av brottsdatalogens tillämpningsområde vid utlämnande till de brottsbekämpande myndigheterna. Den behandling som är nödvändig för att Kriminalvården ska kunna uppfylla uppgiftsskyldigheten har stöd i 2 kap. 1 § BDL.

När information lämnas till brottsbekämpande myndigheter för brottsbekämpande ändamål är det naturligt att informationsinnehavarna ofta kommer att behandla personuppgifter för ett annat ändamål än de ändamål för vilka uppgifterna har samlats in. Skatteverket kan t.ex. ha samlat in uppgifter om en enskild för att få underlag för beskattning. När myndigheten i ett senare skede, antingen på eget initiativ eller på begäran, lämnar ut dessa uppgifter är ändamålet inte längre underlag för beskattning utan att förebygga och bekämpa brott. När det i lag eller förordning är reglerat att en myndighet ska eller får lämna ut personuppgifter, behöver myndigheten dock inte pröva om utlämnandet är förenligt med det ursprungliga ändamålet. De myndigheter som kommer att lämna uppgifter med stöd av den nya lagen behöver alltså inte göra någon bedömning av om ändamålet med utlämnandet är förenligt med det ändamål för vilka uppgifterna har samlats in.

Centrala studiestödsnämnden, som också kommer omfattas av uppgiftsskyldigheten i avsnitt 5.3, påpekar att det inte alltid finns stöd i de ändamålsbestämmelser som gäller för myndigheten för att behandla personuppgifter på begäran från en annan myndighet och att det vid en översyn av myndighetens registerlagstiftning finns behov av en justerad ändamålsbestämmelse. Regeringen tillsatte den 27 mars 2024 en utredning som tar sikte på att skapa en modern dataskyddsreglering för Centrala studiestödsnämnden (dir 2024:36). Regeringen kan dock konstatera att studiestödsdatalogen (2009:287) ger myndigheten stöd för att lämna ut personuppgifter som behandlas i verksamheten i den utsträckning en sådan skyldighet följer av lag eller förordning (4 § andra stycket). Att en myndighet på begäran normalt ska lämna ut uppgifter som inte är sekretessbelagda följer också av 6 kap. 5 § OSL.

Sammantaget kommer det att finnas stöd för den personuppgiftsbehandling som informationsinnehavarna kommer att behöva utföra med anledning av förslagen.

De brottsbekämpande myndigheternas personuppgiftsbehandling

Eftersom personuppgiftsbehandlingen hos de brottsbekämpande myndigheterna kommer att ske för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott, omfattas behandlingen av brottsdatalogens tillämpningsområde. Brottsdatalogen kompletteras av de brottsbekämpande myndigheternas registerförfattningar. Det finns därför rättslig grund för den personuppgiftsbehandling som aktualiseras hos dessa myndigheter, se t.ex. 2 kap. 1 och 2 §§ lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Den utökade personuppgiftsbehandling som kommer att ske i flera led som en konsekvens av förslagen syftar till att effektivisera brottsbekämpande myndigheters arbete med att förebygga och bekämpa brott. Ändamålet med behandlingen är alltså brottsbekämpning. Regeringen anser att det är tillräckligt tydligt för att de registrerade, som *Sveriges advokatsamfund* förordar, ska kunna förutse för vilka ändamål som uppgifterna kan komma att behandlas. Syftet med uppgiftslämnandet kommer dock inte alltid vara att de brottsbekämpande myndigheterna ska få en fullständig bild av enskilda för att därefter vidta åtgärder som medför negativa konsekvenser i form av t.ex. lagföring. Uppgiftslämnande kan t.ex. även ske för att förhindra personer från att utsättas för brott eller för att förhindra unga från att dras in i kriminalitet.

Särskilt om känsliga personuppgifter

De brottsbekämpande myndigheterna behandlar redan i dag känsliga personuppgifter. Förslagen i denna lagrådsremiss kommer dock att innebära en utökad behandling även av känsliga personuppgifter, inte minst när det gäller uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården som många gånger rör hälsa. Även andra känsliga personuppgifter kan komma att behandlas. När skolan, socialtjänsten eller hälso- och sjukvården lämnar uppgifter om unga som riskerar att bli ensamagerande kan t.ex. uppgifter om politisk åskådning komma att behandlas.

Stöd för behandlingen av känsliga personuppgifter finns i artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning som kompletteras av 3 kap. 3 § dataskyddslagen. Genom dels de villkor som gäller för uppgiftslämnande, dels det sekretesskydd och den reglering för behandling av personuppgifter som gäller hos de brottsbekämpande myndigheterna får kraven på proportionalitet och lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen anses vara uppfyllda (artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning). Den behandling av känsliga uppgifter som kan komma att ske hos brottsbekämpande myndigheter måste i regel anses vara absolut nödvändig och ske enligt de förutsättningar som anges i 2 kap. 11 § andra stycket BDL.

Inte heller i detta avseende behövs någon förändring av den reglering som gäller för personuppgiftsbehandlingen. Det kan dock finnas ytterligare begränsningar för behandling av känsliga personuppgifter i respektive myndighets registerförfattning, vilket dessa i sådana fall måste förhålla sig till. Eftersom det finns särskilt stora integritetsrisker vid behandling av känsliga personuppgifter måste de brottsbekämpande

myndigheterna vara restriktiva med behandlingen av sådana och i varje enskilt fall noga pröva om uppgiften är absolut nödvändig för ändamålet med behandlingen.

Det bör också framhållas att det finns särskilda integritetsrisker även vid behandling av vissa personuppgifter, trots att de inte omfattas av uppräknningen av vad som utgör känsliga personuppgifter i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 11 § första stycket BDL. Det gäller t.ex. uppgifter som rör personer med skyddade personuppgifter och personer som i övrigt är utsatta för våld eller förtryck. Det kan t.ex. handla om våldsutsatta kvinnor som lever i skyddad boende. Även barns personuppgifter förtjänar särskilt skydd eftersom barn kan vara mindre medvetna om risker, följder och skyddsåtgärder samt om rättigheter när det gäller behandling av personuppgifter (se t.ex. skäl 38 i EU:s dataskyddsförordning). Uppgiftslämnande från bl.a. socialtjänsten och skolan kan röra dessa grupper med behov av särskilt skydd, vilket behöver beaktas i samband med personuppgiftsbehandlingen.

Särskilt om uppgiftsminimering, behörighetsbegränsning och behörighetskontroll

En annan grundläggande princip för personuppgiftsbehandling är principen om uppgiftsminimering, dvs. att uppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 8 § BDL). *Bolagsverket*, *Justitiekanslern* och *Tillväxtverket* anser att behandlingen som kommer att ske till följd av den uppgiftsskyldighet som föreslås i avsnitt 5 kan stå i strid med denna princip. Regeringen vill därför framhålla att principen om uppgiftsminimering alltså gäller och att det ankommer på de berörda aktörerna att se till att inte fler uppgifter än vad som är nödvändigt behandlas. I något fall kan uppgifter som lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna, precis som gäller i andra sammanhang när brottsbekämpande myndigheter hämtar in information, i efterhand visa sig inte att vara av omedelbar relevans för brottsbekämpningen. Om uppgifterna inte är nödvändiga för att den brottsbekämpande myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag, finns inte stöd för att behandla dem (2 kap. 1 § BDL). Det ankommer på de brottsbekämpande myndigheterna att vidta alla rimliga åtgärder för att sådana uppgifter utan onödigt dröjsmål raderas (2 kap. 16 § BDL). Det får vidare förutsättas att de berörda aktörerna i samråd med varandra, gemensamt tar fram lämpliga former för att verka för att de uppgifter som lämnas är relevanta.

Sveriges advokatsamfund anser att utredningen borde ha lagt mer vikt vid frågor om behörighetsbegränsning och behörighetskontroll avseende den personal hos myndigheterna som ska ha tillgång till personuppgifterna, samt frågan om anlitan av externa parter för informationsutbytet. Regeringen instämmer i att detta är viktiga frågor vid personuppgiftsbehandling, inte minst när det gäller behandling av känsliga sådana. Regeringen kan samtidigt konstatera att det finns tydliga regler om den personuppgiftsansvarigas skyldigheter i dessa frågor.

Av artiklarna 24.1 och 32 i EU:s dataskyddsförordning följer t.ex. att den personuppgiftsansvarige är skyldig att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas

i verksamheten och att den utförs i enlighet med förordningen. Det åligger alltså de utlämnande myndigheterna att, med utgångspunkt i den egna myndighetens organisation och dess behov, se till att tillgången till personuppgifter begränsas och att även i övrigt vidta åtgärder för att säkerställa en lämplig säkerhetsnivå. Motsvarande krav finns för de brottsbekämpande myndigheterna (se t.ex. 3 kap. 2–6 §§ BDL). De nu aktuella förslagen förändrar inte de personuppgiftsansvarigas skyldigheter i dessa avseenden.

10.2 Sekretesskyddet hos de brottsbekämpande myndigheterna är tillräckligt

Regeringens bedömning: Det behöver inte införas någon ny sekretessbestämmelse som skyddar uppgifter hos de mottagande myndigheterna.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser invänder inte mot eller yttrar sig inte särskilt över bedömningen. *Akademikerförbundet SSR* anser att sekretessen från den utlämnande myndigheten bör följa med till den mottagande myndigheten genom bestämmelser om överföring av sekretess. *Arbetsgivarverket* anser att det skulle kunna finnas behov av en ny sekretessbestämmelse som skyddar lämnade uppgifter hos de brottsbekämpande myndigheterna. Sekretess för lämnade uppgifter minskar också risken för en restriktiv tolkning vid intresseavvägningen och underlättar ett rutinmässigt utlämnande av uppgifter. *Ekobrottsmyndigheten* pekar på att sekretess enligt 35 kap. 1 § OSL kan gälla samtidigt som sekretess enligt 18 kap. 1 § OSL inte längre gör det, t.ex. om en misstänkt har blivit delgiven misstanke. Frågan om vilket skydd sådana uppgifter har hos de myndigheter och aktörer som omfattas av förslagen om uppgiftsskyldighet bör enligt *Ekobrottsmyndigheten* uppmärksammas i den fortsatta beredningen. *Friskolornas riksförbund* anser att det bör införas en bestämmelse som innebär att uppgifter som lämnas ut och som omfattas av tystnadsplikt hos de fristående huvudmännen också ska omfattas av sekretess hos de brottsbekämpande myndigheterna. *Kammarrätten i Göteborg* och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* påpekar att det kan vara komplicerat för den utlämnande aktören att vid en intresseavvägning enligt den nya lagen pröva om sekretessintresset talar mot att lämna ut en uppgift och att det kan få betydelse om uppgiften skyddas av sekretess hos den mottagande myndigheten. *JO* och *Finansinspektionen* anser att det bör klargöras om samtliga uppgifter som kan komma att lämnas till brottsbekämpande myndigheter med stöd av den nya lagen ges ett ändamålsenligt sekretesskydd genom befintliga bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att det behövs en ny sekretessbestämmelse som skyddar uppgifter som lämnas ut med stöd av den nya lagen hos de brottsbekämpande myndigheterna.

Skälen för regeringens bedömning: När en myndighet lämnar över sekretessbelagd information till en annan myndighet följer som huvudregel sekretessen inte med till den mottagande myndigheten. I

förarbetena till den numera upphävda sekretesslagen har detta främst motiverats med att behovet av sekretess inte enbart kan bestämmas med hänsyn till sekretessintresset. I stället måste behovet också vägas mot intresset av insyn i myndigheternas arbete, vilket kan skilja sig åt från myndighet till myndighet (prop. 1979/80:2 Del A s. 75 f.). Samma uppgift kan därför ha ett mer eller mindre starkt skydd beroende på vilken myndighet som förvarar uppgiften, både när det gäller sekretessens omfattning och dess styrka.

Sekretess gäller endast hos den mottagande myndigheten om sekretess följer av en s.k. primär sekretessbestämmelse hos den mottagande myndigheten eller om det finns en bestämmelse om överföring av sekretess (7 kap. 2 § OSL). En primär sekretessbestämmelse är en bestämmelse som en myndighet ska tillämpa på grund av att bestämmelsen riktar sig direkt till myndigheten eller omfattar en viss verksamhetstyp eller en viss ärendetyp som hanteras hos myndigheten eller omfattar vissa uppgifter som finns hos myndigheten (3 kap. 1 § OSL).

När den utlämnande aktören vid en sådan intresseavvägning som föreslås i den nya lagen prövar om sekretessintresset talar mot att lämna ut en uppgift kan det få betydelse om uppgiften i fråga skyddas av sekretess hos den mottagande myndigheten. *Kammarrätten i Göteborg* och *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* menar att en sådan bedömning kan vara komplicerad för den utlämnande aktören att göra.

Uppgifter som kan delas med stöd av förslagen i denna lagrådsremiss ska användas i de brottsbekämpande myndigheternas arbete med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott. Som utgångspunkt kommer därför uppgifter som tas emot av de brottsbekämpande myndigheterna att omfattas av sekretessbestämmelser till skydd för de brottsbekämpande myndigheternas egen verksamhet, bl.a. skydd för förundersöknings- och underrättelseverksamhet enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL. Uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden omfattas som regel av sekretess enligt 35 kap. 1 § OSL hos de brottsbekämpande myndigheterna. Regeringen delar därför utredningens bedömning att merparten av de uppgifter som kommer att lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna kommer att skyddas av sekretess, även om det kan uppkomma situationer där sekretessskyddet skiljer sig åt i omfattning och styrka.

De uppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna kan behöva lämna ut för att få ta del av önskade uppgifter bör anses hänföra sig till brottsbekämpande verksamhet och skyddas därför av sekretess enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL. Sekretessbestämmelserna i 18 kap. 1 och 2 §§ OSL är tillämpliga även när en uppgift lämnas ut till en myndighet som inte har brottsbekämpande uppgifter. Även i det fall en brottsbekämpande myndighet lämnar vidare uppgifter som den har mottagit med stöd av den nya lagen kommer uppgifter därmed att skyddas av sekretess enligt de nämnda bestämmelserna hos den mottagande myndigheten. Som *Ekobrottsmyndigheten* påpekar finns det situationer när uppgifter hos en brottsbekämpande myndighet skyddas av sekretess enligt 35 kap. 1 § OSL, men inte enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL. Sekretessen enligt 35 kap. 1 § OSL gäller hos de brottsbekämpande myndigheterna, och följer inte med uppgiften på samma sätt som sekretessen enligt 18 kap. 1 och 2 §§ OSL. En uppgift som lämnas ut från en brottsbekämpande myndighet i samband med en

begäran, kommer således endast att skyddas av primära sekretessbestämmelser hos den mottagande myndigheten. Detta gäller dock redan i dag och det får antas att antalet sekretessbelagda uppgifter som behöver lämnas ut från brottsbekämpande myndigheter i samband med begäran om utfående är förhållandevis begränsat.

JO och *Finansinspektionen* anför att det bör klargöras om samtliga uppgifter som kan komma att lämnas till brottsbekämpande myndigheter med stöd av den nya lagen ges ett ändamålsenligt sekretesskydd genom befintliga bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen. Det är inte möjligt att fastslå att samtliga uppgifter som kommer att lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna omfattas av ett lika starkt sekretesskydd som före utlämnandet, men de regler som finns är enligt regeringen tillräckliga och ändamålsenliga. Regeringen bedömer därför, till skillnad från *Arbetsgivarverket*, *Friskolornas riksförbund* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, att det inte finns något behov av eller anledning att föreslå nya sekretessbestämmelser till skydd för allmänna intressen eller för enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden med anledning av förslagen. Om sekretessen, som *Akademikerförbundet SSR* förordar, skulle följa med till den mottagande myndigheten genom bestämmelser om överföring av sekretess skulle det visserligen innebära samma sekretesskydd efter ett överlämnande. En sådan lösning skulle emellertid också innebära att de brottsbekämpande myndigheterna behöver särskilja uppgifter utifrån vilken myndighet som har lämnat dem, och vid ett utlämnande göra sekretessprövningar enligt bestämmelser som de normalt inte tillämpar. Den föreslagna lösningen skulle riskera att motverka de effektiviseringar som förslagen syftar till att åstadkomma. Regeringen bedömer därför att det inte heller finns anledning att föreslå bestämmelser om överföring av sekretess.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen och övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Regeringens bedömning: Det behövs inga övergångsbestämmelser.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Polismyndigheten* framför att ett ikraftträdande först den 1 januari 2025 ligger för långt fram i tiden med hänsyn till den allvarliga brottsutvecklingen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Brottsutvecklingen i Sverige är exceptionell och läget är allvarligt. För att trycka tillbaka brottsligheten krävs att myndigheter och andra aktörer kan lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Det är mot denna bakgrund ytterst angeläget att den nya lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande

myndigheterna och övriga förslag träder i kraft så snart som möjligt. Regeringen bedömer att detta innebär ett ikraftträdande den 1 januari 2025.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

12 Konsekvenser av förslagen

12.1 Konsekvenser för det brottsbekämpande arbetet och den personliga integriteten

Regeringens bedömning: Förslagen förväntas få positiva konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att förebygga och bekämpa brott. Förslagen kan antas leda till minskad brottslighet.

Den risk för ökat integritetsintrång som förslagen kan medföra är acceptabel i förhållande till det samhällsintresse som brottsbekämpningen utgör.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över bedömningen. *Attunda tingsrätt*, *Justitiekanslern* och *Länsstyrelsen i Dalarnas län* anser att det behövs en närmare utredning om hur lagförslagen och andra initiativ inom det brottsförebyggande området påverkas av varandra. *Kammarrätten i Göteborg* anser att det är oklart om förslagen kommer leda till endast marginella eller mer substantiella förbättringar för den brottsbekämpande verksamheten. Det framstår enligt domstolen vidare som oklart om det finns alternativa och för enskildas personliga integritet mindre ingripande åtgärder att vidta än de som föreslås. *Sveriges lärare* anser att utredningen inte har övertygat om att förslaget kommer leda till en mer effektiv brottsbekämpning.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen bedömer att effektivare redskap i den brottsbekämpande verksamheten sannolikt kommer att medföra stora samhällsekonomiska besparingar inom flera områden. *Kammarrätten i Göteborg* anser att det är oklart i vilken mån förslagen kommer att leda till en mer effektiv brottsbekämpning. De senaste årens brotts- och samhällsutveckling innebär att de brottsbekämpande myndigheterna måste arbeta på ett delvis annorlunda sätt än tidigare. Utredningen har gjort en gedigen kartläggning av de brottsbekämpande myndigheternas behov av uppgifter. Inom ramen för den kartläggningen har samtliga brottsbekämpande myndigheter uppgett att ett ökat informationsflöde bedöms effektivisera underrättelsearbetet och öka förmågan att förebygga, upptäcka och förhindra brottslighet. Förslagen som rör myndigheters möjligheter att lämna ut uppgifter som angår misstankar om begången brottslighet bör också i viss utsträckning underlätta och stärka arbetet med att utreda och lagföra brottslighet.

Polismyndigheten har till utredningen angett att myndighetens erfarenheter från befintlig myndighetssamverkan mot brottslighet otvetydigt visar att ett utökat informationsutbyte över tid har positiva effekter för den

brottsförebyggande och brottsbekämpande verksamheten. Ett ökat uppgiftslämnande bidrar till effektivare redskap för att förebygga och bekämpa brott. Förslag som bidrar till att förhindra brott, t.ex. inom den organiserade brottsligheten, eller till att motverka att unga dras in i kriminalitet, innebär samhällsekonomiska besparingar. Att brott förhindras leder också till positiva effekter för informationsinnehavarnas verksamheter, i synnerhet för de utbetalande myndigheterna.

Som *Attunda tingsrätt*, *Justitiekanslern* och *Länsstyrelsen i Dalarnas län* påtalar har regeringen tagit flera initiativ för att få till ett utökat informationsutbyte i syfte till att komma till rätta med brottsutvecklingen i samhället. Det är regeringens avsikt att åtgärderna ska komplettera varandra. De sammantagna positiva effekterna av åtgärderna bör bli betydande för de brottsbekämpande myndigheternas möjlighet att förebygga och bekämpa brott. Det behövs ingen närmare utredning i detta lagstiftningsärende om hur förslagen påverkas av varandra.

Enligt *Kammarrätten i Göteborg* framstår det som oklart om det finns alternativa och för enskildas personliga integritet mindre ingripande åtgärder att vidta. Förslagen kan, på sätt som redogörs för under delavsnitten ovan, innebära en viss ökad risk för intrång i enskildas personliga integritet genom att fler uppgifter om enskilda kan komma att lämnas mellan myndigheter. Varje förslag utformas med beaktande av enskildas personliga integritet. De begränsningar som föreslås och de andra regler som styr myndigheternas uppdrag och verksamhet medför att konsekvenserna för enskilda är begränsade och får anses vara proportionerliga och acceptabla i förhållande till det samhällsintresse som brottsbekämpningen utgör. Vissa förslag innebär dessutom att det införs tydligare sekretessbrytande bestämmelser för situationer där utlämnanden i någon mån redan kan ske med stöd av dagens reglering. Genom förslagen skapas i dessa situationer en ökad förutsebarhet i tillämpningen. Den risk för ökat integritetsintrång som förslagen kan medföra är mot denna bakgrund acceptabel i förhållande till det samhällsintresse som brottsbekämpning utgör.

12.2 Ekonomiska konsekvenser

12.2.1 Ekonomiska och andra konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheterna

Regeringens bedömning: Förslagen ger inte upphov till några kostnader för de brottsbekämpande myndigheterna som inte kan täckas av myndigheternas befintliga anslag. Förslagen kan komma att innebära anpassningar av myndigheternas it-system vilket skulle kunna få konsekvenser för it-arbetet på flera myndigheter.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal av remissinstanserna yttrar sig särskilt över bedömningen. *Brottsförebyggande rådet* och *Skatteverket* påtalar att det finns behov av rättssäkra sätt att omhänderta information inom brottsbekämpningen, vilket kräver noggranna och samordnade överväganden gällande hur information ska utbytas, både tekniskt och

verksamhetsmässigt. Brottsförebyggande rådet menar vidare att förslagen om ökat informationsflöde till brottsbekämpningen kan få negativa konsekvenser för it-arbetet på flera myndigheter och konstaterar att någon närmare analys av vilka konsekvenser förslagen får utifrån ett it-perspektiv inte görs av utredningen. *JO* för fram att det krävs att de mottagande myndigheterna kan ta emot, strukturera och i övrigt behandla den mängd uppgifter som kan bli aktuell på ett ändamålsenligt sätt. Frågan om huruvida myndigheterna har sådan kapacitet är inte tillräckligt behandlad och konsekvenserna för enskilda och det allmänna är rent allmänt inte tillräckligt belysta enligt *JO*.

Skälen för regeringens bedömning: Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen och Tullverket har till utredningen uttryckt att förslagen kommer att leda till behov av ökade resurser för dem, särskilt i inledningsskedet. Det är svårt att närmare uttala sig om konsekvenserna för respektive brottsbekämpande myndighet. Det står dock klart att förslagen kommer att innebära att en ökad mängd information lämnas till dessa myndigheter, vilket får till följd att myndigheterna behöver bearbeta och ta om hand mer information.

Ett utökat informationsflöde i underrättelsearbetet bör leda till att brottsbekämpningen tidigare får kunskap om brott och nya brottsformer och således i större utsträckning kan förebygga och förhindra brott. Det ökade informationsflödet bör även bidra till att effektivisera brottsutredningar. Förslagen kan bl.a. bidra till att en person tidigt kan avfärdas eller bekräftas som misstänkt, och bidra till att det på kortare tid är möjligare att lokalisera eller identifiera en misstänkt i en förundersökning. I förlängningen bör förslagen bidra till att fler gärningspersoner lagförs. Genom sådana effektivitetsvinster kan resurser inom de brottsbekämpande myndigheterna sparas och prioriteras om.

Författningsförslagen kan därför komma att leda till mindre uppgiftslämnande på förundersökningsstadiet och att brottsbekämpningen med den utökade kunskapen kan rikta mer träffsäkra förfrågningar till informationsinnehavare. Ett ökat informationsflöde på underrättelsestadiet kan komma att minska behovet av information för att utreda och lagföra brott. I den utsträckning förslagen förbättrar underrättelseverksamheten vid de brottsbekämpande myndigheterna bör Åklagarmyndighetens, domstolarnas och Kriminalvårdens resurser sparas eftersom brott som förhindras inte behöver utredas, lagföras eller bestraffas.

När fler uppgifter om begångna brott kommer till brottsbekämpningens kännedom kommer uppgiftslämnandet som regel leda till att fler ärenden inleds, vilket kommer öka ärendetillströmningen till Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna. Det kommer i förlängningen även att påverka Kriminalvården.

Regeringen bedömer, i likhet med utredningen, att effektivitetsbesparingen inom de brottsbekämpande myndigheterna på ett övergripande plan på sikt bör väga upp det ökade resursbehov som uppstår genom att myndigheterna får en större mängd information att bearbeta.

Förslagen förväntas, som anges ovan, få positiva konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att förebygga och bekämpa brott. Hur stora de ekonomiska vinsterna kan bli inom respektive myndighet är däremot svårt att bedöma på förhand.

Förslagen kommer sannolikt även att innebära att de brottsbekämpande myndigheterna genomför utbildningsinsatser och upprättar vägledning kring den nya lagstiftningen. Kostnaderna för detta bör dock vara begränsade och framför allt aktuella i samband med att förslagen genomförs. Som *Brottsförebyggande rådet*, *Skatteverket* och *JO* påtalar kommer de nya uppgiftsskyldigheterna att ställa krav på de brottsbekämpande myndigheternas hantering av den ökade mängd uppgifter som kommer in. De brottsbekämpande myndigheterna är emellertid redan i dag vana att ta emot uppgifter, även känsliga sådana, från andra myndigheter och aktörer. Regeringen förutsätter att de anpassar sina interna system för mottagande av uppgifter till att även kunna omfatta större volymer på ett effektivt och rättssäkert sätt. Brottsförebyggande rådet påtalar att förslagen kan leda till negativa konsekvenser för myndigheternas it-arbete. Som myndigheten påpekar är det dock svårt att bedöma vilken påverkan förslagen kommer att få. Som framgår av avsnitt 5.3.1 kommer den föreslagna uppgiftsskyldigheten kräva att både mottagande och utlämnande aktörer upparbetar rutiner för att kunna fullgöra sina skyldigheter, både i fråga om hur uppgifter ska lämnas och säkerheten kring detta.

De berörda brottsbekämpande myndigheterna gör bedömningen att förslagen kommer att leda till ett behov av ökade resurser för att ta om hand och bearbeta den information som kommer att lämnas med stöd av förslagen men instämmer i utredningens bedömning att förslagen kommer att leda till en mer effektiv brottsbekämpning. Regeringen instämmer därför i utredningens bedömning att de ökade kostnaderna ryms inom de brottsbekämpande myndigheternas befintliga anslag.

12.2.2 Ekonomiska och andra konsekvenser för andra statliga myndigheter

Regeringens bedömning: Förslagen ger inte upphov till ett ökat resursbehov hos några andra statliga myndigheter.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Bolagsverket*, *Centrala studiestödsnämnden*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Finansinspektionen*, *Försäkringskassan*, *Inspektionen för vård och omsorg*, *Kriminalvården*, *Lantmäteriet*, *Länsstyrelsen i Blekinge*, *Länsstyrelsen i Västra Götalands län*, *Länsstyrelsen i Östergötlands län* och *Skolinspektionen* framför att förslagen kommer att leda till ökade kostnader. *Finansinspektionen* ifrågasätter utredningens bedömning att kostnaderna och effektivitetsvinsterna kommer att balansera ut varandra på sikt. *Finansinspektionen* och *Brottsförebyggande rådet* anser att det kan finnas behov av både it-utveckling och resursförstärkning för att kunna lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. *Försäkringskassan* anser att det krävs en uppföljning och vid behov ökad resurstilldelning. *Länsstyrelsen i Blekinge län* pekar på att uppgiftsskyldigheten kommer att kräva stora resurser för att utbilda och informera personal samt för framtagande av system och rutiner.

Justitiekanslern anser att det inte är godtagbart att hänvisa myndigheterna till att själva följa upp de kostnadsrämsiga utfallen inom ramen för myndigheternas årliga budgetdialog. Det ökade resursbehov som förslagen synes innebära för de uppgiftslämnande myndigheterna bör därför enligt *Justitiekanslern* analyseras och hanteras i det fortsatta lagstiftningsarbetet. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* menar att det inledningsvis kommer att behövas breda utbildningsinsatser inom länsstyrelsen. Bedömningarna kommer att vara komplexa och i många fall kommer handläggare behöva stöd från jurister. *Naturvårdsverket* anser att det i nuläget inte går att förutse omfattningen av vilka resurser som kan komma att krävas för att tillämpa den föreslagna uppgiftsskyldigheten för statliga myndigheter eftersom de brottsbekämpande myndigheternas uppgiftsbehov klargörs först i ett senare skede. *Skolinspektionen* ser en risk att förslaget riskerar att kraftigt öka myndighetens administrativa börda och leda till överflödiga och onödiga utlämnanden, vilket skulle påverka myndighetens möjlighet att utföra sitt tillsynsuppdrag. *Tillväxtverket* menar att den nya uppgiftsskyldigheten för statliga myndigheter kommer att kräva utbildningsinsatser och stöd till myndighetens tjänstemän. För att den nya lagstiftningen ska få fullt genomslag kommer *Tillväxtverket* att kunna behöva nya tekniska lösningar, förändrade arbetssätt och anpassningar av verksamheten. Övriga remissinstanser yttrar sig inte särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Som bl.a. *Finansinspektionen*, *Försäkringskassan*, *Länsstyrelsen i Blekinge län*, *Länsstyrelsen i Västerbottens län* och *Tillväxtverket* påtalar kommer det för samtliga myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheterna att finnas ett visst behov av att utbilda medarbetare, framför allt för att få till stånd utlämnande utan föregående begäran. Det kommer också finnas ett behov av att utforma interna föreskrifter och rutiner och, som bl.a. *Brottsförebyggande rådet* påtalar, kan det i vissa fall också krävas ett anpassat it-stöd för att möjliggöra ett effektivt utlämnande. Regeringen konstaterar att det redan i dag sker ett informationsutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna och de statliga myndigheter som utredningen pekat ut som relevanta informationsinnehavare. En etablerad form för uppgiftsutbyte finns bl.a. inom ramen för särskilt beslutad samverkan enligt lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet. Flera av de myndigheter som föreslås omfattas av uppgiftsskyldigheten är myndigheter som kan utbyta uppgifter inom ramen för samverkan enligt den lagen. Flera av myndigheterna har vidare framfört till utredningen att de redan lämnar information i stor utsträckning till brottsbekämpningen och att den nya lagen framför allt skulle kunna innebära ett tydligare rättsligt stöd för utlämnande. Uppgiftsskyldigheten bedöms inte leda till sådana konsekvenser som *Skolinspektionen* nämner.

I de fall där det inte finns någon befintlig samverkan kommer det att ställas krav på såväl de utlämnande myndigheterna som de brottsbekämpande myndigheterna att utveckla samverkansformer för en korrekt och rättssäker hantering av uppgiftslämnandet. På så sätt minskar också risken att onödig information lämnas till brottsbekämpningen.

Författningsförslagen syftar till att bidra till ett ökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen vilket innebär att antalet förfrågningar och utlämnande av uppgifter på eget initiativ förväntas öka, även för de

myndigheter som redan i dag utbyter information med de brottsbekämpande myndigheterna inom ramen för befintlig samverkan. Förslagen kommer att leda till en ökad administrativ hantering för utlämnande myndigheter. Det är svårt att bedöma i hur stor utsträckning resursbehovet kommer att öka för de statliga myndigheter som kommer att omfattas av förslagen. Det är även svårt att kvantifiera det ökade informationsflödet. Storleken på flödet är beroende av hur snabbt och i vilken utsträckning kunskapen om regelverket når ut till de som omfattas av förslagen. Regeringen anser emellertid att de nya uppgiftsskyldigheterna kommer att förenkla och effektivisera uppgiftslämnandet för de berörda myndigheterna. Det ökade resursbehov hos berörda statliga myndigheter som förslagen, även med beaktande av de förväntade effektivitetsvinsterna, ändå möjligen kan ge upphov till bör enligt regeringens mening kunna hanteras inom ramen för befintliga anslag.

12.2.3 Ekonomiska och andra konsekvenser för kommuner och regioner

<p>Regeringens bedömning: Förslagen bedöms leda ökat resursbehov för kommunerna och regionerna.</p>
--

Utredningens bedömning överensstämmer inte med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, bl.a. *Huddinge kommun, Malmö kommun, Sandvikens kommun, Stockholms kommun, Sveriges Kommuner och Regioner* och *Örnsköldsviks kommun* anser att förslagen kommer att leda till ett ökat resursbehov. *Hallsbergs kommun* anser att förslagen innebär ökade kostnader eftersom det t.ex. kommer att krävas utvecklad kompetens för att hantera frågor om vad som kan vara adekvat information ur en brottsbekämpande myndighets perspektiv samt utvecklad kompetens gällande EU:s dataskyddsförordning, offentlighets- och sekretesslagen och socialtjänstlagen. *Luleå kommun, Stockholms kommun, Sundsvalls kommun* och *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att förslagen kräver finansiering i enlighet med finansieringsprincipen.

Akademikerförbundet SSR anser att förslagen kräver ytterligare finansiering av socialtjänsten. Övriga remissinstanser yttrar sig inte särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna som regel åtföljas av en statlig finansiering via det generella statsbidraget (utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner). Principen gäller när riksdagen, regeringen eller en statlig myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för en verksamhet (prop. 2006/07:100 s. 221). Kommuner och regioner omfattas av den nya lagen om uppgiftsskyldighet som föreslås. Socialtjänsten och hälso- och sjukvården är undantagna från uppgiftsskyldigheten. Socialtjänsten och den hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs inom kommunerna respektive regionerna berörs dock av förslagen om utökade möjligheter att lämna uppgifter enligt befintliga sekretessbrytande bestämmelser. Därutöver kan de brottsbekämpande myndigheterna begära ut kontaktuppgifter från

kommuner och regioner med stöd av den föreslagna uppgiftsskyldigheten som rör kontaktuppgifter. De kommunala skolorna kommer också att beröras av den särskilda uppgiftsskyldigheten för skolor.

Utredningen konstaterar att uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner i den nya lagen kommer att innebära ett nytt informationsflöde, framför allt från tillstånds- och tillsynsverksamhet och från verksamhet som rör upphandling. Utredningen konstaterar också, precis som flera remissinstanser, att förändringarna initialt kommer att kräva särskilda åtgärder och insatser. Utredningen bedömer dock att de föreslagna uppgiftsskyldigheterna inte bör leda till något ökat resursbehov för kommuner och regioner och föreslår därmed ingen finansiering för dessa.

Regeringen anser, till skillnad från utredningen, att förslaget om att kommuner och regioner ska lämna ut uppgifter på eget initiativ innebär att kommunerna och regionerna får en skyldighet att utföra uppgifter som de inte tidigare har haft. Regeringen bedömer därför att de ska ersättas enligt den kommunala finansieringsprincipen. Efter jämförelser med andra liknande förslag bedömer regeringen att kostnaderna kommer att uppgå till cirka 20 miljoner kronor per år. I budgetpropositionen för 2025 tillförs kommunerna och regionerna därför 20 miljoner kronor från och med 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 25 Allmänna bidrag till kommuner).

12.2.4 Särskilt om ekonomiska konsekvenser för skolan

Regeringens bedömning: Förslagen bedöms leda till ett ökat resursbehov för skolan.

Utredningens bedömning överensstämmer inte med regeringens.

Remissinstanserna: *Friskolornas riksförbund* anser att det är av vikt att det avsätts resurser för att stötta skolhuvudmännen och i synnerhet de fristående skolhuvudmännen. *Skolverket* anser till skillnad från utredningen att förslagen kräver särskild finansiering. Den nya lagen kommer att kräva att Skolverket ger vägledning på flera olika sätt till skolhuvudmännen. *Göteborgs kommun* instämmer i Skolverkets uppfattning. Det har enligt *Sveriges lärare* inte gjorts någon beräkning av de ökade kostnader som genereras av att personal i skolan får fler arbetsuppgifter. Övriga remissinstanser yttrar sig inte särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Skolan kommer framför allt att beröras av den särskilda uppgiftsskyldigheten som behandlas i avsnitt 5.5. Därutöver kommer skolan även att omfattas av skyldigheten att lämna ut kontaktuppgifter. Författningsförslagen rör både skolor med offentlig huvudman och skolor med enskild huvudman.

Den särskilda uppgiftsskyldigheten för skolan innebär en förhållandevis stor förändring. Som bl.a. *Göteborgs kommun* och *Skolverket* påpekar kommer det att finnas behov av att utbilda skolpersonal i det regelverk som föreslås. Huvudmannen har enligt 2 kap. 34 § andra stycket skollagen en skyldighet att se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen ansvarar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Vissa utbildningsinsatser kan behöva genomföras och en vägledning kan behöva tas fram. Kostnaden för detta bedöms dock vara av

mindre omfattning och inte av varaktig karaktär. I viss mindre utsträckning kan skolan komma att lämna fler uppgifter från elevhälsans medicinska insatser med anledning av de författningsförslag som rör hälso- och sjukvården i avsnitt 6. De förslagen bör dock endast påverka skolan i begränsad omfattning.

Regeringen anser dock, till skillnad från utredningen, att förslaget om att skolor ska lämna ut uppgifter på eget initiativ innebär att de får skyldighet att utföra uppgifter som de inte tidigare har haft, som i enlighet med bedömningen i föregående avsnitt ska finansieras i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen. Någon särskild finansiering av skolor med offentliga huvudmän, som inte är en kommun eller en region, bedöms dock inte vara nödvändig.

De tillkommande kostnader som bedöms uppstå för skolor med enskilda huvudmän kommer att finansieras av kommunerna eftersom kommunerna lämnar bidrag till enskilda huvudmän för varje elev vid en fristående skola på en nivå som ska motsvara kommunens kostnad för det kommunalt bedrivna skolväsendet.

12.2.5 Särskilt om enskild verksamhet

Regeringens bedömning: Förslagen kan medföra ökade kostnader och administrativa bördor för vissa enskilda.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Finansbolagens Förening* saknar en analys av hur den potentiella kostnadsökning som kommer följa av ett utökat uppgiftslämnande kommer att påverka särskilt mindre finansiella företag med begränsade resurser. Övriga remissinstanser yttrar sig inte särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Ett större antal enskilda verksamheter kommer att omfattas av författningsförslagen. För det första kommer enskild verksamhet på socialtjänstens område, inom hälso- och sjukvården och den verksamhet inom skolan som omfattas av 7 § i den nya lagen att omfattas av uppgiftsskyldigheten avseende kontaktuppgifter. För det andra kommer skolor med enskilda huvudmän att omfattas av den särskilda uppgiftsskyldighet som föreslås för skolan. Därutöver kommer enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården att träffas av förslagen som bl.a. gäller en ny uppgiftsskyldighet till förmån för Säkerhetspolisen med anledning av myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet och brott mot Sveriges säkerhet. Dessa förslag bör endast påverka de enskilda verksamheterna i begränsad utsträckning.

Regeringen föreslår även att det ska införas en bestämmelse i de s.k. rörelselagarna som innebär en skyldighet för banker och vissa andra finansiella företag att på begäran lämna finansiella uppgifter till viss under rättelseverksamhet. *Finansbolagens Förening* efterlyser en analys av hur den potentiella kostnadsökning som kommer följa av ett utökat uppgiftslämnande kommer att påverka särskilt mindre finansiella företag med begränsade resurser.

Regeringen delar utredningens uppfattning att förslagen kommer att innebära en ökad mängd förfrågningar till de berörda företagen. Utöver en ökad mängd förfrågningar kan företagen initialt få ökade kostnader för det fall de föreslagna uppgiftsskyldigheterna föranleder ett behov av att skapa nya administrativa system eller andra anpassningar. Polismyndigheten har dock för utredningen uppgett att den föreslagna skyldigheten att lämna finansiella uppgifter bör kunna genomföras med samma administrativa system som redan i dag används för att begära och lämna ut uppgifter inom ramen för en förundersökning. De ökade kostnaderna bör oavsett vara begränsade.

I den mån det uppkommer kostnader med anledning av förslagen bör dessa bäras av berörda branscher och företag. Samtidigt som de föreslagna bestämmelserna innebär en ökad administrativ börda för banker och andra som omfattas av bestämmelserna innebär de även bättre möjligheter för dessa verksamhetsutövare att undvika att bli utnyttjade för brottslig verksamhet. Ett effektivare underrättelsearbete kan på det sättet frigöra resurser som de aktuella aktörerna annars behövt avsätta för att stävja missbruk av tjänster som de tillhandahåller. Intrånget i de aktuella näringsverksamheterna är enligt regeringen proportionerligt i jämförelse med nyttan för den brottsbekämpande verksamheten.

Slutligen föreslås också att enskilda får en rättslig grund att behandla personuppgifter för att på begäran lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Förslaget innebär ingen skyldighet att lämna uppgifter och kommer därför endast att påverka enskilda i den utsträckning som de väljer att tillmötesgå en förfrågan från en brottsbekämpande myndighet.

Sammanfattningsvis kan förslagen medföra ökade kostnader och administrativa bördor för vissa enskilda som de själva bör bära.

12.3 Konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter

Regeringens bedömning: Förslagen är förenliga med de rättigheter som följer av barnkonventionen, EU-rätten och Sveriges internationella åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Karlstads kommun* anser att risker kopplat till diskriminering eller konsekvenser för mänskliga rättigheter, inklusive rättigheter enligt barnkonventionen, inte är tillräckligt belysta i betänkandet. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* påtalar vikten av barnets rättigheter enligt barnkonventionen säkerställs vid tillämpningen av regelverket. *Rädda barnen* menar att det saknas en tydlig redovisning av hur en ökad skyldighet för skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård att lämna information till brottsbekämpande myndigheter ska kunna utgöra ett skydd för barn. Det finns stor risk för att barn och deras föräldrar utifrån utredningens förslag slutar dela information med viktiga vuxna som krävs för att kunna ge stöd och insatser av god kvalitet. Övriga remissinstanser yttrar sig inte särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Förslagen syftar till att ge de brottsbekämpande myndigheterna förbättrade förutsättningar att förebygga och bekämpa brott. Ett sådant syfte svarar mot ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och motiverar därmed en inskränkning av t.ex. rätten till privatliv i artikel 8 i Europakonventionen. Regeringen anser i likhet med utredningen att förslagen är väl avvägda och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå syftet.

Barnkonventionens bestämmelser ställer krav på att barnets rättigheter ska tillgodoses av konventionsstaterna. Staten har en skyldighet att skydda barn och unga mot kriminalitet. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3). Principen om barnets bästa ska genomsyra alla beslut som rör ett barn. När ett enskilt barn eller en grupp barn kommer att påverkas av ett beslut, måste även beslutsprocessen innehålla en utvärdering av eventuella positiva eller negativa konsekvenser för barnet eller barnen. I den mån barnets bästa inte kan tillgodoses i en beslutsprocess, ska beslutsfattaren identifiera s.k. kompensatoriska åtgärder, som kan säkerställa att ett beslut blir så bra som möjligt ur ett barnrättsperspektiv. Barn som misstänks eller åtalas för eller har befunnits skyldigt till ett brott ska behandlas på ett sätt som främjar barnets känsla av värdighet och värde, som stärker barnets respekt för andras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och som tar hänsyn till barnets ålder och det önskvärda i att främja att barnet återanpassas till och tar på sig en konstruktiv roll i samhället (artikel 40). Staten har även ett ansvar att skydda barn mot alla typer av våld (artikel 19).

Flera av de förslag som nu lämnas innebär ökade möjligheter att lämna uppgifter som rör barn och unga. Förslagen kommer således att påverka dem. Barn och unga kan dock inte ses som en homogen grupp. Det finns barn och unga som är kriminellt aktiva men det finns också barn och unga som utsätts för brott. Vissa skiftar mellan att vara förövare och brottsoffer. Det stora flertalet barn och unga varken begår eller utsätts för brott men kan ändå komma att påverkas av förslagen.

En effektivare brottsbekämpning kommer leda till att barn som riskerar att hamna i kriminalitet kan fångas upp tidigt och motverka en negativ utveckling. Att fånga upp sådana barn är ett av de behov som de brottsbekämpande myndigheternas tydligast beskrivit för utredningen. En minskad brottslighet innebär även ett förstärkt skydd för enskildas personliga integritet och trygghet. Att uppgifter om unga lämnas till de brottsbekämpande myndigheterna innebär också en inskränkning i barnens personliga integritet. Med hänsyn till brottsutvecklingen får en viss inskränkning dock anses godtagbar.

Konsekvenserna ur ett barnrättsperspektiv blir särskilt påtagliga beträffande de förslag som rör ett ökat uppgiftslämnande från skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård. I de nämnda verksamheterna påverkas unga direkt av uppgiftslämnandet om uppgiften rör en ung som är förövare, brottsoffer eller på något annat sätt inblandad i kriminalitet. Förslagen kan leda till att upprätthålla en tryggare skolmiljö. En uppgift kan också indirekt röra en ung person som ingår i en umgängeskrets eller tillhör släkt inom vilken någon är föremål för brottsbekämpningens intresse. Påverkan på ungas tillit och förtroende för dessa verksamheter är av särskild

betydelse och har behandlats i anslutning till respektive uppgiftsskyldighet (se t.ex. avsnitt 5.5). Det saknas i stor utsträckning forskning kring vilken påverkan ett utökat uppgiftslämnande till brottsbekämpningen kan få för enskildas, inklusive barns, förtroende för skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Påverkan på ungas förtroende för dessa verksamheter har behandlats i respektive avsnitt. När det gäller den uppgiftsskyldighet som föreslås för skolan har den utformats med avsikt att det ska finnas ett större utrymme för skolan att avstå från att lämna ut uppgifter, särskilt när det gäller uppgifter som ska lämnas på eget initiativ. Det ska t.ex. finnas skäl att avstå från att lämna uppgifter om utlämnandet riskerar att äventyra det skydd mot kriminalitet som skolan utgör.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att förslagen som lämnas är förenliga med Sveriges åtaganden enligt barnkonventionen.

12.4 Övriga konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen innebär en inskränkning i det kommunala självstyret som är proportionerlig.

Förslagen kommer ha viss positiv betydelse för jämställdheten.

Förslagen kommer inte att medföra några andra konsekvenser.

Utredningens bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen bedömer att förslagen inte kommer att innebära några konsekvenser för jämställdheten.

Remissinstanserna: *Jämställdhetsmyndigheten* anser att förslagen kan antas få positiva konsekvenser för våldsutsatta, särskilt kvinnor och barn, men påpekar att det saknas en jämställdhetsanalys. Myndigheten påtalar även att det behöver säkerställas att kvinnors och barns skyddade personuppgifter inte riskerar att röjas vid informationslämnande och att förslagen behöver följas upp utifrån ett barnrätts- och ett jämställdhetsperspektiv. Övriga remissinstanser yttrar sig inte särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Flera av de kommunala och regionala verksamheter som förfogar över uppgifter som skulle vara av intresse för brottsbekämpningen ryms inom den s.k. specialreglerade kompetensen. Det är den lagstiftning som innehåller tvingande krav på kommuner och regioner inom områden där samhället anser att det är särskilt viktigt att kvaliteten och innehållet i verksamheterna är densamma över landet. Här kan nämnas verksamheter som bedrivs med stöd av skollagen, socialtjänstlagen, patientsäkerhetslagen, plan- och bygglagen (2010:900) och miljöbalken. Regioner och kommuner är skyldiga att utföra de obligatoriska uppgifterna men har stor frihet i valet av hur verksamheterna ska organiseras. Verksamheternas organisation kan därför se olika ut i olika kommuner och regioner.

Förslagen innebär att kommuner och regioner blir skyldiga att på begäran och på eget initiativ lämna ut uppgifter till brottsbekämpningen. Förslagen utgör en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Syftet med förslagen är att brottsbekämpande myndigheter ska få mer effektiva verktyg för att förebygga och bekämpa brott. Regeringen delar utredningens bedömning att förslagen enbart innebär en begränsad inskränkning i självstyret. Mindre ingripande åtgärder, t.ex. en möjlighet i

stället för en skyldighet att lämna uppgifter, bedöms inte vara tillräckligt för att tillgodose de behov av information som brottsbekämpningen har. Med hänsyn till att kommuner och regioner är drabbade av den brottslighet som förslaget syftar till att förebygga och bekämpa bedömer regeringen att begränsningen av det kommunala självstyret är proportionerlig.

Utredningen bedömer att förslagen inte kommer att innebära några konsekvenser för jämställdheten. *Jämställdhetsmyndigheten* påpekar att det saknas en jämställdhetsanalys i betänkandet. Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är till stor del en fråga om jämställdhet. Vissa av de förslag som lämnas i denna lagrådsremiss kommer innebära ett ökat informationsutbyte om sådan brottslighet, se t.ex. avsnitt 6.6. Ett ökat informationsflöde bedöms kunna öka förmågan att förebygga, upptäcka och förhindra brottslighet. Förslagen kan därmed bidra till att våldsutsatta kvinnor i högre utsträckning skyddas från upprepat våld och därmed få positiva konsekvenser för jämställdheten. Som anförs i avsnitt 10.2 finns det ett ändamålsenligt skydd för skyddade personuppgifter vid uppgiftslämnandet. Det finns inte utrymme för att inom ramen för detta lagstiftningsärende förordna om en sådan uppföljning som Jämställdhetsmyndigheten nämner.

Regeringen bedömer liksom utredningen att förslagen inte har betydelse för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet. Förslagen bedöms inte heller ha betydelse för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

13 Författningskommentar

13.1 Förslaget till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om skyldigheter för statliga myndigheter, kommuner, regioner och vissa andra att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna i deras brottsbekämpande verksamhet.

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Lagen innehåller skyldigheter för statliga myndigheter, kommuner, regioner och vissa enskilda verksamheter inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola, att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

En skyldighet att lämna ut en uppgift enligt lagen gäller som huvudregel oavsett om uppgiften omfattas av sekretess eller tystnadsplikt. Om en uppgiftsskyldighet avser en myndighet bryts sekretess med stöd av 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I offentlighets- och sekretesslagen finns ett antal bestämmelser om sekretess med anledning av internationella förpliktelser. Exempel på sådana bestämmelser är 15 kap. 1 a §, 27 kap. 5 § och 34 kap. 4 §. Av dessa

bestämmelser framgår att den sekretessbrytande bestämmelsen i bl.a. 10 kap. 28 § samma lag inte får tillämpas i strid mot ett internationellt avtal. Eftersom den nya lagen i förhållande till myndigheter innebär en sådan uppgiftsskyldighet som avses i 10 kap. 28 §, ger den inte stöd för utlämnande av uppgifter som härrör från tillämpning av internationella avtal och rättsakter.

Lagen gäller vid sidan av andra författningar som innefattar en skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna, t.ex. lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet.

2 § Med brottsbekämpande myndigheter avses i denna lag Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

I paragrafen anges vilka myndigheter som avses med uttrycket brottsbekämpande myndigheter i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

3 § Med brottsbekämpande verksamhet avses i denna lag sådan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

I paragrafen anges vad som avses med uttrycket brottsbekämpande verksamhet i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

När begreppet brottsbekämpande verksamhet används i lagen avses sådan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott. Med förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet avses framför allt det som vanligtvis kallas underrättelseverksamhet, dvs. arbete med insamling, bearbetning och analys av information när det ännu inte finns konkreta misstankar om att ett visst brott har begåtts. Med att utreda brott avses framför allt att genomföra förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken. Med uttrycket lagföra brott avses framför allt åklagares beslut i åtalsfrågor och om åtalsunderlåtelse samt brottmålsförfaranden i allmän domstol. Med brott avses ett konkret brott.

Verksamhet för att verkställa straffrättsliga påföljder, upprätthålla allmän ordning och säkerhet och sådan kontrollverksamhet som brottsbekämpande myndigheter i vissa fall bedriver omfattas inte av uttrycket.

Uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter

4 § En myndighet ska på begäran lämna en fysisk persons kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet, om uppgifterna behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Med kontaktuppgift avses

1. bostadsadress,
2. telefonnummer eller e-postadress,
3. arbetsplats,
4. ombud eller företrädare,
5. användarnamn eller ip-adress, och
6. en uppgift som är jämförbar med någon av uppgifterna i 1–5.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även för yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och för verksamhet som omfattas av 7 §. Skyldigheten gäller inte Försvarets radioanstalt.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Paragrafen innehåller en uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Enligt *första stycket* ska en myndighet på begäran lämna kontaktuppgifter som rör fysiska personer till en brottsbekämpande myndighet. Begreppet myndighet har samma innebörd som i regeringsformen. Det innebär att samtliga statliga och kommunala organ, förutom riksdagen och de beslutande kommunala församlingarna, omfattas. En förutsättning för att en uppgift ska lämnas ut är att den begärs ut av en brottsbekämpande myndighet. Vilka myndigheter som räknas som brottsbekämpande myndigheter framgår av 2 §. En ytterligare förutsättning för utlämnande är att uppgiften behövs i brottsbekämpande verksamhet. Vad som avses med brottsbekämpande verksamhet framgår av 3 §. För att utlämnande ska kunna ske med stöd av paragrafen måste uppgifterna vara användbara för den brottsbekämpande myndigheten i den meningen att de kan användas för att komma i kontakt med, identifiera eller lokalisera en enskild. Exempelvis kan en uppgift om senast kända bostadsadress typiskt sett anses vara användbar för mottagaren. I vissa fall kan dock även t.ex. en tidigare bostadsadress anses vara relevant att lämna ut. Det krävs en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet för att avgöra detta. Det är den brottsbekämpande myndigheten som har bäst förutsättningar att bedöma om en uppgift behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Den utlämnande verksamheten kan därför som regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Därefter är det den utlämnande verksamheten som avgör vilka specifika uppgifter som ska lämnas ut.

En begäran om utlämnande kan avse en eller flera fysiska personer. Den brottsbekämpande myndighetens begäran måste vara tydlig och tillräckligt precis för att den utlämnande verksamheten ska kunna avgöra om förutsättningarna för utlämnande är uppfyllda i förhållande till respektive uppgift. Den utlämnande myndigheten behöver inte vidta åtgärder som kräver mer än en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader för att efterleva en begäran.

Av *första punkten* framgår att en uppgift om en bostadsadress ska anses vara en kontaktuppgift.

Enligt *andra punkten* är även uppgifter om telefonnummer eller e-postadress att anses som kontaktuppgifter.

Av *tredje punkten* framgår att en uppgift om en enskilds arbetsplats ska anses vara en kontaktuppgift. Det betyder att namnet på en enskilds arbetsgivare, adress till arbetsplatsen och relevanta telefonnummer kan lämnas ut med stöd av paragrafen.

Av *fjärde punkten* framgår att uppgifter om ombud eller företrädare ska anses vara en kontaktuppgift i paragrafens mening. Med företrädare avses t.ex. en god man eller förvaltare.

Av *femte punkten* framgår att uppgift om användarnamn eller ip-adress ska anses utgöra en kontaktuppgift. Användarnamn tar bl.a. sikte på användarnamn som används i sociala medier och andra liknande uppgifter som används för att logga in på ett konto eller för att använda en digital tjänst.

Av *sjätte punkten* framgår att även uppgifter som är jämförbara med någon av uppgifterna i 1–5 ska lämnas ut. En uppgift som är jämförbar med uppgift om bostadsadress i första punkten är t.ex. en uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor tillfälligt eller i övrigt vistas. Det kan också ta sikte på uppgifter om var en enskild uppehåller sig med viss varaktighet, vilket kan innefatta uppgift om t.ex. ett fritidsboende. Det kan också vara fråga om en adress till ett HVB-hem eller ett SiS-boende där en enskild är placerad, eller en uppgift om vid vilken anstalt eller vid vilket förvar en enskild är intagen. I andra situationer kan det röra sig om en adressuppgift till en släkting eller en flick- eller pojkvän som den enskilde med viss varaktighet uppehåller sig hos. Även en uppgift om en boxadress kan lämnas ut med stöd av paragrafen. Uppgifter som faller utanför tillämpningsområdet är uppgifter om ett inbokat besök hos t.ex. en viss myndighet. En uppgift som är jämförbar med en uppgift om arbetsplats i andra punkten är t.ex. motsvarande uppgifter som rör andra former av sysselsättning, t.ex. om en enskilds praktikplats eller studieplats.

Enligt *andra stycket* gäller skyldigheten att lämna uppgifter även yrkesmässig bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och från enskild verksamhet som omfattas av 7 §. Det innebär att skyldigheten att lämna ut uppgifter gäller inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården och skolan, oavsett om verksamheten är enskild eller offentlig. Av andra stycket framgår även att uppgiftsskyldigheten inte gäller för Försvarets radioanstalt.

Tredje stycket innehåller en intresseavvägning som ger utrymme för den utlämnande verksamheten att avstå från att lämna ut en uppgift i vissa fall. En uppgift ska inte lämnas ut om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Att det krävs synnerliga skäl för att avstå från utlämnande innebär att en intresseavvägning endast i undantagsfall kan resultera i att en uppgift inte lämnas ut. Omständigheten att en uppgift skyddas av absolut sekretess kan tala för men innebär inte ensamt att synnerliga skäl föreligger. Det krävs en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet.

Synnerliga skäl för att inte lämna ut en uppgift kan föreligga inom t.ex. socialtjänsten eller hälso- och sjukvården, om personal bedömer att en person med ett stort behov av vård eller stöd inte skulle ta emot hjälp om uppgiften lämnas till brottsbekämpningen. Kontaktuppgifter som skyddas av utrikessekretess eller försvarssekretess enligt 15 kap. 1 och 2 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) eller uppgifter i ärenden om fingerade personuppgifter vid bl.a. Polismyndigheten och Skatteverket samt uppgifter i ärenden enligt lagen (2006:939) om kvalificerade skyddsidentiteter hos Polismyndigheten, Säkerhetspolisen

och Försvarsmakten är andra exempel på särskilt känsliga uppgifter som en utlämnande verksamhet efter en intresseavvägning i det enskilda fallet kan avstå från att lämna ut (se 18 kap. 5 §, 21 kap. 3 § tredje stycket och 22 kap. 2 § första stycket OSL).

För att en intresseavvägning ska behöva göras krävs det inte att det rör sig om en sekretessbelagd uppgift, dvs. en uppgift som omfattas av sekretess i den konkreta situationen. Det är tillräckligt att uppgiften omfattas av tillämpningsområdet för en sekretessbestämmelse. Om det rör sig om en uppgift som inte omfattas av en sekretessbestämmelse, ska det inte göras någon intresseavvägning. Sådana uppgifter ska alltid lämnas ut från en myndighet vid begäran från en brottsbekämpande myndighet. En intresseavvägning ska inte heller göras om det rör sig om uppgifter som finns i enskilt bedriven verksamhet och som inte omfattas av tystnadsplikt.

Paragrafens tillämpningsområde överlappar tillämpningsområdet för övriga uppgiftsskyldigheter i lagen. Det är tillräckligt att en av de tillämpliga bestämmelserna innebär att en uppgift ska lämnas ut för att ett utlämnande ska ske.

Uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter

5 § En statlig myndighet som anges i tredje stycket ska lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

De myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten enligt första stycket är

- Arbetsförmedlingen
- Arbetsmiljöverket
- Bolagsverket
- Centrala studiestödsnämnden
- Finansinspektionen
- Fondtorgsnämnden
- Försäkringskassan
- Inspektionen för vård och omsorg
- Kemikalieinspektionen
- Konkurrensverket
- Kriminalvården
- Kronofogdemyndigheten
- Lantmäteriet
- Livsmedelsverket
- Luftfartsverket
- Läke­medelsverket
- länsstyrelserna
- Migrationsverket
- Naturvårdsverket
- Pensionsmyndigheten
- Revisorsinspektionen
- Skatteverket
- Statens jordbruksverk
- Statens skolinspektion
- Statens skolverk
- Tillväxtverket
- Trafikverket

- Transportstyrelsen
- Utbetalningsmyndigheten
- utlandsmyndigheterna

Paragrafen innehåller en skyldighet för vissa statliga myndigheter att lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Enligt *första stycket* ska de myndigheter som anges i tredje stycket lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller dels utan föregående begäran, dvs. på eget initiativ, dels på begäran av en brottsbekämpande myndighet. Vilka myndigheter som räknas som brottsbekämpande myndigheter framgår av 2 §. Vad som avses med brottsbekämpande verksamhet framgår av 3 §.

En myndighet ska lämna ut en uppgift om uppgiften behövs i brottsbekämpande verksamhet. Vid utlämnande på eget initiativ är det den utlämnande myndigheten som bedömer om uppgiften behövs. Att uppgiften behövs innebär att tröskeln för utlämnande är förhållandevis låg. Det måste dock finnas någon konkret omständighet som ger stöd för bedömningen att uppgiften behövs hos en brottsbekämpande myndighet. Det är tillräckligt att en uppgift kan kopplas till ett konstaterat behov eller ett behov som typiskt sett kan förväntas finnas i mottagarens arbete med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller att utreda eller lagföra brott. Utöver uppgifter om misstänkta begångna brott kan även andra uppgifter lämnas ut, t.ex. om en myndighet inom ramen för sitt uppdrag uppmärksammar något som kan vara en indikation på ett brottsligt syfte eller upplägg. Det skulle även kunna handla om att en person innehar egendom som inte står i proportion till personens legitima förvärvskällor och som därför skulle kunna förverkas i enlighet med vad som föreslås i prop. 2023/24:144. I ett svårbedömt fall kan den utlämnande myndigheten ta kontakt med den brottsbekämpande myndigheten för att utröna om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

Vid utlämnande på begäran är det den brottsbekämpande myndigheten som har bäst förutsättningar att bedöma om en uppgift behövs i den brottsbekämpande verksamheten, men det är den utlämnande myndigheten som avgör vilka specifika uppgifter som ska lämnas ut. Den utlämnande myndigheten kan som regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Den brottsbekämpande myndigheten måste inför en begäran noga överväga vilka uppgifter som myndigheten har behov av, och myndighetens begäran måste vara tydlig och tillräckligt precis för att kunna besvaras.

Skyldigheten att lämna ut uppgifter, med eller utan föregående begäran, omfattar uppgifter som finns hos den aktuella myndigheten. En myndighet är därmed inte skyldig att begära in uppgifter från andra i syfte att lämna dessa till brottsbekämpningen. Det ställs inget krav på att uppgiften förekommer i en allmän handling. Uppgiften måste dock finnas tillgänglig för myndigheten.

Den utlämnande myndigheten behöver inte vidta åtgärder som kräver mer än en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader för att efterkomma en begäran. Bestämmelsen

medför ingen skyldighet att särskilt leta efter uppgifter som kan lämnas ut på eget initiativ.

Av *andra stycket* framgår att utlämnande ska föregås av en intresseavvägning. En uppgift ska inte lämnas ut om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. För att en intresseavvägning ska behöva göras krävs det inte att det rör sig om en sekretessbelagd uppgift, dvs. en uppgift som omfattas av sekretess i den konkreta situationen. Det är tillräckligt att uppgiften omfattas av tillämpningsområdet för en sekretessbestämmelse. Om det rör sig om en uppgift som inte omfattas av en sekretessbestämmelse, ska det inte göras någon intresseavvägning. Sådana uppgifter ska alltid lämnas ut från en myndighet vid begäran från en brottsbekämpande myndighet.

Uttrycket står klart innebär att det finns en stark presumtion för att en uppgift ska lämnas ut. För att avstå från att lämna ut en uppgift krävs det att sekretessintresset är betydande eller att den förväntade nyttan för brottsbekämpningen är klart begränsad.

Vid intresseavvägningen ska sekretessens styrka beaktas. Att en uppgift skyddas av absolut sekretess är en omständighet som kan tala för att en uppgift inte ska lämnas ut. Intresseavvägningen ger dock utrymme för att lämna ut även uppgifter som skyddas av absolut sekretess, om det t.ex. är fråga om kvalificerad, systematisk, organiserad eller omfattande brottslighet. Intresset som sekretessen avser att skydda kan i vissa situationer anses vara svagt trots att sekretess gäller med ett omvänt skaderekvisit. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter som i andra sammanhang inte omfattas av en sekretessbestämmelse eller uppgifter som typiskt sett inte framstår som integritetskänsliga.

Utöver sekretessens styrka kan vid intresseavvägningen även viss hänsyn tas till sekretessens föremål, dvs. hur skyddsvärda uppgifterna framstår i den konkreta utlämnandesituationen. Exempel på faktorer som kan påverka sekretessintresset i skärpande riktning är om uppgifterna har lämnats i förtroende eller om de är av känslig art, t.ex. om de innefattar sådana personuppgifter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Andra exempel kan vara att uppgifterna rör affärs- eller driftförhållanden och att röjande i en viss situation kan antas leda till betydande skada för den näringsverksamhet som uppgifterna härrör från.

Vid intresseavvägningen ska brottsbekämpningens intresse av att uppgiften tillförs den brottsbekämpande verksamheten också beaktas. Intresset av att utlämnande sker är t.ex. mycket starkt om det rör sig om ett brott som har ett högt minimistraff eller annars kan förväntas leda till ett längre fängelsestraff. Intresset kan även vara starkt vid mindre allvarlig brottslighet, om denna t.ex. utgör ett led eller en del av organiserad eller systematiskt bedriven brottslighet. Ett starkt intresse av utlämnande kan också finnas om det är fråga om omfattande brottslighet, även om den inte kan anses bedrivas organiserat eller systematiskt.

Av *tredje stycket* framgår vilka statliga myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten. Med länsstyrelserna avses samtliga länsstyrelser. Med utlandsmyndigheterna avses beskickningar, delegationer vid internationella organisationer och karriärkonsulat, se 1 kap. 2 § förordning (2014:115) med instruktion för utrikesrepresentationen.

Från tillämpningsområdet undantas uppgifter som anges i 8 §. Det innebär att uppgifter som skyddas av sådan sekretess inte får lämnas ut med stöd av paragrafen.

Uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

6 § En kommun eller en region ska lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Paragrafen gäller inte för uppgifter som avses i 7 §.

Paragrafen innehåller en skyldighet för kommuner och regioner att lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande i *första stycket* är desamma som för ett utlämnande enligt 5 §, se kommentaren till den paragrafen.

Av *andra stycket* framgår att utlämnande ska föregås av en intresseavvägning. Samma intresseavvägning finns i 5 §, se kommentaren till den paragrafen.

Av *tredje stycket* framgår att uppgifter som ska lämnas ut med stöd av den uppgiftsskyldighet för skolan som följer av 7 § undantas från uppgiftsskyldigheten. Uppgifter som finns hos kommunala och regionala skolhuvudmän men som förekommer i den verksamhet som rektorn ansvarar för, omfattas därmed inte av uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner enligt denna paragraf. I vissa fall kan samma uppgift finnas både hos en kommunal eller regional skolhuvudman och vid en förskole- eller skolenhet. Det medför att kommuner och regioner, inför ett utlämnande, kan behöva klargöra om en uppgift finns i sådan verksamhet som rektor ansvarar för vid en förskole- eller skolenhet och därför inte får lämnas ut med stöd av denna paragraf.

Från tillämpningsområdet undantas uppgifter som anges i 8 §, bl.a. uppgifter som skyddas av viss sekretess inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Det innebär att uppgifter som skyddas av sådan sekretess inte ska lämnas ut med stöd av paragrafen.

Uppgiftsskyldighet för skolan

7 § En rektor inom skolväsendet ska lämna en uppgift som finns i den verksamhet som rektorn ansvarar för, om den begärs av en brottsbekämpande myndighet och behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som avses i första stycket ska också lämnas utan föregående begäran av en rektor inom skolväsendet till Polismyndigheten, om uppgiften behövs i den

brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas ut.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även en rektor vid en internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800). För öppen fritidsverksamhet som avses i 25 kap. skollagen och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller skyldigheten för den personal som huvudmannen utser.

Paragrafen innehåller en skyldighet för skolan att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller inom alla skolformer som omfattas av 1 kap. 1 § skollagen, t.ex. förskola, förskoleklass, grundskola och gymnasieskola. Därutöver gäller skyldigheten även internationella skolor (24 kap. 3 och 4 §§ skollagen) och öppen fritidsverksamhet (25 kap. 4 § skollagen). Skyldigheten gäller oavsett om verksamheten bedrivs med en offentlig eller en enskild huvudman.

Skyldigheten att lämna uppgifter ska fullgöras av rektor vid den aktuella förskole- eller skolenheten. En uppgift som lämnas ska finnas i den verksamhet som rektorn ansvarar för. Uppgiftsskyldigheten avser inte endast information om händelser i skolmiljön. Det avgörande är att informationen är tillgänglig för rektorn i hans eller hennes roll som rektor för viss verksamhet. Informationen kan ha lämnats av t.ex. elever, föräldrar eller annan personal inom skolan.

I *första stycket* finns en skyldighet att på begäran lämna ut uppgifter som behövs i brottsbekämpande verksamhet till brottsbekämpande myndigheter. Vilka myndigheter som räknas som brottsbekämpande myndigheter framgår av 2 §. Rekvisitetet behövs i den brottsbekämpande verksamheten är detsamma som i 5 §, se kommentaren till den paragrafen.

Utlämnandet ska föregås av en intresseavvägning som medför att skolan kan avstå från att lämna ut en uppgift i vissa situationer. En uppgift ska inte lämnas ut om det finns en sekretessbestämmelse eller bestämmelse om tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. För att en intresseavvägning ska göras krävs det inte att det rör sig om en sekretessbelagd uppgift, dvs. en uppgift som omfattas av sekretess i den konkreta situationen. Det är tillräckligt att uppgiften omfattas av tillämpningsområdet för en sekretessbestämmelse. Om det rör sig om en uppgift som inte omfattas av en sekretessbestämmelse, ska det inte göras någon intresseavvägning. Sådana uppgifter ska alltid lämnas ut vid begäran från en brottsbekämpande myndighet.

Att det krävs övervägande skäl för att avstå från utlämnande ger skolan ett förhållandevis stort utrymme att avstå från att lämna ut uppgifter. Det kan t.ex. handla om uppgifter som finns i elevhälsan hos psykolog och kurator och specialpedagog eller speciallärare och som avser psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Den intresseavvägning som ska göras medför att brottsbekämpningens behov av uppgiften behöver vara av viss styrka om en uppgift ska lämnas ut. Det kan exempelvis röra sig om att uppgiften behövs för att bekämpa allvarlig eller organiserad brottslighet. Omvänt kan sådan information om enskilda som ofta framstår som mindre skyddsvärd i regel lämnas ut även i syfte att bekämpa mindre allvarlig brottslighet.

I *andra stycket* finns en skyldighet att lämna uppgifter utan föregående begäran till Polismyndigheten, dvs. på eget initiativ. En uppgift ska lämnas om den behövs i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet. Det är rektorn som bedömer om en uppgift behövs i Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet. Rekviritet behövs har samma innebörd som i 5 §, se kommentaren till den paragrafen. Vad som avses med brottsbekämpande verksamhet framgår av 3 §.

Uppgiftsskyldigheten innebär att uppgifter som utgångspunkt ska lämnas till Polismyndigheten t.ex. när det finns en oro för att en elev är på väg in i kriminalitet eller riskerar att utsättas för brott, eller om personal misstänker brottslig verksamhet på skolan som t.ex. narkotikaförsäljning. För ett utlämnande krävs att konkreta omständigheter ger skäl för oron eller misstanken. Även uppgifter som rör begångna brott kan lämnas ut med stöd av uppgiftsskyldigheten.

Skyldigheten att lämna uppgifter är inte begränsad till viss typ av brott eller till brottslighet av visst allvar. Skyldigheten begränsas av att skolan före ett utlämnande ska göra en intresseavvägning. Till skillnad från uppgiftsskyldigheten i första stycket ska en uppgift enligt andra stycket inte lämnas om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas. Intresseavvägningen är alltså inte beroende av att det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften. Intresseavvägningen ger ett förhållandevis stort utrymme för att avstå från att lämna ut en uppgift.

Intresseavvägningen tar sikte på situationer när skolan t.ex. framgångsrikt ger en elev stöd och det framkommer en uppgift som äventyrar pågående eller planerade insatser om den skulle lämnas till brottsbekämpningen. Skolan kan även i övrigt väga in att ett utlämnande inte får medföra oproportionerligt stor påverkan på den egna verksamheten. Vid bl.a. allvarigare eller systematisk brottslighet bör dock brottsbekämpningens intresse av att ta del av en uppgift i regel väga tyngre.

Från tillämpningsområdet undantas uppgifter som anges i 8 §, bl.a. viss sekretess inom hälso- och sjukvården. Det innebär att uppgifter som skyddas av sådan sekretess, t.ex. inom den medicinska grenen av elevhälsan, inte får lämnas ut med stöd av paragrafen. Det finns dock även fortsättningsvis möjlighet att tillämpa exempelvis en sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för utlämnande av sådana uppgifter.

Ett utlämnande av uppgifter till en brottsbekämpande myndighet utesluter inte att det samtidigt föreligger en skyldighet enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) att genast anmäla till socialnämnden kännedom eller misstanke om att ett barn far illa.

Av *tredje stycket* framgår att skyldigheten att lämna uppgifter enligt första och andra styckena även gäller en rektor vid en internationell skola som avses i 24 kap. skollagen. Detsamma gäller för den personal som huvudmannen utser i sådan öppen fritidsverksamhet som avses i 25 kap. skollagen och för fritidshem som inte är integrerade med en skol- eller förskoleenhet.

Undantag för vissa uppgifter

8 § Uppgiftsskyldigheterna enligt 5–7 §§ är inte tillämpliga på uppgifter som omfattas av

1. sekretess enligt någon av bestämmelserna i 24 kap. 8 §, 25 kap. 1–8 §§ eller 15 §, 26 kap. 1–6 §§ eller 40 kap. 2 eller 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), eller

2. tystnadsplikt enligt någon av bestämmelserna i 6 kap. 12–14 §§ eller 16 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

I paragrafen anges vilka uppgifter som inte omfattas av uppgiftsskyldigheterna i 5–7 §§. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

De uppgifter som undantas från uppgiftsskyldigheternas tillämpningsområde är bl.a. uppgifter som skyddas av närmare angiven hälso- och sjukvårdssekretess, socialtjänstsekretess och tystnadsplikt i enskild hälso- och sjukvård. Undantagen innebär att merparten av de uppgifter om enskilda som finns inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården vid kommuner och regioner samt inom elevhälsans medicinska gren undantas från uppgiftsskyldigheterna. Det kan dock finnas uppgifter inom dessa verksamheter som inte skyddas av nämnda sekretessbestämmelser och därför ska lämnas ut om förutsättningarna i respektive bestämmelse om uppgiftsskyldighet är uppfyllda.

Även uppgifter som skyddas av statistiksekretess och sekretess för uppgifter vid lagring och teknisk bearbetning i samma lag undantas från tillämpningsområdet. Uppgifter som skyddas inom notarius publicus verksamhet, t.ex. vid beskickningar och konsulat, undantas också från tillämpningsområdet.

Paragrafen reglerar inte undantag från uppgiftsskyldigheten i 4 §. Från den uppgiftsskyldigheten görs alltså inga undantag.

13.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Skyldighet att lämna uppgifter till vissa verksamheter inom Skatteverket

8 § Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i *Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige* ska lämnas till den verksamheten.

Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna.

Paragrafen innehåller en skyldighet för Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet att lämna ut uppgifter till vissa andra verksamheter inom Skatteverket. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att hänvisningen till 7 §, som upphävs, ersätts av en uppräknning av de verksamhetsgrenar inom Skatteverket som skattebrottsenheten ska lämna uppgifter till.

9 § En uppgift enligt 8 § som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Paragrafen innehåller den intresseavvägning som den utlämnande verksamheten inom Skatteverket ska göra innan en sekretessbelagd uppgift lämnas ut. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.4.

Ändringen innebär att hänvisningen till 7 §, som upphävs, tas bort.

13.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

8 kap.

2 a § En svensk värdepapperscentral och ett kontoförande institut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En svensk värdepapperscentral eller ett kontoförande institut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt första stycket ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller bl.a. en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Hittillsvarande 8 kap. 2 a § byter beteckning till 8 kap. 2 b §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket första meningen innebär en skyldighet för svenska värdepapperscentraler och kontoförande institut att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Sådana uppgifter ska på begäran lämnas till Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka viss brottslig verksamhet. Den brottsliga verksamheten ska innefatta brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Polismyndighetens verksamhet omfattar också underrättelseverksamheten hos Ekobrottsmyndigheten som Polismyndigheten leder. Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 2 §. Med uttrycket enskilt fall avses ett pågående underrättelseärende.

Det är det finansiella företaget som ska pröva om förutsättningarna för att lämna ut uppgifter enligt bestämmelsen är uppfyllda. Det är dock de brottsbekämpande myndigheterna som måste göra bedömningen av om det finns ett behov av uppgifterna i det enskilda fallet och ange på vilket sätt förutsättningarna för ett utlämnande i övrigt är uppfyllda. Prövningen

som det finansiella företaget ska göra är därmed av mer formell art och består i att bedöma om begäran uppfyller de krav som anges i bestämmelsen.

Uppgifterna ska enligt första stycket *andra meningen* lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form. Att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål innebär att det finansiella företaget ska prioritera handläggningen av en begäran för att åstadkomma ett snabbt utlämnande. Att uppgifterna ska lämnas i elektronisk form innebär inte att de alltid behöver skickas på elektronisk väg. I vissa fall kan det vara fråga om säkerhets känslig information som behöver överlämnas på annat sätt, t.ex. på ett usb-minne.

Av *andra stycket* framgår att en svensk värdepapperscentral och ett kontoförande institut och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket. Tystnadsplikten är alltså begränsad till obehörigt röjande av vissa uppgifter. Det innebär att uppgifter får lämnas ut till exempelvis tillsynsmyndigheten eller annars som en följd av en skyldighet i lag eller annan författning, eftersom ett sådant röjande inte kan anses vara obehörigt.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

Fjärde stycket innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

4 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 2 b § får besluta att värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet samt värdepapperscentralens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 2 b § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelandeförbud vid begäran om uppgifter enligt 2 b §. Ändringarna i *första stycket* är redaktionella och föranleds av att 2 a § betecknas 2 b §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

5 kap.

10 § Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i

- 8 kap. 2 b § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,
- 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
- 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
- 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
- 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
- 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster,
- 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),
- 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
- 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,
- 16 kap. 37 § lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,
- 1 kap. 7 § lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering, och
- 1 kap. 6 § lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt).

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelande-förbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Paragrafen innehåller en upplysning om i vilka lagar det finns bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Ändringen är en följd av att uppgiftsskyldigheten i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument som paragrafen hänvisar till ändrar beteckning. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.5 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

12 kap.

10 § Av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 10 kap. 21–23 §§ samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter om brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet.

Detsamma gäller enligt 10 kap. 19 § samma lag uppgifter som behövs för att förhindra ett förestående eller avbryta ett pågående brott som avses i den paragrafen. Av 10 kap. 18 a § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild som inte har fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i brottsförebyggande syfte under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 b § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i syfte att förebygga terroristbrottslighet under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 c § samma lag framgår dessutom att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde

lämnas till Polismyndigheten i syfte att förebygga våld eller andra övergrepp mot en närstående under vissa angivna förutsättningar.

Från socialtjänsten ska utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna i ett enskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket eller Tullverket,

2. uppgifter som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), och

3. uppgifter om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

Paragrafens första och andra stycke innehåller upplysningar om de sekretessbrytande bestämmelser inom socialtjänstens område som finns i 10 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I paragrafens tredje stycke anges ett antal situationer som utgör självständig grund för att bryta sekretess. Övervägandena finns i avsnitt 6.10.

I första stycket görs en följdändring med anledning av ändringen i 10 kap. 23 § OSL.

Tredje stycket första punkten ändras på så sätt att Tullverket läggs till i uppräknningen av vilka brottsbekämpande myndigheter som kan få ut en uppgift om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem. Punkten ändras även på så sätt att uttrycket enskilt fall används i stället för särskilt fall. Detta innebär ingen ändring i sak.

13.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

2 kap.

19 a § Ett fondbolag och ett förvaringsinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för fondbolag och förvaringsinstitut att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form. Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 19 §.

Av *andra stycket* framgår att ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

13 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta om det tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 1 kap. 4 § eller 7 kap. 1 §,

2. hur ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla information om de uppgifter som avses i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

3. på vilket språk ett förvaltningsbolag eller fondföretag ska tillhandahålla funktionerna i 1 kap. 6 c § första stycket och 8 § första stycket,

4. på vilket språk ett fondföretag ska tillhandahålla information enligt 1 kap. 9 § första stycket 1 och 2 och 9 a § första stycket,

5. hur ett fondföretag ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföringen av andelar i företaget enligt 1 kap. 9 § första stycket 2,

6. hur medel för distanskommunikation får användas när ett fondföretag som har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar i företaget ska tillhandahålla kvarvarande andelsägare här i landet information enligt 1 kap. 9 a § första stycket,

7. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,

8. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,

9. på vilket språk underrättelsen enligt 2 kap. 15 c § första stycket ska skrivas,

10. hur fondbolaget ska offentliggöra handlingarna enligt 2 kap. 15 c § fjärde stycket,

11. vad ett fondbolag ska iakttä för att uppfylla skyldigheterna i 2 kap. 17, 17 c och 17 f §§,

12. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 2 kap. 17 g §,

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 19 a § första stycket och 20 § första stycket ska lämnas,

14. vilken information som ska lämnas i underrättelsen till andelsägare enligt 4 kap. 9 a § och på vilket sätt underrättelsen ska lämnas,

15. villkor som en andelsklass får vara förenad med enligt 4 kap. 10 § andra stycket 2 och under vilka förutsättningar en andelsklass får vara förenad med ett visst villkor,

16. utformningen och tillämpningen av metoder för justerat fondandelsvärde enligt 4 kap. 10 b § och vilka krav som ska uppfyllas när ett justerat fondandelsvärde beräknas och används,

17. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 4 kap. 20 §,

18. på vilket språk informationen enligt 4 kap. 20 § ska tillhandahållas,

19. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 4 kap. 26 § ska beräknas,

20. hur informationen enligt 4 kap. 28 § ska presenteras,

21. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en värdepappersfond får placeras i enligt 5 kap. 1 § andra stycket första meningen,

22. vilka tekniker och instrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 1 § tredje stycket samt villkor och gränser för sådan användning,
23. det system för riskhantering ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena,
24. kriterier för indexfonder enligt 5 kap. 7 §,
25. beräkning av exponeringar enligt 5 kap. 13 och 14 §§,
26. på vilket sätt underrättelsen till andelsägarna enligt 5 a kap. 7 § ska lämnas,
27. vilka fel och försummelser som ska rapporteras enligt 5 a kap. 18 §,
28. förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 5 a kap. 37 och 46 §§,
29. vilka åtgärder ett fondbolag ska vidta för att uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 7 kap. 3 §,
30. vad informationen enligt 8 kap. 8 § ska innehålla, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen,
31. på vilket språk de handlingar som ska lämnas tillsammans med ansökan enligt 8 kap. 19 § ska upprättas,
32. vilka upplysningar fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut ska lämna till Finansinspektionen enligt 10 kap. 2 § första stycket och när upplysningarna ska lämnas, och
33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i *punkt 13* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 2 kap. 19 a § första stycket. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

1 kap.

10 b § *Ett kreditinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.*

Ett kreditinstitut eller den som är verksam i kreditinstitutet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för kreditinstitut att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 10 §.

Av *andra stycket* framgår att ett kreditinstitut och de som är verksamma i kreditinstitutet inte obehörigen får röja för kunden eller någon

utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *trede stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

16 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilken information ett kreditinstitut ska lämna till sina kunder eller till dem som institutet erbjuder sina tjänster,

2. hur uppgifter enligt 1 kap. 10 b § första stycket och 11 § ska lämnas,

3. de krav som ska gälla för deltagande i ledningen av ett kreditinstitut enligt 3 kap. 2 § första stycket 4 och 5 och 14 kap. 2 § andra stycket 1,

4. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 3 kap. 5–7 §§,

5. vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla de krav på soliditet och likviditet, riskhantering, genomlysning, system för hantering av uppgifter om insättare och deras insättningar, amortering, sundhet, att inte bidra till finansiella obalanser på kreditmarknaden samt riktlinjer och instruktioner som avses i 6 kap. 1–5 §§,

6. erkännande av utländska krav enligt 6 kap. 3 d §,

7. innehållet i en återhämtningsplan enligt 6 a kap. 1 § och en koncernåterhämtningsplan enligt 6 a kap. 2 §, när planerna ska upprättas och hur ofta de ska uppdateras,

8. innehållet i en ansökan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 3 § första stycket,

9. vad det beslut som styrelsen i det stödgivande företaget fattar enligt 6 b kap. 8 § ska innehålla,

10. innehållet i en anmälan om givande av koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 11 §,

11. offentliggörandet av information enligt 6 b kap. 16 §,

12. vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla de krav på kreditprövning, dokumentation och beslutsunderlag som avses i 8 kap. 1–4 §§ i fråga om

– krediter till andra än konsumenter, och

– sådana krediter till konsumenter som är bostadskrediter,

13. tillhandahållande av tjänster till en jävskrets som avses i 8 kap. 5 och 6 §§,

14. kreditinstituts mångfaldspolicy vid tillsättandet av styrelse samt resurser för introduktion och utbildning av styrelseledamöter,

15. vilka begränsningar som gäller när ett bankaktiebolag eller ett kreditmarknadsbolag tar emot egna aktier eller aktier i sitt moderbolag som pant enligt 10 kap. 12 §,

16. vilka upplysningar ett kreditinstitut och sådana utländska kreditinstitut som inrättat filial i Sverige ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet,

17. vilka kreditinstitut som ska upprätta register som avses i 13 kap. 8 a §, vad registren ska innehålla och inom vilken tid kreditinstitutet ska ge in registren för olika typer av avtal, och

18. sådana avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och underrättelser som avses i 13 kap. 16 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i *andra punkten* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 1 kap. 10 b §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

6 kap.

7 a § Ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag och ett blandat finansiellt holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag och ett blandat finansiellt holdingföretag att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 7 §.

Av *andra stycket* framgår att ett försäkringsbolag, tjänstepensionsföretag, blandade finansiella holdingbolag och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

9 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur balansomslutningen och kapitalkraven ska beräknas enligt 2 kap. 2–4 §§,
2. de närmare förutsättningarna för att tillämpa bestämmelsen i 3 kap. 4 §,
3. hur kapitalbasen och kapitalkraven ska beräknas enligt 5 kap. 3–5 §§,
4. hur riskkoncentrationer enligt 5 kap. 7 § ska värderas,

5. hur interna transaktioner enligt 5 kap. 9 § ska värderas,
6. innehållet, omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 5 kap. 10 §,
7. sådana riskkoncentrationer och interna transaktioner som ska rapporteras enligt 5 kap. 11 § och fullgörandet av denna rapportering,
8. kraven på system för riskhantering och rutiner för intern kontroll enligt 5 kap. 13 och 14 §§, och
9. hur uppgifter enligt 6 kap. 7 a § första stycket och 8 § ska lämnas.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i *punkt 9* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bl.a. hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 6 kap. 7 a §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

1 kap.

11 b § *Ett värdepappersbolag, en börs och en central motpart ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.*

Ett värdepappersbolag, en börs eller en central motpart eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för ett värdepappersbolag, en börs och en central motpart att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 11 §.

Av *andra stycket* framgår att ett värdepappersbolag, en börs, en central motpart och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur uppgifter enligt *11 b § första stycket* och 12 § ska lämnas,
2. vilka som är anmälningsskyldiga enligt 15 §, och
3. vad en förteckning enligt 16 § ska innehålla.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Genom ändringen i *första punkten* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 11 b §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.10 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

10 kap.

Förebyggande, förhindrande och upptäckande av brottslig verksamhet

18 a § Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen *eller Tullverket*, om

1. det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet, *och*
2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Paragrafen innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för socialtjänsten att under vissa förutsättningar lämna uppgifter om unga till vissa brottsbekämpande myndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Första stycket ändras på så sätt att uppgifter även kan lämnas ut till Tullverket. Ett utlämnande kan ske till alla delar av underrättelseverksamheten vid Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket.

I *första punkten* ändras rekvisitet särskilda omständigheter till konkreta omständigheter. Någon ändring i sak är inte avsedd och tidigare förarbetsuttalanden rörande begreppet särskilda omständigheter är därmed alljämt relevanta (se t.ex. prop. 2011/12:171 s. 46).

Första stycket ändras även på så sätt att hittillsvarande andra punkten tas bort. Personal inom socialtjänsten ska därmed inte längre vid ett utlämnande bedöma om en uppgift kan antas bidra till att förhindra att den unge utövar brottslig verksamhet.

18 b § Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § *andra stycket samt* 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

1. brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666),
2. försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag, *eller*
3. brott mot Sveriges säkerhet.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Paragrafen innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör att uppgifter om enskilda under vissa förutsättningar kan lämnas ut till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka vissa brott. Övervägandena finns i avsnitt 6.6 och 6.7.

Ändringarna i *första stycket* innebär att bestämmelsen även bryter hälso- och sjukvårdssekretess enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket. Det betyder att även hälso- och sjukvården får lämna ut uppgifter till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda. På motsvarande sätt som i 18 a § ändras uttrycket särskilda omständigheter till konkreta omständigheter, se kommentaren till den paragrafen.

Första stycket ändras också på så sätt att hittillsvarande andra och tredje punkterna tas bort och första punkten delas upp i två punkter. Personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska därmed inte längre vid utlämnande bedöma om en uppgift kan antas bidra till att förhindra att den enskilde utövar brottslig verksamhet och ska inte heller ta hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller andra särskilda skäl.

En ny *punkt 3* läggs till. Tillägget innebär att utlämnande även kan ske för att förebygga, förhindra eller upptäcka brott mot Sveriges säkerhet. Med brott mot Sveriges säkerhet avses i första hand brott i 18 och 19 kap. brottsbalken och vissa allvarliga brott i 13 kap. brottsbalken.

Övriga ändringar är endast redaktionella.

18 c § Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten, om

1. det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det *lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer, och*

2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Paragrafen innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till Polismyndigheten i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka våld i nära relationer. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

I *första stycket* ändras uttrycket särskilda omständigheter till konkreta omständigheter på motsvarande sätt som i 18 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Vidare ändras första stycket på så sätt att hittillsvarande andra punkten tas bort. Ändringen innebär att personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården inte längre ska bedöma om en uppgift kan antas bidra till att förhindra att en enskild utövar brottslig verksamhet vid ett utlämnande.

Ändringarna i övrigt är endast språkliga och redaktionella.

21 § Sekretessen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott

1. som riktats mot någon som inte har fyllt arton år, och
2. som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstypning av kvinnor, eller ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling till ett sådant brott.

Paragrafen innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter som angår misstanke om begångna våldsbrott som riktats mot någon som inte har fyllt arton år till en åklagarmyndighet eller till Polismyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

Paragrafen ändras på så sätt att det förtydligas att även uppgifter som rör ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling till de brott som anges kan lämnas ut. Ändringen i övrigt är endast redaktionell.

22 a § Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket samt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

1. ett begånget brott enligt någon av 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), eller
2. ett begånget försök eller en begången förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag.

Paragrafen innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör att uppgifter om terroristbrottslighet under vissa förutsättningar kan lämnas ut till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen. Övervägandena finns i avsnitt 6.7.

Paragrafen ändras på så sätt att den även bryter hälso- och sjukvårdssekretess enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket. Det betyder att även hälso- och sjukvården får lämna ut uppgifter med stöd av paragrafen till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.

23 § Om inte annat följer av 19–22 §§ får en uppgift som rör misstanke om ett begånget brott och som är sekretessbelagd enligt 24 kap. 2 a eller 8 §, 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3–8 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket eller 2–6 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 eller 12 §, 33 kap. 2 eller 4 a §, 36 kap. 3 § eller 40 kap. 2 eller 5 § lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om misstanken angår

1. brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i sex månader eller mer, eller
2. försök, förberedelse eller stämpling till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer.

Paragrafen innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som innebär att en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott under vissa förutsättningar kan lämnas ut till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

Paragrafen ändras på så sätt att ordet angår i första ledet ersätts med rör. Ändringen tydliggör att t.ex. även uppgifter om personer som inte är misstänkta för det begångna brottet kan lämnas ut, så länge uppgifterna rör en sådan misstanke. Det innebär också att uppgifter om flera personer kan lämnas ut om det behövs för att identifiera en gärningsperson.

Första punkten ändras på så sätt att uppgifter kan lämnas vid misstanke om mindre allvarliga fullbordade brott än hittills. För utlämnande krävs misstanke om ett begånget brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är sex månader eller mer. Ändringen i övrigt är endast språklig.

Ändringen av *andra punkten* innebär att det även i fråga om ett försöksbrott krävs mindre allvarliga brott än hittills. Det är tillräckligt att uppgiften rör en misstanke om försök till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för det fullbordade brottet är fängelse i ett år eller mer. Det görs även ett tillägg som innebär att en uppgift som rör en straffbar förberedelse eller stämpling till brott kan lämnas ut med stöd av bestämmelsen. Ändringen i övrigt är endast språklig.

Nuvarande tredje punkten utgår.

24 § Sekretess som följer av andra sekretessbestämmelser än dem som anges i 19–23 §§, 25 kap. 2 § första stycket och 26 kap. 1 a § första stycket hindrar inte att en uppgift som rör misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse *ingår i straffskalan* för brottet.

Paragrafen innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör att uppgifter om begångna brott under vissa förutsättningar kan lämnas ut till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet. Övervägandena finns i avsnitt 6.9 och 7.1.

På motsvarande sätt som i 23 § ersätts ordet angår med rör, se kommentaren till den paragrafen. Dessutom görs en ändring så att det inte längre krävs att det misstänkta brottet ska kunna antas föranleda någon annan påföljd än böter. Det innebär att det vid ett utlämnande inte längre krävs att den utlämnande myndigheten gör en bedömning av vilken påföljd det misstänkta brottet kommer att föranleda.

Ändringen i övrigt är endast språklig.

26 kap.

9 e § Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som rör en enskild till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket i syfte att den mottagande myndigheten ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar brott med fängelse i straffskalan.

Sekretessen hindrar inte heller att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som rör misstanke om ett brott som har begåtts inom myndighetens verksamhet till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.

En uppgift får inte lämnas enligt första eller andra stycket om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Paragrafen, som är ny, innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för Statens institutionsstyrelse (SiS) att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket utan hinder av sekretess enligt 1 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.11.

Första stycket innebär att en uppgift kan lämnas ut till de uppräknade myndigheterna för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, dvs. på underrättelsestadiet, innan det finns konkreta misstankar om att ett brott är begånget. En uppgift kan bl.a. lämnas av en person som har fått kännedom om uppgiften på grund av sin anställning, uppdrag eller tjänsteplikt hos SiS (jfr 2 kap. 1 §).

För ett utlämnande krävs att det finns en risk för att den enskilde kommer att utöva brottslig verksamhet som innefattar brott med fängelse i straffskalan. Det ska finnas konkreta omständigheter som motiverar bedömningen att det finns risk för att brottslig verksamhet kommer att utövas. Det motsvarar vad som gäller enligt 10 kap. 18 a–18 c §§. Risken ska med hänsyn till samtliga omständigheter varken framstå som obetydlig eller avlägsen.

Uppgifter som kan vara aktuella att lämna ut med stöd av bestämmelsen är framför allt sådana som rör en enskild som är placerad på någon av SiS institutioner, men även uppgifter som rör andra enskilda kan lämnas ut.

Bestämmelsen i *andra stycket* bryter sekretess för uppgifter som rör misstanke om begångna brott som har skett inom SiS verksamhet. För att ett brott ska anses ha skett inom SiS verksamhet ska brottet ha en koppling till verksamhet som bedrivs av myndigheten. Det krävs inte att brottet i alla delar har begåtts på en institution, utan uppgifterna kan röra ett brott som t.ex. har planerats av en person under tiden som han eller hon var placerad på en institution. Möjligheten att lämna ut uppgifter om begångna brott rör alla slags brott, utan begränsning till brottets allvar eller slag.

Tredje stycket innehåller en intresseavvägning som innebär att SiS i ett enskilt fall kan bedöma att en uppgift inte ska lämnas med stöd av paragrafen, om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde, eller av andra särskilda skäl, är olämpligt att uppgiften lämnas ut. Intresseavvägningen motsvarar den som görs t.ex. vid utlämnande från socialtjänsten i 10 kap. 18 a §. Förarbetsuttalanden angående den sistnämnda paragrafen är därmed relevanta till stöd för tillämpningen (prop. 2011/12:171 s. 47).

13.11 Förslaget till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

6 kap.

15 § Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter som

1. gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett *enskilt fall* begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket *eller Tullverket*,

2. begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för personskydd för

a) statschefen, tronföljaren, en annan medlem av kungahuset, en talman, en riksdagsledamot, statsministern, ett statsråd, en statssekreterare eller kabinetssekreteraren,

b) en person vars personskydd Säkerhetspolisen ansvarar för i samband med statsbesök och liknande händelser, eller

c) en person som Säkerhetspolisen i ett enskilt fall har beslutat om personskydd för,

3. *begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet,*

4. behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

5. Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

6. behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning eller polisprogrammet, eller

7. behövs för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort eller taxiförläggning enligt taxitrafiklagen (2012:211).

Paragrafen innehåller skyldigheter för hälso- och sjukvårdspersonal att lämna vissa uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.7 och 6.10.

Ändringen i *första punkten* innebär att även Tullverket kan få ut uppgifter om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning. Begreppet *enskilt fall* används i stället för *särskilt fall*. Någon ändring i sak är inte avsedd.

I paragrafen införs en ny *punkt 3* som innebär en skyldighet för hälso- och sjukvårdspersonal att i ett enskilt fall på begäran lämna ut uppgifter som behövs i Säkerhetspolisens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet. Med terroristbrottslighet avses brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666) och med brott mot Sveriges säkerhet avses i första hand brott enligt 18 och 19 kap. brottsbalken och vissa allvarliga brott i 13 kap. brottsbalken. Med ”enskilt fall” avses att varje begäran om uppgifter måste vara hänförlig till t.ex. ett pågående underrättelseärende. Syftet med begäran får därmed inte vara att få del av uppgifter som visar på nya brottsupplägg eller fenomen.

Det är Säkerhetspolisen som har bäst förutsättningar att bedöma om en uppgift behövs i verksamheten för att förebygga, förhindra eller upptäcka terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet. Den utlämnande verksamheten kan därför som regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs för de angivna ändamålen, men det är hälso- och sjukvårdspersonalen som avgör vilka specifika uppgifter som ska lämnas ut.

13.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

3 kap.

Uppgiftsskyldighet

13 a § Betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 12 §.

Av andra stycket framgår att ett betalningsinstitut, en registrerad betaltjänstleverantör och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I tredje stycket upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

29 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av kapitalkrav enligt 2 § första stycket,
2. hur betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska hantera medel enligt 6 §,
3. hur betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska hantera de medel för genomförandet av betalningstransaktioner som avses i 7 § andra stycket och hur stor andel av medlen hos betalningsinstitut eller registrerade betaltjänstleverantörer som omfattas av skyddskraven enligt 7 § tredje stycket,
4. vilka uppgifter som ska anses relevanta enligt 8 §,
5. hur uppgifter enligt 13 a § första stycket och 14 § ska lämnas, och
6. vad ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör ska iakttä och vilka krav betalningsinstitutet eller den registrerade betaltjänstleverantören ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 28 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Genom ändringen i *femte punkten* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt den nya 13 a § ska lämnas. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.13 Förslaget om lag om ändring i skollagen (2010:800)

29 kap.

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- bosättning (2–5 §§),
- hemkommun och hemregion (6 §),
- utlandssvenska elever (7 §),
- personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning (8 §),
- kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar (9 §),
- handläggning (10 och 11 §§),
- talerätt (12 §),
- samverkan och anmälan till socialnämnden (13 §),
- tystnadsplikt (14 §),
- International Baccalaureate (17 §),
- överlämnande av betyghandlingar (18 §),
- informationsskyldighet (19 §),
- uppgiftsskyldighet (19 a–19 b §§), och
- övriga bemyndiganden (20–29 §§).

Paragrafen innehåller en uppräknning av vilka bestämmelser som finns i 29 kap. skollagen. I paragrafen görs en ändring som innebär att den uppgiftsskyldighet som följer av 19 b § läggs till. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.1.

19 b § I lagen (2024:000) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna finns bestämmelser om skyldighet att i vissa fall lämna uppgifter till brottsbekämpningen.

Paragrafen är ny och innehåller en bestämmelse som upplyser om de skyldigheter för skolan att lämna uppgifter till brottsbekämpningen som följer av lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.1.

13.14 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

19 kap.

45 a § Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 45 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott

för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket eller den som är verksam i ett sådant företag får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för företag som fullgör skyldigheter enligt 19 kap. att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 45 §.

Av *andra stycket* framgår att företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket och de som är verksamma i ett sådant företag inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

104 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 16–22 §§,
2. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas när kraven är likvärdiga enligt 30 §,
3. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 33 §,
4. innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 35 § andra stycket,
5. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 37 och 49 §§,
6. företagstyrningssystem inom en grupp enligt 42 §,
7. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 43 §,
8. hur uppgifter enligt 45 a § första stycket och 46 § ska lämnas, och
9. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 71 § tredje stycket.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i *punkt 8* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer också får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt den nya 45 a § ska lämnas. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

3 kap.

Uppgiftsskyldighet

13 a § *Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.*

Ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 12 §.

Av *andra stycket* framgår att institut för elektroniska pengar, registrerade utgivare och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

5 kap.

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av genomsnittligt utestående skulder enligt 2 kap. 3 § 5,
2. vad som utgör tillräckliga styr- och kontrollformer vid prövning av en ansökan enligt 2 kap. 6 § första stycket 2 a,
3. beräkningen av kapitalkrav enligt 3 kap. 2 § första stycket,
4. hur institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska hantera medel enligt 3 kap. 6 §,
5. hur institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska hantera medel enligt 3 kap. 7 § andra stycket som tagits emot i utbyte mot utgivna elektroniska pengar och andra medel som tagits emot för genomförandet av betalningstransaktioner och hur stor andel av medlen hos instituten eller utgivarna som omfattas av skyddskraven enligt 3 kap. 7 § tredje och fjärde styckena,
6. vilka uppgifter som ska ges till Finansinspektionen enligt 3 kap. 8 §,

7. vilka uppgifter som ska anses relevanta enligt 3 kap. 9 §,
8. hur uppgifter enligt 3 kap. 13 a § första stycket och 14 § ska lämnas,
9. vad institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska iaktta och vilka krav institutet eller utgivaren ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 3 kap. 29 §,
10. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 2 § och när upplysningarna ska lämnas, och
11. sådana avgifter som avses i 7 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i *punkt 8* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur bl.a. uppgifter enligt den nya 3 kap. 13 a § ska lämnas. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

8 kap.

24 a § *En AIF-förvaltare och ett förvaringsinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.*

En AIF-förvaltare eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för en AIF-förvaltare och ett förvaringsinstitut att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 24 §.

Av *andra stycket* framgår att en AIF-förvaltare, ett förvaringsinstitut och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

15 kap.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4 och 3 § andra stycket och 5 kap. 5 § tredje stycket,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningsystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelser som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, samt

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i *punkt 13* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur bl.a. uppgifter enligt den nya 8 kap. 24 a § ska lämnas. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

6 kap.

Uppgiftsskyldighet

10 a § *Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag och ett värdepappersinriktat holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.*

Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett värdepappersinriktat holdingföretag eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag och ett värdepappersinriktat holdingföretag att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 10 §.

Av *andra stycket* framgår att ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag, ett värdepappersinriktat holdingföretag och den som är verksam i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *trede stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

10 kap.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka krav som ska ställas på den som ska ingå i ledningen i

a) ett finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 3 kap. 5 §, eller

b) ett värdepappersinriktat holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 3 a kap. 2 §,

2. vid vilken tidpunkt, på vilken plats och med vilka intervall

a) kreditinstitut ska offentliggöra sådan information som anges i artiklarna 431–455 i tillsynsförordningen, och

b) värdepappersbolag ska offentliggöra sådan information som anges i artikel 46 i värdepappersbolagsförordningen,

3. vilken information moderföretag ska offentliggöra enligt 6 kap. 2 §,

4. när kapitalbaskraven i tillsynsförordningen eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012 inte ska anses täcka en risk och hur nivån på ett särskilt kapitalbaskrav enligt 2 kap. för att täcka en sådan risk ska fastställas,

5. de omständigheter som ska beaktas, dels vid prövningen enligt 2 kap. 2 § av om ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag ska uppfylla ett särskilt likviditetskrav, dels vid fastställandet av en lämplig nivå för ett sådant särskilt likviditetskrav i samband med en översyn och utvärdering av företaget, och

6. hur uppgifter enligt 6 kap. *10 a § första stycket* och 11 § ska lämnas.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i *punkt 6* innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer också får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 6 kap. 10 a §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

2 kap.

Möjlighet för enskilda att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter

5 § *Enskilda får behandla personuppgifter för att lämna uppgifter som begärs av Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en rättslig grund som innebär en möjlighet för enskilda att behandla personuppgifter för att lämna sådana uppgifter till brottsbekämpande myndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Bestämmelsen utgör en rättslig grund för s.k. vidarebehandling av personuppgifter. Vidarebehandling avser behandling för andra ändamål än det ändamål för vilket personuppgifterna samlades in. Bestämmelsen medger att personuppgifter lämnas ut till en brottsbekämpande myndighet, oavsett om det ändamålet är förenligt med insamlingsändamålet eller inte. Det medför att den enskilde inte behöver pröva om behandlingen är förenlig med den s.k. finalitetsprincipen i artikel 5.1.b och 6.4 i EU:s dataskyddsförordning. Ett exempel på vidarebehandling av personuppgifter som omfattas av bestämmelsen är att en enskild behandlar personuppgifter som samlats in genom kamerabevakning för att lämna ut till en brottsbekämpande myndighet, även om kamerabevakningen från början anordnats för ett annat syfte än att motverka brottslighet. Med enskilda avses både fysiska och juridiska personer.

Bestämmelsen är tillämplig när en brottsbekämpande myndighet har begärt att få ta del av personuppgifterna. Behandlingen ska ske i syfte att lämna ut personuppgifter till sådan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott. Bestämmelsen ger därmed inte enskilda rätt att behandla personuppgifter för utlämnande till annan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet kan bedriva, t.ex. för att verkställa straffrättsliga påföljder, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller sådan kontrollverksamhet som brottsbekämpande myndigheter i vissa fall bedriver. Bestämmelsen utgör en möjlighet att behandla personuppgifter. Den medför inte någon skyldighet att lämna ut eller på annat sätt behandla personuppgifter.

Den möjlighet till vidarebehandling utan en prövning enligt finalitetsprincipen som följer av bestämmelsen medför inte att andra grundläggande principer för behandling av personuppgifter kan åsidosättas. Övriga krav på personuppgiftsbehandlingen måste alltså iakttagas. Som exempel kan anges att utlämnandet av personuppgifter måste omfattas av lämpliga säkerhetsåtgärder (se artiklarna 5.1 c och 32 i EU:s dataskyddsförordning). Ett annat exempel är att fler uppgifter än vad som behövs för att svara på den brottsbekämpande myndighetens begäran inte ska lämnas ut i enlighet med principen om uppgiftsminimering. Om det uppstår tveksamhet i frågan om vilka uppgifter som bör lämnas ut för att tillmötesgå den brottsbekämpande myndighetens begäran bör samråd ske med myndigheten.

13.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag

16 kap.

Uppgiftsskyldighet

36 a § *Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 36 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket,*

Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket eller den som är verksam i en sådan verksamhet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för företag som fullgör skyldigheter enligt 16 kap. att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 36 §.

Av andra stycket framgår att de företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i första stycket och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I tredje stycket upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

41 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur och när den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 15–17, 20 och 22 §§,

2. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 18 §, 3. innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 21 § andra stycket,

4. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 23, 27 och 33 §§,

5. företagsstyrningssystem inom en grupp enligt 29 §,

6. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 31 §, och

7. hur uppgifter enligt 36 a § första stycket och 37 § ska lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur och när ett företag ska lämna upplysningar enligt 23, 27 och 33 §§.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i punkt 7 innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer också får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 36 a §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:899) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gräsrotsfinansiering

1 kap.

6 a § En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

En leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster eller den som är verksam i en sådan verksamhet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt första stycket ska lämnas.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 6 §.

Av *andra stycket* framgår att en leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster och de som är verksamma i verksamheten inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

Fjärde stycket innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om hur uppgifterna ska lämnas.

13.21 Förslaget till lag om ändring i lag om ändring i lagen (2022:200) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen

(2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

15 kap.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iakttä för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningsystem och vad förvaltaren ska iakttä för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iakttä för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare

som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelse som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, *och*

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.1. Ändringen i *punkt 13* i ändringslagen är en följdändring på grund av att det införs en ny uppgiftsskyldighet i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. I *punkt 28* görs en språklig ändring.

13.22 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:201) om ändring i lagen (2021:110) om ändring i lagen (2019:543) om ändring i lagen (2018:1799) om ändring i lagen (2018:546) om ändring i lagen (2017:1149) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

15 kap.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 3 kap. 2 § tredje stycket,

2. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta om förvaltaren tar emot medel med redovisningsskyldighet enligt 3 kap. 2 a §,

3. vad en AIF-förvaltare ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i 4 kap. 2 § första stycket 4,

4. hur en AIF-förvaltare ska lämna uppgifter enligt 4 kap. 5 c § och 6 kap. 2 c § första stycket och hur den sonderande marknadsföringen ska dokumenteras enligt 4 kap. 5 b § första stycket 3 och 6 kap. 2 b § första stycket,

5. tillhandahållande av information om de uppgifter som utförs genom sådana funktioner som avses i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

6. på vilket språk en AIF-förvaltare ska tillhandahålla funktionerna i 5 kap. 2 § andra stycket 4, 6 § första stycket och 11 § första stycket 1,

7. hur en AIF-förvaltare ska offentliggöra avsikten att upphöra med marknadsföring enligt 5 kap. 7 a § första stycket 2,

8. hur medel för distanskommunikation får användas när en AIF-förvaltare som efter en anmälan enligt 5 kap. 7 a § har upphört med marknadsföring i Sverige av andelar eller aktier i en alternativ investeringsfond ska tillhandahålla kvarvarande andels- eller aktieägare i fonden här i landet information enligt 5 kap. 7 c § första stycket,

9. vilka poster som får räknas in i startkapitalet och kapitalbasen enligt 7 kap. 1–4 §§,

10. vilka åtgärder en AIF-förvaltare ska vidta för att uppfylla de krav som följer av 8 kap. 1 a §,

11. vilka uppgifter som ska ingå i en underrättelse enligt 8 kap. 14 § och i en ansökan om godkännande enligt 8 kap. 16 §, samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

12. en AIF-förvaltares ersättningssystem och vad förvaltaren ska iaktta för att uppfylla villkoren enligt 8 kap. 22 §,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 24 a § första stycket och 25 § första stycket första stycket ska lämnas,

14. vilka uppgifter som ska ingå i en informationsbroschyr enligt 10 kap. 1 § och 12 kap. 7 §,

15. vilka uppgifter som ska ingå i ett faktablad enligt 10 kap. 2 § och 12 kap. 8 §,

16. tillhandahållande av informationsbroschyr och faktablad enligt 10 kap. 3 §,

17. hur volatiliteten i skillnaden mellan fondens avkastning och jämförelseindexets avkastning enligt 10 kap. 14 § ska beräknas,

18. hur informationen enligt 10 kap. 16 § ska presenteras,

19. vilka uppgifter som ska ingå i underrättelser enligt 11 kap. 4, 5 och 7 §§ samt vilken information och vilka handlingar som samtidigt ska lämnas till Finansinspektionen,

20. vad AIF-förvaltaren ska iaktta för att uppfylla bestämmelserna i 12 kap. 3 §,

21. innehåll i årsberättelser och halvårsredogörelser enligt 12 kap. 10 §,

22. kriterier för de finansiella tillgångar som medel i en specialfond får placeras i, vilka tekniker och instrument en AIF-förvaltare får använda samt villkor och gränser för sådan användning, det system för riskhantering som en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder ska ha och beräkning av exponeringar enligt 12 kap. 13 §,

23. på vilket sätt underrättelse ska lämnas, vilka fel och försummelse som ska rapporteras till Finansinspektionen samt förutsättningar för överföring av finansiella instrument och förvaltning enligt 12 kap. 14 §,

24. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå ska utföras enligt 12 kap. 15 §,

25. vilken information som ska lämnas till andelsägare, hur den ska utformas, på vilket sätt den ska tillhandahållas och vad som ska bifogas informationen enligt 12 kap. 16 §,

26. vad som vid förvaltning av specialfonder ska iaktas för att uppfylla skyldigheterna i 12 kap. 19 §,

27. vilka upplysningar AIF-förvaltare ska lämna till Finansinspektionen enligt 13 kap. 6 §,

28. avgifter enligt 13 kap. 15 §, och

29. på vilket språk handlingar som avses i denna lag ska upprättas.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 8.1. Ändringen i *punkt 13* i ändringslagen är en följdändring på grund av att det införs en ny uppgiftsskyldighet i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. I *punkt 28* görs en språklig ändring.

13.23 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:1746) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt)

1 kap.

5 a § Ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör och ett förvaringsinstitut som avses i 5 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör och ett förvaringsinstitut som avses i 5 § eller den som är verksam i någon av de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör och ett förvaringsinstitut som avses i 5 § att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 5 §.

Av *andra stycket* framgår att ett PEPP-sparinstitut, en PEPP-distributör, ett förvaringsinstitut som avses i 5 § och de som är verksamma i de verksamheterna inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I *tredje stycket* upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur uppgifter enligt 5 a § första stycket ska lämnas, och
2. kraven för bedömning av kunskap och kompetens enligt artikel 34.6 i EU-förordningen.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen innebär att bestämmelsen delas upp i punkter och att det av *första punkten* framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 5 a §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

13.24 Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar

1 kap.

3 a § Ett clearingbolag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna uppgifter om enskildas förhållanden till bolaget, om uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett clearingbolag eller den som är verksam i clearingbolaget får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt första stycket.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt andra stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 8.1 och 8.2.

Första stycket innebär en skyldighet för clearingbolag att lämna ut uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållanden till det finansiella företaget. Av första stycket framgår också att uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och i elektronisk form.

Bestämmelsen bryter den tystnadsplikt som finns i 3 §.

Av andra stycket framgår att clearingbolag och den som är verksam i clearingbolaget inte obehörigen får röja för kunden eller någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt andra stycket.

Kraven och förutsättningarna för utlämnande och tystnadsplikten motsvarar de som gäller enligt 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, se författningskommentaren till den paragrafen.

I tredje stycket upplyses om att det i brottsbalken finns bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten i andra stycket.

7 kap.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur uppgifter enligt 1 kap. 3 a § första stycket ska lämnas,

2. förutsättningar för tillstånd enligt 2 kap. 3 § och 5 kap. 8 §,

3. vilka åtgärder ett clearingbolag ska vidta för att uppfylla kraven på verksamheten i 3 kap. 1–7 §§,

4. vilka uppgifter ett clearingbolag eller dess uppdragstagare ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 kap. 2 § och att vissa av dessa uppgifter i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, och

5. avgifter enligt 5 kap. 7 §.

Paragrafen innehåller bemyndiganden. Ändringen i första punkten innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter ska lämnas med stöd av den nya 1 kap. 3 a §. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Sammanfattning av betänkandet

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

– En ny huvudregel

Uppdraget

Vi har fått i uppdrag av regeringen att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter samt skolor. Om det framkommer behov av förbättrat informationsutbyte med andra myndigheter och aktörer kan vi även överväga förslag som bidrar till ett ökat informationsutbyte med dem. Vidare har regeringen tilläggsdirektiv gett oss i uppdrag att föreslå en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen när det gäller informationsdelning med brottsbekämpande myndigheter. Huvudregeln ska som utgångspunkt genomföras med uppgiftsskyldigheter för de myndigheter och andra aktörer som omfattas av våra direktiv. Om vi bedömer att en uppgiftsskyldighet inte är lämplig för någon eller några av myndigheterna eller aktörerna får vi lämna alternativa förslag på hur dessa ska kunna utbyta information med brottsbekämpande myndigheter.

Syftet med uppdraget är att arbetet med att förebygga och bekämpa brott ska effektiviseras genom att möjligheterna att utbyta information förbättras i så stor utsträckning det är möjligt utan att det medför ett oproportionerligt intrång i enskildas personliga integritet. Regeringen har uttalat att det krävs mönsterbrytande åtgärder för att förebygga och bryta brottsligheten. Myndigheter ska kunna dela information när det behövs för att förebygga och bekämpa brott.

Arbetet inleddes med att kartlägga brottsbekämpningens informationsbehov och de hinder mot informationsdelning som finns i dag.

Nya förutsättningar för informationsdelning med brottsbekämpningen

Vi har haft ett mycket brett uppdrag som berört ökad informationsdelning till brottsbekämpningen från stora delar av samhället. Uppdraget har till att börja med omfattat statliga myndigheter, kommuner och skolor. Under den kartläggning som vi genomförde identifierade vi också behov av informationsutbyte med regioner, och vissa enskilda, bl.a. banker och andra finansiella företag. Många myndigheter som vi har varit i kontakt med har efterfrågat förbättrade möjligheter att få information från brottsbekämpningen, främst från Polismyndigheten, och bättre möjligheter att dela information mellan myndigheter som inte har brottsbekämpande uppdrag. Vi har dock i ett tidigt skede sett det som nödvändigt att avgränsa vårt arbete till att avse förbättrade möjligheter att lämna uppgifter *till* de brottsbekämpande myndigheterna.

Förslagen i betänkandet utgår från vårt uppdrag och de behov som vi har identifierat i vår kartläggning. De brottsbekämpande myndigheterna har beskrivit att det inte enbart är rättsliga hinder som bidrar till att information inte delas i den utsträckning som brottsbekämpningen behöver. Det fram-

kom bl.a. att lagstiftningen uppfattas som svåröverskådlig och komplicerad. Det finns en betydande okunskap och osäkerhet kring hur reglerna ska tillämpas hos myndigheter och andra aktörer som delar information med de brottsbekämpande myndigheterna. Det har lett till att de möjligheter som finns underutnyttjas och tillämpas på ett inkonsekvent sätt.

De brottsbekämpande myndigheterna har särskilt pekat på att möjligheterna att utbyta information på underrättelsestadiet är alltför begränsade. Möjligheterna till informationsutbyte uppfattas som klart bättre efter att en förundersökning har inletts, men även i det skedet finns det behov av mer information. De brottsbekämpande myndigheterna, men även andra myndigheter, har också särskilt gett uttryck för att det behövs ett förändrat synsätt på uppgiftslämnande till brottsbekämpningen. Information måste i betydligt större utsträckning än tidigare lämnas på eget initiativ av den som uppmärksammar misstänkta oegentligheter eller brott.

Med utgångspunkt i de behov som framkom i vår kartläggning syftar våra förslag till att förbättra informationsdelningen till brottsbekämpningen för att åstadkomma förbättrade möjligheter att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och att utreda och lagföra brott. De förslag vi lämnar utgör nya rättsliga möjligheter och skyldigheter att lämna uppgifter till brottsbekämpningen. Vi lämnar också förslag som syftar till att förenkla vissa befintliga bestämmelser som bryter sekretess. Sammantaget utgör våra förslag en ny huvudregel för informationsdelning till brottsbekämpningen. De viktigaste förslagen vi lämnar i betänkandet är följande:

- En ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna som innehåller
 - en skyldighet att på begäran lämna kontaktuppgifter till enskilda för alla myndigheter, dvs. även kommuner och regioner, och vissa enskilda verksamheter,
 - en uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter,
 - en uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner, och
 - en uppgiftsskyldighet för skolan.
- Utvidgade och förenklade möjligheter att lämna uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till brottsbekämpningen.
- En skyldighet för banker och vissa andra finansiella företag att lämna uppgifter som rör kvalificerad brottslighet på underrättelsestadiet till Polismyndigheten, Skatteverket Säkerhetspolisen och Tullverket.
- En rättslig grund för enskilda att behandla personuppgifter för att på begäran lämna ut sådana till de brottsbekämpande myndigheterna.

Nedan följer en kort redogörelse över några av de mest centrala förslagen.

En ny lag med skyldigheter att lämna uppgifter till brottsbekämpningen

Vi föreslår en ny lag med ett antal skyldigheter för myndigheter och vissa enskilda verksamheter att lämna information till de brottsbekämpande myndigheterna. Uppgiftsskyldigheterna bryter sekretess med stöd av 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen, (2009:400), OSL, och i förekom-

mande fall tystnadsplikt. Uppgiftsskyldigheterna gäller dock oberoende av om en uppgift omfattas av sekretess eller tystnadsplikt.

Den nya lagen innehåller till att börja med ett förslag till en skyldighet för myndigheter och enskilt bedriven verksamhet inom socialtjänst och hälso- och sjukvård samt skolor med enskild huvudman, att på begäran lämna ut kontaktuppgifter till brottsbekämpningen. Med kontaktuppgifter avses här ett antal särskilt angivna kategorier av uppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna kan ha behov av för att kontakta, identifiera och lokalisera enskilda. Skyldigheten att lämna kontaktuppgifter är avsedd att ge brottsbekämpningen en enkel tillgång till adresser, telefonnummer, arbetsplats, e-postadresser osv. Ett utlämnande ska inte kräva någon mer komplicerad bedömning av informationsinnehavaren, och endast om det finns synnerliga skäl kan en innehavare av informationen avstå från att lämna ut en uppgift. För andra uppgifter som finns inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården har vi bedömt att det är olämpligt att föreslå generella uppgiftsskyldigheter. För dessa verksamheter föreslår vi i stället vissa ändringar av den befintliga lagstiftningen, vilka vi återkommer till nedan.

Vidare föreslår vi att ett antal statliga myndigheter ska bli skyldiga att både på eget initiativ och på begäran lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Motsvarande skyldighet föreslås träffa även kommuner och regioner, förutsatt att uppgifterna inte omfattas av socialtjänstsekretess eller hälso- och sjukvårdssekretess. Skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ är avsedd att få till stånd ett ökat informationsflöde av uppgifter som myndigheterna uppmärksammar i sitt ordinarie arbete om t.ex. begångna brott, brottsplaner eller nya brottsupplägg. I vissa situationer kan det finnas skäl att avstå från att lämna ut en uppgift. En myndighet kan därför efter en intresseavvägning avstå från att lämna ut en uppgift om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Skolan nämns särskilt i våra direktiv som en viktig samverkanspart med brottsbekämpningen. Vi föreslår en särskild uppgiftsskyldighet för rektor, både vid skolor som drivs av offentliga och enskilda huvudmän. Skyldigheten för rektor att lämna uppgifter är något annorlunda utformad jämfört med övriga bestämmelser i den nya lagen. Till skillnad från övriga uppgiftsskyldigheter gäller skyldigheten för rektor att lämna information på eget initiativ enbart i förhållande till Polismyndigheten och alltså inte till övriga brottsbekämpande myndigheter. Vidare kan rektor avstå från att lämna en uppgift redan när övervägande skäl talar mot ett utlämnande. Det innebär dels att intresseavvägningen ska göras även om uppgiften inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt, dels att de skäl som talar mot ett utlämnande inte behöver vara lika starka för att utlämnande ska underlåtas i jämförelse med vad som föreslås för myndigheter som inte är skolor. Samtliga brottsbekämpande myndigheter kan dock begära ut en uppgift från skolan. Även i de fallen kan rektor i vissa situationer avstå från att lämna informationen. En uppgift ska inte lämnas på begäran om det finns en sekretessbestämmelse eller bestämmelse om tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Från lagens tillämpningsområde undantas, utom såvitt avser skyldigheten att lämna kontaktuppgifter, uppgifter som skyddas av bl.a. så kallad statistiksekretess, hälso- och sjukvårdssekretess och socialtjänstsekretess. Det innebär att sådana uppgifter inte kan lämnas ut med stöd av de föreslagna uppgiftsskyldigheterna.

Lagen ska benämnas lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Vi har bedömt att det som utgångspunkt inte är lämpligt att föreslå någon generell skyldighet för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter till brottsbekämpningen. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten omfattas dock av den avgränsade uppgiftsskyldigheten för kontaktuppgifter som vi föreslår i den nya lagen. Därtill föreslår vi en möjlighet för Säkerhetspolisen att begära ut uppgifter från hälso- och sjukvården för att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som består i terrorbrott eller brott mot Sveriges säkerhet.

I vår kartläggning framkom att socialtjänsten har, som vi uppfattar det, relativt stora möjligheter redan i dag att lämna ut uppgifter i brottsförebyggande syfte bl.a. om unga som riskerar att hamna i kriminalitet. Stöd för sådant utlämnande finns i 10 kap. 18 a § OSL. Det framkom dock att bestämmelsen endast används i begränsad omfattning. Vi lämnar därför ett antal förslag som syftar till att förenkla tillämpningen av den bestämmelsen. Vi föreslår också vissa andra ändringar av bestämmelser i 10 kap. OSL för att utvidga den rättsliga möjligheten att lämna uppgifter och förenkla tillämpningen. Vidare föreslår vi en sänkt tröskel för när uppgifter om begångna brott kan lämnas ut med stöd av 10 kap. 23 § OSL. Vi föreslår också en ändring som medför att den bestämmelsen – till skillnad från hur den tillämpas i dag – ska kunna användas för att bryta sekretess även om det inte finns en identifierad person som är misstänkt för brott.

Finansiella uppgifter i underrättelsearbetet

Möjligheten att begära in uppgifter på underrättelsestadiet från banker och andra finansiella företag är i dag i princip begränsad till uppgifter som rör penningtvätt och finansiering av terrorism. Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen och Tullverket har påtalat ett angeläget behov av att få tillgång till finansiella uppgifter från finansiella företag i det övriga underrättelsearbetet.

Vi föreslår att en uppgiftsskyldighet förs in i de s.k. rörelselagarna som innebär att de nyss nämnda myndigheterna kan begära in finansiella uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka s.k. kvalificerad brottslighet, dvs. brottslighet för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer.

En ny huvudregel

De förslag vi lämnar utgör sammantaget en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen för informationsdelning till brottsbekämpningen. De brottsbekämpande myndigheterna får nya och effektivare redskap för att hämta in information från ett stort antal, vitt skilda, verksamheter. Ett antal av de för brottsbekämpningen viktigaste statliga myndigheterna, samt kommuner, regioner och skolor, får dessutom en skyldighet att lämna information utan föregående begäran. Vi bedömer att förslagen ger väsentligt förbättrade förutsättningar för brottsbekämpningen att få tillgång till information som behövs för att förebygga och bekämpa brott. Förslagen kommer dock inte att få önskat genomslag om inte brottsbekämpningen och informationsinnehavarna utvecklar sin samverkan. God samverkan bör bidra till en förståelse för varandras verksamheter och i förlängningen medföra att rätt uppgifter lämnas till den brottsbekämpande verksamheten.

Förslag till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Den här lagen innehåller bestämmelser om skyldigheter för myndigheter och vissa andra att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna i deras brottsbekämpande verksamhet.

2 § Med brottsbekämpande myndigheter avses i lagen Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

3 § Med brottsbekämpande verksamhet avses i lagen sådan verksamhet som en brottsbekämpande myndighet bedriver för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter

4 § En myndighet ska på begäran lämna en kontaktuppgift till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten och avser en enskilds

1. bostadsadress eller annan jämförbar uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor stadigvarande, tillfälligt eller i övrigt vistas,

2. arbetsplats,

3. telefonnummer, e-postadress, ip-adress eller annan jämförbar kontaktuppgift,

4. ombud eller företrädare, eller

5. användarnamn eller annan jämförbar uppgift.

Skyldigheten att lämna uppgifter enligt första stycket gäller även för yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och för verksamhet som omfattas av 7 §.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Uppgiftsskyldighet för vissa statliga myndigheter

5 § De myndigheter som anges i tredje stycket ska utan föregående begäran lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska också lämnas om den begärs av en brottsbekämpande myndighet och behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

De myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheten enligt första stycket är

1. Arbetsförmedlingen
2. Arbetsmiljöverket
3. Bolagsverket
4. Centrala studiestödsnämnden
5. Finansinspektionen
6. Fondtorgsnämnden
7. Försäkringskassan
8. Inspektionen för vård och omsorg
9. Kriminalvården
10. Kronofogdemyndigheten
11. Lantmäteriet
12. Länsstyrelserna
13. Migrationsverket
14. Naturvårdsverket
15. Pensionsmyndigheten
16. Skatteverket
17. Statens skolinspektion
18. Sveriges utlandsmyndigheter
19. Tillväxtverket
20. Transportstyrelsen
21. Utbetalningsmyndigheten

Uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

6 § Kommuner och regioner ska utan föregående begäran lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska också lämnas om den begärs av en brottsbekämpande myndighet och behövs i den brottsbekämpande verksamheten.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Första stycket gäller inte för uppgifter som omfattas av 7 §.

Uppgiftsskyldighet för skolan

7 § En rektor inom skolväsendet ska utan föregående begäran lämna en uppgift som framkommer i den verksamhet som rektorn ansvarar för till Polismyndigheten om uppgiften kan antas behövas i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om övervägande skäl talar mot att uppgiften lämnas ut.

En rektor inom skolväsendet ska på begäran lämna en uppgift som framkommer i den verksamhet som rektorn ansvarar för till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämmelse eller bestämmelse om tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och övervägande

skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Bilaga 2

Första och andra styckena gäller även rektor vid en internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800). För öppen fritidsverksamhet som avses i 25 kap. skollagen och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Undantag för vissa uppgifter

8 § Uppgiftsskyldigheterna enligt 5–7 §§ är inte tillämpliga på uppgifter som omfattas av

1. sekretess enligt 24 kap. 8 §, 25 kap. 1–8 och 15 §§, 26 kap. 1–6 §§ samt 40 kap. 2 och 5 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), eller

2. tystnadsplikt enligt 6 kap. 12–14 och 16 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

dels att 7 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 7 § ska utgå,

dels att 8 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det närmast före 8 § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skyldighet för Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet att lämna uppgifter inom Skatteverket

8 §¹

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i *en sådan annan verksamhet hos Skatteverket som avses i 7 §* ska lämnas till den verksamheten.

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i *Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige* ska lämnas till den verksamheten.

Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna.

9 §²

En uppgift enligt *7 eller 8 §* som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

En uppgift enligt *8 §* som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2020:376.

² Senaste lydelse 2020:376.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

dels att nuvarande 8 kap. 2 a och 4 §§ ska betecknas 8 kap. 2 b och 4 a §§,

dels att den nya 8 kap. 4 a § och 8 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 8 kap. 4 § ska sättas närmast före 8 kap. 4 a §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 8 kap. 2 a och 4 §§, och närmast före 8 kap. 4 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 a §

En svensk värdepapperscentral och ett kontoförande institut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur uppgifter enligt första stycket ska lämnas.

Tystnadsplikt

4 §

En svensk värdepapperscentral eller ett kontoförande institut eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 2 a §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

4 §¹

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 2 a § får besluta att värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet samt värdepapperscentralens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 2 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

4 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 2 b § får besluta att värdepapperscentralen eller det kontoförande institutet samt värdepapperscentralens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 2 b § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

5 §²

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 4 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 4 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2017:1004.

² Senaste lydelse 2005:490.

Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453) att 12 kap. 10 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

10 §¹

Av 10 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 10 kap. 21–23 §§ samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter som angår misstanke om brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet.

Detsamma gäller enligt 10 kap. 19 § samma lag uppgifter som behövs för att förhindra ett förestående eller avbryta ett pågående brott som avses i den paragrafen. Av 10 kap. 18 a § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild som inte har fyllt tjugoot år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i brottsförebyggande syfte under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 b § samma lag framgår att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i syfte att förebygga terroristbrottslighet under vissa angivna förutsättningar. Av 10 kap. 18 c § samma lag framgår dessutom att sekretess inte heller hindrar att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten i syfte att förebygga våld eller andra övergrepp mot en närstående under vissa angivna förutsättningar.

Från socialtjänsten ska utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna för särskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten *eller* Skatteverket,

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna för särskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket *eller Tullverket*,

2. uppgifter som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), och

3. uppgifter om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2021:645.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder
dels att nuvarande 2 kap. 20, 20 a och 20 b §§ ska betecknas 2 kap. 20 a,
20 c och 20 d §§,

dels att de nya 2 kap. 20 c och 20 d §§ ska ha följande lydelse,

dels att 2 kap. 3 § och 13 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 20 a § ska sättas närmast före
20 c §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 20 och 20 b §§, och
närmast före 2 kap. 20 b § en ny rubrik med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

För fondbolag gäller det som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet
om inte annat följer av denna lag.

Ett fondbolag ska ha en styrelse med minst tre ledamöter samt en
verkställande direktör.

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses
i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober
2001 om stadga för europabolag ska vad som sägs om styrelsen eller dess
ledamöter i följande bestämmelser tillämpas på tillsynsorganet eller dess
ledamöter:

2 kap. 1 § 4 om ledningsprövning,

2 kap. 18 § första stycket 1 om förbud mot att handla med en värde-
pappersfond,

2 kap. 20 a § om meddelande- 2 kap. 20 c § om meddelande-
förbud, och förbud, och

10 kap. 10 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen
samt närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna.

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag
framgår att de i tredje stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller
dess ledamöter ska tillämpas också på ett europabolags lednings- eller
förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

Ett fondbolag ska ha minst en revisor.

20 §

*Ett fondbolag och ett förvar-
ingsinstitut ska på begäran av
Polismyndigheten, Skatteverket,
Säkerhetspolisen eller Tullverket
lämna ut uppgifter om enskildas
förhållanden till företaget, om det
av begäran framgår att uppgifterna
behövs i ett enskilt fall i myndig-
hetens verksamhet för att förebygga,*

förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

20 b §

Ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 20 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

20 a §²

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 20 § får besluta att fondbolaget eller förvaringsinstitutet samt bolagets eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 20 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

20 c §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 20 a § får besluta att fondbolaget eller förvaringsinstitutet samt bolagets eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 20 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

² Senaste lydelse 2017:1007.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

20 b §³

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 20 a §.

20 d §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 20 c §.

13 kap.

1 §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas, 13. hur uppgifter enligt 2 kap. 20 § första stycket ska lämnas, och 20 a §§ första stycket ska lämnas,

33. sådana avgifter som avses i 10 kap. 11 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

³ Senaste lydelse 2005:496.

⁴ Senaste lydelse 2023:234.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

dels att nuvarande 1 kap. 11 och 12 §§ ska betecknas 1 kap. 11 a och 12 a §§,

dels att den nya 1 kap. 12 a § ska ha följande lydelse,

dels att 1 kap. 13 §, 10 kap. 43 §, 12 kap. 27 § och 16 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 12 § ska sättas närmast före 12 a §,

dels att det införs två nya paragrafer, 1 kap. 11 och 12 §§, och närmast före 1 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

11 §

Ett kreditinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

12 §

Ett kreditinstitut eller den som är verksam i kreditinstitutet får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 11 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

12 §¹

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 11 § får besluta att kreditinstitutet samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 11 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

12 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 11 a § får besluta att kreditinstitutet samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 11 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

13 §²

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 12 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 12 a §.

10 kap.43 §³

I fråga om europabolag med ett sådant förvaltningsystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen (dualistiskt organiserade europabolag) skall vad som sägs i följande bestämmelser i denna lag om ett bankaktiebolags styrelse eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

1 kap. 12 § om meddelandeförbud,

1 kap. 12 a § om meddelandeförbud,

3 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning,

8 kap. 5 § första stycket 1 om avtal om tjänster med eller till förmån för styrelseledamot,

10 kap. 4 § andra stycket om upplysningsplikt mot stämman,

¹ Senaste lydelse 2017:1008.

² Senaste lydelse 2005:497.

³ Senaste lydelse 2006:612.

10 kap. 5 § andra meningen om styrelsens sammansättning,
 10 kap. 8 § om uppdrag i andra företag,
 13 kap. 12 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen
 och närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt
 15 kap. 2 § om återkallelse av tillstånd.
 Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag
 framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller
 dess ledamöter skall tillämpas också på ett europabolags lednings- eller
 förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

12 kap.

27 §⁴

I fråga om europakooperativ som har ett sådant förvaltningssystem som
 avses i artiklarna 37–41 i SCE-förordningen (dualistiskt organiserade
 europakooperativ) skall vad som sägs om en kreditmarknadsförenings
 styrelse eller dess ledamöter i följande bestämmelser i denna lag tillämpas
 på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

1 kap. 12 § om meddelande- 1 kap. 12 a § om meddelande-
 förbud, förbud,
 3 kap. 2 § första stycket 4 om ledningsprövning,
 8 kap. 5 § första stycket 1 om avtal om tjänster med eller till förmån för
 styrelseledamot,
 12 kap. 3 § om styrelsens sammansättning,
 12 kap. 6 § om uppdrag i andra företag,
 12 kap. 7 § andra stycket om upplysningsplikt mot stämman,
 13 kap. 12 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen
 och närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt
 15 kap. 2 § om återkallelse av tillstånd.
 Av 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ
 framgår att bestämmelserna i första stycket om styrelsen eller dess
 ledamöter skall tillämpas också på ett europakooperativs lednings- eller
 förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

16 kap.

1 §⁵

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela
 föreskrifter om

 2. hur uppgifter enligt 1 kap. 11 § 2. hur uppgifter enligt 1 kap. 11
 ska lämnas, och 11 a §§ ska lämnas,

18. sådana avgifter för tillsyn, ansökningar, anmälningar och under-
 rättelser som avses i 13 kap. 16 §.

⁴ Senaste lydelse 2006:612.

⁵ Senaste lydelse 2018:1791.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

dels att nuvarande 6 kap. 8 och 9 §§ ska betecknas 6 kap. 8 a och 9 a §§,

dels att nya 6 kap. 9 a § ska ha följande lydelse,

dels att 1 kap. 2 §, 9 kap. 1 § och 10 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 kap. 9 § ska sättas närmast före 6 kap. 9 a §,

dels att det införs två nya paragrafer, 6 kap. 8 och 9 §§, och närmast före 6 kap. 9 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

I fråga om europabolag och europakooperativ med ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar) tillämpas bestämmelserna i 6 kap. 7 och 9 §§ om styrelseledamöter på ledamöter i tillsynsorganet.

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ framgår att bestämmelserna om styrelseledamöter i första stycket skall tillämpas också på ledamöter i ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan.

I fråga om europabolag och europakooperativ med ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar) tillämpas bestämmelserna i 6 kap. 7 och 9 a §§ om styrelseledamöter på ledamöter i tillsynsorganet.

6 kap.

8 §

Ett försäkringsbolag, ett tjänstepensionsföretag och ett blandat finansiellt holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndig-

hetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

9 §

Ett försäkringsbolag, ett tjänstepensionsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 8 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

9 §²

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 8 § får besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 8 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

9 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 8 a § får besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 8 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

² Senaste lydelse 2017:1010.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

9 kap.

1 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

9. hur uppgifter enligt 6 kap. 8 § ska lämnas.

9. hur uppgifter enligt 6 kap. 8 och 8 a §§ ska lämnas.

10 kap.

2 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 6 kap. 9 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 6 kap. 9 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

dels att nuvarande 1 kap. 12 och 13 §§ ska betecknas 1 kap. 12 a och 13 a §§,

dels att den nya 1 kap. 13 a § ska ha följande lydelse,

dels att 1 kap. 3, 14 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 13 § ska sättas närmast före 1 kap. 13 a §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 1 kap. 12 och 13 §§, och närmast före 1 kap. 13 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

I fråga om europabolag och europakooperativ som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar) ska det som sägs i följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

– 1 kap. 11 § om tystnadsplikt i fråga om värdepappersbolag,

– 1 kap. 13 § om meddelande- förbud, – 1 kap. 13 a § om meddelande- förbud,

– 3 kap. 1 § första stycket 5, 12 kap. 2 § 4 och 19 kap. 3 § 4 om ledningsprövning,

– 9 kap. 45 § andra stycket 1 och femte stycket om kredit m.m. till styrelseledamot,

– 23 kap. 11 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen och närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna, samt

– 25 kap. 4 § om återkallelse av tillstånd.

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas också på ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

12 §

Ett värdepappersbolag, en börs och en clearingorganisation ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till före-

¹ Senaste lydelse 2017:679.

taget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

13 §

Ett värdepappersbolag, en börs eller en clearingorganisation eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 12 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

13 §²

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller clearingorganisationen samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet

13 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 12 a § får besluta att värdepappersbolaget, börsen eller clearingorganisationen samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 12 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

14 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 13 §.	Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 13 a §.
---	---

17 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- | | |
|---|--|
| 1. hur uppgifter enligt 12 § ska lämnas, | 1. hur uppgifter enligt 12 och 12 a §§ ska lämnas, |
| 2. vilka som är anmälningsskyldiga enligt 15 §, och | |
| 3. vad en förteckning enligt 16 § ska innehålla. | |

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

³ Senaste lydelse 2018:1793.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 10 kap. 18 a–c, 21, 22 a, 23 och 24 §§ och att rubriken närmast före 10 kap. 18 a § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 26 kap. 9 e §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förebyggande av brott

10 kap.

Förebyggande, förhindrande och upptäckande av brottslig verksamhet

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet,

2. *uppgiften kan antas bidra till att förhindra det, och*

3. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

18 a §¹

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen *eller Tullverket i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet*, om

1. det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet, *och*

2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

18 b §²

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om

Sekretessen enligt *25 kap. 1–2 §§ och 26 kap. 1 §* hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen *i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet*, om

¹ Senaste lydelse 2020:575.

² Senaste lydelse 2022:678.

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

a) brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), *eller*

b) försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag,

2. *uppgiften kan antas bidra till att förhindra det, och*

3. *det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.*

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

1. brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666),

2. försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag, *eller*

3. *brott mot Sveriges säkerhet.*

18 c §³

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten, om

1. det på grund av *särskilda* omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,*

2. *uppgiften kan antas bidra till att förhindra brottet, och*

3. *det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.*

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten *i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, om*

1. det på grund av *konkreta* omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det *lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är ett års fängelse eller mer, och*

2. *det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.*

³ Senaste lydelse 2021:646.

21 §⁴

Sekretessen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott som riktats mot någon som inte har fyllt arton år och det är fråga om brott som avses i

1. 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken, eller
2. lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.

Första stycket gäller även uppgift om ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling till brott som anges där.

22 a §⁵

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

Sekretessen enligt 25 kap. 1–2 §§ och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

1. ett begånget brott enligt någon av 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), eller
2. ett begånget försök eller en begången förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag.

23 §⁶

Om inte annat följer av 19–22 §§ får en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott och som är sekretessbelagd enligt 24 kap. 2 a eller 8 §, 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3–8 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket eller 2–6 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 eller 12 §, 33 kap. 2 eller 4 a §, 36 kap. 3 § eller 40 kap. 2 eller 5 § lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om misstanken angår

1. brott för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,* 1. *ett begånget brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är sex månader eller mer, eller*
2. försök till brott för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, eller* 2. försök, *förberedelse eller stämpling till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer.*
3. försök till brott för vilket det *inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som*

⁴ Senaste lydelse 2022:916.

⁵ Senaste lydelse 2022:678.

⁶ Senaste lydelse 2022:1495.

En uppgift kan lämnas även om det inte finns en identifierad person som är misstänkt för brottet.

24 §⁷

Sekretess som följer av andra sekretessbestämmelser än dem som anges i 19–23 §§, 25 kap. 2 § första stycket och 26 kap. 1 a § första stycket hindrar inte att en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda någon annan påföljd än böter.

Sekretess som följer av andra sekretessbestämmelser än dem som anges i 19–23 §§, 25 kap. 2 § första stycket och 26 kap. 1 a § första stycket hindrar inte att en uppgift som angår misstanke om ett begånget brott lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, om fängelse ingår i straffskalan för brottet.

En uppgift kan lämnas även om det inte finns en identifierad person som är misstänkt för brottet.

26 kap.

9 e §

Sekretess enligt 1 § hindrar inte att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift om en enskild till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket, i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att brottslig verksamhet kommer att utövas. Uppgiften ska avse brott som har fängelse i straffskalan.

Sekretessen hindrar inte heller att Statens institutionsstyrelse lämnar uppgift som angår misstanke om ett brott som har begåtts inom myndighetens verksamhet till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.

En uppgift enligt första eller andra styckena ska inte lämnas om det med hänsyn till planerade eller

⁷ Senaste lydelse 2022:916.

*pågående insatser vid Statens
institutionsstyrelse för den enskilde
eller av andra särskilda skäl är
olämpligt att uppgiften lämnas ut.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

15 §¹

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter som

1. gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett *särskilt* fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket,

2. begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för personskydd för

a) statschefen, tronföljaren, en annan medlem av kungahuset, en talman, en riksdagsledamot, statsministern, ett statsråd, en statssekreterare eller kabinettssekreteraren,

b) en person vars personskydd Säkerhetspolisen ansvarar för i samband med statsbesök och liknande händelser, eller

c) en person som Säkerhetspolisen i ett enskilt fall har beslutat om personskydd för,

3. begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terrorbrott eller brott mot Sveriges säkerhet,

3. behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

4. Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

5. behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning eller polisprogrammet, eller

6. behövs för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation enligt taxitrafiklagen (2012:211).

4. behövs för en rättsmedicinsk undersökning,

5. Socialstyrelsens råd för vissa rättsliga, sociala och medicinska frågor behöver för sin verksamhet,

6. behövs för prövning av ett ärende om att avskilja en studerande från högskoleutbildning eller polisprogrammet, eller

7. behövs för prövning av någons lämplighet att ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation enligt taxitrafiklagen (2012:211).

¹ Senaste lydelse 2020:1052.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster

dels att nuvarande 3 kap. 14 och 15 §§ ska betecknas 3 kap. 14 a och 15 a §§,

dels att den nya 3 kap. 15 a § ska ha följande lydelse,

dels att 3 kap. 16 och 29 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 15 § ska sättas närmast före 3 kap. 15 a §,

dels att det ska införas två nya paragrafen, 3 kap. 14 och 15 §§, och närmast före 3 kap. 15 § en ny rubrik med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 §

Betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

15 §

Ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 14 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

15 §¹

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 14 § får besluta att betalningsinstitutet eller den registrerade betaltjänstleverantören samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 14 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

I fråga om europabolag och europakooperativ som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 ska det som anges om styrelseledamöter i första stycket tillämpas på ledamöter i tillsynsorganet.

15 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 14 a § får besluta att betalningsinstitutet eller den registrerade betaltjänstleverantören samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 14 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

16 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 15 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 15 a §.

29 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

5. hur uppgifter enligt 14 § ska lämnas, och

5. hur uppgifter enligt 14 och 14 a §§ ska lämnas, och

¹ Senaste lydelse 2017:1014.

² Senaste lydelse 2018:1794.

6. vad ett betalningsinstitut eller en registrerad betaltjänstleverantör ska iaktta och vilka krav betalningsinstitutet eller den registrerade betaltjänstleverantören ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 28 §. Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)

dels att nuvarande 19 kap. 46 och 47 §§ ska betecknas 46 a och 47 a §§,

dels att den nya 19 kap. 47 a § ska ha följande lydelse,

dels att 19 kap. 48 och 104 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 19 kap. 47 § ska sättas närmast före 19 kap. 47 a §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 19 kap. 46 och 47 §§, och närmast före 19 kap. 47 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

46 §

Ett företag som omfattas av 19 kap. 1 § ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

47 §

Ett företag som omfattas av 19 kap. 1 § eller den som är verksam i ett sådant företag får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 46 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

47 §¹

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 46 § får besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 46 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

47 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 46 a § får besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 46 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

48 §²

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 47 § döms till böter.

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 47 a § döms till böter.

104 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

8. hur uppgifter enligt 46 § ska lämnas, och

8. hur uppgifter enligt 46 och 46 a §§ ska lämnas, och

9. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 71 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2017:1015.

² Senaste lydelse 2015:700.

³ Senaste lydelse 2018:1795.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:755) om elektroniska pengar
dels att nuvarande 3 kap. 14 och 15 §§ ska betecknas 14 a och 15 a §§,
dels att den nya 3 kap. 15 a § ska ha följande lydelse,
dels att 3 kap. 16 § och 5 kap. 27 § ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 3 kap. 15 § ska sättas närmast före 3 kap. 15 a §,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 14 och 15 §§, och närmast före 3 kap. 15 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 §

Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

15 §

Ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 14 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

15 §¹

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 14 § får besluta att institutet för elektroniska pengar eller den registrerade utgivaren samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 14 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

I fråga om europabolag och europakooperativ som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 ska det som anges om styrelseledamöter i första stycket tillämpas på ledamöter i tillsynsorganet.

15 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 14 a § får besluta att institutet för elektroniska pengar eller den registrerade utgivaren samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 14 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

16 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 15 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 15 a §.

5 kap.
27 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

8. hur uppgifter enligt 3 kap. 14 § ska lämnas, 8. hur uppgifter enligt 3 kap. 14
och 14 a §§ ska lämnas,

11. sådana avgifter som avses i 7 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

² Senaste lydelse 2018:1796.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att nuvarande 8 kap. 25 och 26 §§ ska betecknas 25 a och 26 a §§,

dels att den nya 8 kap. 26 a § ska ha följande lydelse,

dels att 8 kap. 27 § och 15 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 8 kap. 26 § ska sättas närmast före 8 kap. 26 a §,

dels att det införs två nya paragrafer, 8 kap. 25 och 26 §§, och närmast före 8 kap. 26 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

25 §

En AIF-förvaltare och ett förvaringsinstitut ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

26 §

En AIF-förvaltare eller ett förvaringsinstitut eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 25 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

26 §¹

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 25 § får besluta att AIF-förvaltaren eller förvaringsinstitutet samt förvaltarens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 25 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

26 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 25 a § får besluta att AIF-förvaltaren eller förvaringsinstitutet samt förvaltarens eller institutets styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 25 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

27 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 26 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 26 a §.

15 kap.2 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 § första stycket ska lämnas,

13. hur uppgifter enligt 8 kap. 25 a §§ första stycket ska lämnas,

¹ Senaste lydelse 2017:1017.

² Senaste lydelse 2022:201.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

Bilaga 2

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

dels att nuvarande 6 kap. 11 och 12 §§ ska betecknas 11 a och 12 a §§,

dels att den nya 6 kap. 12 a § ska ha följande lydelse,

dels att 1 kap. 5 §, 8 kap. 9 § och 10 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 kap. 11 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 6 kap. 12 § ska sättas närmast före 6 kap. 12 a §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 6 kap. 11 och 12 §§, och närmast före 6 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §¹

I fråga om europabolag och europakooperativ med sådant förvaltningsorgan som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2010 av den 22 juli 2003 om stadga för de europeiska kooperativa föreningarna (SCE-föreningarna) tillämpas det som sägs i 6 kap. 10 och 12 §§ om styrelseledamot på ledamot i tillsynsorganet.

Att de bestämmelser som anges i första stycket ska tillämpas också på ledamot i ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan framgår av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ.

I fråga om europabolag och europakooperativ med sådant förvaltningsorgan som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2010 av den 22 juli 2003 om stadga för de europeiska kooperativa föreningarna (SCE-föreningarna) tillämpas det som sägs i 6 kap. 10 och 12 a §§ om styrelseledamot på ledamot i tillsynsorganet.

6 kap.

Uppgiftsskyldighet till undersökningsledare eller åklagare

Uppgiftsskyldighet

11 §

Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag

¹ Senaste lydelse 2020:1213.

och ett värdepappersinriktat holdingföretag ska på begäran av Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen eller Tullverket lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det av begäran framgår att uppgifterna behövs i ett enskilt fall i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Tystnadsplikt

12 §

Ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett värdepappersinriktat holdingföretag eller den som är verksam i de verksamheterna får inte obehörigen röja för kunden eller för någon utomstående att en myndighet har gjort en begäran eller att uppgifter har lämnats enligt 11 §.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

12 §²

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 11 § får besluta att holdingföretaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 11 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

12 a §

Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 11 a § får besluta att holdingföretaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 11 a § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

8 kap.

9 §

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 6 kap. 12 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 6 kap. 12 a §.

10 kap.

2 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

6. hur uppgifter enligt 6 kap. 11 § ska lämnas.

6. hur uppgifter enligt 6 kap. 11 och 11 a §§ ska lämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

³ Senaste lydelse 2021:481.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 5 §, och närmast före 2 kap. 5 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Möjlighet för enskilda att lämna personuppgifter till brottsbekämpande myndigheter

5 §

Enskilda får behandla personuppgifter för att lämna sådana uppgifter som begärs av Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Efter remiss har yttrande över betänkandet kommit in från Aleris, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Attendo, Attunda tingsrätt, Barnombudsmannen, Bolagsverket, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Domstolsverket, E-hälsomyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Fagersta kommun, Fastighetsmäklarinspektionen, Finansbolagens Förening, Finansiell ID-Teknik BID AB, Finansinspektionen, Finansförbundet, Fondbolagens förening, Fondtorgsnämnden, Friskolornas riksförbund, Föreningen Sveriges socialchefer, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Umeå, Göteborgs kommun, Hallsbergs kommun, Huddinge kommun, Idéburna Skolors Riksförbund, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för vård och omsorg, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Kammarrätten i Göteborg, Karlstads kommun, Konkurrensverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Landsorganisationen i Sverige, Lantmäteriet, Ludvika kommun, Luleå kommun, Lycksele kommun, Läkemedelsverket, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Malmö kommun, Markaryds kommun, Melleruds kommun, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Mölndals kommun, Naturvårdsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Region Dalarna, Region Stockholm, Revisorsinspektionen, Riksdagens ombudsmän, Rädda barnen, Sandvikens kommun, Skatteverket, Socialstyrelsen, Sparbankernas Riksförbund, Specialpedagogiska Skolmyndigheten, Spelinspektionen, Statens institutionsstyrelse, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Stockholms kommun, Sundsvalls kommun, Svea hovrätt, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges a-kassor, Sveriges advokatsamfund, Sveriges ambassad i Aten, Sveriges ambassad i Bangkok, Sveriges ambassad i Sarajevo, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Lärare, Sveriges Psykologförbund, Sveriges Skolledare, Swedish Fintech Association, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Säkerhetspolisen, Tillväxtverket, Tjänstemännens centralorganisation, Trafikverket, Transportstyrelsen, Trelleborgs kommun, Tullverket, Upphandlingsmyndigheten, Uppsala universitet (juridiska fakulteten), Utredningen om inrättande av Utbetalningsmyndigheten, Västra Götalandsregionen, Åklagarmyndigheten, Örnsköldsviks kommun.

Yttrande har också inkommit från Akademikerförbundet SSR, Akavia, Bankgirot, Föreningen för utgivande av samhällsmagasinet avsnitt, Försvarets radioanstalt (FRA), Institutet för mänskliga rättigheter, Juridikfronten, Seko, Societas Divae Clavdiae, Statens haverikommission, Stockholms universitet, Svensk sjuksköterskeförening, Svenska Arkivförbundet och Vårdförbundet.

Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) har avstått från att yttra sig.

Bilaga 3

Följande remissinstanser har inte inkommit med något yttrande: Academedia AB, Almega, Brottsofferjouren, Bräcke kommun, Getswish AB, Härjedalens kommun, Kiruna kommun, Kristianstads kommun, Ljusdals kommun, Mörbylånga kommun, Norrköpings kommun, Nybro kommun, Nässjö kommun, Region Blekinge, Region Västerbotten, Robertsfors kommun, Strömstads kommun, Strömsunds kommun, Svenska skolläkarföreningen, Södertälje kommun och Upplands Väsby kommun.